EL FET MUSICAL A SANT FELIU DE GUÍXOLS (1865 - 1965 i Apèndix)

—GERARD BUSSOT i LIÑÓN—

ancora
Setmanari de la Costa Brava

EL FET MUSICAL A SANT FELIU DE GUÍXOLS
(1865 - 1965 i Apèndix)

—GERARD BUSSOT i LIÑÓN—

ancora

EL FET MUSICAL A SANT FELIU DE GUÍXOLS (1865 - 1965 i Apèndix)

—GERARD BUSSOT i LIÑÓN—

ancora
Setmanari de la Costa Brava

A la memòria d'Antoni Carbonell i Cosp, músic guixolenc de la "Cobla-orquestra Unió Guixolenca", "Orquestrina Guíxols", "Catalònia Jazz" i "Víctors" (1891-1967).

G. B. L.

Edita: Setmanari Àncora (S.F.G.)
© 1992 by Gerard Bussot i Liñón
Impremta: Arts Gràfiques Fontané (Salt)
Dipòsit legal: GI-2071-91
Foto coberta: Orquestra Vella (1872)
Fotografia original propietat de Maria Garreta i colorejada a mà.

El fet musical a Sant Feliu de Guíxols

(1865 - 1965 i Apèndix)

PRÒLEG

Qui més, qui menys, tots som sensibles a les belleses artístiques. Però segurament que cap altra no ens commou tan vivament com ho fa la música. No és en va que es troba present a gairebé tots els actes de la vida, des dels més alegres als més luctuosos. Això fa que la seva popularitat i la seva difusió aconsegueixin cotes del més alt nivell.

Per això quan l'amic Gerard Bussot, en una cordial entrevista mantinguda l'estiu del 1990 va assabentar-me que estava treballant en un llibre que tractaria de "EL FET MUSICAL A SANT FELIU DE GUÍXOLS", vaig considerar-ho, a més a més d'una feliç idea, un acte de justícia en rescatar de l'oblit tot allò que va formar part de la vida dels nostres avantpassats i que va omplir tants dels seus lleures des de mitjans del segle passat ençà.

Gerard Bussot ha fet un treball meritori. Regirant arxius, consultant publicacions antigues, entrevistant persones les quals directament o indirecta han estat relacionades amb la vida musical a Sant Feliu, ha aconseguit reunir tot un bé de Déu de dades que, de segur, seran llegides amb el màxim interès i col.leccionades fins a formar-ne un llibre que afegirà un capítol més a la història de la nostra ciutat.

És evident que aquesta obra no pretén pas ésser d'investigació –encar que la investigació ha estat imprescindible per a poder-la escriure– però sí que ens ofereix una panoràmica general d'allò que va alegrar la vida dels nostres conciutadans i que, gràcies al llenguatge planer i directe que utilitza l'autor, fa amena la seva lectura i ens posa en contacte amb aquelles formacions musicals i aquells músics dels quals avui la major part de la gent no en tenim notícia o que, si la tenim, és del tot superficial i incomplerta.

D'aquest llibre cal esmentar d'una manera especial els documents gràfics que la il.lustraran, la recerca dels quals ha requerit de l'autor una paciència i una activitat certament admirables. Aquesta és una des les qualitats –i no la menys important– que cal ressaltar, car avui no es comprèn un divorci entre dos elements tan essencials com el fet històric i el document gràfic que reforça allò que l'historiador tracta d'explicar o d'afirmar. Per altra part, és sabuda la facilitat amb què es perden moltes fotografies, sobretot quan el temps ja ha posat un espai considerable des del moment en què foren preses. Reproduir-les, doncs, en un llibre, equival a protegir-les d'una possible desaparició.

Hi ha moltes més coses que mereixerien ésser remarcades i que el lector ja anirà descobrint pel seu compte. No ens podem resistir, però, de ressaltar-ne una la qual, pel nostre gust, és primordial: ens referim a la circumstància d'ésser "EL FET MUSICAL A SANT FELIU DE GUÍXOLS" el primer llibre que s'escriu sobre aquest tema. És possible que en un futur, d'altres estudiosos aprofundeixin en les recerques que ha fet Gerard Bussot i descobreixin noves dades que rectifiquin o ampliïn les que conté aquest llibre. Però el cert és que en el successiu, caldrà tenir-lo sempre present amb l'estima que es mereixen aquelles obres fetes amb amor i que es poden posar com exemple de l'esforç que un estudiós ha fet, per a contribuir al coneixement de la petita història de la terra que ens ha vist néixer.

LLUÍS LLOANSÍ i MARILL

INTRODUCCIÓ

El fet musical a Sant Feliu de Guíxols, i sobretot, el que nosaltres coneixem, adquirí una forta arrel a partir dels anys seixanta del segle passat. La creació, l'any 1845, de l'Agrupació Coral "l'Aurora", abrigà un estol d'amants del cant, que fundaren diverses societats corals arreu de Catalunya.

La nostra vila, com era de suposar, no restà aliena al caliu del Principat. Diversos guixolencs nadius i d'adopció organitzaren actes i associacions on per primera vegada es deixà de costat les típiques tavernes de barri, i es passà a modestes agrupacions locals sota el lema "claverià": Progrés, Virtut i Amor.

L'any 1861 i durant el mes d'agost, un grup de vells cantaires guixolencs invità el mestre Clavé a dirigir un festival coral a la vila. Fou un gran esdeveniment musical. Clavé i Sant Feliu s'inspiraren mútuament com dos enamorats s'entrellacen virtuosament llurs mans. Així, en aquell mes d'aigües planes i tranquil.les, a trenc d'alba segons conten, Clavé s'inspirà en contemplar un llagut carregat amb abundant calada. Allí mateix, començà a escriure les primeres notes de l'obra "Els Pescadors".

El decenni que comprengué els anys 1860-1870 va significar per Sant Feliu un enlairament musical-cultural, projectat per dos excepcionals músics guixolencs de fronteres enllà, com ho foren Joan Goula i Baltasar Ponsjoan. Joves encara, l'any 1866, Goula exercia les funcions de director del teatre líric de Palma de Mallorca, i Ponsjoan era considerat aleshores com el millor flautista de les repúbliques americanes.

Al mateix temps, dues orquestres locals anomenades "La Vella" i "La Nova", dirigides pels mestres Feliu Palol i Dionís Baró, juntament amb els mai prou lloats músics anònims, assentaren els primers fonaments musicals. Així anys després, Sant Feliu engendrà i es convertí en una permanent manifestació cultural amb les societats corals "Avant" i "Gesòria", amb inoblidables vetllades literàries i musicals del Centre Recreatiu –on els Novi, Esteve Garreta, Dausà, Palol, Baró i Francesc Puig, delectaren amb exquisides obres de Verdi, Curschman, Rossini o Gounod– fins a arribar finalment al llambreig inigualable del més genial dels músics guixolencs: el nostre Juli Garreta.

Voldria, si més no, que aquest itinerari musical a Sant Feliu de Guíxols i que avui se'ls ofereix, fos com un petit homenatge a tots aquells músics, orquestres i associacions guixolenques, notoris i cèlebres els uns, modestos i desconeguts els altres, però que en ésser aquests senzills, no foren mancats de professionalitat, virtut i d'il.lusió.

(NOTA) La data que acompanya l'encapçalament de cada capítol (persona, orquestra o associació), fa referència a l'any de la seva fundació. En el cas dels músics com Goula, Novi, Garreta, etc., s'indica l'any aproximat en què es comença a consolidar la seva carrera musical.

Típica taverna guixolenca de començaments dels anys trenta. Segons el bon amic Agustí Valls és el cafetí d'en Siset, situat a l'actual plaça Mercat i que patí el seu enderroc durant la guerra civil espanyola.

Antany, aquests tipus de tavernes foren el bressol de molts cantaires guixolencs que, posteriorment i a les ordres dels mestres Baró, Garreta o Noví, formaren part de les diverses agrupacions corals de la nostra vila-ciutat. (Revista de S'agaró. Hivern 1935-36).

JOAN GOULA (1865)

Un dels músics guixolencs més significatius ha estat sens dubte Joan Goula i Soley. Home afable y senzill, acredità ben aviat la possessió de qualitats excepcionals per a la música.

El mestre Goula va néixer a Sant Feliu de Guíxols el 30 de març de 1843 a l'antic carrer de la Pilota, a la casa coneguda per "ca la Pintora" on també hi veié un mes després la primera llum el seu cosí germà el gran actor de l'escena catalana, Ermengol Goula i Catarineu.

Als disset anys i després de rebre nocions primàries de música a la nostra vila, va traslladar-se a Barcelona on inicià estudis musicals amb el reputat compositor Nicolau Manent. Des de 1860 a 1866 Joan Goula va residir a la ciutat comtal, estudiant i alhora treballant en diferents i successius càrrecs en els teatres Liceu i Camps Elisis, compaginant també la tasca d'ensenyament de piano del qual en va arribar a posseir una habilitat poc comuna.

L'any 1866 i comptant vint-i-tres anys, Goula va ésser contractat com a director del teatre Líric de Palma de Mallorca, el que aprofità per crear i organitzar el famós Orfeó Mallorquí que tants dies de glòria donà a "Ses Illes".

En començar el decenni dels anys setanta, la carrera artística del músic guixolenc va donar un salt quantitatiu en fer-se càrrec de la direcció del Teatre Líric Imperial de Moscou. Fou a partir d'aquí, doncs, on el nom del nostre conciutadà assolí gran importància entre els més acreditats mestres directors del vell continent.

L'estiu de 1871, Joan Goula dirigí els famosos concerts de Baden, davant les famílies més aristocràtiques d'Europa. El seu temperament i la seva professionalitat enlluernaren el crític més recelós.

El nostre país no va ésser aliè als llorers del músic guixolenc. Goula va fer vàlid aquell vell proverbi de demostrar la seva vàlua en terres estrangeres. Malgrat això, l'any 1874 la ciutat de Barcelona el nomenà director general dels Cors de Clavé en reconeixement a la tasca realitzada en pro de la música.

Durant la primavera de 1875, Joan Goula va traslladar-se a la ciutat alemanya d'Hamburg per dirigir les òperes de Verdi, "Lohengrin" i "Los maestros cantores de Nuremberg", i la premsa del país qualificà de molt exitosa la designació d'un estranger al capdavant de les principals orquestres d'Alemanya, –on l'apassionament per la música esdevé una necessitat–. El mestre guixolenc va fer desaparèixer, en el primer concert, qualsevol petita ombra de dubte en llur nominació.

L'èxit aclaparador que va aconseguir amb la direcció de les òperes de Giuseppe Verdi, principiaren una marxa triomfal pels escenaris de les primeres capitals d'Europa: Lisboa, Sant Petersburg, Berlín, Leipzig, Dresde, Franckfort, Hamburg, Munich, Stuttgar, Carlsruhe, Sevilla, València, Barcelona i d'altres que elogiaren l'habilitat del nostre compatrici al capdavant de les orquestres més reputades del continent.

A Barcelona s'escoltà per primera vegada i al Liceu, la *"missa de Rèquiem"* de Verdi. Fou l'estiu de 1875 i Goula faria d'aquesta obra un espectacle mai vist. La importància del seu autor i l'augment del personal en els cors i l'orquestra, formant un conjunt de més de dos-cents cinquanta executants, excità poderosament la curiositat del públic filarmònic. A tot això, se sumà un altre insalvable factor que avivà l'expectació general de la ciutat, car per premures de temps i compromisos professionals, Joan Goula disposava tan sols de quatre assaigs generals pel solemne concert.

Malgrat tan desencoratjadores circumstàncies, Goula imposà el seu segell i reputació de gran director i esdevingué un èxit esclatant davant un públic enardit i entusiasmat per les belleses de la composició, i no menys per la seva acurada execució.

Poc temps abans que el mestre Goula retornés a Rússia per continuar la direcció de l'òpera italiana a Sant Petersburg, succeí a Barcelona un incident en iniciar-se la temporada lírica de 1876 amb l'enfrontament per part de diversos teatres de la ciutat comtal. L'empresa del Teatre Principal de Barcelona, anticipant-se a la resta dels teatres de la capital, volgué posar en escena i com a primícia l'òpera "Aida", de Verdi. No sabem realment perquè però a resultes de fortes pressions i intrigues, el Teatre Principal va quedar-se sense la seva orquestra ordinària i, malgrat haver-ne cercat d'altres, cap de les orquestres de la ciutat no volgué cooperar amb el Principal.

Per aquelles dates, Joan Goulà es trobava en concert amb l'experimentat empresari Albert Bernís i a ells recorregué l'empresa del teatre per salvar el greu entrebanc. Goula i Bernís apel.laren a distingits músics i a la vegada amics. Instrumentistes de Milà, València i Barcelona, lliures de tot compromís, assajaren com a massa compacta i heterogènia sota la direcció atenta del guixolenc. Un èxit inqüestionable coronà tanta gosadia, i una *"Aida"* admirablement executada fou acollida amb entusiasme per tot el públic present a la sala. Goula donà proves altra vegada d'una professionalitat i personalitat en posar en escena i amb breus assaigs, la difícil i grandiosa òpera de Verdi.

De tornada a Sant Petersburg, el nostre compatrici començà a treballar en noves produccions operístiques pel Teatre de l'Òpera Italiana. De les vint-i-set òperes representades a escena, Goula en va dirigir vint-i-dues, i en tan sols cent quarantasis dies, es donaren cent vint-i-sis representacions.

L'hivern de 1877 i en retornar de la guerra d'Orient el Tsar de Rússia Alexandre II, Joan Goula composà i dedicà, tal vegada, la més elogiada i ovacionada de les seves produccions, *"La Gran Cantata"*. Estrenada i dirigida pel mateix Goula al Gran Teatre de l'Òpera Italiana de Sant Petersburg i amb la cèlebre soprano Sra. Nilson al capdavant, constituí un clamorós èxit que s'afegí a la llarga i triomfant carrera del músic guixolenc.

Malgrat tots els èxits aconseguits a diferents països d'Europa, d'honors rebuts per aristòcrates i sobirans i d'obtenir uns beneficis per temporada superiors als catorze mil francs, Joan Goula començà a enyorar el seu país. La seva dedicació quasi exclusiva en la direcció musical del teatre a Sant Petersburg, no el feren renunciar a escriure les partitures de l'òpera del poeta català Dàmas Calvet, "La campana de la Unió". Així ho narrava a Sant Feliu, el setmanari local "El Eco Guixolense", l'agost de 1879: *"Nuestro compatricio guixolense, el reputado y distinguido maestro D. Juan Goula, verdadera notabilidad en el arte músico está terminando una ópera, cuyo libreto se halla basado en el conocido drama histórico del poeta catalan D. Damaso Calvet, titulado "La Campana de la Unió". Se cree que se verificará el estreno de dicha ópera en el Teatro Imperial de San Petersburgo bajo la inmediata dirección del autor".*

L'any 1880 es presentà força complex per a la nació russa. La greu malaltia soferta pel Tsar Alexandre II i les continuades revoltes al Kurdistan amb la frontera de Pèrsia, arrossegaren el país a una seriosa crisi política. A tot això, s'afegí la renúncia a tota reforma política i social

Gravat del músic guixolenc Joan Goula i Soley, que aparegué a la revista "La Academia" el 7 d'abril de 1878. Aleshores, el mestre Goula dirigia –als seus trenta-cinc anys– el Gran Teatre de l'Òpera Italiana a Sant Petersburg a Rússia. (Col.lecció autor).

declarada pel fill del Tsar i immediat successor Alexandre III, amb el presentiment per part dels intel.lectuals –com es confirmà un any després– del control total de la premsa i de la pèrdua d'autonomia de tots els centres culturals i universitaris.

Enmig d'aquesta crítica situació, el mestre Goula decidí acceptar l'oferta feta des de la capital d'Espanya per dirigir el Teatro Real de Madrid, malgrat existir al nostre país una seriosa i important baixa econòmica respecte el capital estranger. Però s'ha de dir que els diners no foren tan importants com aparentà la seva notorietat musical. És més, el mestre Goula va ésser reconegut a tot Europa per la seva senzillesa i inexistent vanitat, i tan sols cercà reiteradament la perfecció musical, fruit que aconseguí i el convertí a la vegada en una considerada personalitat ben recompensada (1).

Quatre anys va dirigir Goula el *"Real de Madrid"* entre les temporades 1881 i 1884 amb un èxit sense parangó, executant peces musicals de concert, de producció pròpia, de saló i religioses, i donant a conèixer "La Bella Fanciulla di Perth", "Los Amantes de Teruel", "Aida", "Carmen" i d'altres. També estrenà a Madrid la faceta de professor de cant, figurant al seu càrrec artistes de la talla d'Avelina Carrera –jove i bella tiple dramàtica i, potser, la deixeble predilecta del mestre Goula–, Dolors Mata, Francesc Uetam, Riera, Blanchard i Francesc Vinyas.

L'any 1883 la novella societat guixolenca "Centro Recreativo", el president de la qual era Jaume Xuclà, demanà al mestre Goula que dirigís a Sant Feliu un concert a benefici dels pobres de la vila durant el segon dia de la Festa Major. No cal dir que el nostre conciutadà va acceptar immediatament els nobles sentiments cercats per la societat recreativa. La vigília de la Festa, Joan Goula arribà a la seva petita vila natal, anys després d'haver somiat dedicar-se en cos i ànima a la passió de la seva infantesa: la música, que en definitiva havia estat aquesta la causa del seu pelegrinatge.

L'arribada del mestre Goula a Sant Feliu va despertar un interès inusual a la nostra vila. Una nombrosa comissió composta pel representat de l'Ajuntament, un delegat de cada Casino, els dos directors de les orquestres locals, premsa i diversos admiradors li donaren la benvinguda, allotjant-se l'il.lustre patrici a la casa del senyor Lluhelles. El mestre Goula honorà a la nostra vila amb la presència del baríton Eugeni Labàn i del tenor Francesc Vinyas, ambdós de fama mundial i que s'incorporaren al concert a benefici dels pobres.

Fotografia de la platja del Racó de Llevant i del Passeig dels Guíxols probablement a començaments d'aquest segle (l'observatori Patxot fou desmuntat el 1911). A l'extrem esquerre de la fotografia hom pot apreciar la inconfusible lona ratllada d'un envelat al bell mig del passeig central. (Col.lecció N. Espuña).

El segon dia de la Festa Major prometia passar a la història. I així fou. A dos quarts de sis de la tarda del dia dos d'agost, l'envelat aixecat al sorral pel "Guixolense" era ple de gom a gom. El concert començà amb el "Paragraff" de Suppé, executat per la Banda d'Enginyers de Barcelona dirigida per Alvaro Milpager; prosseguí tot seguit la *"Sociedad Coral de la Villa"* i l'Orquestra Nova de Dionís Baró reforçada amb elements de les veïnes poblacions de Llagostera i Cassà de la Selva, totalitzant la suma de vuitanta coristes que interpretaren dues peces musicals del mestre Baró, *"Las Golondrinas"* i *"Las Primeras Ilusiones"*, sota la batuta del mestre Joan Goula. Vells cantaires guixolencs, doncs, s'uniren a la societat coral per gaudir de la direcció del pròcer Goula, com els ganxons Pau Vinyas, Joan Blanc, els germans Topa, el menut de "San Tem", Benet Carbó, en Juncà, en Coca, Joan Nadal àlies "Poll", els germans Ralló, en Badosa àlies "Pastó", el Ché, Ramon Cirera i en Carreras entre d'altres.

Poc abans de cloure's la primera part, el mestre Goula dirigí la banda d'Artilleria de Barcelona amb *"La Marcha de Tanhaüser"* de Wagner, i resaltaren les grans qualitats que li valgueren ésser l'admiració de tot Europa. Aquesta banda militar fou molt popular durant aquells anys a la nostra vila, car el seu director, Lluís Bressonier, era guixolenc d'adopció puix de menut fou abandonat a Sant Feliu i el recollí en "Jana", patró de la barca del mateix nom, el qual se l'afillà. Clogueren l'acte tres peces dirigides per Bressonier al capdavant de la Banda d'Artilleria: *"Fantasia sobre els motius de "Los Sobrinos del Capitán Grant" (Caballero), "Sinfonia de Fra Diavolo" (Auber)* i *"Los Nets dels Almogavers" (Clavé)*. Constituí un veritable èxit, no tan sols musical sinó econòmic, car la comissió recaptà set-centes noranta-cinc pessetes, distribuint-se tres-centes divuit a la Junta del Sant Hospital, cinc pessetes a cada un dels malalts i quatre-centes setanta pessetes a repartir entre noranta-quatre pobres fills de la vila.

Uns quants dies restà encara entre els seus conciutadans el mestre Goula assistint a diversos actes organitzats en el seu honor. Presidí la tradicional festa marítima de la cucanya sota Sant Elm, a la roca coneguda per la Galera i on es col.locà com de costum el pal coronat amb el ramellet de flors, mentre l'orquestra Vella dirigida per Esteva Garreta amenitzava l'acte.

L'endemà dissabte 4 d'agost, Goula fou obsequiat amb un esplèndid banquet al Saló de la Vídua Lloveras, on es pronunciaren diversos discursos i brindis a favor del mestre guixolenc i de la seva carrera musical.

La marxa del mestre Goula fou feta discretament el diumenge 5 d'agost, després d'acomiadar-se dels representants de les societats locals i l'ajuntament. Si l'arribada va ésser marcada per l'emocionant retrobament d'un fill il.lustre i la seva vila, el comiat hauria de ser senzill i de tot cor. No obstant, Joan Goula volgué expressar el seu agraïment i consideració a tots els guixolencs, i el dilluns 6 d'agost escriví al director de "El Eco Guixolense": *"Muy señor mío y distinguido amigo: en la imposibilidad material de despedirme particularmente de tantas personas que se han dignado distinguirme durante los días de mi estancia en esta Villa; a fin de evitar omisiones, que no por ser involunta-*

(1) Tot i haver deixat el mestre Goula la direcció del Teatre de l'òpera de Sant Petersburg per passar a dirigir aquell mateix any de 1880 el Teatro Real de Madrid, el nostre conciutadà rebé com allegat de la difunta emperadriu de Rússia, un espectacular anell de brillants d'incalculable valor, en mèrit a tots els seus serveis en favor de la música universal.

rias dejarían de ser sensibles; me dirijo a Vd. para que con notoria bondad, se sirva ser mi interlocutor por medio de la prensa y dé las gracias en mi nombre a las corporaciones y particulares que tanto me han obsequiado y con cuya amistad me honraré de hoy en adelante. Acepten todos esta despedida que con sentimiento les dirijo, con la seguridad de que su recuerdo será imperecedero en mi corazón, y que al querer como madre a mi querida villa natal, quiero también como hermanos a todos los guixolenses. J. Goula".

Malgrat la seva absència de Sant Feliu, el mestre Goula no es va desvincular de la seva vila i acceptà l'any 1884 el nomenament de soci honorari del "Centro Recreativo"; participà així en la mesura i la dedicació possibles en la col.laboració de diversos actes de la societat. L'any 1885 el Recreatiu va organitzar un certamen literari sota la presidència d'Àngel Guimerà i diverses personalitats de l'època, com Josep Carreras, director de "La Campana de Gràcia", Enric Hériz i Emili Grahit. Joan Goula, aleshores resident a Sevilla, oferí un premi de *"Las Nueve Sinfonías de Beethoven"*, luxosament enquadernades, a la oda en català titulada "A la música clàssica".

A començaments de 1890, Joan Goula es plantejà d'iniciar una tasca innovadora; implantar l'òpera espanyola a Amèrica. Així, l'any 1892 va dirigir per primera vegada una obra operística a l'antic Teatro Nacional, on seguidament passà al Politeama durant unes quantes temporades.

Fou durant l'estiu de 1895 i després d'haver retornat d'Europa, quan va decidir d'establir-se definitivament a l'Argentina i tan sols retornaria a Catalunya la temporada de 1902, en què dirigiria per última vegada una òpera al Liceu.

El dia 7 de maig de 1908 i a l'edat de seixanta-cinc anys, Joan Goula s'esposà davant l'Església Parroquial de Montserrat de Buenos Aires, amb la jove senyoreta Elisabeth Grasot i Sant Martí de trentaquatre anys i filla d'una de les famílies catalanes més influents de la capital argentina.

L'última etapa activa del mestre Goula, l'engegà prop a entrar la setantena s'anys. Experimentat i emprenedor, donà a conèixer en el Teatro Colón de Buenos Aires l'obra de Felip Pedrell "Els Pirineus" l'any 1910. Aquest mateix any Goula va contractar a la jove cantant d'òpera guixolenca, la senyoreta Concepció Corominas, veritable nena prodigi sortida de l'Orfeó Gesòria, per a actuar com a tiple absoluta de la seva companyia "bonaerense" i on hi actuaria fins l'any 1912.

L'any 1910 el mestre Goula el va cloure fundant a Buenos Aires el *"Conservatorio Argentino de Música y Canto"* i que actualment imparteix tota la docència a nivell nacional. Finalment i com a colofó, donà l'últim concert en públic dirigit personalment al Casal Català, del qual fou un actiu soci fundador, amb la simfonía espectacular *"Gloria a España"*.

Set anys després, concretament el dia 12 d'agost de 1917, Joan Goula i Soley moria a la seva residència de Buenos Aires.

Malgrat ésser més reconegut en el món de la música com a director d'orquestra i de masses corals que com a propi compositor, Joan Goula va deixar escrites excel.lents partitures de música religiosa, òpera i balls d'espectacle. Entre les més conegudes figuren les peces: *"La Campana de la Unió"*, *"A la voreta del mar"*, *"Clye o el trium de Venus"*, *"La Gran Cantata"*, *"Gloria al Arte"*, *"Ave Verum"*, *"La Fraternitat"*, i una *"Salve"* en honor de Nostra Dona de Montserrat.

Fotografia del mestre Goula vers 1890. El director d'orquestra i compositor guixolenc es traslladà a l'Argentina per implantar l'òpera espanyola a Amèrica. L'any 1910 fundà a Buenos Aires el "Conservatorio Argentino de Música y Canto". (La Cultura Contemporània a Catalunya).

No fou fins l'any 1919 que a Sant Feliu es decidí donar el nom de Joan Goula a l'antic carrer de la Pilota, on nasqué el gran músic guixolenc. El president de l'Associació Euterpense de Cors de Clavé, Josep Capdevila, va obrir una suscripció popular entre els més de setze mil coristes integrants de la federació, per tal de sufragar el cost d'una làpida commemorativa a l'insigne mestre i que es col.locà el 7 de setembre de 1919 (2).

Així, doncs, el diumenge dia 7 de l'esmentat mes, arribaren amb el correu del matí, les entitats corals amb llurs estendards per participar a tan magne homenatge. Hi foren presents les agrupacions corals *"Amigos Tintoreros"* de Barcelona, *"Comissió Euterpense de Cors de Clavé"*,

Festa marítima de la cucanya sota Sant Elm, a la roca coneguda com la Galera, prop a tocar les roques de Santa Rosaria i Sang i fetge. El músic guixolenc Joan Goula presidí, l'any 1883, aquesta tradicional festa. (Col.lecció N. Espuña).

(2) Societats Corals adherides per sufragar l'homenatge al mestre Goula: "Amigos de la Unión" (Granollers), "Amigos Tintoreros" (Barcelona), "El Universo" (Hostafranchs), "La Violeta" (Sarrià), "Erato" (Figueres), "Instructiva Catalunya Nova" (Capellades), "Joventut" (Sarrià de Ter), "La Esperanza" (Arenys de Mar), "Juventud Obrera Graciense (Barcelona), "Orfeón Republicano Balear" (Mallorca), "La Lira Martinense" (Barcelona), "L'As de Copa" (Barcelona), "Unió Berguedana" (Berga), "Centro Cooperativo de Pescadores" (Barcelona), "La Formiga" (Barcelona), "La Alborada de Ciudadela" (Baleares), "Montepio Obrero" (Vilafranca), "Secció Cantaires de Mollet del Valles" (Mollet), "La Maquinista", "Viola Barcelones", "Agrupació Coral El Nivell" (Sans).

"Erato de Figueres", *"La Esperanza"* de Arenys de Mar, *"La Internacional"* de Les Corts, *"La Joventut"* de Sarrià de Ter, *"Amigos de La Unión"* de Granollers, *"La Violeta"* de Sarrià de Barcelona, i *"Unión y Concordia"* de Girona. Acompanyaren a tan distingits coristes, el nostre "Orfeó Gesòria", dirigint-se des de l'estació del tren fins a l'Ajuntament, tot cantant: *"Salut als Cantors"* i *"L'Empordà"*.

A les sis de la tarda, les autoritats locals juntament amb diverses comissions de societats guixolenques i forànies es dirigiren al carrer de la Pilota on descobriren la làpida commemorativa al bell mig de la façana on naixé el mestre Goula. Poc després de pronunciar diversos discursos entorn les obres de Clavé i Goula, la massa coral conjuntament amb l'orquestra-cobla La Selvatana dirigida pel mestre Josep Gravalosa, cantà emocionadament "Gloria al Arte" del homenatjat. Al vespre, en el Saló Novetats tingué lloc un lluït ball d'obsequi en honor dels hostes.

BALTASAR PONSJOAN (1865)

L'any 1842 va néixer a la nostra ciutat Baltasar Ponsjoan i Vall-llovera, prodigiós flautista de concert a les Amèriques, i de qui la història local guixolenca no ha estat massa generosa amb la seva persona.

Malgrat ésser fill d'una modesta família de tapers, Baltasar va poder rebre de minyó, tota la instrucció primària a les escoles públiques de la vila. El seu despert enteniment el va fer destacar ben aviat de la resta dels seus companys d'ensenyament i per això aconsellà el professorat als seus pares d'estimular i desenvolupar totes les ànsies artístiques que el noi portava a dins.

Així, doncs, passà a iniciar els estúdis bàsics de solfeig amb Esteve Alabau, aleshores organista de la Parròquia de Sant Feliu, i que durant uns anys el féu cantar en el cor de la capella, interpretant la part de primer tiple absolut.

No obstant això, els anhels musicals del novenet Ponsjoan s'encaminaven molt més lluny de la simple faceta coral al costat del mestre Alabau. Així l'any 1853, comptant Baltasar nou anys, inicià els estúdis elementals de flautí amb el mestre guixolenc Feliu Palol i Estrada, que posteriorment fundaria la popular Orquestra Vella.

L'any 1858 i a l'edat de catorze anys, Baltasar Ponsjoan va decidir deixar Sant Feliu i tots els estudis musicals, per anar a treballar a l'Uruguai on els seus oncles posseïen un taller de fusteria a Montevideo capital. Deixava d'aquesta manera i darrera seu, els desitjos i les il.lusions de convertir-se en un músic professional a casa seva, amb els consells i les esperances dels seus instructors; però les privacions sofertes per la família i la càrrega que significaria copsar uns estudis superiors, el feren determinar de partit cap a les Amèriques a la recerca d'una professió gratificada per desenvolupar en el nou continent (3).

Durant uns quants anys, el jove Baltasar Ponsjoan aprengué l'ofici de fuster i feinejà freqüentment l'obrador del seu oncle, malgrat no oblidar-se mai d'assajar durant el lleure amb el seu preat flautí. El desig d'interpretar i viure la música, el feren decidir de deixar el taller, ingressant poc temps després, vers 1862, en un dels cossos de la milícia d'aquell país, on va obtenir ràpidament la plaça de flauta en una de les millors bandes castrenses de la capital.

Fins ben entrat l'any 1869 i durant set anys consecutius, Ponsjoan realitzà amb excel.lent aprovació la funció de flauta de la companyia i actuà ininterrompudament a diversos departaments del país sudamericà, tot alhora que aprofitava per instruir-se en diferents instruments musicals, com el piano i la guitarra, dels quals va adquirir profitosos coneixements.

Va ésser durat aquest any, que el guixolenc Baltasar Ponsjoan va ingressar a l'edat de vint-i-cinc anys en l'orquestra del Gran Teatro Colón de Montevideo, en presentar-se a unes oposicions públiques per cobrir la plaça de primer flauta. Immediatament sorgí d'aquell jove i llur instrument l'espontaneïtat del ferm concertant que es deixà dur per les emocions musicals controlades al llarg del seu pelegrinatge. Aconsellat pels companys de l'orquestra, Baltasar continuà estudiant i assajant, fins convertir-se en un professional distingit i brillant, arribant a ésser considerat pel seu domini i perfecció, d'entre els més qualificats, com el "Primer Flautista de les Repúbliques Sudamericanes".

Durant els anys que va actuar al Teatro Colón, Ponsjoan obtingué continuats llorers en l'execució de tot tipus d'obres musicals que el feren mereixedor, per part de diferents societats i corporacions musicals del país, del títol honorífic de soci i director honorari d'aquestes. La fama aconseguida pel músic de Sant Feliu havia ultrapassat les pròpies fronteres de l'Uruguai. A l'Argentina, la societat coral musical "La Africana de Buenos Aires", el va distingir com a soci benemèrit i poc després el nomenà i contractà com a director efectiu de l'associació.

(3) Un altre músic guixolenc establert a Amèrica fou Mateu Sabater que, després de residir un temps a Filadelfia, s'establí l'any 1879 a Nova York per dedicar-se a l'ensenyança de la música, alhora que organitzà i dirigí una orquestra i secció de cors, que feren les delícies dels "yankis".

Plaça de l'Ajuntament a finals del segle passat. Baltasar Ponsjoan visqué els darrers anys de la seva vida en aquest indret de la vila. El 3 de gener de 1888 i a l'edat de quaranta-cinc anys, Ponsjoan expirà a Sant Feliu després de llarga i penosa malaltia. (Revista de S'agaró. Estiu 1962).

Ponsjoan va dirigir durant un cert temps la societat argentina, i el seu constant treball envers l'excel.lència de la música li reportà un llustrós èxit que li valgué el *"Gran Diploma de Honor Musical"* i la *"Medalla de Oro"*, en reconeixement a la intel.ligència, l'activitat i els rellevants mèrits provats en la seva tasca musical.

En retornar a l'Uruguai, Ponsjoan va acomplir equivalents càrrecs en diferents cossos musicals fins ésser nomenat músic major de la *"Gran Banda Republicana La Patria"*.

Finalment i després d'uns anys de continuats treballs a la ciutat de Montevideo, mancat aleshores de bona salut, decidí tornar al seu estimat i mai oblidat Sant Feliu, juntament amb la seva esposa Mercè Belló i el seu fill. Vint-i-cinc anys separaven l'afany d'aquell noiet que s'embarcà cap a terres llunyanes i que el feren un dels músics més apreciats d'aquells indrets. Retirat, doncs, de l'activa carrera professional, visqué a la seva vila natal sense fer cap mena d'ostentació de grandesa, dedicant-se tan sols per distracció i passatemps, a l'art que el féu excel.lir en nom i posició.

Baltasar Ponsjoan i Vall-llovera va morir a Sant Feliu el dia 3 de gener de 1888, pocs dies abans de complir els quaranta-sis anys. La greu malaltia que contragué terres enllà, l'impedí de desenvolupar tota la seva grandària com a músic de concert.

En acabar, tan sols voldria fer referència a les paraules d'elogi fetes pel qui seria anys després director de l'orquestra "Unió Guixolenca", Francesc Figueras i en recordança de tan distingit músic local: "Ponsjoan fou un excel.lent i intel.ligent músic teòric d'uns coneixements gens banals. Aquest músic guixolenc, en definitiva fou un astre que brillà amb llum pròpia al Nou Món.

ORQUESTRA VELLA (Abans 1865) ORQUESTRA ESTEVE GARRETA (1879)

Una de les orquestres més representatives de Sant Feliu i que va perdurar més temps entre els guixolencs, fou l'orquestra anomenada Vella. Fundada als inicis dels anys seixanta pel mestre i director Feliu Palol i Estrada, esdevingué posteriorment la coneguda Orquestra Garreta.

Aquesta orquestra dita també l'Antiga es composava vers l'any 1870 dels següents músics: director i violí, Feliu Palol; clarinets, Narcís Roca i Manuel Massana; cornetins, Adolf Menció i Quimet Sala; violins, Esteve Garreta, Narcís Boet, Josep Soler i Jaumic Menció; flauta, Joan Roca, fiscorn, Isidre Vicens; i contrabaix, Ramon Cabarrocas (4).

Durant molts anys, la "Vella" amenitzà tot tipus d'actes tradicionals a la nostra vila, com els carnavals, balls de carrer o la "Passada", rivalitzant amb una altra orquestra molt significativa també a Sant Feliu que dirigia Dionís Baró i que en fundar-se vers 1861-62 s'autobatejà l'Orquestra Nova.

En començar l'any 1879, morí de breu malaltia el director i fundador de l'orquestra Feliu Palol, i passà a ocupar-se de la seva direcció Esteve Garreta, pare de qui seria el nostre genial Juli Garreta i Arboix. Fou a partir d'aquí, on el nom de l'Orquestra Vella començà a confondre's pels guixolencs en denominar-la "l'orquestra que dirigeix el Sr. Garreta" i que acabaria essent, en el transcórrer del temps, l'Orquestra Garreta.

Malament li deurien anar les coses al nou director de l'Orquestra Vella, perquè corrís insistentment a la vila el remoreig de fussionar-se les dues bandes en una de sola, durant el mes de març de 1879. Malgrat això, l'única preocupació dels guixolencs envers aquesta qüestió, va ésser si semblant unió faria augmentar el preu de les entrades dels balls, o ocasionaria la creació d'una tercera orquestra. Finalment no succeí ni l'una ni l'altra cosa, ben al contrari: les dues orquestres, motivades en la seva vanitat per tant de remor, iniciaren una "guerra" de baixa de preus en les entrades dels balls i espectacles, enfrontant-se obertament en una, això si, sana competència.

Ben aviat, la ironia aflorà ràpidament en la premsa guixolenca. Així doncs, volent afegir més llenya al foc, *"El Eco Guixolense"* en nota de redacció, expressava: *"A este paso se nos va a servir de chocolate y darnos las gracias por concurrir a dichos Salones. Lástima grande que semejante competencia no exista entre las carnicerías y panaderías, que harto la necesitamos"*.

Un any llarg va durar l'enfrontament de preus entre les dues orquestres de la vila, i arribà a rebaixar una d'elles la quantitat de vuit "quartos" per dos balls de tarda i nit en el saló de la vídua Lloveras del carrer de Girona i que posteriorment, seria el cinema Mundial.

En començar l'any 1880, la crisi soferta per la indústria surera al nostre país afectà directament les butxaques de tots els guixolencs i, conseqüentment a tot tipus d'actes de gresca i xerinola, en què l'orquestració musical era imprescindible. El carnaval fou una caricatura dels viscuts anys enrera i es trobaren a faltar les comparses, les caramelles i els tradiconals balls amb el seu corresponent *"Llevant de taula"*. Les úniques diversions, doncs, es reduïren a les imprescindibles sardanes a la plaça de la Constitució i els balls de màscares organitzats en els salons Roca, Lloveras, i els casinos La Constància i El Guixolense.

(4) L'any 1880, l'orquestra que dirigia aleshores Esteve Garreta, contractà al músic foraster Sr. Gafarot, com a primer cornetí de la cobla.

Fotografia de l'orquestra Vella de Feliu Pujol, posteriorment d'Esteve Garreta, a començaments de l'any 1872. El tercer músic assegut per la dreta és Feliu Palol i Estrada, fundador i director d'aquesta agrupació. El primer violinista dempeus, a la dreta de la imatge, és Esteve Garreta i Roig, qui es faria càrrec de l'orquestra a partir de l'any 1879. (Col.lecció N. Espuña i Maria Garreta).

Malgrat tot, durant aquest desventurat any, se celebraren diversos balls a diferents salons de la vila, organitzats per les conegudes societats carnavalesques de l'època com *"Els Bons"*, *"La Baldufa"* i *"La Xocolatera"*. La feina de les orquestres, comprenia inicialment en sortir mitja hora abans del local i recórrer els principals carrers de la vila, per així fer una crida propagandística i arrossegar a tota la munió dins de l'auditori (5).

Un fet més vingué a escalfar l'ambient musical a Sant Feliu: l'últim diumenge del mes de maig, al vespre, l'orquestra Vella capitanejada per Esteve Garreta, després de realitzar la "Passada" i al punt d'entrar al saló Lloveras, fou ruixada indiscriminadament amb una veritable pluja de sorra per una colla de jovenets riallers que fugiren a corre-cuita. Hom suposa que no va ésser un accident aïllat, ja que pel mes de juliol del mateix any, l'alcalde accidental Aleix Sala publicà un ban d'ordre públic per tal de prevenir actes inadequats durant la "Passada": *"Guixolenses: El haber el domingo último algunos jovenes que seguían la passada, dando saltos como unos locos, derribando al suelo a una joven, a la que causaron algun mal con el consiguiente susto; me obliga hoy a dirigiros la palabra: No creais que se pretende afearos vuestra antigua costumbre de saltar al excitante son de la música, cuando ésta recorre las calles de la hermosa villa, nada de esto, muy al contrario, se desea que todos podáis gozar amigable i fraternalmente de este inofensivo e higiénico desahogo, haciéndolo de manera que no moleste ni se haga mal a nadie, que es lo procedente entre personas bien nacidas y educadas. Creo que esta amigable y fraternal advertencia bastará para evitar que el amigo se vea en el doloroso caso de tener que reprender de otro modo a ninguno de sus ciudadanos; advirtiendo que si, como espero, alguno de vosotros desoyera la leal y conciliadora voz de la amistad, tendría que obedecer irremisiblemente las órdenes de la autoridad"*.

(5) Sembla ésser que la tradicional "Passada" tingué el seu inici a meitats del segle XIX. Segons conta en Manel Sala, àlies Manel de l'Horta en les seves "Ganxoneries", s'organitzà un ball de nit al dessota mateix del local que fou un dia el teatre Alsina del carrer de la Processó, avui carrer Maragall, i propera l'hora de començar, no hi havia gaire gent al local, sobretot de l'element femení, indispensable en tot ball a organitzar. A l'orquestra de torn –probablement "La Vella"– se li acudí la idea de sortir pels carrers més cèntrics de Sant Feliu, tocant i bufant a ple pulmó, i aconseguí fer seguir a un bon nombre de guixolencs, que enfavats per la novetat anaren darrera els músics fins a davant de la sala de ball. L'èxit esclatant d'aquesta "Passada" féu que es convertís en un acte obligat a l'inici de cada espectacle, arrelant-se fortament en les costums guixolenques, fins desaparèixer entrat el segle XX. Aquest acte espontani i xamós, començava generalment per la diada de sant Antoni, com a primera "Passada" de l'any, essent la més cèlebre, amb més gent i afecció, comparable a les celebrades durant les fetes de carnaval.

L'orquestra Garreta fotografiada a començaments de 1890. Els tres primers músics asseguts per l'esquerra són: Josep Garreta, fill del director, Manuel Massana i en Rotllens. A dalt, i malgrat que s'ha identificat diverses vegades com a Esteve Garreta, el vell músic, tercer per l'esquerra i a peu dret, crec més assenyat dir, per l'edat i el seu físic (Garreta va néixer el 1850, per tant aleshores comptava uns quaranta anys) que el director de l'orquestra és el quart músic dempeus i barret d'ala fosc, justament emplaçat darrera dels músics Josep Garreta i Manuel Massana. Els dos fiscornaires de la cobla són els professors Agustí Figueras i Bolívar (nascut l'any 1861) i Artur Vicens, pare de qui seria, posteriorment, alcalde de la ciutat, Manel Vicens i Moner. (Col.lecció autor).

Tot i aquest advertiment de l'autoritat municipal, la tradicional "Passada", continuà essent un acte problemàtic durant molts anys a la nostra vila, i restà molt allunyada d'aquella descripció idíl.lica que posterioment ens contà Gaziel en el seu "Sant Feliu de la Costa Brava". El batibull, les discussions i les baralles, en justesa, foren a l'ordre del dia.

Pel mes de setembre de 1880, es produïren seriosos altercats durant les "Passades" que recorregueren els carrers les nits de l'últim diumenge i dilluns, amb els seus *"correspondientes complementos de bofetones y garrotazos, robándose un reloj a un joven expectador y asaltándose de un modo bárbaro algunas mujeres por un enjambre de molzalvetes"*.

L'any següent, i durant el mes de juny, el cronista del setmanari *"El Eco Guixolense"*, denunciava el greu altercat sofert durant la celebració de la tradicional "Passada": *"... el domingo pasado tuvo lugar lo que acontece muy a menudo en esta clase de diversión. Unos cuantos jóvenes, teniendo poco a cuenta lo que la decencia enseña, se tomaron la libertad de promover un escándalo de palabras, las que luego tuvieron a bien intercalar serios puñetazos, habiendo tenido que acudir los agentes de la autoridad para poner fin a tales entretenimientos. Parece mentira que entre gentes civilizadas hayan lugar escenas de la índole indicada"*.

Sembla ésser, però, que el remei adequat en aquestes joglaresques situacions, estava molt lluny d'aconseguir-se, car els cants, salts i balls a toc de bombo, trompeta i platerets, solien produir generalment empentes, crits i enfrontaments, i arribaren fins i tot a degenerar en seriosos acaraments entre els músics i els avalotadors. Així, durant els dies de carnaval de 1882 i mentre l'orquestra del Sr. Baró realitzava la "Passada", s'enfrontaren obertament a una colla de joves i "alegres" guixolencs que ja feia estona celebraven l'arribada del rei Carnestoltes. La premsa ganxona del dia 26 de febrer d'aquell any, es referí així als incidents del dia de carnaval: *"... unos cuantos mocetones que al parecer habían entablado muy buenas relaciones con Baco, querían estorbar que la "passada" siguiera su curso por medio de empujones y otras caricias hijas del alcohol. Fueron amonestados diferentes veces, pero vista de que no hacían caso y de no prestarse ningún alguacil ni guardia civil, tuvieron que apelar a la fuerza, convirtiendo la calle en un campo de Agramente, hasta el extremo de romper sus instrumentos en las cabezas de aquellos perturbadores"*.

No obstant això, l'orquestra d'Esteve Garreta estrenà durant aquells anys i amb notori èxit, diversos fragments d'obres simfòniques sota la balconada del casino La Constància, com *"Macbeth"* o el *"Tango de los hijos del capitán Grant"*, així com la brillant i popular polca *"As de Oros"*, musicada per Enric Martí i Puig i que fou estrenada amb gran èxit al saló Lloveras durant la tardor de 1880.

En acabar les audicions, l'orquestra, seguint els consells de l'alcaldia, tenia cura de no realitzar la "Passada" pel mig del Passeig del Mar, per tal de no molestar al gran nombre de persones assegudes a banda i banda, i no coartar així la "llibertat dels passejants" que no volien participar en aquest esdeveniment.

L'orquestra Vella, i posteriorment, l'orquestra Garreta, va ésser una de les agrupacions més populars i intervingué en tot tipus d'actes a la vila: celebracions com la diada de Sant Pere, en què els pescadors de la barriada d'aquest nom festejaven amb sardanes i ball a la platja l'excel.lent temporada de pesca, –i que fou precedida per una brillant "Passada" amb atxes incloses–, la missa a tres veus del mestre Badía, interpretada en el dia de la Puríssima Concepció, o la gran missa de Rèquiem oficiada en els funerals del Rei Alfons XII l'any 1885.

Durant el primer decenni dels anys 1880, l'orquestra va anar canviant part del personal artístic, a causa de l'envelliment d'alguns dels seus músics. Ja l'any 1870, l'orquestra Vella dirigida per Feliu Palol, comptava entre les seves filles amb dos músics, en Jaumic i en Boet, que degut a la seva avançada edat, en fer-se algun lloguer de sardanes, no hi formaven part (6).

Això motivà que, temps després, nous elements com Gafarot i Agustí Figueras substituïssin els músics més ancians de l'orquestra. Ben aviat, Figueras va demostrar a la "Vella" ésser un element imprescindible en la seva formació. Per Nadal de 1881, l'orquestra dirigida pel Sr. Garreta estrenà un rigodons del jove músic –aleshores, Figueras comptava tan sols vint anys–, veritable popurri de cants populars, que feren d'aquesta composició una agradable i estimulant audició (7).

A començaments de l'any 1885, l'orquestra Garreta alternà les seves lluïdes actuacions a la vila i rodalies amb la presència continuada al Gran Salón de la Carretera, conegut també com la Sala d'en Roca, degut a la seva contractació com a banda oficial (8). L'orquestra, convenientment augmentada amb altres músics provinents de Barcelona, executaven diverses obres i fragments de teatre líric, que feren les delícies de tots els guixolencs. Malgrat això, aquesta sala a bastament engalanada, servia tan sols per a realitzar petites versions líriques i escèniques, ja que no estava adèquada per a grans representacions teatrals. Fou doncs al mes de febrer quan la direcció i orquestra del saló decidiren, davant la imprescindible necessitat que a Sant Feliu s'emplacés un coliseu, muntarne un dins la sala de ball, just a mida. I el batejaren amb el nou del seu compatrici, el mestre Joan Goula, venint d'aquesta manera a omplir el buit que hi havia a la població. La decoració va anar a càrrec del reconegut pintor artístic Climent Llosas i el primer dissabte de Quaresma quedaren enllestides les obres.

La inauguració fou realment espectacular. A dos quarts de nou del vespre, després d'una escollida simfonia executada per l'orquestra, es posà en escena l'obra "La muerte en los labios" del conegut poeta José de Echegaray, i clogué l'espectacle un lluït i divertit fi de festa musical. Sant Feliu comptava a partir d'aquest moment, amb un digne auditori on es representarien obres de la importància de *"La Bruja"* o *"La Tempestad"*, així com infinitat de sarsueles que feren gaudir anys i anys als notres avantpassats.

Dos músics excepcionals actuaren durant la seva joventut a l'orquestra que dirigia Esteve Garreta: Arseni Menció –del qual podem afirmar que ha estat el millor violinista dins el nostre context local–, i un dels fills del director, el llorejat Juli Garreta, comptant tan sols setze anys.

Pel mes de setembre de 1886, l'orquestra Garreta executà d'una manera magistral, davant el casino La Constància, la gran simfonia de "Guillem Tell" on destacà per la seva acurada interpretació al violí el jove Menció, que demostrà posseir unes innates facultats; aquest moment l'aprofità el seu director per fer-li encetar un obligat de violí davant la nombrosa concurrència.

Malgrat tot, la tasca feta per l'orquestra Vella no va ésser apreciada amb unanimitat a la nostra vila. Si bé en les seves actuacions s'aplaudien les peces musicals executades, en la crítica impresa se'ls posava a vegades de potes enlaire. En anunciar-se l'orquestra del Sr. Garreta, contractada per a tocar sardanes el dies de l'octava de Corpus, l'editorial de *"El Eco Guixolense"*, escrivia: *"Lástima que para las sardanas no pueda reemplazarse a dos individuos de los que forman parte de la citada orquesta, por otros dos que tuvieran mejor oído, para tener el gusto de escuchar las bonitas piezas de su abundante repertorio"*. El cert és que l'orquestra Garreta continuà durant molts anys interpretant tota mena de balls i audicions de sardanes, i gaudí alhora d'una popularitat ben merescuda a la vila.

El mes de gener de 1900, l'agrupació musical guixolenca rebé des de l'editorial de *"El Puerto"* potser la crítica més aspra al llarg de tota la seva vida orquestral, i de la qual tampoc se'n lliurà l'orquestra Nova. L'esmentat setmanari es queixava de la baixa qualitat artística de les dues orquestres locals: *"... Muy a menudo tenemos serenatas, pero en casi todas ellas oímos repetidas las mismas piezas que hace tiempo nos sabemos de memoria. En los bailes, ¡ah!, en los bailes yo creo que se toca lo mismo que veinte años atrás. Dicho sea con perdón, las Orquestas de esta Villa, dejan mucho que desear en su trabajo artístico y no deben darse por satisfechas con los aplausos prodigados al terminar un walz-jota, sino atender debidamente a los inteligentes y apoyar a la educación artística del pueblo"*.

L'orquestra Garreta continuà actuant en els balls i festes de la vila fins ben entrat l'any 1910, en què va obsequiar amb una serenata el diputat republicà i lliberal Salvador Albert, amb motiu de la seva victòria electoral sobre el regionalista Francesc Cambó. L'orquestra Vella, o l'Antiga, com

---

(6) "Ganxoneries". Tot és treballar, pàg. 147. Autor: Manel de l'Horta.

(7) Agustí Figueras i Bolívar, va néixer a Sant Feliu de Guíxols l'any 1865. Autor de diverses sardanes com "La Nuri", "Records de Bell-lloch", "Una nit a Montclavari", Rosa Blanca", etc., també composà algun pasdoble com "La festa de les Llucietes", i la peça coral "Lo crit de guerra". Formà part, un cop dissolta l'orquestra Garreta, de la cobla "Joventut Artística" així com de la "Principal de Sant Feliu de Guíxols", l'any 1930. Agustí Figueras fou mestre de molts músics guixolencs que formaren part de distingides cobles, com Josep M. Vilà, Antoni Carbonell, Josep Pascual, Josep Calzada, Ramon Pla, Joan Costa i, el seu propi fill, Rafael Figueras i Auladell.

(8) Actualment hi ha el taller mecànic "Comercial Metropol".

Fotografia de l'orquestra Garreta durant la ballada de sardanes celebrada, el dia 24 de juny de 1894, al pati de la casa pairal de la família Vicens de Solius. (Col.lecció N. Espuña).

també és congué, obsequià al peu de l'estació del tren amb una sentimental simfonia de l'òpera *"La Bohème"*.

Aquesta sembla, doncs, l'última actuació musical de l'orquestra Garreta, originàriament "La Vella" de Feliu Palol, i que en definitiva va ser l'agrupació musical de més durada de les quals han existit a Sant Feliu. Prop de cinquanta anys avalen la seva trajectòria.

Fotografia del cinema Mundial al carrer de Girona –avui hi ha edificada la moderna oficina de correus de la ciutat. Anteriorment havia estat el saló de ball de la vídua Lloveras, on les orquestres La Vella i La Nova rivalitzaven, en lluïts balls de carnaval i festa major, per ésser considerades con la millor agrupació musical guixolenca. (Col.lecció N. Espuña).

ESTEVE GARRETA, MÚSIC

Esteve Garreta, no tan sols es dedicà a la direcció exclusiva de l'orquestra, sinó que participa activament en diferents esdeveniments socials de la vila, mostrant així el seu notable domini del violí, alhora que feia partícips a tots els guixolencs, de les seves pròpies composicions musicals.

L'any 1880 un reputat artista obsequià als casinos La Constància i "El Guixolense", amb un nou instrument musical anomenat copòfon. A la seva audició experimental, Esteve Garreta i en Ramon Novi, violí i piano respectivament, executaren diverses peces de música clàssica com acompanyant del nou i singular atifell (9).

A partir de l'any 1881, el Nuevo Casino Guixolense va inaugurar una sèrie de concerts de música durant la temporada de Quaresma que es perllongaren fins ben entrat l'any 1900 amb les celebracions de les vetllades literàries i musicals, organitzades pel Centro Recreativo i La Perla Guixolense. En aquestes, Garreta, Novi, Dausà, Menció, Romaguera i d'altres, obsequiaren als assistents amb esplèndides composicions de l'època, més pròpies de consumats professors de saló que de senzills i benevolents músics de vila. Autors de la talla de Bizet, Audran, Ketterero, Postiglone o Clavé, i fragments executats de difícils òperes com *"La Traviata"*, *"Rigoletto"*, *"El Poeta y El Aldeano"*, o la famosíssima *"Lucia di Lamermoor"* així ho testimonien.

Esteve Garreta estrenà pel dia dels difunts de 1880 la seva primera composició religiosa. Es tractava d'una missa de rèquiem a dos flautes i contrabaix, amb uns passatges musicals extremadament bellísims i reveladors dels notables coneixements que posseïa d'aquest gènere. Garreta també composà diversos pasdobles que foren tocats per l'orquestra Vella en les seves llargues i populars "Passades" per la vila.

En definitiva doncs, aquesta passió que sentí per la música Esteve Garreta, fou la que llegà àdhuc als seus fills, als quals inicià en les seves primeres nocions musicals. Posteriorment, esdevindrien uns músics d'una qualitat provada, sobretot si ens referim al gran compositor Juli Garreta.

El dimecres 30 de setembre de 1914, moria a Sant Feliu a l'edat de seixantaquatre anys, Esteve Garreta i Roig, natural de Reus, rellotger de professió i director de la que havia estat l'orquestra Garreta.

DIONÍS BARÓ
ORQUESTRA NOVA (Abans 1865)
ORFEÓ DE LA VILA (1879)

A hores d'ara, cent anys després de la seva mort, el nom de Dionís Baró tal vegada no ens suggereixi gaire cosa. Antany, a Sant Feliu no hi havia acte, representació o concert, on l'estimat mestre Baró no hi fos present. Malgrat no haver nascut a la nostra vila, igualment com tampoc ho feren Esteve Garreta i Ramon Novi, hom ha de considerar-los a tots tres guixolencs, car la seva activitat realitzada en pro de l'ensenyança musical es desenvolupà, en tota la seva essència, a casa nostra, i encetà així una innovadora afecció ciutadana a l'estudi del solfeig i dels diversos instruments musicals.

Podríem dir, doncs, que el mestre Baró va ésser, conjuntament amb Ramon Novi, un dels grans músics educacionals dels guixolencs de finals de segle XIX, a l'ensems que es revelaren també, com creatius compositors de diverses peces musicals de gran qualitat.

Dionís Baró i Torrent, va néixer l'any 1830 a Castelló d'Empúries. Fill d'un humil serraller de Llançà, ben aviat va donar mostres d'una animosa vocació per la música, aprenent solfeig amb el músic castellonenc Albert Pla. Poques lliçons musicals va poder rebre el jovenet Baró del seu mestre Pla, escassament uns principis elementals de violí, car la mort del seu pare truncà tot afany d'instrucció.

Malgrat aquesta interrupció inevitable, fou tan gran la seva afecció per la música

(9) Aquest instrument consistia en una caixa de fusta, dins la qual, hi havia col.locades varies copes de cristall, produint diferents sonoritats de l'escala musical mitjançant la fricció dels dits en els seus vorells.

Segell que es féu imprimir com a caprici, Esteve Garreta i Roig i que regalà a cada un dels seus fills: Josep, Juli i Lluís, amb motiu de la seva onomàstica. (Col.lecció Maria Garreta i Lloveras).

que, sense cap ajut, Dionís Baró progressà autodidàcticament en el difícil art musical. L'any 1847, a l'edat de disset anys, Dionís començà a donar lliçons com a professor de música a la població costanera de Llançà, i sostingué d'aquesta manera i com a home de la llar, a la seva mare Anna Torrent i la germana menor.

Anys després i provada la seva capacitat musical, la veïna població de Roses, nomenà a Dionís Baró director de l'orquestra municipal, càrrec que desenvolupà fins l'any 1861 en què el casino "La Constància" de Sant Feliu de Guíxols, el contractà per organitzar l'orquestra i els cors que aquesta societat estava formant, amb joves cantaires i que posteriorment s'anomenaria "l'orquestra Nova".

Ben aviat, però, Dionís Baró va comprovar que a la immensa majoria d'afeccionats al cant de la nostra vila, els mancava una formació musical de fons, amb imperfeccions de vocalització i l'ús quasi exclusiu de la guitarra. Immeditament establí uns mètodes accelerats de treball que el varen permetre d'introduir, a les diferents colles musicals guixolenques, instruments de corda amb arquet com ara el violí, violoncel i el contrabaix, i de vent, com la flauta, el flautí i la dolçaina; alliçonà així als nostres avantpassats en les meravelloses fantasies d'òperes de l'època, sonets i composicions pròpies, forjant així la consciència musical i popular que prevalgué fins a finals del segle XIX.

Fou, doncs, a partir de l'arribada del mestre Baró, que les populars "serenates", que res tenen a veure amb aquelles que s'obsequiaven a les novelles parelles, sinó que revestien analogies de concert sobtós i que se les anomenava serenata, perquè músics i cantaires actuaven al serè, és a dir, a cel descobert en honor de personalitats rellevants, o tan sols per agraïment als socis protectors de l'estol, evolucionaren considerablement i confinaren a l'oblit les antigues i simples cançons romanceres, per rellevants interpretacions de música instrumental.

No obstant això, a tothom no li agradava escoltar aquesta simpàtica ofrena coral –tradicionalment a la sortida dels balls de nit, amb llinternes i faristol en mà– a altes hores de la matinada. Diverses vegades, aquestes colles varen sentir esgargamellar algun veí que no estava per romanços, popularitzant-se a Sant Feliu algunes frases sarcàstiques amb què es rebien aquestes agrupacions: "Arri avall, que no estem per rum-rums!", "Ja es coneix que no heu d'anar de matinada!", o "valdrà més que foteu el camp, sinó us llenço l'orinal!". Malgrat tot això, el fervor artístic dels músics i cantaires, continuà amb les seves lleials serenates en benefici d'un art que posteriorment popularitzaren les masses corals i orfeons que tan de nom donarien a la nostra vila (10).

L'any 1879 i durant el segon ball de carnaval del mes de gener organitzat per la societat "Lo Gibrell", Dionís Baró i l'orquestra Nova estrenaren al saló Lloveras la seva primera composició musical titulada *"Las Fraguas de Vulcano"*, una polca que causà un efecte summament agradable al públic assistent. Aquests balls de carnaval solien ésser els més concorreguts de l'any, juntament amb els celebrats per la festa major, en què els salons Lloveras i el de la "Carretera" (Goula) rivalitzaven amb els envelats del casino La Constància i "La Gaviota", situats al sorral de vora mar. Per això, no és d'estranyer que les orquestres i els músics locals aprofitessin els balls de "carotes" per estrenar davant l'enorme gentada les seves inèdites composicions, contribuint a distingir el cotilló d'una o altra societat carnavalesca. Així doncs, i a la vista de tanta gatzara, ple el

(10) Pel mes de novembre de 1881 i després de diverses reunions nocturnes de joves cantaires en l'establiment de cerveseria de la vídua Torrent del carrer de Sant Llorenç, el veïnat requerí la presència del jutge municipal Pere Màrtir Baster i Llagostera, qui va fer desallotjar immediatament el local, i s'originaren així fortes discussions entre guixolencs partidaris d'aquestes amigables i a vegades sorolloses tertúlies i els soferts veïns d'aquests improvisats locals musicals.

Així, els molestos desallotjats, dels quals alguns d'ells pertanyien a l'orquestra Nova i a l'Orfeó de la Vila, escriviren una nota de protesta al setmanari "El Eco Guixolense" on denunciaren: "... las reñidas maneras y tono inmoderado con lo que sí encierra el principio de autoridad. ¿Acaso supone delito el cantar y reir en un establecimiento público? Si así fuese, ¿sería esto suficiente para expulsar cual perturbadores de la moral y del orden, a personas cuyas costumbres están identificadas en estos principios? ¿Hubo en nuestros actos nada que reclamase o permitiese la intervención del Sr. Juez Municipal? Al público toca juzgar".

Signaven aquest manifest persones relacionades directament amb la música a la nostra vila, tal com Ginès Vidal, Pere Buxò, Ramon Cruz, Llorenç Soler, Esteve Canet, Ginès Bofill, Josep Canet i Ribot, Ramon Gregori, Benet Planellas, Joan Remus, Salvador Morell, Manuel Berga, Bonaventura Poch, Joan Blanch, Josep Buxó i Albó, Martí Veà, Josep Calzada i Carbó i Joan Vidal.

Malgrat això, la resposta no es féu esperar, i el 20 de novembre l'editorial del setmanari guixolenc, carregava contra els joves cantaires i ho qualificava com "... el escándalo del último lunes. Sea de ello lo que quiera es en extremo irritante lo sucedido. Iban transcurridos ocho días cabales, hora por hora en que nuestro juez municipal, a eso de las nueve de la noche, pretendió hacer cumplir la ley a jóvenes de reconocida y honrada conducta; y nadie, absolutamente nadie, soporta reprender a unos pocos –que nada de santo tienen– que después de haber escandalizado el vecindario, tuvieron trazas de aterrorizar a varios dueños de establecimientos. El rigor en determinados casos produce la pérdida de buenas y valiosas simpatías; la debilidad o indiferencia en ciertos otros, determina el desprestigio del principio de autoridad, siempre en perjuicio de la gente de bien".

Sigui com sigui, aquest succés va estar a punt de fer presentar voluntàriament la dimissió per part del Sr. Baster i Llagostera del càrrec de jutge municipal, però el suport incondicional expressat per molts ciutadans guixolencs en la intervenció realitzada aquell dilluns al local de la vídua Torrent, feren decidir-lo a reconsiderar aquesta decisió i es mantingué durant molts anys en el seu càrrec d'autoritat.

Fotografia de l'orquestra Nova de Dionís Baró, vers l'any 1870. Observi's les dues trompes dels dos músics dels fons, instruments sofisticats i d'importació, sobretot de València. En tot cas és molt probable que, aquests dos individus, fossin foranis.

saló Lloveras de gom a gom, passadisos, graderies, escales i fins i tot la llotja dels músics de Baró, no ens ha de sorprendre que el cronista de *"El Eco Guixolense"* preconitcés per aquell any *"... un Carnaval que ni en Venecia!"*. Exageració periodística? El cert és que poques poblacions com la nostra, varen poder permetre's, un centenni abans, el fast de comptar amb dos immensos salons de ball, plens a vessar i on se celebraren lluïts balls populars, representacions teatrals i concentracions diverses. Això situà a Sant Feliu de Guíxols en una vila d'iniciativa innovadora i alhora d'una indemne mordacitat pròpiament ganxona. Aquesta darrera fou la que endegà l'any 1898 el singular i a la vegada entredit "ball dels casats", i que com molt bé narrà el cronista de *"La Lealtad": "no pocos aprovecharían para tirar una cana al aire"*.

Hem de dir, doncs que la nostra vila fou per aquells temps escalf de galeig, i quan finia el rei Carnestoltes, es tornaven a organitzar balls anomenats de "continuació de carnaval", concertats també per dues influents societats guixolenques: *"La Fraternal"* i *"El Compañerismo"*.

Malgrat l'aire lliberal d'indolència dels festívols guixolencs, venia a interrompre tota mena d'actes jovials, jocs i espectacles públics, la "temuda" quaresma, cicle litúrgic i cristià que precedeix la pasqua, on durant set setmanes imperava l'austeritat i la penitència, llevat de les representacions sacres de la passió i dels concerts religiosos. Així, el setmanari local *"El Eco Guixolense"* del mes de març de 1879, encoratjava als seus lectors a contenir els anhels de jocositat i a romandre preparats per rebre amb els braços ben oberts l'esperada pasqua de "prolongació": *"Sigue la Cuaresma y con ella la carencia absoluta de bailes, privando a la juventud guixolense de su diversión predilecta. No os impacientéis hermosas pollitas, no os desesperéis aturdidos jóvenes, que pronto vendrá la Pascua, y nuevamente os abrirá los salones de Roca y Lloveras, la diosa protectora del baile, para que nuevamente le rindáis el culto que se merece"*.

Aquesta mena de treva musical era aprofitada pels músics i compositors locals per a descansar dels esgotadors i perllongats balls de carnaval, a l'ensems que es preparaven noves melodies amb què posteriorment delectarien al públic guixolenc.

Fou durant aquest compás d'espera, pel mes d'abril de 1879, que es tingué notícia de la primera formació compacta de massa coral anomenada *"Coros de Villa"*, o també *"Orfeón Guixolense"*. Dirigits pel mestre Dionís Baró, actuaren a dos quarts d'onze del vespre, conjuntament amb l'orquestra Nova, davant la casa d'hospedatge propietat de l'hisendat guixolenc Narcís Cúbies i en honor d'Emilio Castelar, polític i eminent literat espanyol, el qual agraí l'afinació orquestral i l'exquisita avinença i delicadesa amb què el cor interpretà llurs cants.

A partir d'aquesta presentació, l'Orfeó de la Vila actuà al saló Lloveras i a diverses vetllades artístiques i literàries del casino La Constància, esbalaint, particularment per les seves acurades interpretacions. El mes de juliol del mateix any, l'Orfeó fou convidat a participar en l'entreacte d'obertura del nou local de l'esmentat casino, on interpretà peces musicals de la bellesa de la romança d'òpera *"Si j'étais Roi" d'Adam, "Il mio secreto"*, l'ària *"La Calumnia"*, de *"El Barbero de Sevilla"*, aquesta darrera cantada per l'afeccionat Miquel Andreu. També s'estrenà la composició del mestre Baró, *"Suspirs del Cor"*, duet executat per Ramon Cruz i Adolf Remus, amb l'acompanyament del cor i orquestra, i es finalitzà l'entreacte amb *"Lo bon matí"* de Clavé, amb les veus interpretades pels senyors Ramon Mauri, Joan Delas, Ramon Cruz, Adolf Remus, Florenci Clivillas, Joan Janó, Josep Vendrell, Andreu Gasch i Francesc Palau.

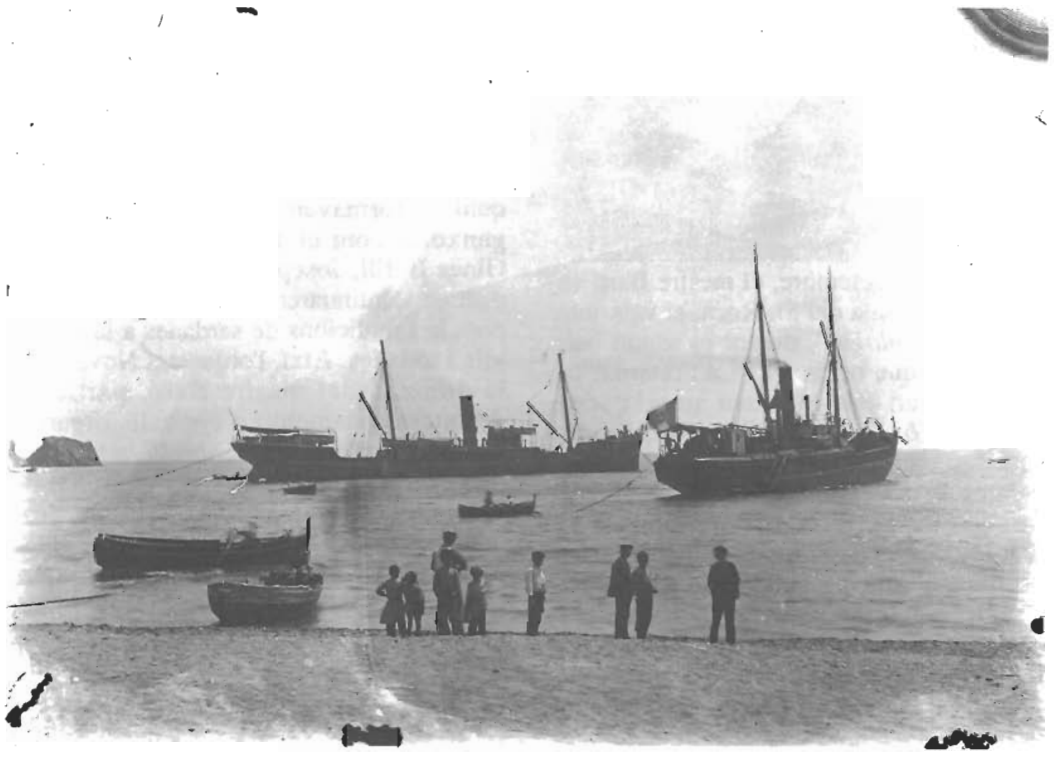

Interessants fotografies dels moments anteriors a l'aixecament de l'envelat de "l'Anxova" (?), a la platja de Calassans, vers l'any 1895. A la primera imatge hom pot apreciar dos vapors ancorats a la badia –un d'ells de bandera italiana. A la segona fotograria diversos treballadors s'afanyen a instal.lar l'espai que delimitarà, posteriorment, l'envelat. No cal dir que aquestes dues fotografies són un document històric per a tots nosaltres, puix és la preparació anterior als esdeveniments festius d'una festa major d'antany. Escales, cavallets, cadircs plegables i la vela decorada del sostre de l'envelat, així ho testimonien. (Col.lecció Josep Camús i Comas).

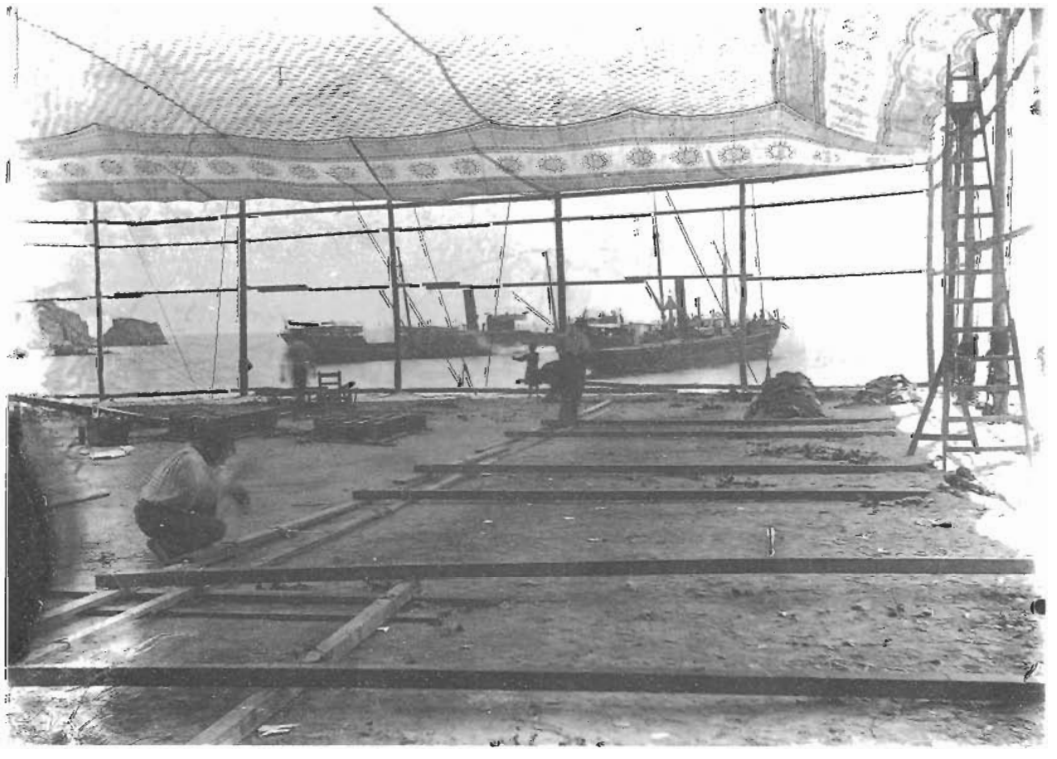

Pel mes de setembre, el mestre Baró va estrenar, a la sala del Sr. Roca, el vals-jota *"Encar que plogui"*, durant el segon ball de societat que organitzà "La Fraternal", i aconseguí un èxit esclatant amb la seva interpretació. Pocs mesos després, Dionís Baró fou distingit pel casino La Constància amb la direcció musical de la vetllada artística i literària més important de la vila: la revetlla de la nit de Nadal. Davant moltíssima concurrència, Baró va dirigir, durant els interludis, els senyors Antoni Romaguera, Gines Bofill, Miquel Andreu, Simó Lloveras, Josep Soler, Ramon Salvat i part de les millors veus de l'*Orfeó de la Vila*, juntament amb la seva muller, la pianista natural de Cartagena Amèlia Prieto. Executaren exquisides composicions, tals com el tercer cor i barcarola de l'òpera *"Obreron"* de Weber, duet de tiple i tenor de *"Lucrècia Borgia"*, el segon acte de *"Lucia de Lamermoor"*, i la melodia per a bariton *"Una estate a Londra"*, que feren les delícies d'un públic expectant i receptiu.

L'any 1880 fou l'inici de les composicions importants del mestre Baró. Pel mes de maig, s'estrenà al saló de la carretera la primera audició de la polca corejada intitulada *"Lo Somaten"*, concert a tota orquestra, banda de cornetes, cor i campanes, de la qual n'era autor de la lletra en Pere Puig i Calzada; i per la festa major es representà, al mateix saló, la peça musical *"La Xàvega"*, executada per l'orquestra Nova i la societat coral de la vila, sota la direcció del mateix mestre Baró.

Com ja he dit, aquest any fou molt fructífer pel mestre guixolenc, ja que a més d'estrenar diverses obres musicals de collita pròpia –com *"Suspirs del Cor"*, *"Encar que plogui"*, *"Lo Somaten"* 2a. part, *"Casonette"*, *"Los Traginers"* i *"Los Tapers"*, lletrejada aquesta última pel guixolenc Florenci Pou i Patxot –fou contractat amb la seva orquestra per acompanyar a Sant Feliu i Palamós l'acreditada companyia de sarsueles de la ciutat comtal i que dirigia aleshores el distingit tenor Fernando Rousset.

Dionís Baró també va composar entre els anys 1881-82, alguna o altra airosa sardana, com *"La sardana en la vall"*, *"L'Empordanesa"*, *"La festa del barri"*, (1881), i *"Lo foch de Tortellà"*, amb lletra del guixolenc Pau Donzell i estrenada al saló de la carretera (Goula) el 18 de juny de 1882. Així mateix, aquesta any musicà amb gran èxit un *"schotisch"* que féu les delícies dels nostres avantpassats, titulat *"Las Vírgenes"*, alhora que la societat coral *"Orfeón Guixolense"*, aconseguia, el mes de setembre de 1881, el primer premi del certamen Sellarés de Barcelona, amb la peça musical del cor descriptiu i a veus soles *"Lo Prometatge"* del mestre Baró.

No obstant això, la senzilla personalitat de Dionís Baró i la seva orquestra, de la qual en formaven part distingits músics ganxons, com el senyors Feliu Vicens, Ginès Bofill, Josep Emilio, Josep Soler i d'altres, continuaren actuant a les afables i populars audicions de sardanes a la nostra vila i rodalies. Així, l'orquestra Nova, sota la direcció del mestre Baró, participà desinteressadament en els balls organitzats per la societat *"Lo Gibrell"*, a benefici dels obrers de la vila que es trobaven sense treball; es recaptà 607'52 pessetes, producte dels quatre balls consecutius celebrats a tal efecte. Les 41'50 pessetes aportades per l'associació local pro-ajuda als damnificats de les inundacions de *"Levante"*, i el sobrant de la recaptació realitzada a Sant Feliu de Guíxols, repartí a dotze obrers pares de família, i en resultà una quantitat de 35 Pta., a cada un, 20 Pta. a nou casats i 12'50 Pta. a tres guixolencs solters (11).

Dionís Baró i Torrent, fou realment tota una institució musical a Sant Feliu. D'ell podem dir que va néixer la idea d'aplicar uns mètodes didàctics, fins aleshores inexistents, als afeccionats musicals guixolencs. La creació, el mes de setembre de 1881, de la coral infantil *"Els Josepets"*, que posteriorment donaria base a les societats corals guixolenques *"Avant"* i *"Gesòria"*, avala l'excepcional tasca realitzada per aquest guixolenc d'esperit i d'adopció envers la música a la nostra vila.

L'any 1883 per la festa major i com ja s'ha escrit en el capítol dedicat al mestre Goula, Baró va participar amb l'orquestra Nova i els cors de l'Orfeó Guixolenc, en el concert dirigit a l'envelat *"El Guixolense"* pel mundialment conegut Joan Goula i Soley. La seva inexistent vanitat el portaren a cercar valuosos cantaires de les veïnes poblacions de Llagostera i de Cassà, per incloure'ls dins l'*Orfeó Guixolenc*, a benefici del gran i singular concert musical. Dionís Baró fou distingit pel mestre Goula en dirigir personalment la coral i l'orquestra Nova, durant la interpretació de dues composicions pròpies de Baró titulades *"Las Golondrinas"* i *"Las Primeras Ilusiones"*.

---

(11) Segons una relació de despeses i ingressos de l'any 1881 de la societat "Lo Gibrell", l'orquestra Nova cobrava aleshores seixanta pessetes per la contracta de quatre balls, o sigui quinze pessetes per actuació.

L'any 1862 el casino La Constància es traslladà al carrer dels Arbres, núm. 36, al costat de "can Deí", en una casa vella. Fou ací on "La Constància" adquirí gran importància i on naixé la música "La Nova". (El Casino dels Nois de S.F.G. Lluís Esteva, 1978). A la fotografia de principis d'aquest segle, hom pot observar el tram central del carrer dels Arbres, actual rambla Vidal, on es comerciava, antigament, amb el peix fresc del dia. (Col.lecció Josep Camús i Comas).

Un any després, concretament el 30 d'agost de 1884, morí a Sant Feliu, Dionís Baró, a conseqüència d'una pulmonia, quan comptàva cinquanta-quatre anys. L'endemà, diumenge, als acords d'una marxa fúnebre, foren portades les seves despulles al cementiri, on fidelment els seus amics i músics de l'orquestra Nova li retreren el darrer homenatge (12).

(12) El nínxol con col.locaren les restes del mestre Baró, fou costejat íntegrament per tots els membres de l'orquestra, i s'inscriví el seu títol de propietat a nom de Ginès Bofill i dels músics de l'orquestra Nova (Arxiu S.F.G.). Quant a l'existència de l'orquestra de Baró, continuà com a mínim fins l'any 1905 en què, sota la direcció de Pere Noallas, fou inclosa com orquestra de la vila en l'anuari comercial de Sant Feliu.

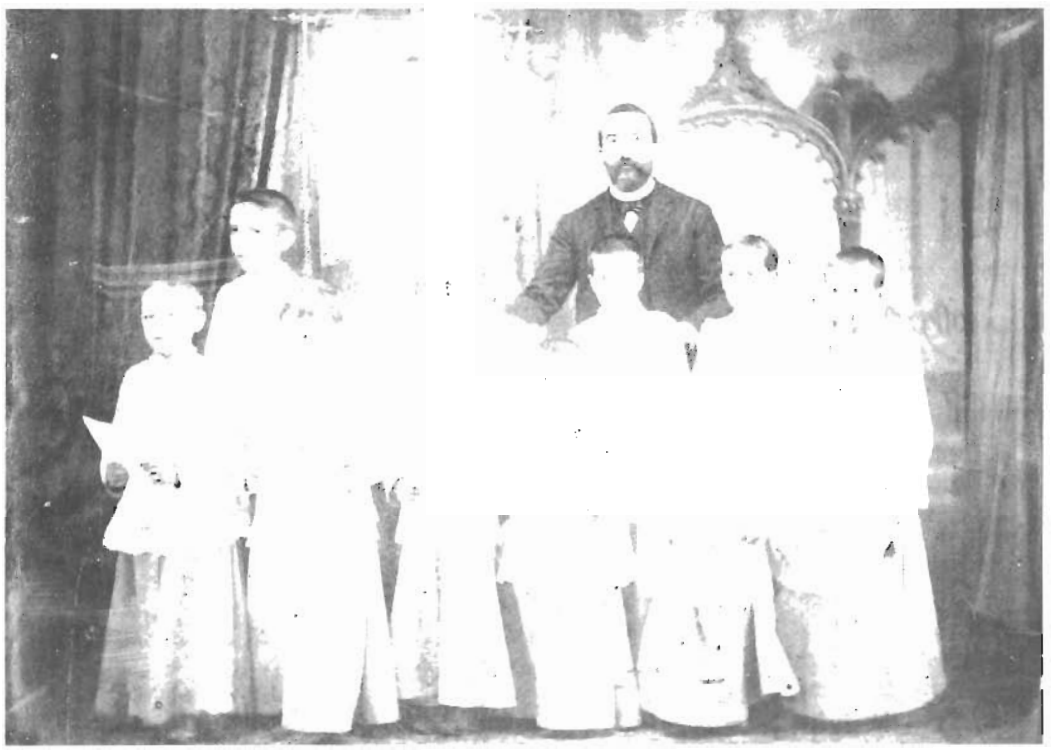

El professor Ramon Novi i la seva escolania de música fotografiats pel retratista J. Bertran el mes de juny de 1891. (Col.lecció Enric Novi).

RAMON NOVI (1879)

ESCOLANIA DE MÚSICA (1883)
ESCOLA DE MÚSICA (1886)
DIRECTOR CORAL GESÒRIA (1891)
QUINTET CLAU DE SOL (1915)

Un dels músics que més va influir en l'educació musical de finals de segle XIX a la nostra vila va ésser, sens dubte i com ja he puntualitzat abans, el mestre Ramon Novi i Inglada. Nascut a Vilafranca del Penedès l'any 1856, ben aviat començà a exercir de professor de música a Sant Feliu, i alliçonà en la solfa, el piano i el cant a joves alumnes, als quals inculcà el seu mètode pedagògic per transmetre així una sòlida formació musical. Deixeble del mestre Novi fou el genial Juli Garreta que, tot i comptar amb el seu pare músic, va ésser Ramon Novi qui l'ensinistrà i donà una educació musical sense la qual difícilment hauria pogut desenvolupar el seu talent.

Fotografia del mestre Ramon Novi, vers l'any 1910. (Col.lecció Enric Novi).

L'any 1881, el *"Nuevo Casino Guixolense"*, va organitzar durant la primera quinzena del mes de març, el primer concert de piano i violí de la temporada de Quaresma; estrenava així el nou local-auditori, després de la reunificació dels dos grans salons que posseïa a la planta baixa. El professor Novi conjuntament amb el Sr. Dausà i Esteve Garreta, foren els encarregats d'amenitzar la concurrència amb unes selectes sinfonies d'òperes, que foren escoltades amb molta satisfacció: *"El Poeta y el Aldeano"*, executat a quatre mans per Novi i Dausà, el vals de Metra *"Les Faunes"*, de la fantasia de Beriot, i la popular *"Lucia de Lamermoor"*, duet de Ramon Novi i Esteve Garreta, revelaren les grans qualitats que posseïen en l'art musical.

Pocs dies després s'organitzà al *"Guixolense"*, el segon concert de piano i violí pels mateixos músics, que dies abans havien amenitzat el primer concert. Aquesta vegada, ple el saló de concurrència per l'èxit assolit en l'anterior concert, foren representants diversos fragments de sinfonies d'òperes de gran qualitat com *"Marta"*, fantasies sobre motius de *"La Traviatta"* i *"El Trovador"*, i per finalitzar uns magnífics valsos per a piano a quatre mans i violí del *"Rigoletto"* i *"Memorias de un estudiante"*.

El mestre Novi va iniciar per aquells temps una sèrie de composicions religioses anomenades *"Goigs de la Nostra Verge"*, i que durant molt temps es representarien a la nostra església parroquial així com també a l'església de Sant Joan. Aquestes peces musicals anaven impregnades d'un veritable sentiment religiós, del qual Ramon Novi va ésser un fidel compositor.

Dos anys després, concretament per la diada de Santa Cecília, va dirigir una sèrie de joves cantaires guixolencs, que interpretaren una missa a tres veus i un himne harmonitzat expressament per a aquesta solemnitat, amb acompanyament d'harmònium i diversos instruments de corda, a l'ensems que s'interpretà la famosa *"Ave Maria"* de Schubert. En aquest singular esdeveniment músico-religiós, Ramon Novi va incloure en el cor –circumstància no gaire freqüent aleshores– un estol de jovenetes cantaires i una petita coral de nens de curta edat, i que posteriorment es convertirien en una escolania coneguda popularment com els *"escolanets d'en Novi"*.

L'any 1884, durant la vetllada literària i musical celebrada al *"Centro Recreativo"*, el mestre Novi va presentar per primera vegada i davant el públic guixolenc, dos joves valors de la música: Juli Garreta, que aleshores comptava tan sols nou anys, i Arseni Menció que, acompanyats pels senyors Dausà, Lloveras, Palol i el mateix Novi, interpretaren fragments d'òperes i fantasies de gran qualitat, com la sinfonia de *"Juana de Arco"* (Verdi), *"El Pesca-*

dor" (Curschman), *"Fantasía de Faust"* (Gounod), i el *"Vals del Rocío"* (Kettereo), fent esbalair al públic assistent per la gran conjunció entre els músics i els seus alumnes.

Per la festa major del mateix any, Ramon Novi va estrenar a l'església parroquial una nova composició religiosa titulada *"Missa a tres veus"*, en honor de Sant Feliu, màrtir, la qual fou executada per l'orquestra del Sr. Garreta, sota la direcció del mestre Novi. Segons contà el corresponsal del setmanari local *"El Bajo Ampurdán"*, malgrat ésser una composició d'un bon gust artístic i religiós, la instrumentació de l'orquestra va estar en alguns passatges musicals força descolorida, el que evidencià la poca pràctica i assaig en aquests tipus de treballs (!).

A finals de 1884 la societat *"Centro Recreativo"* va incrementar generosament les seves vetllades literàries i musicals, de les quals n'eren assidus participants els coneguts músics guixolencs: Novi, Esteve Garreta, Dausà, Andreu, Lloveras i Korn; ells mateixos amenitzaren tots els entreactes de les arts escrites amb escollides peces per a piano, violí, flauta i cant. En aquests recitals fins i tot arribà a actuar la coneguda cantatriu italiana Adele Aimery, la qual va originar gran expectació entre els molts afeccionats guixolencs al bell cant.

El mestre Novi va alternar durant molts anys entre les elitistes vetllades culturals i musicals, que assíduament aplegaven l'alta burgesia ganxona, amb les representacions de caire religiós i l'ensenyament musical teòric i pràctic als seus alumnes, però alhora sense oblidar mai l'afecció espontània i senzilla que molts guixolencs sentien per l'art musical. De fet, el professor Ramon Novi continuà els procediments d'instrucció iniciats anys abans per Dionís Baró, a l'ensems que hi aportà un estil inèdit fins aleshores, compaginant l'exigència de dedicació constant amb una cordial i simpàtica munió.

Fotografia de l'escola de música del mestre Novi a finals del segle passat. (Col.lecció Enric Novi).

Així, pel mes de novembre de 1884 i en finalitzar la missa solemne a tres veus i amb acompanyament d'orquestra i cors celebrada en honor de Santa Cecília, Ramon Novi va organitzar un suculent àpat en el pintoresc paratge de *"Can Pey"*, pel qual es cuinà xamosament una bona arrossada i altres menjars, on no hi mancà el *"champagne"*, però català, fent honor així al cava del nostre país. D'aquesta manera, el mestre Novi inicià sense cap premeditació les posteriorment conegudes *"xefles dels cantaires"*, que s'accentuarien al llarg de la vida de l'orfeó Gesòria.

Pel mes de febrer de l'any següent, concretament sis anys abans de néixer el que seria la massa coral Gesòria, Ramon Novi va rebre l'encàrrec d'organitzar i dirigir una novella societat coral guixolenca que, malgrat comptar en el seu inici amb més de trenta cantaires de bona entonació, sembla ésser que no arribà a consolidar-se com agrupació musical. Tot i aquest intent fallit, el mestre Novi havia estat seduït per la idea de formar una entitat coral d'idèntiques característiques a les engegades anteriorment per Dionís Baró, a la qual aportaria uns aires musicals menys encarcarats, aprofitant i compaginant alhora els primicers temes de Clavé amb les maravelloses peces de concert per a cors i orfeons. D'aquesta manera Ramon Novi acabava d'iniciar la gènesi de la coral Gesòria que tants de dies de joia donà a la nostra vila-ciutat.

L'any 1886 i concretament pel mes de setembre, Ramon Novi va presentar per primera vegada en públic al saló Lloveras del carrer de Girona, a part dels seus alumnes de l'escola de música. El programa escollit pel senyor Novi, variat i distingit amb peces de dificilíssima execució, fou curullat d'aplaudiments i algunes d'elles tingueren els honors de la seva repetició. Prengueren part a la vetllada del saló Lloveras les senyoretes Consol Batet, Perpètua Rabassa, Anita i Adelina Canals, Isabel i Maria Batet, Teresita Estrada, Pilar Fernández i la nena Pepita Vendrell, així com els jovenets Josep Rufet, Francesc Ferrer, Enric Julian, Enric Ferran, Ramon Salvat i Juli Garreta, que executaren conjuntament la romança de la sarsuela *"Las Hijas de Eva"* i el duet de *"Los sobrinos del capitan Grant"*, cantada per Perpètua Rabassa i Adelina Canals entre d'altres.

Durant l'any 1891 i en fundar-se a Sant Feliu el cor Gesòria, Ramon Novi passà a dirigir l'esmentada massa coral fins el mes de juny de 1899 en que fou contractat el mestre figuerenc Josep Codina. Malgrat però, d'ocupar la coral guixolenca la major part del seu temps de lleure, el mestre Novi continuà participant a les vetllades organitzades per diferents societats locals. Així, l'any 1898 i en fer-se la inauguració de la societat *"La Perla Guixolense"* –que presidiria durant molts anys el

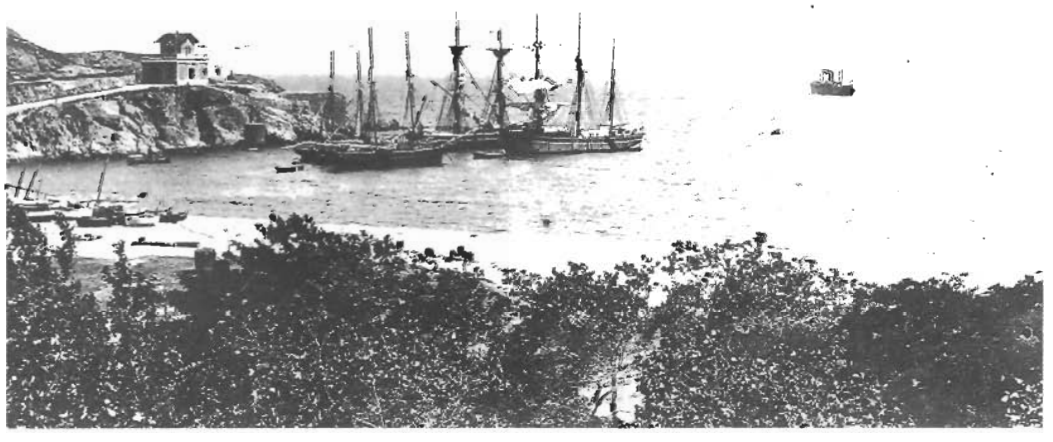

Encisadora imatge del Racó de Llevant i del Salvament a finals de segle passat. (Col.lecció N. Espuña).

Fotografia de la massa coral Gesòria dirigida pel mestre Ramon Novi i Inglada l'any 1892. (Col.lecció N. Espuña. També Arxiu S.F.G.).

Sr. Güito, es formà un improvisat sextet compost dels millors músics guixolencs d'aquell moment: Novi, Romaguera, Menció, Francesc Figueras i Juli i Josep Garreta, que interpretaren "magistralment" com ho qualificà el cronista de *"La Lealtad"*, el preludi de la sarsuela *"El anillo de hierro"* de Marquès, i una fantasia sobre motius de l'òpera *"Carmen"* de Bizet. Aquell mateix any també dirigí el cor de pescadors de la famosa sarsuela *"Marina"*, cantada pels senyors Palau, Colomer, Domingo, Verrié, Albertí, Juncà Carreres i Dausà, assolint un esclatant i entusiasta èxit, tant de públic com de crítica.

Per dues vegades més, l'orfeó Gesòria recorregué al mestre Novi per a la salvació de la societat coral. L'any 1914 tornà a agafar la direcció de l'orfeó provisionalment i el conduí durant un any pels camins musicals que temps enrera havia estat la complaença de públic i orfeonistes. Malgrat aquesta nova orientació musical, l'orfeó tornà a perdre el seu rumb quan Ramon Novi abandonà de nou el seu guiatge, anant de mal en pitjor durant uns anys, lluny d'aquelles virtuts que un dia el feren distingit a la nostra vila.

Tres anys després, pel mes de juliol de 1918, Ramon Novi fou novament encomanat per reorganitzar degudament l'orfeó Gesòria sota unes noves directrius i dins d'un període de franca esmena i profitosa reacció, i adreçà de nou el timó d'aquella inicial massa coral que esdevingué a començaments de segle el flamant orfeó Gesòria.

L'any 1915 i com ja s'ha exposat, el mestre Novi va deixar la direcció de la coral guixolenca per crear una agrupació musical anomenada *"Quintet Clau de Sol"* i que es presentà per primera vegada en públic al casino *"El Guixolense"* durant la primera setmana del mes de juny. Aquest quintet format per Ramon Novi, pianista director, els senyors Morell i Planas als violins, Lluís Bustins a la flauta i un tal Planells al contrabaix, executaren tot tipus de música, sobresortint per la seva perfecció i traça la dança *"Le Kic-kog"*, *"Borel Clerc"*, les simfonies *"Mutua de Portici"*, *"La viuda alegre"*, i la sardana del mestre Novi *"Lo plany d'una pastora"*, totes fortament aplaudides.

Durant quatre anys consecutius, l'agrupació de música, coneguda també per l'orquestra d'en Novi, amenitzà tot tipus de balls i concerts a diferents salons i societats de la vila, i es dissolgué com a quintet musical l'any 1919 després d'actuar durant la festa major al saló de ball *"Mundial"* (antic saló Lloveras).

L'última etapa musical del mestre Novi, la dedicà exclusivament a l'ensenyança pedagògica, lluny d'aquells anys esgotadors d'actuacions i representacions musicals a la nostra vila. Darrera seu quedaven un munt de composicions musicals, de les quals algunes d'elles obtingueren el mèrit d'ésser enregistrades en disc com fou el cas de la sardana reducció per a piano *"Records de la Font Picant"* i que va ésser gravada a primers de segle (13). D'altres composicions engrossiren els *"Repertorios de Conciertos y Obras de Moda"* de l'editor barcelonès Andreu Vidal i Roger, com el caprici per a piano titulat *"Las últimas hojas"* i dedicat al seu deixeble Francesc Ferrer, del qual ja fa uns anys vaig obtenir una partitura de l'època en una botiga d'antiguitats.

Ramon Novi va musicar també gran varietat de peces populars, de les quals en destaquen per la seva qualitat les harmonitzades abans de finalitzar el segle XIX, com *"Lo carrador empurdanés"*, *"La montañesa"*, *"El as de copas"*, una barcarola amb lletra de Florenci Pou i Patxot i el pas doble titulat *"Als herois de Cavite"*

(13) A la caràtula gràfica d'aquest disc, es veu l'estació de la Font Picant i està dedicada al Sr. Emili Mascort, fabricant de taps guixolenc a Sevilla i que havia obsequiat anys abans a l'orfeó Gesòria amb un penó estendard. Segons conten, aquesta sardana fou executada amb gran èxit per la Banda Municipal de Barcelona. (Francesc Civil i Castellví. "Juli Garreta, dels nostres compositors l'últim romàntic" a XX Assamblea Internacional d'Estudiosos, Publicacions del museu municipal de SFG, 1977).

Fotografia postal de l'agrupació musical Quintet Clau de Sol, l'any 1915. (Col.lecció Enric Novi).

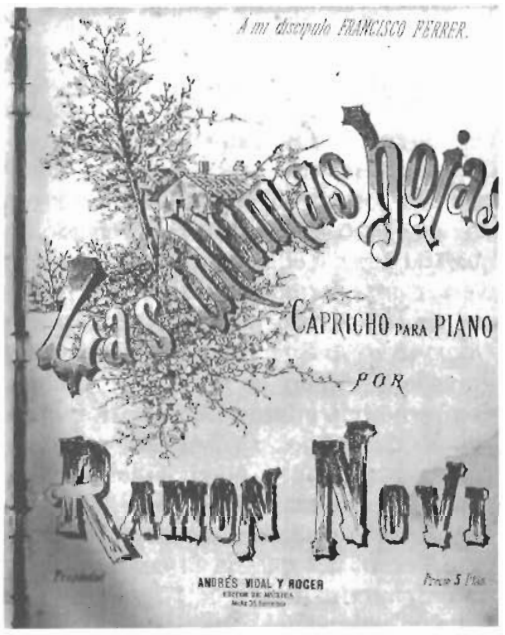

Caràtula de la partitura musical "Las últimas hojas" de Ramon Novi que fou editada en el volum "Repertorios de conciertos y obras de moda" de l'editor barcelonès Andreu Vidal i Roger. (Col.lecció autor).

en recordança a les víctimes de la guerra de Filipines (14).

El dia 10 de juliol de 1931 moria a Sant Feliu de Guíxols Ramon Novi Inglada a l'edat de setanta quatre anys. Els seus funerals constituïren tota una demostració pública de condol envers un dels músics que més contribuí a l'ensenyança de finals del segle passat. Com a petit homenatge, l'orfeó Gesòria posà durant tres dies les seves banderes a mitja asta en senyal de dol per la mort de qui havia estat el seu primer director.

(14) Ramon Novi va composar aquest pas doble en memòria dels 400 mariners morts en el combat naval de l'1 de maig de 1898, davant l'arsenal de Cavite, a les Filipines, on l'esquadra naval espanyola va ésser derrotada per la d'Estats Units, comandada pel comodor Dewey.

MODEST FERRER (1885)

MANUEL RODRÍGUEZ (1886)

La presència d'aquests dos músics foranis, arribats a Sant Feliu de Guíxols pels voltants dels anys 1885-86, ens ve associada amb el fet de la renovació de l'antic saló Roca, transformat a començaments de 1885 en el nou i flamant *"teatre Goula"*, del qual ja n'hem parlat a l'apartat de l'orquestra Vella-Esteve Garreta.

De fet, tant Modest Ferrer com Manuel Rodríguez eren aleshores professors de música de l'orquestra del Liceo de Barcelona, abans de *"planejar"* en el context teatral i musical de la nostra vila.

En organitzar-se, doncs, la companyia de sarsuela del teatre Goula i volent donar més vistositat i brillantor a les interpretacions de les obres en cartell, el jove promotor i autor teatral guixolenc Fortunat Mas, va contractar a quatre professors de música de Barcelona que s'afegiren als catorze músics locals integrants de l'orquestra del *"Gran Salón de la Carretera"*. Es tractava dels primers violinistes Modest Ferrer i Manuel Rodríguez, del primer clarinet Joan Gusí i del contrabaix Generoso González.

Ben aviat, Ferrer i Rodríguez s'adonaren de l'excepcional afecció del poble de Sant Feliu envers el sublim art musical i les possibilitats que podien oferir, salvant tot compromís professional amb la direcció del teatre Goula fora de temporada. Així, Modest Ferrer començà a ser un assidu concertista del casino La Constància en les seves llargues i encisadores vetllades literàries i musicals, durant les quals executava escollides peces de gran qualitat alhora que s'anava convertint en poc temps en l'ànima d'aquests concerts.

Poc abans de finalitzar l'any 1885, el professor Ferrer va organitzar una orquestra composta de diversos músics locals, la qual va dirigir fins ben entrat el mes de maig de l'any següent. Aquesta banda actuà freqüentment a diversos actes concertats de la vila, com la revetlla de Santa Llúcia (desembre 1885), funció teatral al *"Centro Recreativo"* (febrer 1886) o la serenata i ball celebrada al Casino La Constància (maig 1886). Però si s'hagués de remarcar algun d'aquests actes pel damunt dels demés, hauríem de parlar del gran esdeveniment que s'organitzà durant els carnavals festejats a la nostra vila l'any 1886. Amb una animació poc usual es presentaren tres nombroses estudiantines que recorregueren els carrers de Sant Feliu durant el diumenge i dilluns de carnaval, sota la direcció de Modest Ferrer i Esteve Garreta. Executaren amb gran precisió i entusiasme els principals balls de carnestoltes de la vila: *"El Carnaval Parisien"*, *"Los Kuakeros"*, *"El Marqués de Caravaca"*, *"Los Ninots"*, *"La Carrasquita"*, *"Ball de Bastons"*, *"Ball de Tres"*, *"La Muixiganga"*, i *"Media Luna"*. I finalitzaren aquestes actuacions amb uns lluïts balls de nit als salons del Sr. Roca i de la vídua Lloveras.

Modest Ferrer també va composar durant la seva curta estada a Sant Feliu algunes peces musicals, de les quals en destaca per la bellesa de llur composició la polca-masurca per a piano titulada *"Leonor"*.

Manuel Rodríguez Mayquez a l'igual que Modest Ferrer, arribà a la nostra població motivat per la creació de l'orquestra del teatre Goula. Home pragmàtic i conscienciós, inicià de seguida classes particulars de solfeig i cant en el seu

Pel carnaval de l'any 1886 es presentaren a Sant Feliu tres nombroses estudiantines que recorregueren els carrers més cèntrics de la vila sota la direcció dels mestres Modest Ferrer i Esteve Garreta. (Col.lecció autor).

Retrat i signatura de Salvador Janer, president de la societat "La Lliga". (Col.lecció autor).

domicili particular del carrer de la Creu, i alliçonà prompte a tot un reguitzell de joves i de no tan joves entusiastes de l'art musical.

A primers del mes de gener de 1887, tenim la primera notícia sobre l'orquestra que dirigeix *"tan acertadamente el Sr. Rodríguez"*, tal com ho definí el cronista de *"El Bajo Ampurdán"*, per la brillant serenata celebrada davant del nou casino *"El Guixolense"* (15). Aquesta agrupació musical va romandre en actiu fins a meitats de l'any següent, amenitzant tot tipus d'esdeveniments a la vila, des de les encisadores sardanes als festius balls de germandat, sense oblidar-se dels solemnes oficis parroquials dels quals el mestre Rodríguez també en fou un fidel exemple.

L'any 1887, Manuel Rodríguez va composar expressament per la festivitat de Santa Llúcia un passatge de música sacra, que fou representat a l'església parroquial, malgrat que pocs dies abans el professor Rodríguez va caure malalt de consideració. L'afany d'experimentar novelles sensacions de llur producció, el portaren a conduir el cor i l'orquestra sota l'espectant esguard del nombros públic que omplí l'antic temple parroquial. No cal dir que la vetllada va ésser escoltada amb gran satisfacció i es prodigà al seu autor caloroses felicitacions en acabar l'ofici.

El mestre Rodríguez va composar i estrenar, durant els dos últims anys de la seva estada a Sant Feliu de Guíxols, un seguit d'obres de música clàssica de veritable qualitat, de les quals en destaca la *"Cansonette per a baríton"*, cantada com a primícia en el teatre Goula pel guixolenc Joan Calzada durant el segon entreacte de les sarsueles *"La tela de araña"* i *"Música clásica"* (maig 1888).

Tal vegada però, la millor de les seves produccions va ésser sens dubte la magníficaària de baríton de l'òpera *"Troglodita"*, estrenada al teatre Goula pel mes de juliol d'aquell any i sota el patrocini de la recent creada societat *"La Lliga"* que presidiria en els seus inicis Salvador Janer. El programa dividit en dues parts, evidencià la gran professionalitat i discerniment de l'autor, músics i actuants, del qual en fou el màxim exponent Joan Calzada.

Poc més sabem dels camins musicals endegats pel mestre Rodríguez després de deixar Sant Feliu. Malgrat tot, en el breu temps que restà a la nostra vila, tant Manuel Rodríguez com Modest Ferrer s'identificaren plenament amb el desig musical d'una població que es projectava envers l'inici dels seus llorejats annals musicals.

BANDA CENTRE LÍRIC DE SANT FELIU DE GUÍXOLS (1870-1880?)

Poques coses hem pogut esbrinar sobre l'anomenada *"Banda del Centro Lírico"* de Sant Feliu de Guíxols, i que esdevingué coneguda arran de la inclusió de la seva fotografia en el llibre *"Sant Feliu de la Costa Brava"* de Gaziel. Probablement aquesta agrupació deuria haver existit pels voltants dels anys 1870-80 poc més o menys.

La banda del *"Centro Lírico"* tingué les seves arrels inicials en organitzar-se com a conjunt diversos músics i afeccionats guixolencs, que amb llurs instruments de vent i de percussió foren coneguts popularment a la nostra vila com la *"Banda Municipal de Sant Feliu"*. Malgrat que aquesta designació no va ésser res més que un tractament honorífic, el cert és que l'esmentada associació, vestint amb aires d'uniformitat, fou perfectament constituïda, i comptava amb un excel.lent i acurat cos d'executants.

No existeix cap tipus de data per poder precisar concretament els anys i durada d'aquesta formació musical, però sí la quantitat d'elements "bufadors i repicadors" de que comprenia la banda: 3 clarinets; 2 saxofons; 3 cornetins i trompetes primers i segons; baríton; flauta; bombardino; contrabaix i tambor.

Poc temps després arribà a la nostra vila el mestre Eulogi Iglesias Ibarra, qui va reorganitzar amb gran il.lusió i dedicació la gairebé extingida banda municipal, i passà tot seguit a dirigir-la com a músic major durant alguns anys. Els Gener, Altirriba, Ribas, Barris, Soler, i d'altres músics Guixolencs que formaven part de la *"Banda del Centro Lírico"*, deixaren aviat aquelles cançoneries populars de les polques, valsos i masurques, per delectar els ciutadans més exigents amb vetllades i concerts d'autors de la categoria de Barbieri, Arrieta, Chapí o Gaztambide, alhora que representaven peces musicals de la importància de *"Los Magiares"*, *"El Molinero de Subiza"* i *"El Dominó Azul"*.

Fotografia de la banda del Centre Líric de Sant Feliu de Guíxols vers 1880 (?) i que fou dirigida pel mestre Eulogi Iglesias Ibarra. (Col.lecció N. Espuña).

(15) Presumiblement amb elements de la mateixa orquestra organitzada pel mestre Modest Ferrer l'any 1885 i que res més sabem a partir del mes de maig de 1886.

Sembla ésser però que, poc temps després i malgrat haver assolit un cert grau de perfecció com a agrupació musical, la *"Banda del Centro Lírico"* es dissolgué amb gran recança per part de nombrosos guixolencs, i passaren molts dels seus integrants a formar part de les dues orquestres locals dirigides aleshores pels mestres Feliu Palol i Dionís Baró.

SOCIETAT CORAL AVANT (1891)

De fet, i com ja s'ha exposat abans, Sant Feliu no restà aliè al moviment coral iniciat a Barcelona l'any 1845 per un grup d'obrers que fundaren la societat per a l'estudi musical anomenada "L'Aurora", de la qual se'n féu càrrec el cèlebre Clavé.

Malgrat però que altres poblacions de les rodalies de Sant Feliu organitzaven societats corals federades vers 1859-63 com "La Euterpense" de Calonge, "La Unión" i "El Círculo" de Llagostera, o "La Taponera" de Palafrugell, el cert és que a la nostra vila l'esperit músico-coral havia excel.lit promptament amb l'escalf inicial de les societats euterpenses. No hem d'oblidar, però, que l'any 1861, Anselm Clavé fou invitat per una agrupació de vells cantaires de Sant Feliu per dirigir un festival corejat a la nostra vila. Això, doncs, demostra que si bé existeix algun dubte sobre l'any d'afiliació de les masses corals guixolenques dins l'associacionisme dels cors de Clavé, s'evidencia si més no un fort lligam entre els cantaires de Sant Feliu i el fundador dels cors, el mestre Clavé.

Així, malgrat que a la nostra vila la primera agrupació coral que es formà sota l'emblema d'Euterpe fou el *"Orfeón de la Villa"* (1879), vingueren a substituir-lo dotze anys després dues societats corals fundades l'any 1891: *"Avant"* i *"Gesòria"* (16).

La societat coral Avant fou constituïda aquell any per Bartomeu Barri, conegut professor de piano a Sant Feliu, el qual establí anys abans una petita acadèmia d'ensenyança musical al carrer de la Carretera número 25 (1885), que passà posteriorment al carrer dels Arbres número 7 (1887), i s'anunciava a la premsa local amb *"los métodos con condiciones ventagísimas que para la expresada enseñanza, tiene establecida y además garantizadas por resultados prácticos"*.

Segons Gaziel, aquesta agrupació coral fou la més popular de les dues societats locals durant els anys de coexistència, alhora que s'engendrava una intemperant rivalitat per part d'ambdós grups, fins que s'arribà a fusionar en una sola entitat (17).

El cert és, però, que la coral Avant i segons la premsa de l'època, va ser una agrupació nascuda amb mala estrella i on la fatalitat guià amb la pitjor ombra el seu destí. El setmanari local *"La Lealtad"*,

(16) L'any 1881 es féu l'intent de formar-se una nova entitat coral autònoma de la fins aleshores única agrupació orfeonística de la vila, "El Orfeón guixolense", del qual exercia la seva direcció artística el mestre Dionís Baró. Aquesta novella societat coral de Sant Feliu començà a assajar pel mes de juny sota la direcció del jove guixolenc Joan Palol i debutà poc després al saló de la vídua Torrent el 18 de setembre d'aquell any. Sembla ésser, però, i malgrat la seva presentació en públic, que aquesta massa coral no va anar més enllà d'aquesta primera i única actuació.

(17) 1891-1903. Avant es va unir com a societat coral a l'Orfeó Gesòria el mes de juny de 1903.

Fotografia del penó de la coral Avant regalat, l'any 1892, pel fabricant de taps ganxó i resident a Sevilla, Emili Mascort. La seva confecció artística fou obra de l'artesà, també empordanès, Sr. Olivós. (Col.lecció Rosa Gironès).

definia molt clarament l'any 1897 el difícil tarannà d'aquesta societat guixolenca: *"...la estrella del coro Avant, es de las de peor casta; y si no, ahí esta su historia que no me dejará mentir"*.

S'ha de puntualitzar que, llevat dels primers anys en què la coral aconseguí, fronteres enllà, els primicers èxits de la indiscutible llevor realitzada pel seu director el Sr. Barri, acusà fortament els canvis continuats de diferents directors quan el seu fundador abandonà per motius desconeguts el seu mestratge. Avant, doncs, va passar per èpoques crítiques que afectaren directament el seu funcionament com a agrupació coral i, malgrat que en el seu inici podia ésser considerada com l'entitat més acreditada o de *"la flamerada"*, fou eclipsada poc després per la coral rival Gesòria, i se submergí així en la indiferència i l'oblit del públic guixolenc (18).

Poc temps després de fundar-se la coral Avant, aquesta agrupació guixolenca emprengué una gira artística durant el mes d'abril de 1892, conjuntament amb les societats *"La Taponera"* de Palafrugell i la *"Regional"* de Girona, a la població francesa de Besiers (Pirineus Orientals), on se celebrà un concurs internacional d'orfeons. El dia 25 d'abril la societat coral Avant actuà a la *"Salle de Spectacle du Palais Royal"* de Besiers, davant un nombrós públic. Els coristes guixolencs, tocats amb la barretina catalana, interpretaren la balada escollida per aquest certamen, *"Lo Prometatge"*, del mestre Cuspinera. No cal dir que la seva actuació esdevingué apoteòsica, obtenint el premi d'honor i primer premi d'execució de corals, alhora que el seu director, el mestre Barri, fou distingit amb el premi a la millor direcció.

La tornada a Sant Feliu de Guíxols fou autènticament triomfant. En arribar a les estacions del ferrocarril de Narbona, Port Bou i Girona, els orfeonistes foren entusiàsticament ovacionats pels seus èxits aconseguits en el certamen de Besiers. A Sant Feliu es rebé a la coral Avant enmig d'un gran enardiment pel seu lluïment fronteres enllà. En poc més d'un any des de la seva fundació. La coral guixolenca podia presumir d'haver obtingut tres importants guardons en un certamen internacional.

Ningú restà indiferent a la nostra vila per tan distingit esdeveniment musical, i no menys ho fou el ressò recalat a tots els indrets on, anys abans, guixolencs coratjosos i emprenedors deixaren Sant Feliu per obrir-se camí en terres desconegudes en benefici d'una indústria com la surera i que tant significaria pel desenvolupament econòmic-social de la nostra comarca.

Així, durant el mes de juliol del mateix any, el fabricant de taps ganxó Emili Mascort resident i establert comercialment des de molts anys a Sevilla, obsequià a la coral Avant amb un penó treballat en suro i obra de l'artista Olivós, taper emporda nès resident també a la mateixa ciutat andalusa. D'aquesta manera, Mascort premià amb el seu acte el lluïment de l'esmentada coral per la seva *"tournée"* pel *"Midi"* francès, a l'ensems que l'Avant rebé per primera vegada un estendard que l'identificà com a entitat coral.

L'artesà Olivós no hi escassejà la feina i el bon gust. Al penó, realitzat amb filigranes de suro sobre vellut carmesí, destacava ostensiblement el nom de l'entitat, l'escut de la vila guixolenca i una lira sota la qual hi havia un partitura musical oberta amb la corresponent batuta de direcció. Encapçalant i sobre el mateix estendard, Olivós hi col.locà una corona de llorer entrelligada amb dues grans llaçades on hi escrigué: A Goula; i a l'altre; a Clavé.

(18) Segons Gaziel, l'Avant era aleshores la coral de la flamarada. St. Feliu de la Costa Brava. Pàg. 231.

Fotografia d'una agrupació coral guixolenca, tal vegada la societat coral Avant que es fusionà, l'any 1903, amb l'orfeó Gesòria. En tot cas, aquesta fotografia romangué durant molts anys en l'arxiu particular de l'orfeó Gesòria. (Arxiu municipal S.F.G.)

L'arribada del penó a Sant Feliu a bord del vaixell de vapor *"Giralda"*, generà un munt d'expectació a la nostra població. La coral Avant, enarborant com a primícia el seu artístic estendard, ofrenà als familiars d'Emili Mascort una emotiva serenata davant del seu habitacle. L'Avant semblava ésser que estava de moda. Donà freqüentment balls corejats al saló Torret i Goula. El dia 27 de setembre de 1892 la coral va oferir un concert dedicat al vescomte de Wrem, cònsol de Portugal a Barcelona i que es trobava a la nostra vila, el qual s'havia declarat públicament partidari de la lliga aduanera hispano-portuguesa i que tant beneficiaria el comerç suro-taper.

Fou durant el període de 1892 a 1896 en què la coral Avant obtingué els millors llorers des de la seva fundació: Saragossa (1894), Bilbao (1895) i Madrid (1896), on el 25 de maig prengué part conjuntament amb l'altra coral guixolenca, Gesòria, El Pensament de Tossa i el Centre Fraternal de Girona, en el festival que l'associació de cors de Clavé celebrà en els jardins del Retiro, on aplegà més de mil vuit-cents coristes.

A finals de l'any 1896 la societat catalana, a l'igual que la resta de l'estat, vivia pendent dels esdeveniments bel.licosos que succeïen a dues illes oposades entre sí, però amb els mateixos anhels de lluita i supervivència per la independència de la seva terra: Cuba i Filipines. El remei suposat i que adoptà el govern per aquestes trifulques fou el d'incrementar els efectius militars de reemplaçaments ordinaris per aturar els moviments revolucionaris a les respectives illes. Dos-cents mil homes foren enviats a Cuba i una xifra semblant a Filipines al llarg de la campanya. Malgrat aquestes mesures, la situació militar i política d'Espanya fou desastrosa. Gràcies al suport de les poblacions nadiues, petites partides revolucionàries derrotaren freqüentment grans columnes espanyoles. El resultat fou calamitós: soldats morts, altres greument ferits o malalts deguts a les dures condicions sofertes durant anys de milícia i que aconsellaren d'ésser llicenciats amb el pes de totes les seqüeles físiques i psicològiques, abandonats a la seva sort sense cap més resguard que la llar i el vilatge que anys abans els veié marxar de la seva terra.

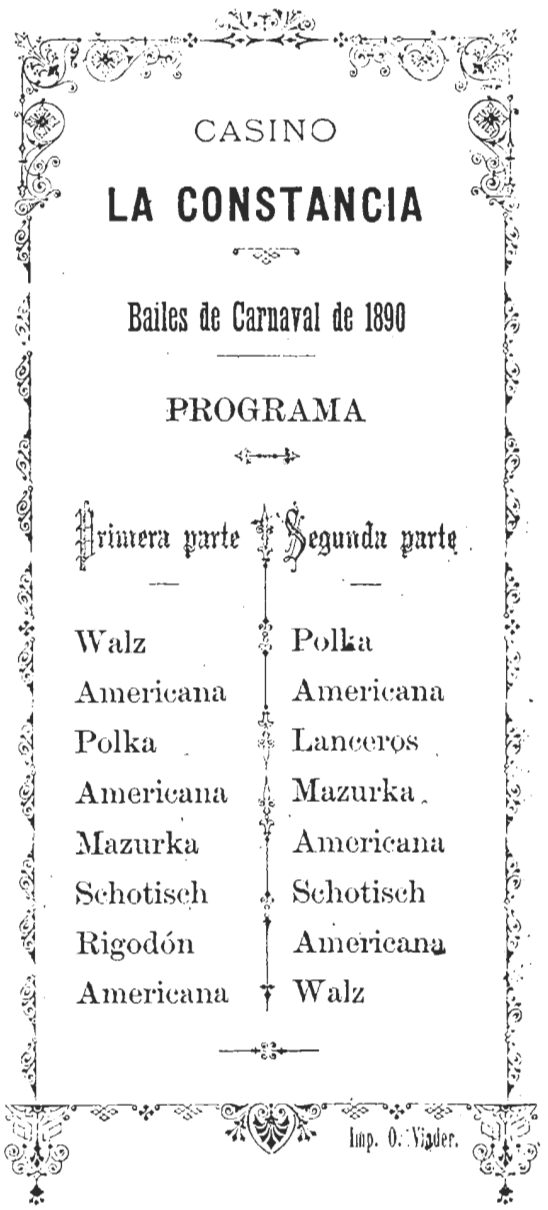

CASINO

LA CONSTANCIA

Bailes de Carnaval de 1890

PROGRAMA

Primera parte	Segunda parte
Walz	Polka
Americana	Americana
Polka	Lanceros
Americana	Mazurka
Mazurka	Americana
Schotisch	Schotisch
Rigodón	Americana
Americana	Walz

Imp. O. Vinder.

Aviat però, el sentiment humà i caritatiu aflorà en aquests pobles que pogueren apreciar en l'arribada dels seus fills la barbàrie d'aquelles lluites fraticides, i s'organitzaren immediatament associacions d'ajuda en defensa dels soldats impossibilitats de la seva vila.

A la nostra població també es disposaren societats benèfiques encarregades d'acollir als soldats llicenciats de Cuba i Filipines, alhora que entitats privades de la vila contribuïren lliurement a sufragar diverses despeses pels malalts. Així, a primers del mes de gener de 1897, el setmanari local *"La Lealtad"* va obrir una subscripció pública per socórrer als soldats guixolencs retornats d'ambdues sedicioses illes.

La societat coral Avant, com a tal, no quedà al marge de tant alt sentiment de socors iniciat a la nostra vila. D'aquesta manera, el 28 de gener d'aquell any la coral Avant donà un recital a la sala Torrent per afegir-se a l'esmentada suscripció, i es recaptà durant la vetllada quaranta-vuit pessetes i quinze cèntims que foren dipositats en el compte bancari del setmanari guixolenc (19).

No obstant haver donat aquest recital al teatre Torrent, L'Avant no va ser el mateix des que pregué part en el festival dels cors de Clavé a Madrid a mitjans de 1896. El mestre i fundador Bartomeu Barri feia ja temps que havia deixat de dirigir l'esmentada agrupació per raons que ens són desconegudes, i el cert és que a començaments de 1897 la direcció de la coral passà per les mans del mestre Agustí Figueras i Bolívar, el qual i malgrat els seus esforços no arribà mai a igualar l'espectacular inici de l'any 1891.

L'arribada del penó de la societat coral Avant a bord del vaixell de vapor "Giralda" generà un munt d'expectació a la nostra vila. (Col.lecció N. Espuña).

(19) El primer soldat guixolenc ferit a Cuba arribà a Sant Feliu de Guíxols pel mes de gener de 1897, essent rebut com a veritable heroi popular. Es tractava del jove Ramon Budó àlies en "Mosca", del reemplaçament de l'any 1892, entrat en caixa el 1893 i embarcat en el vapor Colón amb la primera expedició de 40.000 homes cap a l'illa antillana. Budó, que pertanyia al batalló de caçadors de "Mérida", obtingué dues creus militars en mèrits al seu valor.

L'Avant donà pocs dies després l'última gran vetllada com a massa coral al saló Torrent. Tot feia esperar que la sala s'ompliria de gent a vessar i que la coral, amb la seva constància i voluntat de superació, faria emmudir totes aquelles veus que la submergien en la indiferència i l'oblit del públic. L'Avant volia tornar a donar públicament arguments de la seva vitalitat coral, dipositant tots els seus anhels en aquest concert. En arribar el capvespre, però, un fort vendaval es desencadenà a la

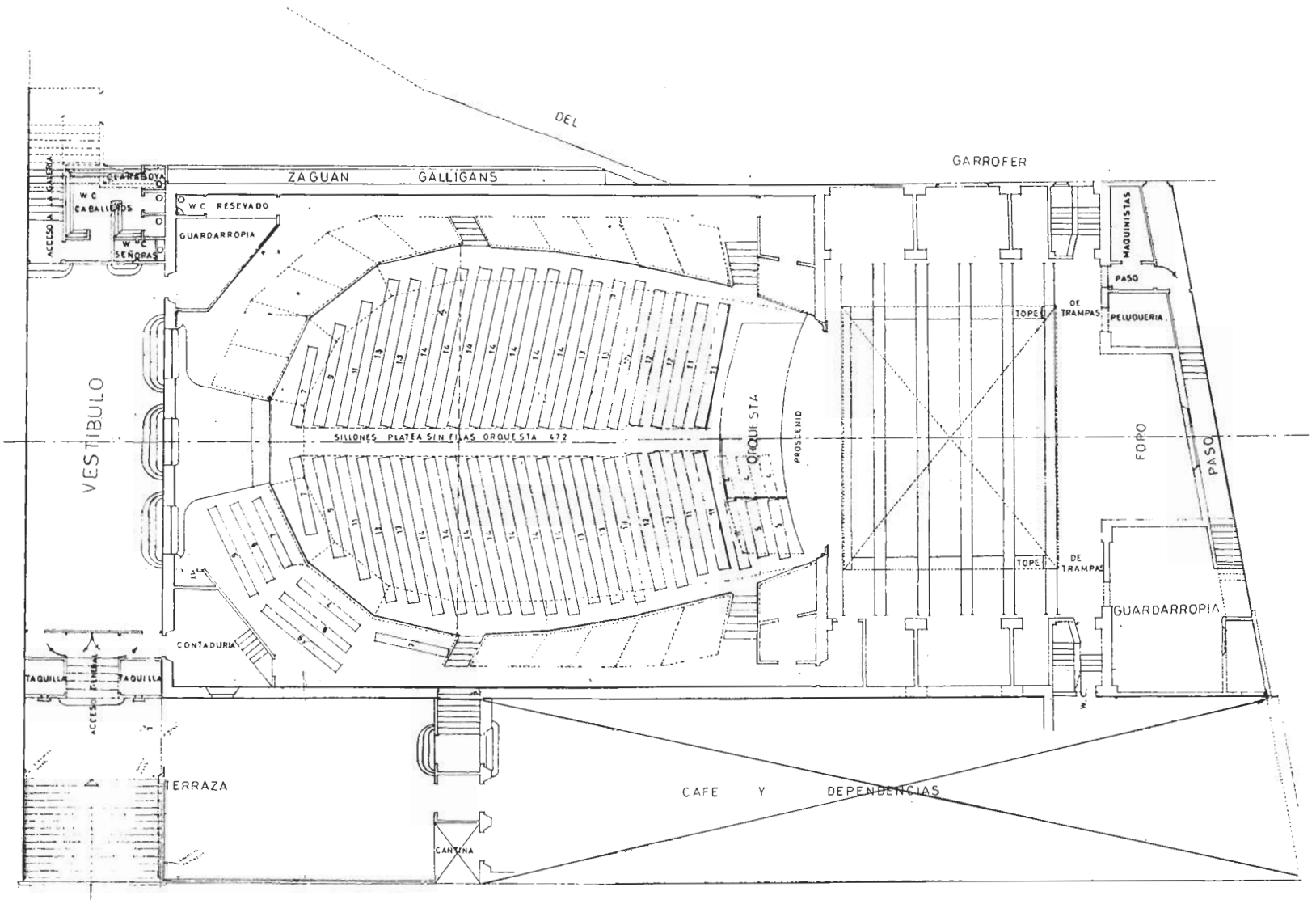

Plànols de la planta platea, llotges, escenari i anfiteatre de la sala Vidal. (Col.lecció autor).

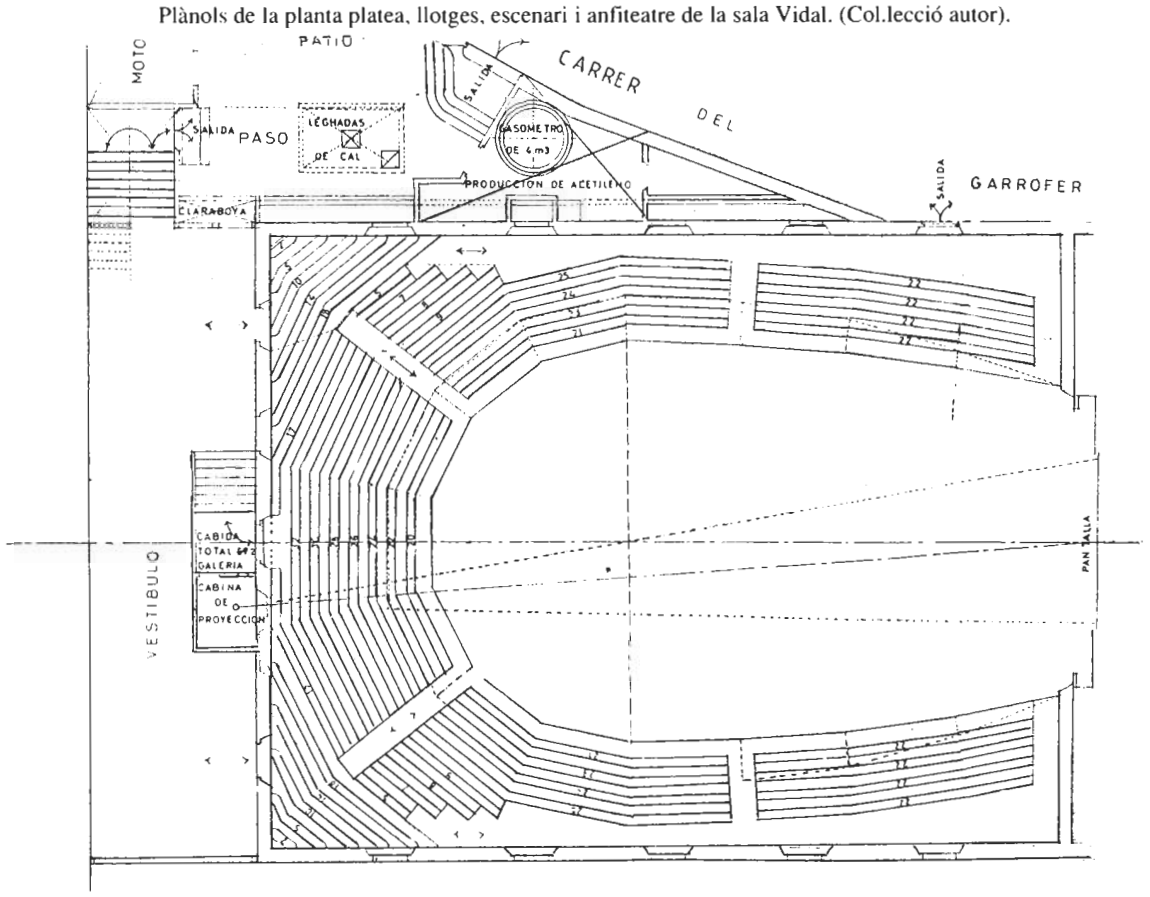

nostra vila amb tanta força que, per arribar a l'esmentat saló, fou necessari tenir una veritable abnegació, la qual malauradament mancà a la major part del públic guixolenc. Davant, doncs, d'un auditori escassísim, compost majoritàriament d'obrers amics dels coristes i socis protectors, el mestre Agustí Figueras inicià el seu repertori: *"Arre Moreu"*, *"Gloria a España"* i *"Viva España"*, que haguessin deixat satisfet al crític més exigent. Per contra, la interpretació de la peça *"Al mar"* sortí força desigual i amb escassa destresa dels coristes, malgrat dir en el seu favor que l'obra és de difícil execució. L'última peça cantada per l'Avant en aquesta vetllada va ésser "Lo crit de guerra" de la qual n'era autor el seu director i que va entusiasmar al públic, que premià l'Avant amb una obligada repetició.

Poc més se sap de la coral després d'aquest any. Sigui per la poca assistència a la vetllada o pel poc encert en cantar la peça musical *"Al Mar"*, la coral deixà d'ésser aquella agrupació amb ànims de supervivència i superació, esvaint-se durant els últims anys de la seva existència en un mutisme musical que el portà finalment, i després d'haver iniciat contactes d'unificació de les dues societats corals pel mes de novembre de 1899, a la fusió total l'any 1903 amb el aleshores orfeó Gesòria (20).

Així doncs, i després de diversos acords adoptats entre les juntes de les entitats del Gesòria i l'Avant, el dia 7 de maig del mateix any s'acordà i signà la fusió d'ambudes agrupacions sota el nom d'Orfeó Gesòria i amb la direcció del mestre figuerenc Josep Codina.

La notícia de la unió de les dues corals guixolenques, si bé coneguda extraoficialment per tot el poble, no fou anunciada fins el dia 14 de juny en el transcurs d'una vetllada celebrada per l'Orfeó Gesòria en el teatre Vidal (21). En un dels entreactes del concert, el soci protector Sr. Escudé posà en coneixement del nombrós públic assitent l'agrupament de la coral Avant dins l'Orfeó Gesòria amb la satisfacció i agrat d'ambdues parts interessades.

D'aquesta manera es posà punt i final a una de les agrupacions corals guixolenques més populars de finals del segle passat. L'Avant deixava d'ésser una entitat independent després de dotze anys de tarannà musical, per lligar-se a l'Orfeó Gesòria a on, aplegats com una sota entitat, avançarien sota un nom comú, fomentant així l'estima dels guixolencs per l'imponderable art musical.

(20) El dia 8 de gener de 1903 i a proposta del director musical de l'agrupació Gesòria, s'aprovà transformar la societat coral en orfeó, integrat aquest per tres seccions: una d'homes, una de nens i una altre de senyoretes. Llibre d'Actes. 0.G. 1903.

(21) L'antic saló-cafè Torrent, propietat del Sr. Josep Torrent fou comprat per Salvador Vidal el mes d'abril de l'any 1898, el qual, responent al desig de nombrosos guixolencs afeccionats a l'art dramàtic i musical, convertí aquell vast saló en un magnífic i elegant teatre que seria conegut com a teatre Vidal.

Fotografies de l'interior del teatre-cinema Vidal (vers l'any 1970 ?), poc temps abans de procedir-se al seu enderroc. (Col.lecció autor).

Fotografia de la carretera de Girona vers l'any 1900. A mà dreta hom pot apreciar el teatre Vidal, conegut fins aleshores com l'antiga sala Torrent i que encara es trobava en fase de construcció. A l'esquerra hom pot reconèixer l'habitacle del músic guixolenc Arseni Menció. (Col.lecció N. Espuña).

SOCIETAT CORAL GESÒRIA (1891) ORFEÓ GESÒRIA (1903)

Com ja sabem, l'any 1891 es fundaren a la nostra població les dues societats corals més populars i de renom a casa nostra: la massa coral Gesòria i la coral Avant. Oposades ambdues agrupacions inicialment entre si –l'Avant era partidària del cantó del casino dels Nois mentre que el Gesòria es decantava més cap els Senyors– (22), es configurà a mesura del temps una forta rivalitat entre coristes, familiars d'ambdues agrupacions i llurs amistats, i quedà dividida així força part de la població guixolenca.

La massa coral Gesòria tenia la seva seu social establerta al carrer nou de Sant Ramon, actual Àngel Guimerà, conegut popularment a Sant Feliu com carrer de "ses banyes", mentre que la coral Avant ostentava el seu centre al bell mig del casc antic, al carrer de Sant Joan núm. 32 (23).

L'any 1892 el cor Gesòria, malgrat tenir poc rodatge com entitat coral, participà per dues vegades als preeminents actes que se celebraren a la ciutat comtal amb motiu de l'Exposició de Belles Arts i en la commeoració del IV centenari de Colom, on es concentraren diverses agrupacions orfeonístiques en un magne festival de cors de Clavé.

El dia 9 d'octubre, a les nou en punt del matí, s'inicià el certamen al teatre "Eldoracio". En arribar el torn a la Fraternal Gesòria els guixolencs cantaren magistralment la peça musical de concurs "Cap el tard", que fou fortament ovacionada, alhora que es felicità entusiàsticament el seu director Ramon Novi. Seguidament, i amb una composició de lliure selecció, el Gesòria interpretà "Els Pescadors" de Clavé, partitura d'especial lligam per a tots els guixolencs i que els valgué tot un seguit d'aplaudiments de la concurrència.

L'endemà, arribades les tres de la tarda, totes les entitats corals es dirigiren cap a les cases consistorials, on s'inicià tot seguit una desfilàda fins al teatre Tívoli, i es féu la clausura del certamen i el darrer concert honorífic amb el corresponent lliurament de premis. Una per una, les agrupacions corals executaren les composicions del seu repertori. La coral Gesòria va interpretar una de les seves peces preferides i de creació pròpia del cor ganxó, "La donzella de la costa", que fou cantada amb tant d'encert, justesa i afinació que entusiasmà al públic reunit en aquell gran teatre. Aconseguí d'aquesta manera i per unanimitat el primer premi de la segona secció de corals que la feren mereixedora d'una medalla de bronze Commemorativa i una prima de set-centes pessetes en senyal del seu triomf. S'afegia així, doncs, a la també premiada agrupació Avant en un any llorejat per a les nostres corals.

(22) Gaziel. Sant Feliu de la Costa Brava, pàgina 232.

(23) A partir de l'any 1903, l'orfeó s'instal.là a la travessia del carrer Nou de Sant Ramon, a la casa coneguda com a "Ca la Conxa". Inicialment també fou la seva seu social el segon pis de l'antic casino de "La Gorga".

Fotografia realitzada pel retratista J. Bertran l'any 1892 de la societat coral Gesòria, dirigida pel professor de música Ramon Novi, poc temps després d'haver obtingut el primer premi de la segona secció de masses corals al certamen de Belles Arts i IV centenari de Colón a Barcelona. En la imatge hom pot observar que la coral ganxona estava formada per quaranta-quatre cantaires a més del seu director. (Col.lecció Arxiu S.F.G. També N. Espuña).

L'èxit copsat per la coral Gesòria va fer decidir al guixolenc Emili Mascort, fabricant de taps establert a Sevilla i que poc temps abans havia obsequiat la coral Avant amb un formidable penó, d'ofrenar també un estendard a la Fraternal Gesòria elaborat pel mateix artesà Olivós. Aquest penó representava un arc de triomf on hi passava una locomotora i on s'hi llegia: Casas-Heriz, en record de la inauguració del tren de Sant Feliu; a un costat i amb caràcters menuts, "Industria y Comercio"; i sobre el mateix, l'escut de la vila amb la inscripció "Sicuum Ville Sancti Felici Guixolensis". Malgrat però haver regalat a la coral Gesòria aquest estendard, per aquell temps, l'agrupació guixolenca enarborava un altre penó on destacava al seu cim el nom "Societat Coral", l'escut de Sant Feliu amb forma de rombe i contornat de filigranes el seu voltant i, sota aquestes, el nom "Gesòria" (24).

Coincidint amb la coral Avant, el Gesòria participà als festivals de masses corals de Bilbao (1895), i a Madrid (1896), al festival organitzat per l'associació de Cors de Clavé. Fins aquí, doncs, la Fraternal Gesòria semblava ser la segona coral en importància a casa nostra, mentre que la coral Avant s'enduia la millor part de l'anomenada. Fou així que durant l'any 1897 tingué lloc dins la societat coral Avant, l'inici de la seva fi com a entitat autònoma en perdre's l'essència engegada pel seu fundador i director Bartomeu Barri, i coincidí paral.lelament a tot això l'enlairament musical de l'agrupació rival que aleshores començava a donar els fruits d'una meditada i sòlida formació com a massa coral: el Gesòria.

Indiscutiblement el seu director n'havia estat l'artífex. Ramon Novi aconseguí donar en pocs anys als membres de la seva agrupació –la majoria d'ells obrers del ram del suro– una ferma educació musical i gratuïta, però, a la vegada, ineludible, car estaven obligats a assistir a classes de solfeig un cop acabades les sessions ordinàries d'assaig.

A començaments de l'any 1897, la coral Gesòria i a suggeriment del seu director, assajà al saló Torrent per primera vegada i en honor als socis protectors, un lluït ball orquestral alternat als entreactes per cants de la coral que complagué a tots els assistents per tan innovadora vetllada. Aquests concerts, dels quals se'n farien assíduament durant alguns anys, serien coneguts a casa nostra com les "vetllades músico-corals" que alternaven amb el Gesòria orquestres guixolenques com la "Nova" i la "Vella" d'Esteve Garreta.

(24) A partir de l'any 1903, data de fusió de les dues corals Avant i Gesòria, l'orfeó enarborà tres penons: l'inicial, on hi destacava l'escut guixolenc en forma romboïdal, el penó regalat l'any 1892 pel guixolenc resident a Sevilla, Emili Mascort, i l'estendard de la coral Avant.

Invitació per a senyoreta de la societat de ball "La Fraternal Gesòria" de Sant Feliu de l'any 1899. (Col.lecció autor).

L'activitat musical de la coral ganxona anà creixent com l'escuma. Durant aquest últim any no deixà d'organitzar cada mes escollits balls corejats al saló Torrent –fins i tot en època estiuenca on la xafogor era sufocant– amb peces musicals de gran qualitat com *"Alborada gallega"*, o *"Lo carrador empordanès"*, aquesta última composada pel seu director Ramon Novi.

Pel mes de novembre d'aquell any, la coral guixolenca participà en el festival de societats corals que se celebrà per les fires de Sant Narcís a Girona. *"L'orfeón Gerundense"*, *"La Regional"* i *"Centro Federal"* de la ciutat del Ter, conjuntament amb el *"Cor de Salt"*. *"L'Erato" de Figueres* i *"La Taponera"* de Palafrugell, competiren entre sí per arribar als primers llocs. Cap dada, però, tenim al respecte de qui s'endugué el premi a la millor coral.

Durant el mes d'abril de l'any següent vingué a enterbolir el panorama musical del nostre país l'inici dels esdeveniments desencadenats a l'illa de Cuba entre Espanya i els Estats Units, quan s'arribà als extrems de declarar-se la guerra mútuament. El dia 10 d'aquell mes els nord-americans donaren un ultimàtum perquè les tropes espanyoles abandonessin l'illa. La crisi oberta entre ambdós països venia produïda des de l'inici de la guerra de la independència cubana (1895), en què els Estats Units defensaren els interessos econòmics obtinguts a partir del últim terç del segle XIX, donant el seu suport als insurgents cubans i denunciant els excessos de les autoritats hispanes.

Malgrat que el govern espanyol accelerà un procés d'autonomia per a l'illa (1897), el relleu presidencial als Estats Units dels representants de l'ala dura de McKinley, empitjorà les relacions dels dos països. Així, el 15 de febrer de 1897, el cuirassat nord-americà Maine va explotar a la badia de L'Habana, i s'imputà falsament a maniobres soterrànies de l'exèrcit espanyol. Malgrat tots els intents de pacificació de l'illa, la guerra fou inevitable (25 abril - 12 agost 1898).

El sentiment patriòtic aviat aflorà pels carrers. Pobles i ciutats s'aliaren amb el govern per venjar-se de tan ignominiós afront, malgrat que en els dos anys de guerrilles armades a l'illa de Cuba (1895-97), dels 200.000 soldats enviats, tan sols havien sobreviscut 53.200.

Per aquells dies aparegueren a la premsa del país nombrosos articles d'aprovació de la política adoptada pel govern espanyol, on aconsellaven de no acobardir-se davant la intimidació del president Mc Kinley. Els experts en material bèl.lic dissertaven i ridiculitzaven, sense cap raó, el potencial militar dels nord-americans, ocultant de passada el deficient estat de la pròpia flota del país, que poc després quedà bloquejada per l'esquadra americana davant Santiago de Cuba. Aleshores, tot el país es bolcà per recaptar fons en una subscripció nacional destinada a diverses finalitats militars i d'ajuda a l'exèrcit.

Sant Feliu, com era d'esperar, no restà indiferent a l'exhort nacional en ajuda d'unes importants despeses que el país havia de sufragar. Així, pel mes d'abril de 1898, el setmanari guixolenc "La Lealtad" informà els seus lectors de la patriòtica vetllada literària i musical que la societat coral Gesòria oferiria el dia 23 d'aquell mes, de la qual es destinarien tots els seus

beneficis a favor de la primera subscripció iniciada a Barcelona per a l'adquisició de nous vaixells de guerra.

Pocs dies després d'aparèixer aquesta notícia a la premsa local, la coral Gesòria rebé l'adhesió d'innombrables associacions i personalitats guixolenques que secundaren l'entusiasme de la "Fraternal" en la *"Justa causa nacional"*. Entre d'elles, cal destacar l'orquestra d'Esteve Garreta.

La preparació d'aquest imponent acte d'afirmació nacional, esdevingué en una expectació inusual a la nostra vila, i s'esgotaren ràpidament totes les localitats del saló Torrent als pocs dies de posar-se públicament a la venda. El vast saló de ball guixolenc fou adornat pel conegut floricultor Rafael Bosch, qui tingué cura fins el detall més insignificant de la seva ornamentació, i es contractà alhora als distingits artistes Josep Domingo i Juan Antonio Navarro per a pintar una alegoria patriòtica al fons del saló.

En arribar el dia assenyalat, al capvespre, una nombrosa multitud es congregà pels voltants de la carretera de Girona per contemplar la coral Gesòria que, precedida per l'orquestra Garreta i als compassos musicals de la "Marcha de Cádiz", arribà al saló Torrent portant cada un dels coristes una atxa encesa processionalment. L'espectacle, insòlit fins aleshores a Sant Feliu, prengué característiques de veritable manifestació popular, en il.luminar-se algunes façanes dels habitacles per on es féu el recorregut en senyal de recolzament a l'acte. A l'interior del saló Torrent s'instal.là una safata per a recaptar donacions voluntàries d'última hora i que fou presidida per distingides senyoretes de la localitat.

A l'hora assenyalada, la coral interpretà deu peces musicals de gran qualitat sota la direcció del mestre Novi: la simfonia de Suppé *"El poeta y el aldeano"*, la gran cantata per a cors i orquestra *"Gloria a España"* de Clavé, *"Poesia a Catalunya"* de Gumà, l'himne *"Gloria al arte"* del guixolenc Goula, la poesia *"Por la patria"*, musicada per Ramon Novi, la simfonia de Mazza *"Campanone"*, el *"Dos de Mayo"*, *"Los nets dels almogàvers"*, *"Pobres mares"* i per últim el pas doble de la sarsuela *"Cádiz"* per a cors i orquestra, *"Viva España"*, de Chueca y Valverde. La coral fou diverses vegades ovacionada afectivament pel públic. Cada interpretació on s'al.ludia Espanya, era aclamada amb visques a la societat i als cantors. Fins i tot, més d'una bandera nacional onejà pel cim de la platea del saló rebent grans aplaudiments. La vetllada del Gesòria esdevingué, musicalment parlant, brillant i apoteòsica alhora que es recaptà una quantitat neta entre les donacions voluntàries i venda de localitats de 1.757'50 pessetes a favor de la subcripció.

A començaments de 1899 el mestre i director Ramon Novi va abandonar la direcció musical de la coral guixolenca i vingué a substituir-lo el mestre figuerenc Josep Codina i Tarrés, qui va ésser presentat pel mes d'abril durant un ball corejat celebrat al saló Torrent en obsequi als senyors socis protectors. Inicialment, el mestre Codina, continuà la tasca realitzada pel seu antecessor i així, no incidí d'immediat en el funcionament artístic de l'entitat. D'aquesta manera, pel mes d'octubre d'aquell any i en el ara rebatejat antic saló Torrent amb el nom de saló Vidal, el Gesòria interpretà un selecte programa del qual, i d'entre altres, hi destacaven peces musicals d'autors locals com *"Las primeras ilusiones"* de Dionís Baró, *"La montanyesa"* i *"Panxita"* de Ramon Novi, i dues composicions del propi director Codina, *"Mon amor"* i *"Sport"*.

El canvi de segle arribà per a la coral Gesòria en uns moments en què part de la població guixolenca clamava aleshores per uns canvis substancials en les interpretacions musicals. De fet, i malgrat que fins aquells moments les peces de Clavé havien estat com una senyera per a la coral, ara per ara, començaven a ser composicions antiquades. Fins i tot, la premsa local demanà a la coral ganxona que modifiqués l'habitual repertori i aprengués cançons de tendències innovadores dels principals mestres catalans. Aquesta nova orientació es féu palesa pel mes de juny de 1901, en què el Gesòria viatjà a la ciutat comtal per participar conjuntament amb altres associacions en un festival corejat i on fou justament aclamat en executar impecablement noves peces del seu renovat repertori.

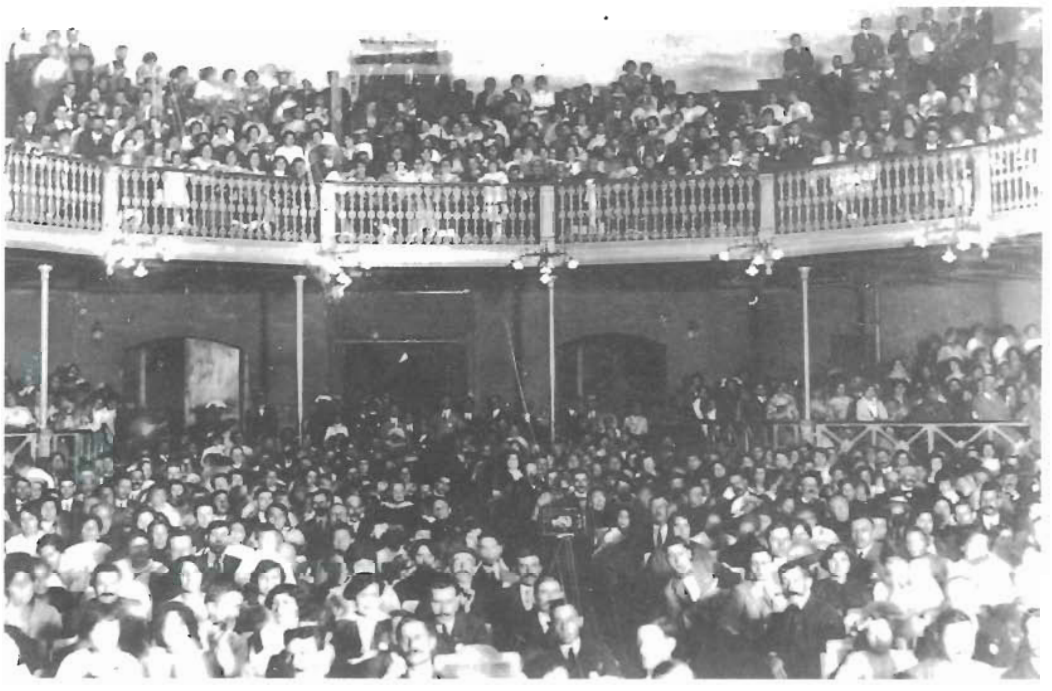

Fotografia de la platea i amfiteatre del teatre Vidal vers 1910 (?). Aquest magnífic teatre fou construït per Salvador Vidal sobre l'antic saló-cafè Torrent entre els anys 1898 i 1901. (Col.lecció N. Espuña).

Poc després, la nostra vila visqué un dels dies més gloriosos de la seva història musical en confirmar-se la vinguda, per primera vegada, del llorejat Orfeó Català per la festivitat de sant Pere el dia 29 de juny d'aquell any. Sant Feliu es disposà i s'engalanà per a rebre la millor institució coral de Catalunya, talment com s'esperava l'arribada de la seva inigualable festa major. Els carrers bullien de comentaris sobre les actuacions que realitzaria l'orfeó a l'ara anomenat teatre Vidal, malgrat que les obres estaven encara en fase d'execució i adaptació i en aquells moments, tan sols l'escenari s'havia enllestit del tot.

El dissabte 29 de juny, a dos quarts de sis de la tarda, l'orfeó Català arribà en el carrilet a l'estació de Sant Feliu provinent de Girona. Si al pas pels pobles de Cassà i Llagostera l'orfeó fou clamorosament ovacionat, en apuntar la xemeneia de la màquina del tren les hortes de can Xarrampeina un esclat d'entusiasme indescriptible brollà a cada costat d'andana. Incomtables crits de "Visques a Catalunya" retrunyiren per tota l'estació que, malgrat les seves àmplies dimensions, no pogué donar cabuda a tots els guixolencs que foren a donar la benvinguda. Allí, just al peu de l'estació, foren rebuts els orfeonistes pels representants de l'ajuntament, del casino El Guixolense, la coral Gesòria, l'Erato de Figueres, l'Emporità de la Bisbal, els Centres Catalanistes de Girona, Palafrugell, Palamós i el Centre Català Guixolenc, que hi acudí al capdavant de la seva senyera, reunint-se aproximadament i segons fonts de l'època, unes quatre mil persones.

Immediatament i davant les cases consistorials, L'orfeó Català entonà *"l'himne de la Senyera"* i *"Lo rossinyol"*, que foren coronats amb grans aplaudiments i visques a la nostra pàtria. Tot seguit es diposità en les dependències municipals la senyera de l'orfeó fins al moment de la seva partida, i es lliurà per part de les nostres autoritats una artística lira de plata i or amb l'escut de la població fet en suro per l'obrer i artesà senyor Elias.

Aquell vespre, i com a petita mostra del que seria el gran concert de la tarda del diumenge, l'orfeó actuà a dos quarts de deu del vespre i durant vint minuts al teatre Vidal, engalanades com mai les seves llotges i platea amb incomptables senyeres, entonà com a primera cançó *"Lo cant de la Senyera"*, i es traslladaren mitja hora després a l'església parroquial on interpretaren durant l'ofici *"La Verge del Remei"* i el *"Credo de la missa del Papa Marcel"*.

El diumenge 30 de juny, el dia es llevà amb la calma tradicional de l'inici de l'estiu a la costa mediterrània. Malgrat tota aquesta bonança, quedaria gravat a la memòria de tots els honrats guxiolencs, el greu ultratge fet per sis incontrolats esvalotadors durant la interpretació del gloriós orfeó Català. I vull deixar ben clar que, fins avui, noranta anys després d'aquest incident, Sant Feliu ha arrosegat injustament una pesada creu que l'assenyalat com el fet més humiliós de la seva llarga història d'acollença. La nostra vila, certament, fou l'escenari premeditat d'uns fets incontrolables i mesquins d'uns agitadors que, per sort nostra, no es podien comptar entre els guixolencs, si bé algun d'ells vivia sota l'ombra de les nostres teulades.

Aquella tarda l'Orfeó Català començà a dos quarts de quatre el segon concert programat en el sumptuós teatre Vidal, davant un escollidíssim públic, més nombrós que la nit anterior. Pocs moments després d'iniciar l'Orfeó *"La Filadora"*, cinc espectadors del "galliner" i un de la platea, començaren a xiular els cantaires i a demanar grollerament amb insistència que es cantés *"La Marsellesa"*. Immediatament una confusió general regnà per tot el teatre. L'Orfeó, indecís i encongit, inicià aquesta cançó pels pocs orfeonistes que n'eren coneixedors, però una majúscula xiulada del públic cap els incitadors d'aquest acte no els deixà escoltar ni menys acabar. Des de la llotja d'autoritats l'alcal-

Magnífica fotografia –en dos fragments– de la vila de Sant Feliu vers l'any 1895. (Col.lecció Josep Camús i Comas).

de, Eduard Carbonell, recomanà ordre al públic, precisant que qui no estés conforme amb el programa abandonés la sala previ abonament de l'import de la localitat.

Aquesta intervenció, enèrgica i determinant de la primera autoritat local fou recolzada per la concurrència amb grans aplaudiments i que emmudí tan baixa fellonia. Moments després, davant un públic guixolenc entusiasta i a peu dret, l'Orfeó Català entonà *"Els Segadors"* que va ésser ovacionat i vitorejat fins al final dc la scva intcrprctació.

En acabar el concert els orfeonistes marxaren del teatre Vidal cap a l'estació del tren tot acomiadant-se afablement de la gent que els saludava al seu pas, i cantaren finalment i a peu d'andana altre cop *"Els Segadors"*, que fou contestat amb cent crits de *"Visca Catalunya"*.

Durant tota la darrera setmana no es deixà de comentar pels carrers i cases de Sant Feliu el covard acte realitzat per aquests *"sis guixolencs"* i que es podia considerar com un infame ultratge a l'Orfeó i a la població ganxona. La nostra vila rebutjà enèrgicament i en la seva totalitat aquesta miserable acció, pròpia tan sols d'unes ments insolidàries a la nostra terra. En un escrit de repulsa publicat al setmanari "Llevor" per Josep Calzada i Carbó, sota el títol "Cobarts", es fa palès la indignació de tots els guixolencs: *"...Una cosa me consola, ja que soch feliuhenc y qu'aymo á ma vila com á una mare; una cosa me consola y es que part d'aquells salvatjes no son fill de nostre vila. ¡Lo pà que menjan no es lo pà de casa!"*.

Dos anys després d'aquest incident, concretament el dia 8 de gener de 1903, la societat coral Gesòria donà un pas agegantat en aprovar-se per unanimitat i a proposta del seu director Josep Codina la transformació de la coral en orfeó. Es composava de tres seccions de veus divides de la següent manera: una secció d'homcs, una de nens i una altra de senyoretes (25). De fet, el Gesòria, s'incorporava aleshores al model establert per l'Orfeó Català l'any 1896 en què deixà d'ésser exclusivament un cor masculí per passar a configurar-se com a massa orfeonística amb l'ampliació de dues noves seccions: la d'infants, i la de senyoretes sota la direcció de Joan Gay i Emerenciana Wehrle, respectivament.

La primera actuació de l'orfeó Gesòria davant del seu públic no es realitzà fins a mitjans del mes de juny, després que la junta presidida per Joan Maurici contractés el senyor Francesc Figueras com a mestre de solfeig a raó de cinc pessetes

(25) Llibre d'actes de l'orfeó Gesòria. 1903.

Fotografia i signatura de l'alcalde Eduard Carbonell. Gràcies a la seva enèrgica decisió l'orfeó Català pogué continuar cantant aquell infortunat diumenge 30 de juny de 1901. (Col.lecció autor).

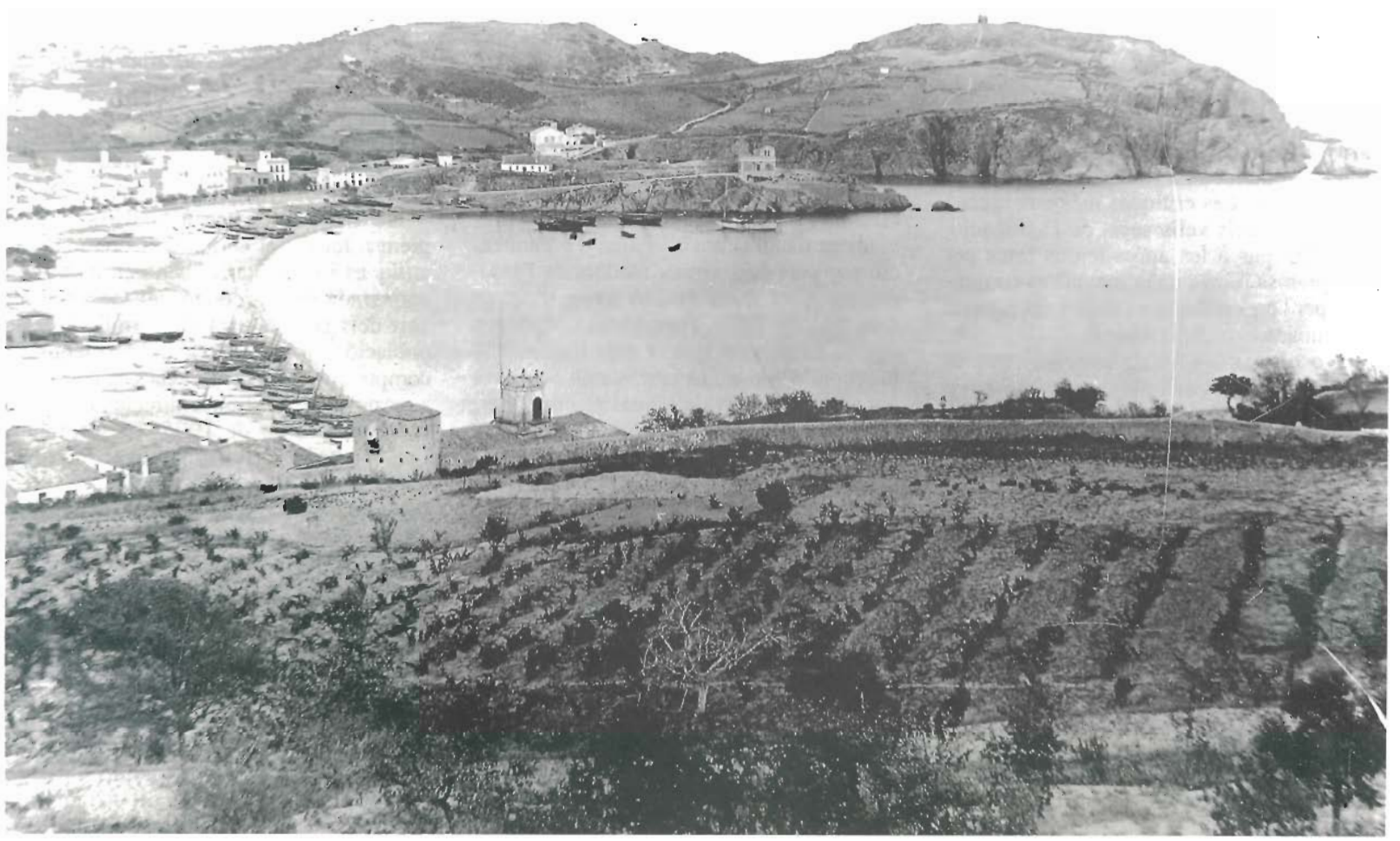

Segon fragment de la fotografia anterior.

mensuals i augmentés alhora, la mensualitat del seu director Sr. Codina en la quantitat total de vint pessetes (26). Així, la nit del 14 de juny, l'orfeó guixolenc es dirigí a la casa de la vila abans d'intervenir en el concert inaugural del teatre Vidal, tot lluint els homes barretines vermelles, i les dones vestits i mantellines blanques amb llurs penons, i oferiren dues formoses interpretacions: *"Salut als cantors"* i *"Lo rossinyol"*. Tot seguit, i en acabar les peces, l'orfeó es dirigí cap al teatre Vidal on nombrosa gent esperava amb expectació per escoltar el nou orfeó. Autoritats locals, representants de totes les associacions recreatives i artístiques guixolenques i la premsa local, aguardaven el moment en què l'agrupació es col.loqués al bell mig de l'escenari. Malgrat però que la majoria d'orfeonistes sortien per primera vegada a cantar en públic, això no fou motiu per deixar ben clar els seus dots d'interpretació. Es cantà *"Lo rossinyol"*, *"El cant dels ocells"*, *"La noia de l'Empordà"*, *"Flor marcida"*, *"El mensajero de amor"*, *"Granada"* i *"Baccio"* d'Arditi, que foren fortament ovacionades. El mestre Codina havia pogut acoplar, en un relatiu i curt espai de temps, totes les novelles seccions de l'orfeó, on destacaven com formidables cantants solistes les senyoretes Anglada, Carreras i Concepció Corominas.

Durant aquests darrers temps el mestre Codina va anar canviant les composicions musicals a les quals l'orfeó havia acostumat el públic guixolenc. No tothom, evidentment, aprovava aquesta obligada innovació musical per la qual es desentenia de les primeres execucions de la inicial massa coral, i deixava arraconades obres del tipus com *"Aurora"* o *"Gloria al arte"* i certes "apoteosis" de l'estil que foren tan de moda a finals del decenni del segle passat. Les crítiques més enterques i patriarcals dels vells socis de l'agrupació, deixaren pas a les aprovacions fetes per una premsa local i unànime que es congratula per l'encert del seu director en aquesta afortunada evolució musical.

No obstant, s'ha de precisar que el Gesòria començava aleshores una nova etapa com a orfeó, i com a tal, en algunes composicions li mancava la perfecta sincronització i vocalització, fet que aconseguiria amb un esforç encomiable poc temps després.

Pel mes de novembre d'aquell any, l'orfeó Gesòria realitzà una *"excursió"* llampec a Girona i a Figueres on participà en el concert coral de les festes de sant Narcís de la ciutat del Ter (27). De bon matí,

Fotografia de l'orfeó Gesòria a començaments de l'any 1903 (data de la transformació de la coral en orfeó) i sota la direcció del mestre figuerenc Josep Codina i Tarrés, que seu a la dreta de la imatge amb un cigar i un barret entre les mans. Comptava aleshores aquesta societat orfeonista amb setanta-set executants: 40 veus masculines, 21 veus femenines i 16 noiets. (Col.lecció N. Espuña).

amb el tren diumengí de les 6.35, els orfeonistes guixolencs sortiren cap a Girona on cantaren a les tres en punt de la tarda al teatre Principal, en oferiren un recital de noves cançons de la qualitat de *"La Marsellesa"* de Clavé, *"La Gata i en Balitre"*, *"Cançó de Taverne"* i l'himne d'en Rossini *"La Caritat"*. En acabar sortiren de l'estació de França cap a la ciutat de Figueres on celebraren un altre concert al teatre municipal amb gran encert i afinació, i retornaren a Sant Feliu el dilluns al capvespre, on foren rebuts per un nombrós públic que al compàs dels acords d'una orquestra de la vila acompanyà la munió fins l'ajuntament.

Aquestes anomenades *"excursions"* del Gesòria, solien anar acompanyades prèviament d'una acurada anàlisi d'organització per part dels vocals faedors de l'associació. Així, quan l'orfeó havia d'actuar fora de Sant Feliu, l'agrupació convocava una junta general que, a més d'assistir-hi la secció d'homes, es citava amb veu i vot als pares o tutors dels nens i senyoretes, prenent part en totes les sortides les mares de les noietes que tan sols abonaven la meitat de les despeses mentre que els petits vailets podien anar acompanyats de dos dels seus familiars. Aquesta excel.lent organització, iniciada l'any 1903 per la junta de l'agrupació coral, estigué en vigor fins a la dissolució d'aquesta entitat local orfeonística.

L'any 1904 l'agrupació guixolenca va iniciar la seva trajectòria musical aixecant una forta polèmica a Sant Feliu en cantar, pel mes de febrer, al teatre Vidal l'himne rus. Semblava que l'orfeó prenia partit per un dels dos estats bel.ligerants en la guerra rus-japonesa (1904-05), que els enfrontà obertament a causa de l'expansió eslava a Manxúria i a la seva zona d'influència. De fet, la coral va plantejar inicialment un seguit de cançons catalanes de gran envergadura com *"La Brema"* de Clavé, i passà posteriorment a obres tan complexes com *"Los Pescadores de la Costa"* de Lancome i el *"Brindis del Rhin"* de Mendelssohn, per finalitzar amb el polititzat himne de Rússia.

No trigaren gaire a aparèixer, a la premsa local i al carrer, tota una allau de crítiques i comentaris "ben pensats" a tan agosarada interpretació del Gesòria per part dels sectors més conformistes de la població. Això es pot entendre si tenim en compte que, com es preveia i es confirmà, aquesta guerra influiria directament en la revolució russa de 1905. El setmanari local "Llevor" censurà severament el director i els orfeonistes per la demostració pública de simpatia envers un dels dos estats, i advertí de les indicacions fetes pel Regne Unit d'observar la més completa neutralitat. Així, el seu cronista, va qualificar de *"...temeritat incomprensible car podrien sobrevenir reclamacions per part del Japó i qui sap si ab les reclamacions una nata"*. El cert és que el greuge no passà d'ésser tan sols comentat a Sant Feliu i, com era d'esperar, el Japó i el seu consolat estaven més interessats en l'atac fet aquell mateix mes a Port Arthur-Dairen sobre l'esquadra russa, que no en l'execució del "maleït" himne al teatre Vidal.

(26) Francesc Figueras seria posteriorment el fundador de la popular orquestra "Guixolense", coneguda també per "La punyalada".

(27) L'orfeó Gesòria designava "excursió" a totes les actuacions fetes fora de la nostra població.

Malgrat tota la passió generada per la Fraternal Gesòria, aquesta entitat va ser un fidel reflex de la major part de la societat guixolenca d'aquells anys. No hi hagué acte social a casa nostra, benèfic o lliure pensador que l'orfeó no hi col.laborés amb tota la seva essència. A més, les diverses participacions del Gesòria damunt l'escenari començaren a donar seguretat a l'estol que, amb delicadesa extrema en l'execució de les obres, interpretava peces de l'envergadura de *"Cançó de Nois"* de Grieg, la difícil *"Hivernenca"* de Noguera o l'excepcional *"Cor de Pelegrins"* de Wagner, instrumentada pel mateix Juli Garreta.

Aquell any, el Gesòria tingué l'oportunitat de cantar pel mes d'abril i davant del rei Alfons XIII el *"Gloria a España"*, en col.locar el monarca espanyol la primera pedra de la construcció del tan esperat i desitjat port guixolenc. Poc després i dins l'església parroquial, el nostre orfeó executà un solemne i excel.lent "Te-Deum" en honor del sobirà i la seva comitiva reial.

Durant el mes de setembre, diversos membres de l'agrupació Gesòria i d'altres guixolencs afeccionats al cant representaren al teatre Vidal i sota la direcció dels mestres Codina i Esteve Garreta, la conegguda sarsuela "Marina", dividida en dos actes i que va crear gran expectació dins els sectors artístics i musicals de la nostra vila. Si la compartida direcció musical de l'obra era de per si tota una garantia d'èxit, calia afegir-hi la participació del conegut pintor Galofre Oller que s'encarregà de la direcció artística, i la col.laboració del senyor Ferrer i Soler en la direcció escènica. Composaven l'elenc teatral les senyoretes Adelmira Anglada, Josepa Jofre i els senyors Sala, Palol, Costa Tasà i Galofre Oller, anunciant-se a toc de bombo i platerets a la premsa local amb aquesta xamosia: *"Companyia composta de noies macas i hermosos jovincells (salvo algun que altre de ceya negra) carregats de bona voluntat i amb afició extremada al bel-canto i a passar bé la estona"*. D'aquesta manera, i davant una selecta i exquisida concurrència *"cual jamás o pocas veces la habíamos visto"*, segons el cronista de *"La Información"*, la representació de la sarsuela *"Marina"* va resultar brillant i lluidíssima en tot el seu conjunt (28).

A mitjans de l'any 1906 la societat coral orfeó Gesòria va traslladar-se al seu nou domicili social del saló-cafè del teatre Vidal. Prop de cent vuitanta orfeonistes i més de mil socis protectors, garantien aleshores el seu funcionament com a entitat. Aquest mateix any, l'agrupació estrenà la secció lírica i dramàtica que alternava conjuntament amb la musical sota la direcció del Sr. Cofan, de manera que quedaven estipulats mensualment un concert i un ball corejat i anualment una excursió fora de Sant Feliu.

Pel mes de maig de 1907, l'orfeó va ser convidat a participar en les festes de la localitat francesa de Besiers, on quinze anys abans, la coral guixolenca "Avant" assolí un dels èxits més importants de la seva carrera musical com a agrupació autònoma. Però l'entitat hagué de declinar forçosament aquesta invitació en suspendre's tots els actes programats a causa de la greu crisi social que travessava aquella població, i s'acordà però que en les matei-

LA INFORMACION

NUMERO EXTRAORDINARIO

en conmemoración de la visita de S. M. el Rey D. Alfonso XIII y de la inauguración oficial de las obras del puerto.

S. M. EL REY DON ALFONSO XIII.

Edició especial del setmanari "La Información" de Sant Feliu de Guíxols del mes d'abril de 1904 i en commemoració de la visita de S.M. el Rei Alfons XIII a la nostra població. L'orfeó Gesòria cantà el "Gloria a España" i posteriorment un solemne "Te-Deum" en honor del sobirà i la seva comitiva reial. (Col.lecció Biblioteca de "La Caixa" de S.F.G.).

(28) Una altra representació de la sarsuela "Marina", va ésser realitzada a la platja, vora el mar, la tarda del penúltim diumenge d'agost de 1910, sota el nom de "Teatro Natura" i va ésser enregistrat en dues famoses instantànies pel fotògraf Ricard Mur i publicades en el llibre Sant Feliu de la Costa Brava, de Gaziel. Aquest acte va ser promogut pel guixolenc Octavi Viader, i esdevingué tot un veritable èxit, malgrat però que en realitzar-se a l'aire lliure l'obra en qüestió, va haver de perdre una considerable sonoritat musical. La sarsuela "Marina", va estar interpretada pe la senyora Darnius i els senyors Parès, Corts i Giralt, dirigint la funció el mestre Bosch Umet. No dubtem que aquell escenari natural, deuria seduir a tots els assistents. El mar, les roques i les onades, jugant al compàs de la música, foren un marc òptic immillorable.

Fotografia de l'orquestra i el públic que assistí a l'òpera "Marina" realitzada a la platja de Sant Feliu el penúltim diumenge d'agost de l'any 1910 i sota la direcció del mestre Bosch Umet. (Col.lecció autor).

xes dates previstes per l'actuació a França, s'actuaria a Girona i Figueres durant les festes de Santa Creu.

A Girona, l'agrupació ganxona va donar un excel.lent recital compost d'escollides cançons d'autors catalans i estrangers que foren molt ben rebudes pel nombrós públic que omplia el teatre Principal. En finalitzar l'actuació se'ls demanà per part de la concurrència que es cantés *"La Marsellesa"* de Clavé, i així ho feren. Entre els aplaudimentes i des de la placeta se sol.licità que entonessin *"Els Segadors"*, però el seu director s'excusà per no haver assajat mai aquesta partitura. Una indignació general brollà a la sala en creure que aquesta negativa era un menyspreu i una disconformitat amb l'opinió de l'auditori. Es començà a demanar la cançó amb tanta insistència que el "Principal" es convertí en una immensa cridòria en contra del nóstre orfeó, que no tingué més remei que abandonar l'escenari i sortir per la porta d'emergència a la desbandada, dirigint-se cap a l'estació on agafaren el tren fins a Figueres. Sort que a l'actuació de la capital de l'Alt Empordà les coses rutllaren a les mil perfeccions, premiant les autoritats figuerenques el Gesòria amb la *"Fulla de Figuera"* en senyal d'agraïment i distinció.

Un altre immillorable esdeveniment fet a Sant Feliu i popularitzat per la fotografia inclòs al llibre de Gaziel "Sant Feliu de la Costa Brava", va ésser la representació en cinc actes de l'òpera *"Faust"* de Gounod al teatre Vidal, els dies 29, 30 d'agost i 2 de setembre de 1907, sota la direcció conjunta dels mestres Josep Codina i Lluís Blanch, i amb les millors veus de les seccions de l'orfeó Gesòria: Per la complexa escenificació de l'obra es comptava amb l'ajuda indispensable de Galofre Oller (29) com a *"Melistòfeles"* i director escènic, tres reputats artistes del teatre "El Liceo" pels personatges principals, a més d'una nodrida participació d'afeccionats guixolencs dels quals hi destacaven Josep Fontàs, Lluís Casas, Concepció Carreras, Rosa Torné, Angela Gibernat i Salvador Gregori. L'orquestra del teatre fou augmentada adequadament amb la col.laboració de distingits músics de la categoria dels Poujarniscle, Vidal, Vinyas, Lluelles i d'altres, sumant un total de vint-i-cinc executants. El vestuari, l'armeria, la sastreria, l'atrezzo i la pirotècnia foren llogats del mateix teatre del "Liceo" de Barcelona, i aconseguí segons cròniques de l'època un efecte visual molt encertat.

Pocs dies després de fer-se l'última funció, el cronista del setmanari "Llevor" escrivia: *"Jo no hi creia en miracles, però és forçós creurhi després de les tres representacions de l'òpera Faust, donades per uns aficionats feliuencs secundats per altres de fora. Aquesta obra va ser duta a felis terme pel Sr. Galofre Oller, conjuntament amb els Sr. Codina i Blanch per haver ajudat amb son valiós concurs a realitzar l'inverosimil projecte"*. Més avall, i en referir-se als cors del Gesòria anotà: *"... Ay mare de Deu!, ¡qu'hem de dirne dels chors sinó que estaven composats, particularment el de senyoretes, d'un espetech de cares hermoses ab uns ulls al costat de quina potencia enlluernadores componen els archs voltayons que hi havia al passeig per la festa major... ¡quin*

(29) Francesc Galofre Oller va néixer a Valls l'any 1865. A l'edat de quinze anys ingressà a l'escola de Belles Arts de Barcelona i posteriorment a la "Real Acadèmia de San Fernando" el 1886. Dos anys després, obtingué una menció d'honor a l'Exposició Universal de Barcelona amb el quadre "Procesión de San Miguel en la fiesta mayor de Albiol". A l'Exposició Internacional de Madrid, va concórrer amb el quadre "Boria Avall" (Pena de Azote) que ja l'any 1892 l'havia exposat al saló Parès de la ciutat comtal; tingué tant de ressò com a pintura contemporània que "The Art Illustration of London" va reproduir el quadre i publicà la biografia i el retrat de l'autor. Aquest quadre va causar una immillorable acceptació a la crítica especialitzada, que el definí com una tècnica de transició entre la pintura de taller i els corrents impressionistes de l'època. D'aquesta exposició madrilenya, la infanta Isabel va adquirir dues pintures exposades al "Círculo de Bellas Artes". Galofre Oller va ésser un personatge molt lligat a la vida artística guixolenca en passar llargues temporades d'estiueig a casa nostra.

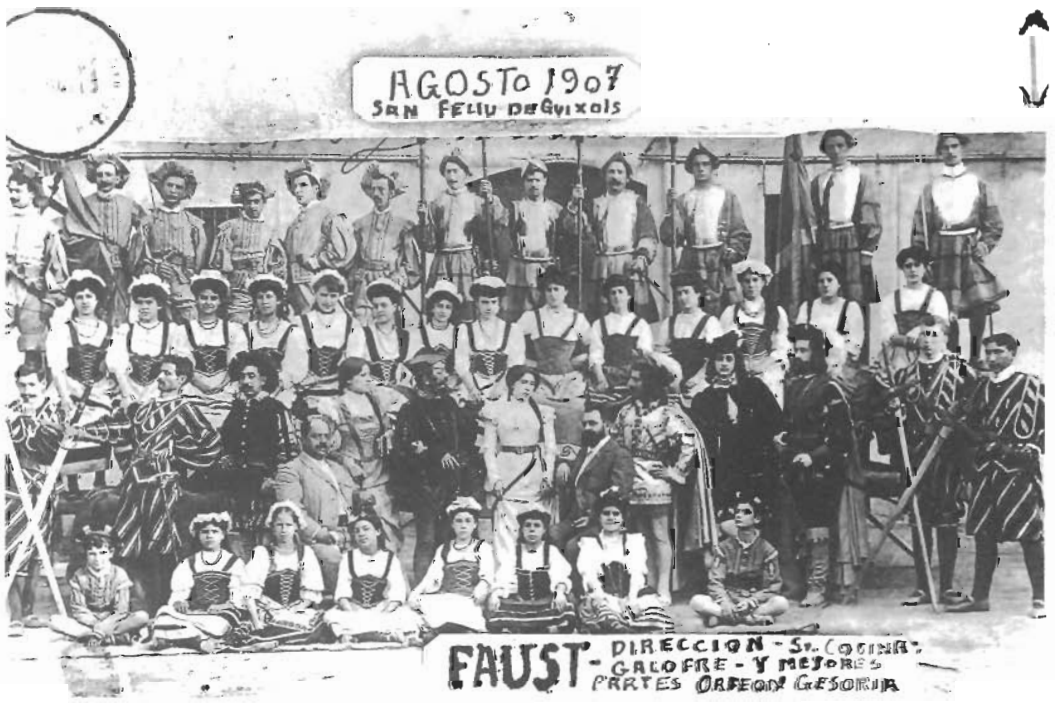

Representació en cinc actes de l'òpera "Faust" de Gounod al teatre Vidal els dies 29, 30 d'agost i 2 de setembre de 1907, sota la direcció conjunta dels mestres Lluís Blanch i Josep Codina (que seuen respectivament al centre de la fotografia), i amb les millors veus de les seccions de l'orfeó Gesòria. Al bell mig de la imatge i caracteritzat com a "Mefistòfeles" hi destaca el pintor Galofre Oller qui també es féu càrrec de la direcció escènica de l'obra. (Col.lecció N. Espuña).

devesall de bellesa demunt d'aquelles taules!... Els chors d'homes ho varen fer molt bé. L'efecte plàstic, no volem passar sense fer esment d'aquells llanseros, ab sos vestits de llauna i ab posat guerrero" (30).

L'agrupació coral Gesòria va continuar donant freqüentment vetllades musicals durant el període dels anys 1907-1910, en què donà l'última representació amb la secció femenina, en honor del diputat Salvador Albert i del seu triomf per l'escó a diputat a Corts pel districte de La Bisbal, al regionalista Cambó. Aquella nit l'orfeó, conjuntament amb l'orquestra antiga, cantà *"Salut als cantors"*, *"Lo rossinyol"*, *"L'arbre fruïter"* i *"Invocació a Euterpe"*.

A partir d'aquesta data, sembla ésser que la secció de fèmines, d'entre les quals hi destacaven les senyoretes Carbonell, Torrent, Carreras, Mussoni i Oliveras, dimitiren després que l'orfeó Gesòria passés com entitat coral els pitjors anys de la seva història.

Poc més se sap dels camins seguits per l'orfeó guixolenc a partir de l'any 1910. El seguiment fet a la premsa local, ve a confirmar que l'agrupació no tingué un paper massa rellevant en les notícies locals fins a primers d'abril de 1914 quan, sota la direcció del mestre Ramon Novi, donà una sèrie de concerts amb força encert i conjunció però amb molt poca concurrència. Malgrat aquest intent de redreçament de l'orfeó, l'entitat va passar com vulgarment es diu, sense pena ni glòria. L'inici a mitjans d'aquest any de la temuda primera guerra mundial (1914-18), exhaurí qualsevol intent de sostenir la Fraternal. La derogació per part dels països bel.ligerants de totes les vendes realitzades pels nostres industrials tapers i no cobrades en el seu moment, foren retornades als destinataris o bé, reberen girs postals difícilment executables, creant un pànic general i indescriptible als fabricants, comerciants i als obrers. No és d'estranyar, doncs, que l'operari taper, base social de la massa coral Gesòria, estés més interessat en poder treballar com a mínim els tres dies estipulats en l'acord social pactat entre *"amos i obrers"* davant la greu crisi mundial, que no en el noble art d'Euterpe.

No fou fins l'acabament del conflicte europeu quan l'orfeó Gesòria es reorganitzà novament sota la batuta del mestre Novi. Malgrat això, poc temps li restava en aquesta entitat guixolenca engegada pels voltants dels anys 1890. Un viatge a Madrid durant la commemoració dels cors de Clavé, i un altre pel mes de novembre de 1919 a Granollers, foren les últimes grans *"excursions"* del Gesòria. A partir de l'any 1920 l'agrupació patí un declivi important, salvat "in extremis" tres anys després en constituir-se la Societat Coral Nova Gesòria, sota la direcció artística del mestre Lluís Badosa.

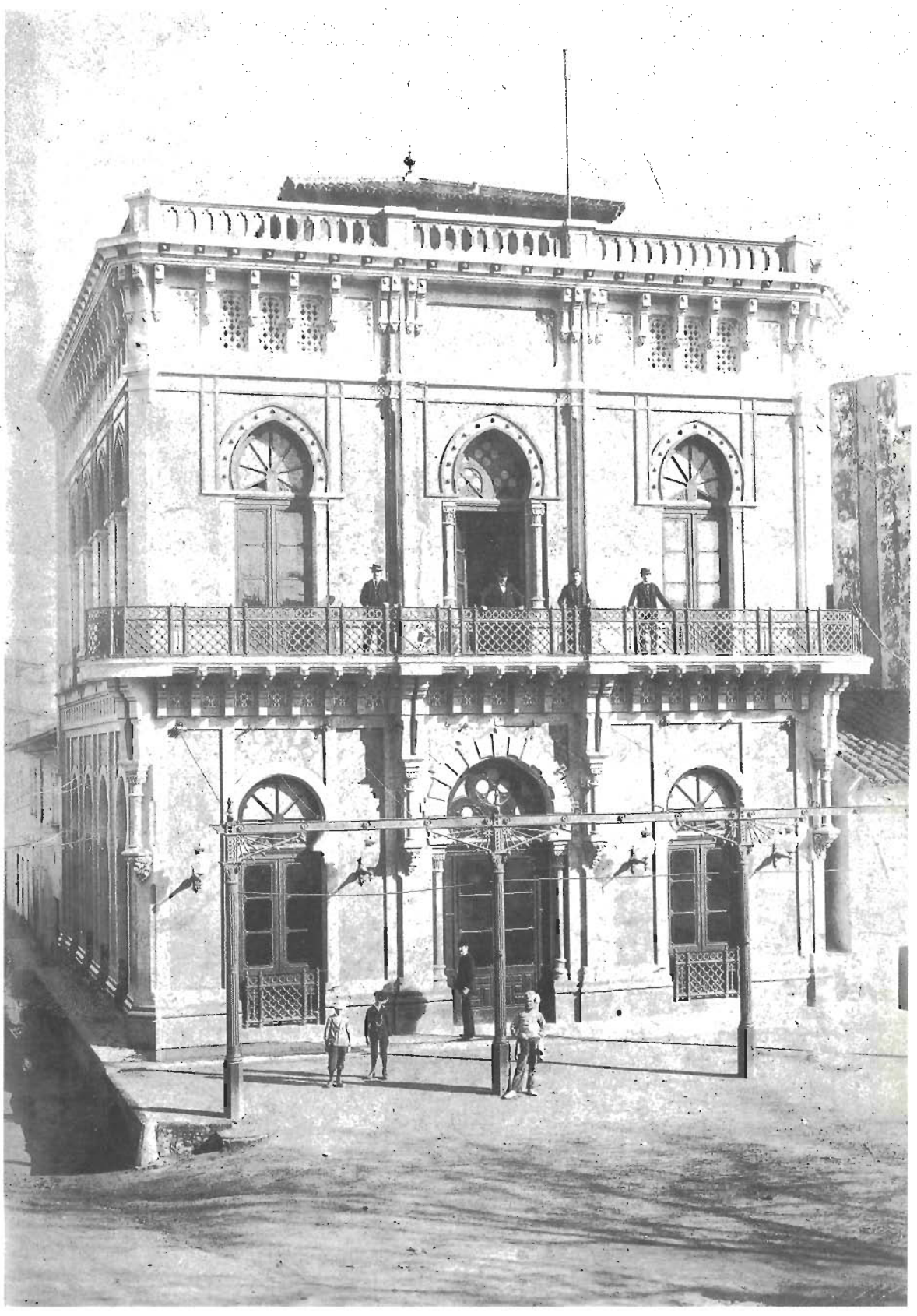

Fotografia del Casino dels Nois, realitzada pel mes d'abril de 1889, pocs dies després d'haver-se inaugurat el nou estatge social. Hom pot observar, a l'esquerra de la imatge, la fondària del carrer de Sant Roc respecte a la nova edificació i la solució emprada per conduir les aigües plujanes provinents del passeig del Mar. A la dreta de la fotografia podem apreciar l'habitacle, de planta baixa, de Feliu Moner i Fort que vengué a l'Ajuntament per alinear-se d'acord amb els plànols parcel.laris del carrer dels Guíxols aprovats per l'administració.

El Casino La Constància fou seu social de l'Orfeó Gesòria a l'igual que també ho seria al llarg de la seva història l'antic Casino de la Gorga o el saló cafè-teatre Vidal. (Col.lecció Biblioteca Casino La Constància).

(30) Els cors de l'òpera Faust, estaven integrats pels següents guixolencs: (senyoretes), Basart, Bender, Carreras, Carbonell, Clos, Dausà, Galofre, Gener, Morera, Montfort, Maimí, Massoni, Molins, Oliveras, Puig, Pastells, Quintana, Roig, Roca, Roure, Rigau, Torrent, Tort i Viñas; (senyors), Albadalejo, Berga, Bañeras, Contijoch, Cabarrocas, Codina, Esteba, Gelabert, Gabarro, Hazañas, Hereu, Juncà, Jacomet, Llorens, Morera, Morató, Martínez, Mauri, Prujà, Quintana, Rigau, Serra, Sureda, Sastre, Surís, Toll i Viñas.

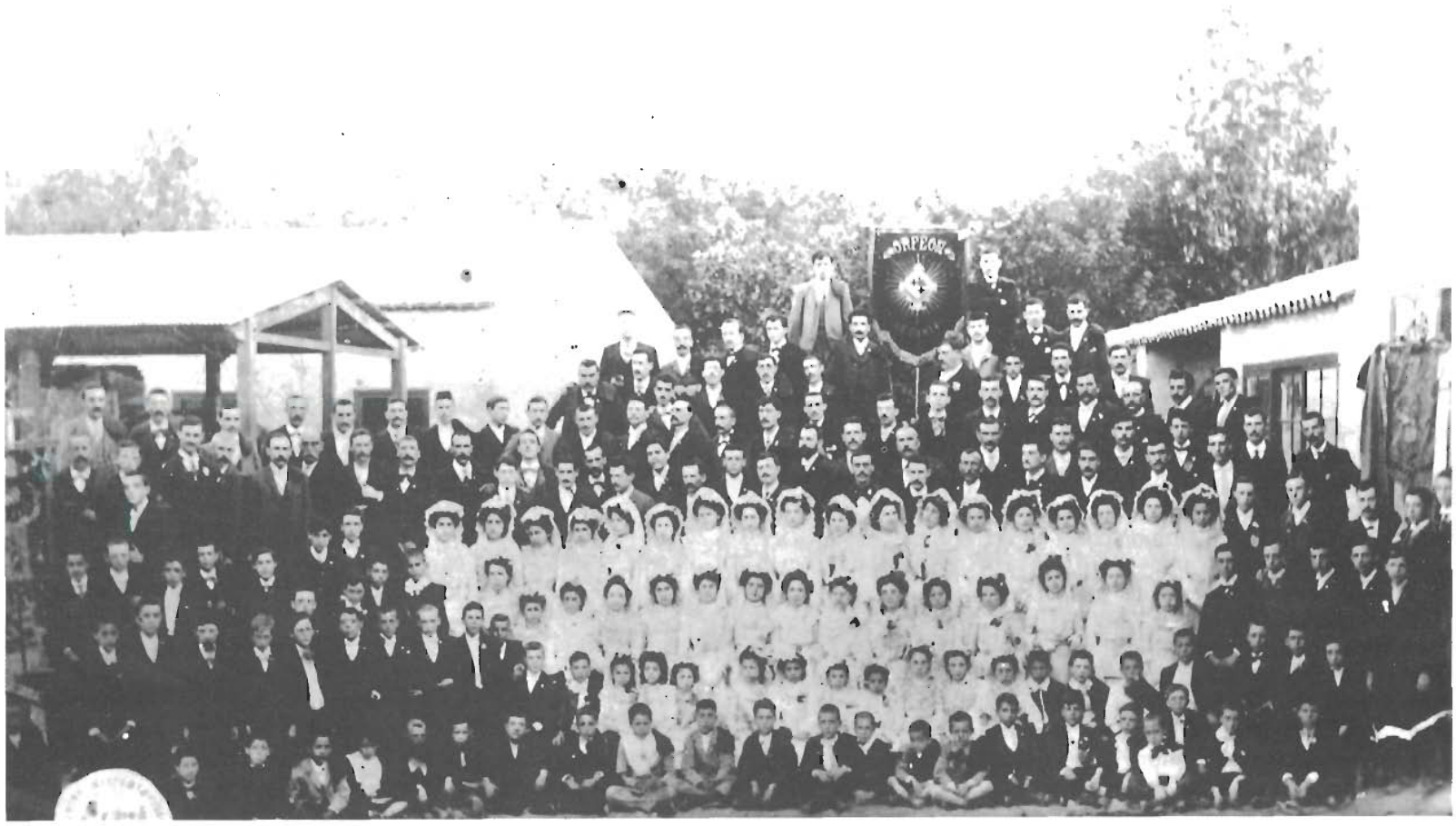

Fotografia de l'orfeó Gesòria posterior al mes de maig de 1903 (data de la fusió de les societats corals Avant i Gesòria). Hom pot observar a la imatge els tres penons que lluí l'orfeó Gesòria a partir d'aquell any. A l'extrem esquerre de la fotografia es pot apreciar l'estendard regalat pel guixolenc resident a Sevilla, Emili Mascort. Al centre el primer penó enarborat per la coral amb l'escut de la vila guixolenca i, a l'extrem dret, hom pot veure el penó original de la coral Avant. Conformaven aleshores aquesta agrupació coral cent setanta-vuit orfeonistes dels quals, vuitanta veus eren masculines, quaranta-tres femenines i cinquanta-cinc joves vailets. (Col.lecció autor).

MOSSÈN MUSQUERAS (1897)

No podíem deixar de costat en aquest estudi del fet musical a Sant Feliu de Guíxols, la tasca realitzada pel prevere mossèn Narcís Musqueras i Font al capdavant de la parròquia guixolenca on hi arribà pels voltants de l'any 1895.

Mossèn Musqueras va néixer a Girona l'any 1859 segons es desprèn del llibre de mossèn Cervera "La música i els eclesiàstics músics del bisbat de Girona", i exercí el sacerdoci a partir de 1886 a les parròquies de Palau Savardera, Hostalric, Peralada i finalment a Sant Feliu on hi va romandre fins a la seva mort l'any 1925.

Excel.lent organista, interpretà tot tipus de música sacra d'autors com Carreras, Vittoria, Lassus i Perossi, i organitzà l'any 1897 un cor d'homes i de noiets amb acompanyament de violoncel, contrabaix, harmònium i dos violins.

La seva dedicació al cant i a la interpretació va anar adreçada cap a les orientacions musicals litúrgiques, eminentment de caire popular, on hi prengueren part, a partir de l'any 1917, un nodrid estol de vailets adscrits al patronat d'obrers de l'Ateneu Social Guixolenc. Segons mossèn Cervera, en Juli Garreta fou un gran admirador de Narcís Musqueras del qual digué que era un gran intèrpret de Bach. Malgrat tot, mossèn Musqueras fou un gran executant al harmònium de singulars peces com els "Ave Verum", "Oh, quan amabilis", "El bon Jesus" o "L'herba de l'amor", alhora que va ésser un virtuós de la improvització respectuosa i instructiva en tota la seva aportació educacional en l'art musical. Vagi, doncs, des d'aquí aquest merescut reconeixement.

JULI GARRETA (1900)

En encetar aquest capítol dedicat a la magna obra musical del nostre compositor Juli Garreta, he d'admetre que em sento un xic incòmode davant els immillorables treballs biogràfics i d'aproximació fets per rellevants escriptors, eminents músics i extraordinaris companys. No és el meu propòsit aquí d'emplenar un seguit de papers escrits sobre la vida de l'il.lustre guixolenc i que de ben segur ompliria tota la gruixària d'aquest llibre. Voldria però, si més no, que el que avui escric mostrés, d'alguna manera, el vincle d'unió que existí i enllaçà entre l'indiscutible mestre-compositor per excel.lència i la resta de músics guixolencs. Garreta, innat i virtuós, el gran revolucionari de la música sardanística, de concepcions grans, de melodies i modulacions insuperables, tingué uns començaments força humils que res feien presagiar que anys després es convertiria en una font incontrolable de prodigioses obres sardanístiques i simfòniques.

De ben segur, però, que l'etapa menys coneguda de la seva vida és la que fa referència a la infantesa d'aquell vailet que, assegut al costat del seu pare Esteve Garreta, rellotger, músic i director de l'orquestra "Vella", s'instruí i estimà ambdós artesanals oficis.

S'ha dit repetidament i amb exageració que Juli Garreta fou un músic eminentment autodidacte, que no va freqüentar mai cap escola de música ni rebut altre ensenyament que el modestíssim alliçonament del seu pare, i això no és del tot veritat, ja que no faria justícia als seus mestres, Esteve Garreta i Ramon Novi. L'aureola que es formà a l'entorn de la vida de Garreta va ésser escrita per crítics musicals foranis que no assimilaren en el seu inici la grandària d'un compositor de vila humil, format lluny dels corrents artístics de la ciutat comtal. Garreta senzillament era un intuïtiu prodigiós amb ànsies incontrol.lables d'expressió, però mai es podrà dir que fou en els seus inicis un complet ignorant musical (31).

Si cert és que Garreta duia l'embrió d'un gran mestre –embrió que com digué Pau Casals no pogué desenvolupar-se convenientment per manca d'estudis, orientacions i ambient propici, i que en circumstàncies més favorables aquesta mena de genis en estat de larva esdevenen un Beethoven o un Brahms– també és cert que el senzill Juli Garreta, d'haver pogut instruir-se amb totes les facilitats d'una capital musical com Barcelona pot oferir, aquesta possibilitat no hauria estat gens propícia per a la seva gènesi d'inspiració i composició, lluny d'aquella mar plàcida i lluminosa que Garreta solia contemplar des de l'inigualable mirador de Sant Elm. Garreta necessitava claror de llum per composar les seves obres cabdals, claror que es podia transcriure en la seva vena musical com l'alenada precisa que en obrir la finestra li portés la fragància dels pins, de les alzines i la salabror de mar traginada a vol de garbinada. Juli Garreta va ésser un ganxó de cap a peus i com a tal, difícilment podia haver viscut lluny de la seva niuada. Per això, les seves composicions són encara de més vàlua per a tots els guixolencs, car la seva música brollà inesgotablement, d'aquella cambra situada al primer pis de la rellotgeria del carrer dels Arbres, actual rambla Vidal on avui hi ha instal.lat un estanc.

Juli Garreta i Arboix va néixer al carrer de sant Ramon, número 20, de Sant Feliu de Guíxols, el 12 de març de 1875. De ben jovenet el seu pare Esteve Garreta començà a donar-li les primeres lliçons musicals, ensenyant-li solfeig i violí malgrat que, posteriorment, Ramon Novi li donà classes particulars de piano. Sigui pel que fos, el jove Juli Garreta ingressà sota la tutela i ensinistrament del professor Novi, fent-lo debutar per primera vegada en públic durant una vetllada musical i literària del Centre Recreatiu pel mes de juliol de 1884, a l'edat de nou anys.

Aquell dia, el Centre Recreatiu era tota una festa puix que s'inaugurava el nou saló que la societat havia instal.lat a la primera planta de l'edifici. Curullat de gent, la vetllada començà a les nou del vespre prèvia l'obertura de la reunió pel president accidental Jaume Xuclà. Tot seguit, s'inicià pels senyors Novi i Korn una simfonia de Beethoven executada a quatre mans, que fou magistralment interpretada. En acabar, el mestre Novi presentà dos vailets que anys a venir donarien molt de parlar: Arseni Menció i Juli Garreta. El setmanari *"El Eco Guixolense"*, descrivia així l'actuació dels dos petits músics: *"El duo de la Norma ejecutado por los violinistas en embrión, los niños Arsenio Menció i Julio Garreta, acompañados en el piano por el Sr. Novi, nos agradaron en extremo; probando una vez más el buen método del profesor Sr. Garreta, y las cualidades relevantes de los indicados niños y en particular del primero que no vacilaremos en decir que en el violín es un verdadero prodigio"* (32).

Durant el següent any, tant Garreta com el seu inseparable company Menció, actuaren a diverses vetllades del *"Recreativo"*, davant un públic que els veié rivalitzar en els obligats de violí sota l'esguard del pare Garreta i del mestre Novi.

(31) Per donar una petita mostra d'aquesta aureola de músic "rústec i camperol", vagi aquest petit escrit publicat a la premsa pel mes d'octubre de 1925 en "El Dia de Terrassa", sota la pluma del crític musical Rafael Benet: "... el músic més dotat de Catalunya, en Garreta, el rellotger de Sant Feliu de Guíxols, toca en les places i envelats de l'Empordà, però en Garreta quan escriu els seus poemes musicals que en Pau Casals porta per Europa, s'espolsa tota la miseria rural per enlairar-se tan enlaire com pot".

Aquest escrit motivà a la nostra ciutat, que el setmanari "L'Avi Muné", respongués enèrgicament en una editorial al corresponsal terrassenc: "Amic Benet, a vosté l'han enganyat. Garreta, en escriure no ha d'espolsar-se la ruralia, per quant no toca en envelats ni places, ara ni mai, com tampoc ha tocat mai instruments de plaça. I això, de rellotger de Sant Feliu de Guíxols, aquesta llegenda tan explotada com esbandida per en Pena i Gaziel, serà qüestió de deixar-la al quarto dels mals endreços, perquè Garreta ja fa altres coses. Garreta, si adoba algún rellotge, és de cent en quaranta, entre amistats i perquè no pot dir que no. El fort de Garreta, son les seves lliçons de música, que li roben totes les hores del dia, i els seus poemes musicals que l'absorveixen i li abassegan l'esperit".

(32) No ens ha d'estranyar gens, quan el cronista de "El Eco Guixolense" destaca per sobre de Juli Garreta, el domini del violí d'Arseni Menció. Ja en l'apartat de l'orquestra Vella, s'ha exposat que Menció ha estat el millor violinista de tots els temps a la nostra ciutat. Malgrat això, Juli Garreta, arribà a tocar el violí amb un mecanisme remarcable, però alhora, excepcionalment deplorable en allò tan essencial com el frasseig, expressió, "saber dir", com segons ho contà el seu amic i gran pianista Marià Vinyas.

Interessant fotografia de finals de segle passat d'un quintet guixolenc. Hom pot reconèixer dempeus a Josep "Pepito" Garreta, recolzat al contrabaix, Francesc Figueras, i un altre músic sense identificar, a les flautes. Asseguts i al centre de la imatge, Arseni Menció, i al costat un joveníssim Juli Garreta amb el violí entre les mans. (Col.lecció: Victòria Lleonart, vídua Menció).

Fotografia d'un sector de Sant Feliu vers l'any 1895. A primer terme i a l'esquerra de la imatge, es pot apreciar el paratge de Monticalvari i, a la seva dreta, part del cenobi guixolenc. Al centre-esquerra de la fotografia hom pot reconèixer el mas de can Balmaña i els camps de conreu al seu voltant i dessota mateix, grafiat amb un cercle, la casa de l'hisendat i gran amic de Juli Garreta, Jacques Rovira. (Col.lecció: Josep Camús i Comas).

Arribat però l'any 1888, Juli deixà la seva vila natal per anar a Vilanova i la Geltrú on hi restà durant alguns anys per perfeccionar l'ofici de rellotger a can Janini, i aprofità aquesta estada per ingressar com a primer violí en la modesta orquestra Urgellès fins 1891. En retornar aquell mateix any a Sant Feliu, Garreta treballà a la botiga del seu pare, alhora que també actuà amb l'orquestra Vella, suara coneguda per la orquestra Esteve Garreta. Aquest retrobament entre els músics guixolencs i sobretot el del seu amic d'infància Arseni Menció fonamentà una relació musical i cordial que donaria posteriorment l'inici de les grans vetllades particulars i melòmenes entre aquells grans afeccionats a la música i que serien coneguts com l'orquestra reduïda de salò de can Pey (33).

Poc abans d'encetar-se l'any 1897, Juli Garreta començà a sentir l'impuls de compondre alguna peça musical. Comptava aleshores tan sols vint-i-dos anys quan musicà alguna petita composició amb certs aires de distinció pròpia i virtuosa. Aquell mateix any composà, amb una gràcia i conjunció sorprenent, un vals per a piano inequívocament *"Chopinià"*, que sobtà tothom per la jovenesa del seu autor en el qual s'intuïen uns indicis reveladors d'inspiració prodigiosa (34).

No fou però fins el mes de juliol de 1897, que Garreta escrigué la seva primera sardana titulada *"La Pubilla"*, en recordança al naixement del primer fill del seu entranyable amic Salvador Vidal. Si bé la data d'aquesta sardana és del 28 de juliol d'aquell any, no fou estrenada fins el dia 11 d'agost en què es batejà la petita Conxita Vidal i Batet.

A partir de l'any següent, Garreta alternà entre les seves noves composicions sardanístiques com *"La xarraire"*, *"La rioleta"*, *"La gelosa"*, i un *"Quartet"* per a piano, viola, violí i violoncel, amb les actuacions a les vetllades literàries i musicals de la societat *"La Perla Guixolense"* conjuntament amb els senyors Novi, Romaguera, Francesc Figueras, Menció i el seu germà Josep, interpretant fantasies sobre motius d'òperes, sarsueles o diàfans temes de Bizet. Malgrat estar iniciat en les seves pròpies composicions musicals, s'integrà en unes perllongades temporades de música de saló, gairebé diàries, que tenien per objecte el fer i descobrir música, primerament a casa del seu amic Salvador "Salvi" Vidal, excel.lent violoncel.lista, i més endavant a casa de Jaume "Jacques" Rovira, fabricant taper que disposava d'establiments comercials a Reims, Epernay i Alemanya, i gran afeccionat al piano i l'harmònium.

Aquesta orquestra reduïda de saló, estava composta inicialment per Juli Garreta a la viola, Salvador Vidal, al cel.lo, Arseni Menció i Josep Gravalosa, als violins (35), Francesc Figueras, flauta, Lluís i Josep Garreta, als contrabaixos, Jaume Rovira, harmònium i Marià Vinyas al piano. Aquesta formació canvià a mesura dels anys amb la marxa d'algun component i amb la incorporació d'altres ele-

(33) Nom com es coneixia l'estol de melòmans i que foren batejats amb el nom popular de la fàbrica de taps del Sr. Rovira, situada a la carretera de Girona on avui hi ha el concessionari de la Ford.

(34) Chopin va ésser, després de Mendelssohn, el primer músic que agradà a Juli Garreta.

(35) Josep Gravalosa i Geronés va ésser un dels grans amics de Juli Garreta. Nascut l'any 1882 a Santa Coloma de Farners, fou un dels músics que més s'identificà amb els corrents musicals de la nostra vila.

L'any 1896, Gravalosa s'instal.là a Sant Feliu.

Fotografia de l'associació de música de can Pey realitzada a l'habitacle dels senyors Rovira a començaments d'aquest segle. D'esquerra a dreta hom pot reconèixer a Salvador "Salvi" Vidal al violoncel; Josep Gravalosa, "el moreno" com carinyosament l'anomaven els seus companys, al violí; Jaume "Jacques" Rovira, a l'harmònium; Marià Vinyas que resta a l'extrem dret de la fotografia i mig tapat per la tapa del piano i, dempeus amb el violí a les mans, Juli Garreta i Arboix. (Col.lecció: Josep Girona).

ments de la qualitat de Josep Girona, Albert Granolleras, Carles August Bender, jove alemany pertanyent a una influent família de *"fabriquejants"* tapers a Sant Feliu, Amadeu Surinyach, la mateixa senyora Rovira que, com a bona "liederista" alemanya, li agradava de participar a les sessions musicals, i alguna o altra vegada la filla del senyor Vinyas.

Malgrat interpretar peces simfòniques de Mozart, Beethoven o Grieg, Garreta no podia sofrir "fer música" durant hores i hores, malhumorant-se visiblement amb els seus companys per no trobar mai el moment propici per finir l'assaig. I no és pas que Juli desdenyés la música dels grans músics europeus, més aviat s'afeixugava a tocar deu i dotze simfonies de les quals, ell n'era un mal executant. Es conta que més d'una vegada s'havia d'interrompre la peça musical per l'execrable frasseig de l'instrument a càrrec de Garreta; això, bé prou que ho sabia en Juli, i reia sincerament ple de cordialitat. Semblava, doncs, que mentre tots tocaven embadalits per la partitura en qüestió, ell executava la música pensant en altres sensacions que el feien abstreure en detriment de la bona interpretació. Ell era així, diferent de tots.

Aquestes sessions celebrades a casa del senyor Rovira, –on avui hi ha la pensió Casa Rovira, camí de sant Amanç–, varen allargar-se fins ben entrat l'any 1923 en què Garreta, absort aleshores en les seves pròpies composicions, deixà de freqüentar les trobades per tal de no influenciar-se de música aliena.

Cobla "La Jovenil Farnense" de Santa Coloma de Farners, l'any 1893. El jovenet flaviolaire és Josep Gravalosa a l'edat d'onze anys. (Col.lecció: Família Gravalosa. (Barcelona).

Fotografia casolana d'un estil de joves guixolencs probablement durant l'aplec de Bell-lloc-Font Picant de l'any 1910. (Al dors de la fotografia original hom pot llegir: "Photographie pendant l'eté de 1910). El jove de la dreta de la imatge, tocat amb un barret i bastó a les mans és Juli Garreta. Així, el noiet que seu a primer terme vestit de marineret és Joan Balmaña, l'escultor que posteriorment immortalitzaria el bust de Garreta i el de Josep M. Vilà. (Col.lecció: Maria Garreta).

En el mes de març de 1902, i en celebrar-se un concurs de sardanes amb motiu de les festes de santa creu a Figueres, Juli Garreta guanyà l'únic premi concedit pel jurat, amb la sardana *"La rondalla"* i que, tot i quedar els drets musicals propietat de l'autor, fou premiada amb la quantitat de dues-centes pessetes i l'edició amb venda al públic de la partitura per la casa Pujol de Barcelona.

Aquest mateix any, Garreta composà i estrenà *"La rosada"*, *"La doncella de la costa"*, *"La pecadora"*, *"La filla del marxant"*, *"El ball de la Joana"* i tot un altre reguitzell de composicions els anys següents que culminaren amb un període d'investigació i formació durant el pelegrinatge a Munich i Bayreuth l'any 1905. Aquesta estada originà un notable impacte artístic en les seves futures obres orquestrals iniciades amb les *"Impressions simfòniques"* el 1907 (36).

Malgrat que Garreta començà a tenir certa popularitat a partir de 1905, aquell home afable i senzill, prop de la trentena d'anys i mancat de tota vanitat, continuà actuant en vetllades musicals guixolenques conjuntament amb els seus amics Menció, Gravalosa, Puig, Codina i d'altres. L'agost de 1906, Juli Garreta va donar a conèixer per primera vegada en públic i a Sant Feliu, les tres cançons premiades a la Festa de la Bellesa de Palafru-

(36) El dia 28 de setembre de 1902, i durant les festes de la Mercè, patrona de Barcelona, la cobla "La Principal de La Bisbal" va obtenir en el concurs de cobles celebrat al teatre Novetats, la medalla d'or en interpretar i estrenar la sardana de Juli Garreta "La fada", i per la seva part, la cobla "Unió Cassanenca" aconseguí la medalla d'argent en executar la sardana del guixolenc "La filla del marxant".

actuant com a violinista de l'orquestra Esteve Garreta. Si com ja hem dit a l'apartat (32), Arseni Menció ha estat el millor violinista a Sant Feliu, Gravalosa hauria estat l'únic músic capaç de fer-li ombra en la seva llarga trajectòria musical.

Influenciat per la música de Garreta, donà a conèixer l'any 1917 la seva primera sardana titulada "De broma", seguint "A cal pollé", "La penitenta", "Somniant", etc., totalitzant vuitanta sardanes i alguna altra eminent composició simfònica.

Josep Gravalosa, va ésser també director de les cobles "La Principal de Palafrugell", "La Selvatana", i de la "Cobla Barcelona" d'Albert Martí, alhora que fou considerat el millor flaviolaire de la seva època dins les cobles de Catalunya. D'aquesta etapa amb la "Cobla Barcelona", Gravalosa, que aleshores tocava de primer violí, explicà a un altre virtuós guixolenc, en Lluís Lloansí, amb ocasió d'un assaig de l'esmentada cobla, d'una sardana de Juli Garreta, sota la direcció del cèlebre Lamotte de Grignon. Fou, doncs, que durant un passatge musical de l'obra, Lamotte, féu parar l'assaig adduint que la nota original, malgrat estar escrita a la partitura, no semblava adaptar-se prou correctament a l'esmentat fragment, demanà de substituir-lo per una altra nota musical i tornà a començar. En arribar a l'al.ludit compàs, el tornà a rectificar i disposà d'executar-lo amb una altra anotació. La cobla, obeint al director Lamotte, reemplaçà per segona vegada aquella esquerpa nota i inicià de nou la composició. Tot seguit, i a la tercera vegada d'intentar rectificar el suposat error de Garreta, Lamotte de Grignon, aturà l'assaig i demanà que tothom s'ajustés a la partitura original, comentant públicament que mai més gosaria rectificar Garreta.

L'any 1919, Gravalosa obtingué, a la festa de la sardana celebrada a Girona, el premi especial a la millor sardana de caire popular titulada, "La nostra dança", lletrejada pel director del setmanari "L'avi Muné", Enrich Bosch i Viola.

Tres anys després, el 1922, li fou concedit a Arenys de Mar, el premi "President de la Diputació" per la sardana "L'encís d'un despertar", obtenint en el decurs de la seva llarga carrera musical, assenyalades distincions a les seves obres: "Evocacions Gironines" (Premi Excm. Ajuntament de Girona, 1950 i proclamació a Barcelona d'Autor Jurat de Mèrit al "V Concurs Barcino", en assolir quatre dels

gell, cantades per la senyoreta Adelmira Anglada: *"Scherzo"*, *"La non non trista"* i *"Orfe"*, cançons virtuosament musicades que obligaren al seu autor a sortir a escena diverses vegades. Garreta, començava a fer sentir una notable mostra de la seva música, perfecte, impecable de línies i sortosament plasmada pel prometedor artista novell.

Aquell mateix any la revista "Scherzando" de Girona, va inserir en el seu número del mes de juny, la cançó *"Orfe"*, premiada com ja hem dit a les festes de la Bellesa, juntament amb unes notes biogràfiques del guixolenc escrites per l'escriptor i polític Salvador Albert.

Tres mesos després, i en assolir gran admiració les últimes composicions sardanístiques de Garreta, *"El testament d'Amèlia"* i *"Rosó"*, la mateixa revista musical organitzà un "homenatge-lunch" en honor del nostre conciutadà. Hi assistiren tot un pomell d'amics i admiradors i s'interpretaren les seves sis millors sardanes.

L'any 1907, s'inicià amb una notòria projecció musical del nostre il.lustre compositor. La distingida cobla "La Principal de la Bisbal" començà a difondre assíduament l'obra sardanística de Juli Garreta: *"La matinada"*, *"Somni gris"*, *"Zaira"*, *"Frisança"*, etc., al mateix temps que sortiren publicades una col.lecció de cançons d'infants que Garreta musicà amb la lletra de Rafael Masó. Pel mes d'abril d'aquell any, la casa comercial Ortiz i Gussó de Barcelona, concedí a Garreta la representació, per a tota la província, dels seus acreditats pianos, distinció que afavoria tant uns com altres. No obstant, no fou fins el 29 d'octubre d'aquell any en què Garreta deixà d'ésser un novell compositor amb projecció de futur, per convertir-se en una realitat tangible en executar-se per l'Orquestra Filharmònica de Barcelona, sota la direcció del mestre Lassalle, la composició per orquestra de corda "Impressions Simfòniques". No cal dir, que tant el públic com la crítica quedà fortament corprès. Garreta acabava d'endinsar en el ànim de l'auditori barcelonès l'essència de la seva primera obra, malgrat que l'execució de la Filharmònica no restà a l'altura que la peça mereixia. Tota la

Juli Garreta amb Pau Casals i el seu germà Enric, fotografiats amb la cobla La Principal de la Bisbal a la finca de la família Casals a Sant Salvador. (Llibret "Setmana Juli Garreta". 1971).

premsa especialitzada de la ciutat comtal elogià el treball del guixolenc. Així, el corresponsal del *"Poble Català"* escriví: *"...els seus Estudis Simfònics, son en primer terme una cosa sana, serena i lluminosa i el públic rebé l'obra ab entusiasme, cridant el mestre Garreta després del Scherzo i al final"*. El diari *"La Publicidad"* per la seva part digué: *"... la obra en conjunto y pasando por unos desiertos musicales, revela un buen compositor, el que no solo ha pretendido mostrarnos resolver las más intrincadas harmonias y mostrarnos las innumerables sorpresas de fugas y contrapunto, sinó que el Sr. Garreta encuentra frases; muchas veces completamente originales, y que se desenvuelve como un maestro consumado"*. Finalment, el diari de major tirada com *"La Vanguardia"* publicà: *"... Garreta, á juzgar por sus Impresiones Simfónicas, és un músico de fresca espontaneidad, todavía no avezado á complicaciones polifónicas de la moderna instrumentación, y que ni le hace falta avezarse. Garreta és un verdadero temperamento de simfonista, interpreta espontaneamente la espléndida visión de la luz, el concierto de los murmullos que sugieren al compositor un clasiquismo de interpretación que nos recuerda a Hayden y Mozart, sin delatar un ápice de un servilismo de imitación que empañará la personalidad de la obra"*.

Josep Gravalosa i Geronès. Col.lecció: Família Gravalosa. (Barcelona).

---

cinc primers premis), "Al nostre reiet" (Premi Foment de la Sardana, 1955), "Remembrança de la vida" (Premi Rigau, 1955), "La font d'estany" (Premi Enric Morera, 1956), "El dubte d'una noia enamorada" (Premi Antoni Juncà i Premi Barcino, 1956).

Com bon amant de Sant Feliu, Gravalosa dedicà algunes sardanes a la nostra ciutat, entre les quals en destaca per la seva bella harmonització "La ganxona" (1916), i "L'hereu Vilosa" (1920).

En definitiva, Josep Gravalosa va ésser un gran músic i un bon compositor de sardanes reconegut en tot el món musical català. A tot això, ell resta joiòs de comptar-se entre els amics més íntims de Juli Garreta. Tan sols comptava catorze anys quan Garreta li demanà de formar part de l'orquestra del seu pare, allà pel 1896. Segons esplicà Gravalosa en una entrevista al "Diario de Barcelona", l'any 1964, gràcies a les ensenyances de Garreta, perfeccionà un estil propi i poc després passà a dirigir la cobla "La Principal de Palafrugell". "... Garreta i jo, érem dos músics inseparables –afirmà Gravalosa–. Els dos tocàvem el violí, colze a colze, a qualsevol lloc que ens necessitessin".

El mestre Gravalosa va morir a Sant Feliu de Guíxols l'estiu de 1975 a l'edat de noranta-tres anys. El seu dol va ésser una manifestació de sincer homenatge d'una ciutat envers el músic compositor. El seu desig de reposar prop del seu entranyable amic Juli Garreta, finalment es féu realitat.

Prop a tocar el primer decenni de l'encetat segle XX, després de la defunció de la seva jove esposa Josepa Vilaret Basart (18-4-1909) i de viatjar a París on es trobà amb un altre guixolenc de categoria com Gaziel, Juli començà a amenitzar, juntament amb altres companys, les sessions de cinema mut que es donaven al teatre Vidal, propietat del seu íntim amic Salvi Vidal i que seria l'inici posteriorment del Quintet Garreta. Però això l'enutjava. Ho considerava com una abominació haver de tocar el piano per obligació i més al cinema, a *"ses fosques"*. No hem d'oblidar però, que Juli Garreta necessitava com tothom els diners per subsistir. Ni ell ni la seva família n'eren sobrats, malgrat comptar amb la rellotgeria del carrer dels Arbres. Així, doncs, Garreta tocà dia darrera dia l'odiat instrument entre aquelles quatre parets penombroses, llevat de l'estiu en què ho permutava pels balls de la terrassa dels Banys de Sant Elm o el casino, almenys allí ho podia fer a la claror de les tardes estiuenques, gaudint tot respirant l'aire inqüestionable i salabrós del nostre passeig, de la gent, de les *"damisel.les"*, l'altra passió que sentí en el seu interior. Garreta, podem dir que com a persona sensible fou un amant adulador del sexe femení.

Després que l'any 1911 la sardana *"Llicorella"* fos premiada a la Bisbal amb la introducció per primera vegada de la sordina en els instruments de metall de les cobles sardanístes, passà una sèrie d'anys en què si composà, no s'estrenà cap peça de Garreta. La seva botiga-taller era però un lloc habitual de tertúlia entre músics i conciutadans dels esdeveniments que es començaven a pressagiar sobre l'imminent enfrontament bèl.lic al vell continent.

L'any 1915, en plena guerra mundial, Juli Garreta –que aleshores comptava quaranta anys– s'esposà amb qui seria la segona muller de la seva vida, Isabel Pagès Basart de vint-i-vuit. D'aquest segon matrimoni nasqueren dos varons, el primer el 15 d'octubre i morí poc després de néixer; el segon el 10 de novembre de 1917, batejat amb el nom de Josep i no sobrevisqué més enllà del 12 de gener de l'any següent. Malgrat el gran dolor del matrimoni, Juli treballà i estrenà aquell mateix any l'obra *"Preludi Mediterrani"*, alhora que fou nomenat també president del jurat musical dels Jocs Florals de l'Empordà a la Bisbal. Les crítiques rebudes aquell any a tota la seva producció sardanística i simfònica no podien ser més satisfactòries, incloent-hi la del primer musicòleg català, Joaquim Pena, col.laborador del periòdic *"La Publicidad"*: *"...el "clou" de todas las audiciones, ha sido el triumfo grande y definitivo del compositor Julio Garreta, tan combatido en sus principios por haber producido una verdadera revolución en el género y hoy aceptado ya por "tirios y troyanos". De la obra musical de Garreta no es cosa de hablar a la ligera, y nos proponemos dedicar oportunamente toda la extensión que merece. Son dignas sus obras de la mayor atención y estudio, y confiamos en que los buenos propósitos y proyectos en perspectiva han de darnos ocasión para ello"*.

No fou però fins el mes de novembre de 1918, en què l'obra *"Preludi Mediterrani"* s'estrenà al Palau de la Música de Barcelona a gran orquestra, i que seria aleshores considerada com una obra de caient modern i d'una musicalització de formes wagnerianes i straussianes, fronterera al gènere impressionista, revelant així la sòlida formació cultural i musical del seu autor.

Juli Garreta no s'aturà en les seves composicions musicals. L'any 1919, la fundació Patxot va premiar les sardanes *"Recordant"*, *"Somnis"* i *"Juny"*, mentre que *"Dalt de les Gavarres"* era llorejada a Girona (37).

Fotografia de Juli Garreta i Arboix. Tal vegada l'última que es féu en vida. (Col.lecció: Rosa Gironès).

Malgrat tot el ressò creat per les seves obres musicals, Garreta continuà dirigint aquell septimini local encarregat d'amenitzar les sessions de cinema mut al saló Novetats de Sant Feliu de Guíxols, alternant algun o altre capvespre al "Royal Bar" com a trio musical –Garreta, Sobrequés i Gravalosa, piano, cel.lo i violí respectivament– delectant així a la concurrència amb obres de Bizet, Wagner, Marylis o Wörsley. Fins i tot arribaren a actuar en algun carnaval com a "jazzband" al casino *"El Guixolense"*, acompanyats pels germans de Juli, en Josep i Lluís. Aquell any, Juli –home com ja hem dit sense cap tipus de futilitat– no tingué objecció en donar a conèixer al públic dues peces harmonitzades per Adelina Canals, amiga d'infantesa a l'escola del mestre Novi.

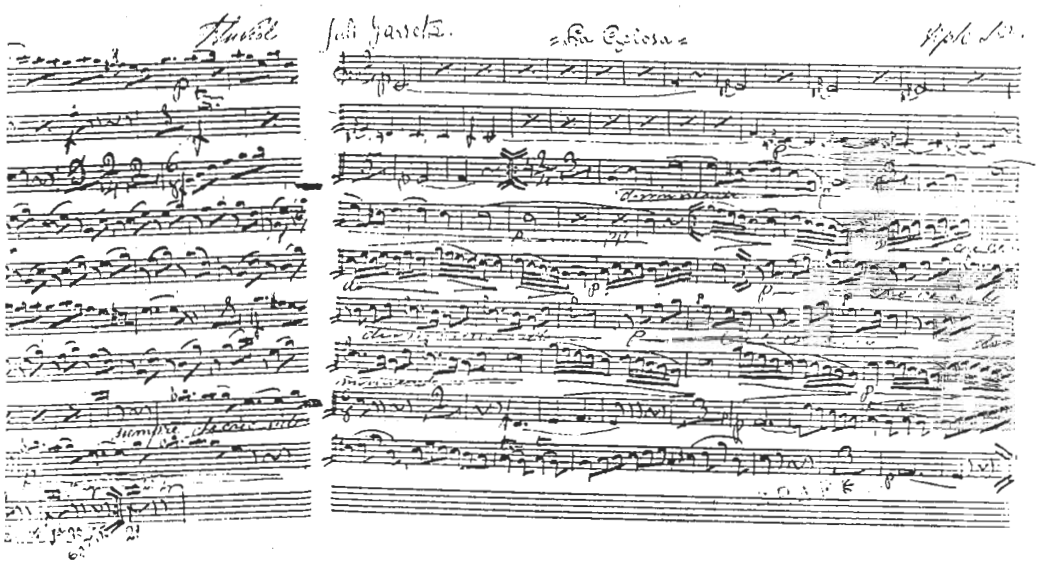

Partitura de la sardana "La Gelosa" escrita per la pròpia mà de Juli Garreta. Curiositat que hom pot entendre si afirmem que quasi tota la seva producció musical fou passada en net pel seu germà Lluís. (Setmanari Àncora).

(37) A propòsit de la sardana "Dalt de les Gavarres", Marià Vinyas explicà en el seu llibre "Juli Garreta l'home i l'artista", la poca estima i la quasi aversió –per cert ben injustificada– que Garreta sentia per aquesta sardana, una de les més populars i escoltades del seu repertori. Ve a confirmar aquesta reticència del mestre guixolenc, l'escrit publicat per Enric Vilà, músic calongí i molt lligat a la nostra població, en el llibret editat en motiu del II Aplec de la Sardana a Sant Feliu, l'any 1989 i que ens remet precisament a una anècdota entre Juli Garreta, aleshores de quaranta-quatre anys, i el fiscornaire, també guixolenc, Antoni Carbonell de vint-i-vuit anys, un diumenge al matí de l'any 1920, fet que ha estat corroborat pels fills de l'Antoni, en Joan i en Carles Carbonell.

Magnífic dibuix al carbó de Juli Garreta, assegut plàcidament en una cadira de balca, realitzat pel pintor olotí i resident a Sant Feliu, Josep Berga i Boada. (Llibret "Setmana Juli Garreta". 1971).

L'any 1920, Garreta continuà obtenint meritòries distincions a les seves produccions musicals. A Banyoles, es premià *"La llar"*, i s'estrenaren amb grans elogis les sardanes *"Maria"*, *"Nydia"*, *"Giberola"* i *"A en Pau Casals"*. A la festa de la Música Catalana obtingué el premi "Cambó" per les sardanes *"Isabel"* i *"La pastora enàmorada"*, a més de guanyar també à l'apartat destinat a la millor obra per a gran orquestra, simfonia, "suite" o poema simfònic, amb la sorprenent *"Suite empordanesa"*, una obra musical de grans proporcions per a orquestra, en què Juli introduí la sonoritat de dues tenores, i li donà així un caràcter singular i destrament treballat.

L'obra musical realitzada pel nostre conciutadà no passà gens desapercebuda als grans homes de música d'aquells moments. Pau Casals fou un gran amic i admirador de Juli Garreta, així com també ho foren Felip Pedrell, Lluís Millet, Eduard Toldrà i d'altrcs. Garreta tingué elogis ben concloents i de la importància del premi Nobel i excels organista Dr. Schweitzer que, en estiuejar a casa de Marià Vinyas, pogué conèixer alguna sardana i poema a gran orquestra d'en Juli; així també com de l'eminent mestre i director de la Schola Cantorum de Nova York, Kurt Schindler, home amant de les cançons tradicionals catalanes i que quedà fortament impressionat pel talent musical de Garreta.

Pel mes de gener de 1921, l'orquestra simfònica de Barcelona estrenà al teatre El Dorado de la ciutat comtal i sota la direcció del mestre Lamotte de Grignon la *"Suite empordanesa"*. Aquesta, recentment premiada en l'última Festa de la Música, obtingué un considerable èxit de públic i crítica, i es qualificà l'obra de veritable pàgina clàssica, sobretot el segon i tercer passatge dels quatre que composaven l'obra per la seva perfecció i equilibració immillorable.

Aquest lluïment aconseguit per Garreta, fou celebrat a Sant Feliu al mes següent amb un petit, però emotiu, homenatge dels seus conciutadans guixolencs amb un sopar íntim que va ésser servit pel conegut hotel de "Les Noies". Tots els més entranyables amics s'aplegaren a l'entorn de l'homenatjat, el qual no es pogué inhibir d'emocionar-se visiblement. Encapçalaven la taula d'honor el cap de la minoria nacionalista de Sant Feliu, Santiago Marill, Marià Vinyas, Enric Bosch i Viola i Josep Girona, essent també presents altres comensals com Benet Escriva, Lluís Julià, Albert Granolleras, Arseni i Josep Menció, Ramon Novi, els seus germans, Josep i Lluís Garreta i d'altres amics i companys que volgueren adherir-se a tan cordial homenatge.

Aquell mateix any, l'orquestra de Pau Casals va estrenar el 28 d'octubre i durant els concerts de tardor celebrats al Palau de la Música Catalana, les sardanes *"Isabel"* i *"Pedregada"*, a gran orquestra i interpretades per noranta professors amb participació de valuosos elements de la cobla "La Principal de la Bisbal" i de Josep Gravalosa. L'efecte i admiració mútua que se sentien Casals i Garreta, féu néixer un vincle d'unió entre la inspiradíssima producció de caire simfònic d'en Juli i la insuperable interpretació de l'orquestra de Pau Casals, que continuà estrenant diverses peces del nostre conciutadà com el poema orquestrat l'any 1922 titulat *"Pastoral"*, una de les seves obres cabdals.

L'any següent, Garreta continuà obtenint brillants triomfs amb les seves creacions musicals. El mes de maig s'estrenà a Barcelona, sota l'execució magistral de Casals i del pianista Blai Net, la *"Sonata en fa"* per a violoncel i piano que els valgué clamorosos aplaudiments del selecte i elitista públic que omplí a vessar el Palau de la Música. La popularitat del nostre conciutadà es propagà arreu del Principat. La ciutat d'Olot, homenatjà i hostatjà a Juli Garreta per partida doble, ja que durant els mesos de juny i setembre se celebraren sengles audicions de sardanes, música simfònica i de cambra del músic guixolenc.

Barcelona tampoc s'oblidà de Garreta. Pel mes de setembre s'organitzà, per part d'un grup sardanista entusiasta del nostre compositor, una audició de sardanes al local del bar Amigó, al carrer d'Urgell xamfrá amb Tamarit, on es pogueren escoltar *"La llar"*, *"La donzella de la costa"*, *"Pedregada"*, *"A en Pau Casals"*, etc.

Pel mes d'octubre Pau Casals estrenà al bell marc del Palau, un altre quadre musical que Juli Garreta havia escrit expressament per a la seva orquestra, titulat *"Les illes Medes"*, i aconseguí un èxit clamorós

Fotografia d'una ballada de sardanes a la ciutat d'Olot, l'estiu de 1916. La capital de la Garrotxa hostatjà i homenatjà diverses vegades el nostre estimat compositor. (Col.lecció: Carles Carbonell).

Fou, doncs, que sortint tots dos músics del casino dels Nois i mentre anaven parlant dels propers projectes del mestre Garreta, arribaren tot caminant a S'Agaró, on se celebrava un audició matinera de sardanes. En enfilar la pujada de l'avui hostal de la Gavina, el director de la cobla que realitzava l'audició, manà els músics que toquessin la sardana de Garreta, "Dalt de les Gavarres". Després d'escoltar amb molta atenció dos curts i dos llargs, el mestre, comentà a l'Antoni Carbonell: "Noi, no tinc n'idea de qui ha pogut escriure aquesta sardana, i tu, Antoni? Coi!, –respongué en Carbonell–, no la coneixes? És teva! Garreta, quedà de moment tot sorprès, o si més no ho aparentà, fins que murmurejà: doncs mira, que si ara l'hagués de fer...!".

que el féu sortir diverses vegades al proesceni en mig de grans aplaudiments. Dues setmanes després, concretament el 30 d'octubre, la gran orquestra de Pau Casals donà un concert en el teatre "Principal de Girona", on en acabar d'executar obres de Beethoven, Bach, Wagner i Dvorak, s'interpretà *"Les illes Medes"* i la sardana orquestrada *"A en Pau Casals"*. El "Principal" semblava haver canviat per moments d'emplaçament i ciutat, car nombrosos guixolencs es traslladaren a la capital de l'Onyar per homenatjar i contribuir així amb llur presència a expandir els grans èxits que sens dubte estava aconseguint Juli Garreta.

S'acostaven però, malauradament, els últims anys de la seva existència, Garreta, que aleshores estava irrompent amb tota la seva plenitud musical, que havia aconseguit una pròpia i singular tècnica assolida en solitari a pesar de tota mena d'entrebancs sortejats penosament pel seu esperit de superació, no pogué més que deixarnos un parell de noves obres orquestrals i de cambra. Així, i durant el tercer concert de tardor celebrat al Palau, l'octubre de 1924, l'orquestra de Pau Casals interpretà amb lluïment apoteòsic la versió orquestral de la Sardana que conté la *"Sonata en do menor"* per a piano –premiada en el III Concurs Eusebi Patxot i Llagostera, un any abans a Barcelona.

Poques setmanes després, es constituí a la nostra ciutat l'Associació de Música de Sant Feliu sota la presidència de Juli Garreta i amb la finalitat de donar a conèixer públicament als conciutadans, les màximes figures musicals del moment. El concert inaugural se celebrà el dia 13 de novembre de 1924 amb la destacada presència de dos artistes de renom, Mercè Plantada, eminent cantatriu, i el director de la Banda Municipal de Barcelona, Lamotte de Grignon. El programa executat va estar integrat per obres de Mozart, Bach, Schubert, Chopin, Wekerlin, Fauré i algunes cançons pròpies del mestre Lamotte, que foren fortament ovacionades pel públic guixolenc que omplia la sala del teatre Vidal.

Malgrat però no estar inclòs en el programa cap composició del mestre Garreta, els dos eximis artistes oferiren, sense que ni tan sols els organitzadors del concert en tinguessin esment, dues cançons de la primera època musical d'en Juli, *"Orfe"* i *"Primavera"*, que foren rebudes amb gran satisfacció i plaer de tota la concurrència (38).

L'últim any de la seva existència, Garreta el passà composant, com de costum, a la seva habitació del primer pis de la rellotgeria, a l'ensems que, de tant en tant, actuà amb el quintet que duia el seu cognom en petites festes locals i tradicionals.

Fotografia d'un aplec del Remei a la veïna vila de Castell d'Aro. L'any 1925, Juli Garreta i el seu quintet amenitzà aquesta tradicional festa. Un mes i mig després, Garreta morí d'un imprevisible atac d'urèmia. (Col.lecció: Arxiu Municipal S.F.G.)

Pel mes d'agost d'aquell any, Juli acabà d'enllestir la darrera producció de la seva vida que la titulà, *"Concert per a violí i orquestra"*, la qual va ser estrenada a l'Associació de Música de Cambra de Barcelona durant els concerts de tardor per l'orquestra de Pau Casals i el violinista Francesc Costa. Àdhuc, preparava per aquells dies un *"quartet"* per a instruments de corda que deuria ésser estrenat amb tots els honors a París pel seu amic Casals. Però el destí ens jugà una mala passada a tots els catalans. Quan més ens podia haver donat de la seva producció musical, esdevingué el luctuós succés.

Fou doncs que, pel segon diumenge d'octubre, se celebrà a la veïna vila de Castell d'Aro el popular aplec del Remei que, com de costum, hi congregà gran nombre de joiosos guixolencs decidits a passar tot el dia –esmorzar, dinar i berenar–, a la gentil vila de la Vall d'Aro. El Quintet Garreta s'encarregà d'acompanyar el solemne ofici a l'ermita que du el nom d'aquell bell i encisador paratge i, en acabar, amenitzà un alegre ball a la placeta de l'església per a satisfacció dels concurrents. Com sol passar des de fa molts anys per l'aplec, el dia s'ennuvolà i deixà caure d'improvist un bon ruixat d'aigua que féu aixecar l'orquestra i els excursionistes i, a corre cuita, aixoplugar-se en algun indret dels voltants. Juli Garreta i els integrants del seu quintet, no tingueren més remei que agafar una bona mullada per anar a buscar el carrilet a l'estació de Castell d'Aro i retornar a Sant Feliu. Garreta, molest i humitejat, comentà als seus companys: *"...A mi no em veuran mai més a tocar al Remei"* (39). Malauradament, aquestes paraules dites a *"boca mullada"* per Juli Garreta serien del tot predestinadores.

El dia 19 de novembre, Juli es trobà malament i s'enllità afectat de mal de ronyons. Semblava però, que tot era conseqüència d'haver agafat una forta grip. Els precedents del Remei així ho indicaven, i el doctor Nadal, metge de la família Garreta, d'aquesta manera ho tractà. Però el desmillorament va anar de mal en pitjor i es complicà de cop i volta en un greu atac d'urèmia, tot i que la nit abans del indefectible desenllaç s'anés a buscar amb taxi i amb caràcter d'urgència el doctor Bartrina, eminent especialista de Barcelona. Juli Garreta morí l'endemà, 2 de desembre, a casa seva, sense que ningú no ho hagués pogut preveure. La funesta notícia va córrer ràpidament per tota la ciutat, causant gran consternació entre tots els guixolencs. Garreta, era mort!.

L'ajuntament de la ciutat, en conèixer la notícia de la mort de Juli Garreta, aixecà la sessió ordinària i prengué els acords per majoria d'assistir la corporació en ple a l'enterrament, alhora que decidí de lliurar a perpetuïtat per a la família Garreta un nínxol panteó emplaçat a la part moderna del cementiri municipal.

D'arreu de Catalunya arribaren testimoniatges de condol per tan sentida pèrdua. Rafael Patxot, Mercé Plantada, Amadeu

(38) La Junta de l'Associació de Música de Sant Feliu, estava composta l'any 1924 per les següents persones: president, Juli Garreta, vicepresident, Ramon Bonet, secretari, Arseni Menció, tresorer, Albert Granolleras, arxiver, Antoni Vidal, i vocals, Francesc Batet, Arseni Roig i Josep Ferrer.

(39) De les converses mantingudes amb la seva neboda, Maria Garreta i Lloveras. (Estiu 1989).

Juli Garreta mort al seu llit. El seu cadàver resta embolicat amb una gran senyera. (Col.lecció: Maria Garreta).

Vives, Eduard Toldrà, Lamotte de Grignon, Carles Rahola, etc., infinitats d'associacions de Música, orfeons, música "da camera", ateneus, bandes municipals de música, sindicats musicals, cobles, conservatoris, foments de la sardana i orquestres locals. L'orquestra de Pau Casals envià una corona de flors i Pau Casals declarà des de Londres el 15 de desembre que havia perdut un amic, un cor noble; *"...Catalunya ha perdut un geni"*.

L'enterrament de les restes de Garreta va cobrar característiques de màxim dol per part del poble guixolenc. El dia 3 de novembre, a les tres de la tarda, el taüt fou col.locat al cim del carruatge mortuori bellament adornat per infinitat de corones de flors. Els comerços i fàbriques tancaren les seves portes en senyal d'aflicció i s'afegiren al pas del seguici fúnebre. Diverses personalitats catalanes acudiren amb llur presència als funerals i enterrament, i es formà una comitiva de dol encapçalada per Enric Casals, germà d'en Pau, Joaquim Pena, en representació de l'orquestra Casals, Mateu Rifà, per l'Associació de Música i Escola Municipal de Música de Palamós, Carles Serra i Bofill Carreras, per l'Associació de Música de Palafrugell, el doctor Coll, una nodrida representació de l'orquestra La Principal de La Bisbal i altres representacions musicals i de premsa de Catalunya, sense oblidar-nos de l'Associació de Música de Sant Feliu i de l'orquestra Unió Guixolenca.

Juli Garreta havia mort en plena saó prometedora de bells i saborosos fruits, com molt bé digué Francesc Pujol a "La Veu de Catalunya". Però aquesta mort física, escapçadora de nous pomells musicals garretanians, ens deixà en l'ambient la seva obra fresca, sincera, pura i senzilla. En una paraula, viva, d'una intuïció espontània i un "autodidactisme", entre cometes, sense precedents, puix que tot i la carència de no haver estudiat harmonia i composició, la suplí amb l'alenada intuïtiva i prodigiosa del seu esperit. Ho portava en el seu interior i ho exterioritzava en tota la seva essència, a estrebades, quan ell i tan sols ell sentia aparèixer el brot d'inspiració i que, amb barroera mà, ho transcrivia al pentagrama. Juli Garreta, el nostre Juli, l'home que pel damunt de tot, hi destacà l'honradesa, la sinceritat i la catalanitat.

Malgrat tots els actes celebrats d'ençà de la seva mort, monuments i noms de carrers a diferents poblacions del Principat, caldria que tots els guixolencs prenguéssim consciència del seu llegat musical i reuníssim, amb una gravació de llarga durada, les seves obres simfòniques i orquestrals que cada dia resten en més perill d'una desaparició definitiva. I dic que caldria, per no dir que és un deure ciutadà vers la figura més esplendorosa de tots els temps per haver i presumiblement a venir. Ja l'any 1955, Marià Vinyas va escriure en el seu insuperable *"Juli Garreta l'home i l'artista"*, que només han estat

Juli Garreta i Arboix

Nasqué a Sant Feliu de Guíxols el 12 Març 1875.

Morí a la mateixa ciutat el 2 Desembre 1925, després de rebre els Auxilis espirituals

a C. s

La seva vida fou un exemple constant de la més fonda generositat cristiana. Acceptà amb serenor tots els sacrificis, per tal de restar fidel a la llum de l'esperit.

Els seus sentiments eren tan alts i tan nobles que, forçosament, havien de manifestar-se en la forma més divinal que ens ha estat reservada: la música.

Servem memòria, en les nostres pregàries envers Qui tot ho és, d'aquests trets vigorosos que aureolaràn amb una claror purissima el record eternal de la seva vida.

Enterrament de Juli Garreta el dia 3 de novembre de 1925. Els comerços i fàbriques guixolenques tancaren les seves portes en senyal de dol. (Col.lecció: Arxiu Municipal S.F.G.)

Programa oficial de la inauguració del monument a Juli Garreta el primer d'agost de 1932. L'ordre de solemnitat marcat per la presència del president de la Generalitat Francesc Macià, s'inicià a les onze del matí amb el descobriment del monument realitzat per l'escultor Sr. Monjó. A les dotze del migdia es féu una audició de tres sardanes per les cobles "La Nova Barcelona", "Barcelona-d'Albert Martí", amb Josep Gravalosa al capdavant i "La Principal de la Bisbal", "Primavera", "La Rosada" i "Pastoral", foren executades espectacularment, i clogué l'acte la sardana "Juny" interpretada per les tres cobles. (Col.lecció: Autor).

gravades i editades dues *"sonates"* i la peça *"Joguina"*, a més d'alguna sardana de renom. De totes les seves obres avui en tenim constància, gràcies a la catalogació feta pels senyors Santiago Marill, ex-administrador de l'Orfeó Català, Lluís Lloansí, Josep Gravalosa i Josep Girona, que ordenaren l'arxiu musical d'en Juli, en oferir-los de tenir-ne cura la seva neboda Pepita Pagès, i que actualment es troba arxivat en les dependències de l'Orfeó Català (40).

(40) L'any 1974, els mestres guixolencs Lluís Lloansí i Josep Girona, rescataren de l'oblit les partitures de l'obra de Juli Garreta, "Les illes Medes", extraviades des d'abans de la guerra civil espanyola i que restaven en l'arxiu musical de l'orquestra Pau Casals. Cinquanta-cinc anys després de la seva estrena, fou interpretada amb gran èxit a Sant Feliu de Guíxols, l'any 1981 per l'orquestra "Ciutat de Barcelona dirigida pel mestre Edmon Colomer.

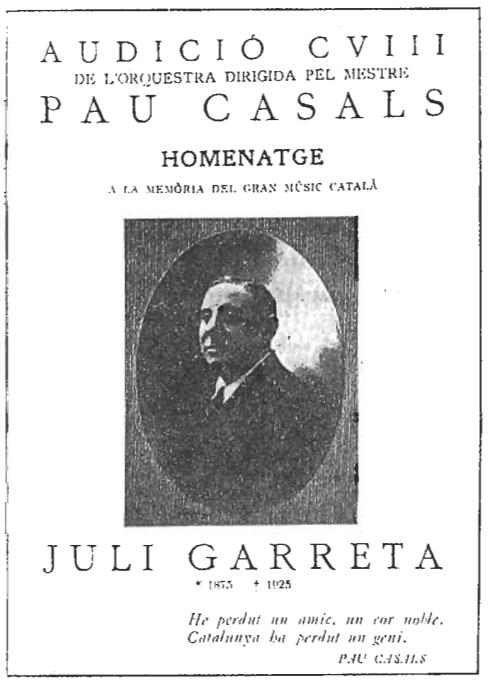

En finalitzar aquest capítol dedicat a Juli Garreta, voldria de tot cor, no donar la raó al, problablement, amic més íntim d'en Juli, Marià Vinyas, quan afirmà en la conclusió del seu llibre que la producció de Garreta, interessantíssima, aniria a perdre's en l'oblit de la mort i la pols dels arxius, exposats a una desaparició definitiva.

En la nostra mà hi ha la solució perquè això no succeeixi. L'obra musical de Juli Garreta no es mereix aquest oblit per part de nosaltres els guixolencs.

MARIÀ VINYAS (1900)

Un dels guixolencs més dotats per la interpretació d'obres de piano ha estat sens dubte Marià Vinyas, company i integrant d'aquell cenacle de músics per afecció que foren coneguts com *"l'orquestra reduïda de saló Can Pey"*. Aquesta esmentada definició "d'afeccionats a la música" tan sols conferida a la inexistent professionalització en aquest art, del qual n'eren excel.lents i aciençats executants, ens permet de poder parlar d'aquest *"senyor de Sant Feliu"* i admirable pianista, com molt bé el definí el nostre il.lustre conciutadà Gaziel.

Marià Vinyas va néixer a Sant Feliu l'any 1877 en el si d'una família de l'alta burgesia guixolenca. Fervent admirador de Chopin, Wagner i Strauss, desenvolupà ben aviat un admirable domini com a concertista de piano, potestat que li provenia d'una distinció nadiua, malgrat que Vinyes no la utilitzà com dedicació productiva sinó, ben al contrari, interpretant tan sols i en els moments en què percebia profundament aquella emoció precisa d'amanyagar amb les seves privilegiades mans aquell teclat i de desprendre'n totes les emocions artístiques de les quals ell n'estava tan apassionat.

Entusiasta de l'escola musical germànica, Vinyas fou l'ànima indiscutible d'aquell estol de melòmans que fa poc n'hem parlat al capítol dedicat a Juli Garreta i que es reunien primer a casa del cel.lista Salvador Vidal i posteriorment a can Rovira amb l'únic objecte de fer i descobrir música al llarg d'inoblidables vetllades a trenc d'alba. Allí, la flor i nata dels músics guixolencs, Gravalosa, Vidal, Rovira, Granolleras, Mcnció, Figucras, el mateix Vinyas i Juli Garreta, desgranaven peça a peça, per primera vegada al nostra país, partitures musicals portadas explícitament per "Jacques" Rovira des d'Alemanya o França, malgrat que de tots els integrants de l'orquestra de "saló", fos Juli Garreta el que menys hores, tardes i nits de concert, condescendí davant el seu instrument.

De fet, poques vegades Marià Vinyas actuà públicament. Tocava exclusivament per a ell, per sentir-se afranquit, sense cap pretensió, però alhora amb unes facultats innates excepcionals.

Durant molts anys, Vinyas donà esplèndids recitals de piano a les vetllades organitzades pel Centre Català de Sant Feliu, iniciades pel mes de febrer de 1901 i que complagueren a la selecta concurrència per l'exquisida interpretació d'obres de Dritte, Chopin, Grieg, Gluk, Debussy i Bach.

Marià Vinyas fou també un assidu concertista del Centre Social de l'Associació Catalana Autonomista, així com de la societat cultural Athenea de Girona on actuà diverses vegades davant les famílies més selectes de la ciutat, amb una perfecció i vitalitat difícilment superables. L'any 1916, acompanyà al baríton gironí Mn. Joan Roquet, executant escollides cançons amb una pulcritud digne de tots els elogis. Un any més tard, en celebrar-se un concert dedicat a obres de Beethoven, Marià Vinyas actuà conjuntament amb un altre guixolenc, Josep Girona, qui l'acompanyà al violí. Posteriorment participà en un seguit d'actuacions musicals que clogueren l'any 1923 on Vinyas i l'eminent violoncel.lista, senyoreta Sancristòfol, interpretaren plegats a l'Atheneu, uns meritíssims concerts davant un públic expectant i amant de la bona música.

Malgrat totes aquestes actuacions a les vetllades artístiques dels centres i associacions culturals catalanes, l'actuació que va tenir més ressonància en tota la seva singladura musical, fou la realitzada el dia 14 de juliol de 1920 a la ciutat de Perpinyà en un concert clàssic per a recaptar cabals destinats a erigir un monument a la memòria dels voluntaris catalans morts a la "Gran Guerra" (1914-1918). La major part del programa l'omplí Marià Vinyas, el qual assolí un grandiòs èxit. La premsa del Roselló s'ocupà a bastament d'aquest

Fotografia de quatre il.lustres catalans. D'esquerra a dreta hom pot reconèixer a: Eduard Toldrà, Agustí Calvet "Gazeil", Marià Vinyas i Vinyas i Josep Pla. (Revista de S'Agaró. Estiu 1964).

fet i aclamà la figura i el bon fer del guixolenc. Així, el corresponsal de "L'Independant des Pyrenées Orientals" escrigué: *"Al concert, el cèlebré virtuós català, Marià Vinyas hi portà l'alta autoritat de son talent incomparable de sonates i rapsòdies, pavano o "scherzando" foren executades amb la delicadesa de polsació, amb sentimentalitat comprenedora, la musicalitat ja violenta, ja suau i dolça, que fou l'encís de les audicions del mestre. L'espai ens manca per celebrar i cantar els mèrits que se'n pot dir és que, actualment, és un dels virtuosos més cèlebres del nostre temps. I davant d'aquesta glòria, en presència d'aquest inimitable pianista, madame Rose Cazau no fou pas eclipsada i aquesta "estrella" entre els millors instrumentistes, brilla amb son esclat i mostrà una vegada més, tota l'habilitat del seu arquet."*

Vinyas idolatrà la música, sobretot aquella que li féu vibrar tots els sentits corporals, sense conceptes ni fórmules pre-establertes, sinó ben al contrari, intuïtives i sensitives, aquelles de les quals li arribaven directament a l'ànima. En certa manera se'l podia considerar "autodidacte" a semblança del seu amic Juli Garreta, a qui el pare d'aquest últim els ensenyà alhora les primeres lliçons de solfeig.

No obstant, Marià Vinyas assolí un nivell d'erudit musical i que, a desgana d'ell, però, el féu confraternitzar amb personalitats del país com Lluís Millet, Antoni Nicolau, Francesc Pujol o el Dr. Schweitzer, alhora que fou diverses vegades designat per a constituir part de distingits jurats de la importància dels Jocs Florals de Girona, l'any 1922, o del concurs musical Rabell, el 1930.

Marià Vinyas va morir l'any 1958 a l'edat de vuitanta-un anys, havent-se dedicat la major part de la seva vida a seure's hora darrera hora davant el piano, dies i nits senceres acaronant ferventment aquell teclat que el va fer excel.lir en un dels més virtuosos d'aquest art.

En acabar, voldria citar el que escrigué el seu amic Gaziel en el setmanari local "Àncora", a l'hora del seu traspàs i que resumeix fidelment, en dues línies, el que fou Vinyas: *"Quin pianista, quin concertista hauria pogut esdevenir, Marià Vinyas, si amb la matèria primera que la sort li havia donat, no hagués tingut més remei que guanyar-se la vida!"*.

AGRUPACIÓ MUSICAL CLAVICORDIO GUIXOLENSE (1902) ORFEÓ LLEVANTÍ (1903)

Pocs anys després d'iniciar-se el segle XX, el professor de música Francesc Puig i Vilar, natural de la Bisbal d'Empordà i resident a Sant Feliu, fundà una agrupació músico-coral que seria coneguda inicialment com *"Clavicordio Guixolense"* i poc més tard esdevindria l'orfeó Llevantí, amb seu social al carrer de la Creu i que durant el seu temps de supervivència, seria rival de l'orfeó Gesòria, aleshores ja fusionat amb la coral Avant. La data de la seva creació, escaigué pels voltants del mes de març o abril de l'any 1902, i es realitzà la seva primera interpretació en públic pel maig d'aquell any en un concert celebrat al teatre "Centre Fraternal" de Palafrugell.

El mestre Puig i Vilar havia arribat a la nostra vila a les darreries del segle passat on exercí com avantatjat professor de música de tot tipus de gèneres. La seva sensibilitat artística va anar, però, molt més enllà d'ésser un acurat instructor en l'art musical. Composà diverses peces de gran qualitat i que foren estrenades sota l'immillorable execució dels lleials amics Menció, Gravalosa, Garreta, Vidal i Vinyas, alhora que algunes d'elles foren premiades en successius certàmens musicals com el d'Olot l'any 1898 amb el primer accèssit, o el celebrat a Girona el 1906 on va rebre el premi *"Sociedad Económica Gerundense Amigos del Pais"*.

Francesc Puig també es dedicà amb excel.lent habilitat a la faceta d'artista i pintor, deixant tota una qualificada producció de pintures documentacionals relacionades amb el nostre Sant Feliu de finals de segle XIX.

Fou pel mes d'agost de 1902 que el *"Clavicordio Guixolense"* oferí la primera vetllada musical en obsequi dels socis protectors de l'entitat al teatre Vidal i que, segons la premsa desplaçada a tal fi, resultà molt lluïda i agradable. El programa coral el configurava, entre d'altres, una serenata de Gounod, un fragment de *"La Bohème"* de Puccini i una cançó campestre de Schuman, que foren fidelment interpretades pels artistes del *"Clavicordio"*.

De mica en mica, el mestre Puig va anar introduint en les noves interpretacions de l'agrupació peces musicals de Rillec, Schmitt, Gaune o Debormes, aproximant-se d'aquesta manera, salvant totes les distàncies i capcioses comparacions, als mètodes semblants i emprats des de 1896 pel gloriós Orfeó Català. Hem de recordar que la "Fraternal Gesòria", malgrat fundar-se com a massa coral l'any 1891, no es configurà en orfeó fins el gener de 1903, i debutà com ja s'ha exposat anteriorment el 14 de juny d'aquell any. Doncs bé, uns mesos abans, concretament el 9 de novembre de 1902, el setmanari *"Llevor"* participava als seus lectors de la possible transformació del *"Clavicordio"* en una secció coral, possibilitat que animava amb tots els seus desitjos per assolir aquest anhel en benefici de la música del país. Aquell mateix mes, l'agrupació musical *"Clavicordio"* anuncià públicament la immediata configuració de l'associació en una secció coral i orfeonística integrada per tres seccions de cantaires: una d'homes, una de senyoretes i l'altra de vailets sota la direcció del seu inicial fundador Francesc Puig i Vilar.

No fou però fins el mes de març de l'any següent en què l'agrupació coral quedà completament constituïda a tots els efectes i rebatejada amb el nom d'orfeó "Llevantí", si bé no es donà a conèixer públicament fins al mes de juny, malgrat que ja el dia 13 de març se celebrà a la seva seu social una vetllada íntima de presentació en honor a diverses personalitats i a la premsa local.

Així, el diumenge 10 de juny de 1903, quatre dies abans de la presentació oficial del reestructurat i novell orfeó Gesòria, inicià públicament la seva trajectòria musical l'orfeó Llevantí. Arribat el capvespre, sortiren els orfeonistes del local de la societat en direcció a la plaça de la Constitució (41), on cantaren amb molt d'encert, davant l'Ajuntament, *"Lo nostre cant"*, que fou fortament ovacionat per la gran quantitat de persones que es reuniren per escoltar la primera interpretació de

(41) Actual Plaça Mercat.

l'orfeó. Tot seguit i després de saludar les autoritats locals, l'agrupació es dirigí cap el teatre Vidal on obsequià amb un escollit programa de renombrades produccions catalanes, en la seva majoria, a un públic que omplí aquell espaiós local desitjós de gaudir del novell orfeó.

No obstant, l'orfeó Llevantí, malgrat haver-se presentat en públic a Sant Feliu, li mancava el senyal d'identitat formalitzat amb l'exhibició d'un estendard propi de l'agrupació que, a diferència de les dues masses corals existents l'any 1892 com l'Avant i el Gesòria, no va rebre de cap mecenes a l'estil d'Emili Mascort, cap penó per a la seva identificació, a semblança dels arborats per l'orfeó Català. El Llevantí, més humil des de la seva fundació, va obrir una subscripció popular a la vila per tal que l'orfeó lluís en tots els seus actes i representacions l'ensenya de l'agrupació.

Sembla ser, doncs, que la subscripció popular arribà aviat a bona fi car, aquell mateix mes de juny, l'arquitecte barceloní i estiuejant a Sant Feliu, Fèlix de Azúa, realitzà per encàrrec de la societat coral un projecte de la senyera de l'orfeó Llevantí i que fou exposada durant uns quants dies a l'aparador de la casa de Joan Donato. La confecció del penó fou encarregada a la casa Gusí i fills del carrer del call de Barcelona, i s'exposà a mitjans del mes d'agost al saló Parès de la ciutat comtal abans d'ésser lliurada a Sant Feliu i mostrada en l'establiment del Sr. Carreró de la rambla d'Antoni Vidal el 29 d'agost de 1903.

La presentació en públic de la seva artística senyera, de la qual a hores d'ara no tinc recollida cap fotografia, va escaure el divendres 25 de setembre d'aquell any, i s'oferí a tal efecte un concert al teatre Vidal davant dels seus socis protectors. El programa musical que configurava la vetllada resultà molt amè, i s'interpretaren admirablement i amb grans aplaudiments, "Lo nostre cant", "Cant de matinada" (del seu director Francesc Puig), "Lo rossinyol" i "La filla del marxant" (Vives), "Diví Guardià" (Schumann), "La farigola" (Borràs i Palau) i "Marinesca" (Morena), on destacaren com a veus solistes femenines les senyoretes Blanch, Cuadrado, Carreró, Romaguera i Gispert.

Un fet imprevisible i ocorregut durant la serenata celebrada en honor del soci protector Fèlix de Azúa, l'arquitecte autor del disseny de l'estendard de l'orfeó Llevantí, vingué a caldejar l'ambient entre les dues antagonistes entitats corals pel mes d'octubre d'aquell any. Semblava des d'un començament que aquella nit de dijous no seria gens propícia pel Llevantí. El gran nombre de persones que s'aplegà per escoltar l'orfeó va desbordar totes les previsions que les autoritats locals havien pres com mesures d'ordre normal, obligant els orfeonistes a iniciar la seva interpretació amuntegats en un reduït i condicionat espai. Malgrat tot això, l'ensurt de l'orfeó arribà quan començaren a cantar *"Lo rossinyol"* i foren interromputs per una colla de joves que, a tot pulmó i escandalosos gemecs, escarniren l'agrupació, sembrant tal desordre que el Llevantí es veié en la impossibilitat de continuar llur interpretació fins que aquell groller jovent restà ben assossegat.

Pocs dies després d'aquest incident, els orfeonistes del Llevantí trameteren una nota d'indignació al setmanari *"Llevor"*, per la brusca i incivilitzada interrupció del concert per aquells "jovenets"; segons el comunicat, se sentien obligats a fer-ho públic al poble cult i lliberal guixolenc.

Obrers treballant en una fàbrica de suro a Sant Feliu de Guíxols. La base social de les masses corals a la nostra població, provenien d'aquest sector laboral. (Col.lecció N. Espuña).

Succeí, doncs, que a la nostra vila circularen insistents rumors sobre si l'entitat coral rival podia estar al darrera d'aquests desafortunats incidents, denunciats públicament l'11 d'octubre per l'orfeó Llevantí i que foren desmentits enèrgicament tres dies després per la junta de l'orfeó Gesòria. La nota publicada el dia 22 d'octubre de 1903 al setmanari local *"La Información"*, anava encapçalada per un títol de grans proporcions que resava: *"DECLARACIÓN: Según protesta formulada por los orfeonístas del "Orfeó Llevantí", inserta en el número 116 del periódico local "Llevor", parece que en la serenata en obsequio al Sr. Azúa que hicieron dichos orfeonístas el jueves de la semana próxima pasada, fueron interrumpidos, al empezar "Lo Rossinyol", por unos jóvenes quienes no tienen nada que ver con dicha Sociedad".*

El "Orfeón Gesoria" une su protesta a la del "Orfeón Llevantí".

Per como sea lo dicho de que fueron interrumpidos por unos jóvenes que nada tiene que ver con dicha Sociedad podría llevar la atención que ellos tiene que ver con alguna otra Sociedad, y como no hay otra Sociedad de canto que el "Orfeón Gesoria" en la localidad; habiendo llegado a nuestros oídos de que en casinos, cafés y fábricas, se dice que la interrupción, provino de nuestro Orfeón, la Junta pide a los orfeonistas y Junta del "Orfeón Llevantí" y al público que asistió a dicha Serenata, (toda vez que en una población como en S. Feliu todo el mundo se conoce), se dignen remitirnos los nombres de los alborotadores, y si depurada la verdad resultaren del Gesoria, serian expulsados de nuestro Orfeón, como tenemos ya prescrito desde que el "Llevantí" hizo su debut.

También se nos ha dicho que corre la versión de que el Sr. Codina insinuó a los niños para promover escándalo en el lugar de la serenata antedicha. Esto no puede salir sino de una mente atrofiada, o de instinto malévolo. En este último caso, todos sabemos que la pasión es mal consejera.

Si todo lo propalado fuera de los orfeonístas del Llevantí creerían que el Gesoria sería enemigo suyo. Si así lo creyesen, se equivocan. Nosotros hemos estado y estamos dispuestos a servirles en lo que posible nos sea.

Y finalmente, nosotros estamos persuadidos de que los móviles de nuestro Director no descienden a tan bajo parangón, mayormente creyéndolo con sobradas armas para, en esta ocasión, presentarse frente al enemigo, caso de tenerlo.

Hemos hecho estas declaraciones a raíz de maliciosos epítetos contra nosotros, y para que el público imparcial pueda juzgar desapasionadamente, aduciendo, además en complemento, que el día de la repetida serenata, el "Orfeón Gesoria" ejecutava ensayo general en su local.

Quadre de Francesc Puig i Vilar, director de l'orfeó Llevantí, que pintà l'edifici del Polvorí de Sant Feliu, conegut com "la torre de la pòlvora". L'edifici que es veu al fons era la fàbrica de taps de can Benet. (J. Torrent i Fàbregas. El bombardeig a Sant Feliu (1747). I.E. Baix Empordà. 1986).

Y sepan unos y otros que, enemigos nosotros de las polémicas, y más sobre asuntos como éste, lo dejamos a la consideración de todos los criterios; y nos abstendremos de responder a cualquier apóstrofe que contra nosotros se dirija.

Lo que nosotros deseamos son pruebas y no razones. San Feliu de Guíxols.13 octubre 1903. Por la Sociedad "Orfeón Gesoria". La Junta."

Cap notícia posterior tenim al respecte sobre aquesta agitada trifulca entre ambdues societats corals. Malgrat tot, hem de creure que les aigües no arribaren al riu, no passant d'ésser una simple i curiosa anècdota que ens ha servit per situar l'ambient en aquells dies a Sant Feliu. El cert és que l'orfeó Llevantí continuà donant recitals corals a la vila, a vegades amb més encert que d'altres, alhora que gestionaven sortides artístiques a poblacions com Palamós, Palafrugell o la Bisbal d'Empordà, on en aquesta última localitat es féu l'actuació que més gent congregà i ovacionà a l'orfeó Llevantí. El sol fet que la coral guixolenca fos dirigida per un notori músic bisbalenc fou, de per si, tota una garantia d'assistència i lluïdesa.

Aquesta *"excursió"* a la Bisbal, va ésser preparada amb molta estima pel director del Llevantí, Francesc Puig, amb la col.laboració de les associacions corals *"La Lira Bisbalenca"* i *"L'Escut Emporità"* de la capital empordanesa.

Fou doncs que, pel mes de gener de 1904, els orfeonistes i acompanyants del Llevantí arribaren a l'estació de la Bisbal, ple d'una gentada entusiasta de donar la benvinguda als coristes guixolencs, i els reberen en una comissió dels representants de la corporació local i juntes i orfeonistes de *"La Lira"* i *"L'Emporità"*, als acords d'un pas doble de les orquestres *"La Principal de La Bisbal"* i *"Moderna Armonia"*. Tot seguit, i després d'haver-se fet les presentacions de rigor, marxaren cap a la Casa de la Vila on l'orfeó cantà *"Lo nostre cant"* i *"Lo rossinyol"*, amb grans aplaudiments per part del públic assistent que obligà a bisar aquesta última peça. A la tarda, al teatre Principal on els guixolencs havien d'oferir el concert, s'havien esgotat ràpidament totes les localitats posades a la venda i, malgrat d'allotjar amb caràcter d'urgència a certa part del públic en passadissos i racons, una gran quantitat de persones no pogueren assistir a la funció per manca física d'aforament del teatre. La interpretació que oferiren els coristes de l'orfeó Llevantí agradà moltíssim, i sorprengué al públic bisbalenc per la seva acurada execució i justesa en totes les composicions.

Un mes després, en el teatre Vidal, l'orfeó Llevantí va donar, presumiblement amb aquest nom, l'últim concert que nosaltres coneixem davant un públic distingit i un escollit programa que incloïa peces de Cesar Frank, Otto, Schumann i Morera. Disortadament, sembla ésser que la interpretació de l'orfeó no va estar a l'altura de les circumstàncies, mostrant-se, en moltes de les composicions, *"...una evident manca d'assaig i seguretat d'afinació"*, tal com ho definí el cronista del setmanari local *"Llevor"*.

Poques actuacions més fan referència a l'orfeó com agrupació musical. En les que coneixem, el nom de Orfeó Llevantí ja no és citat com a tal per identificar als cantaires dirigits, encara, pel mestre Puig. De fet, tan sols foren tres interpretacions com a grup artístic en un espai de molts anys, del 31 d'octubre de 1906 a l'Asil Dominical a les dues darreres aparicions durant el mes de juny de 1914, en què participà a les vetllades benèfiques de la *"Societat Previsión Guixolense"* i *"Pro-Junta Protecció d'Infància i Repressió de la Mendicitat"*, amb el nom de secció musical *"El Clavicordio"* de l'Ateneu Social, on interpretà sota la batuta del mestre Puig i Vilar les peces *"Carmen"* i *"Serra enllà"*, musicada pel propi Puig.

Aquesta podria ser, amb tota seguretat, l'última aparició pública d'aquell estol de cantaires coneguts inicialment per *"Clavicordio Guixolense"* que després actuaria com orfeó Llevantí, i que finalitzaria llur existència com agrupació musical formant part de l'Ateneu Social de Sant Feliu.

CONCEPCIÓ COROMINAS (1909)

Desconeguda i oblidada per la immensa majoria dels guixolencs d'avui i alguns d'ahir, Concepció Corominas es guanyà un cert renom de provada importància en el complex i elitista art musical de l'òpera durant els anys 1907 a 1930.

Consumada cantant, tiple absoluta en diversos teatres nacionals i estrangers, Concepció Corominas va sentir de joveneta la necessitat d'interpretar aquell gènere consagrat a Itàlia durant el segle XVII, de diàlegs inversemblants i evidents barreres idiomàtiques, però que la seduïren profundament amb la seva virtuositat vocal, musical i escènica.

Maria Concepció Corominas i Prats va néixer al carrer de sant Domènec de Sant Feliu de Guíxols el 25 de juliol de 1890, en el si d'una família burgesa guixolenca. El seu pare, Vicens de Paul Corominas i Muxach, metge natural de Brunyola i originari d'un dels llinatges més distingits de Catalunya, curull d'intel.lecte i benestar, vingué a exercir la seva professió a la nos-

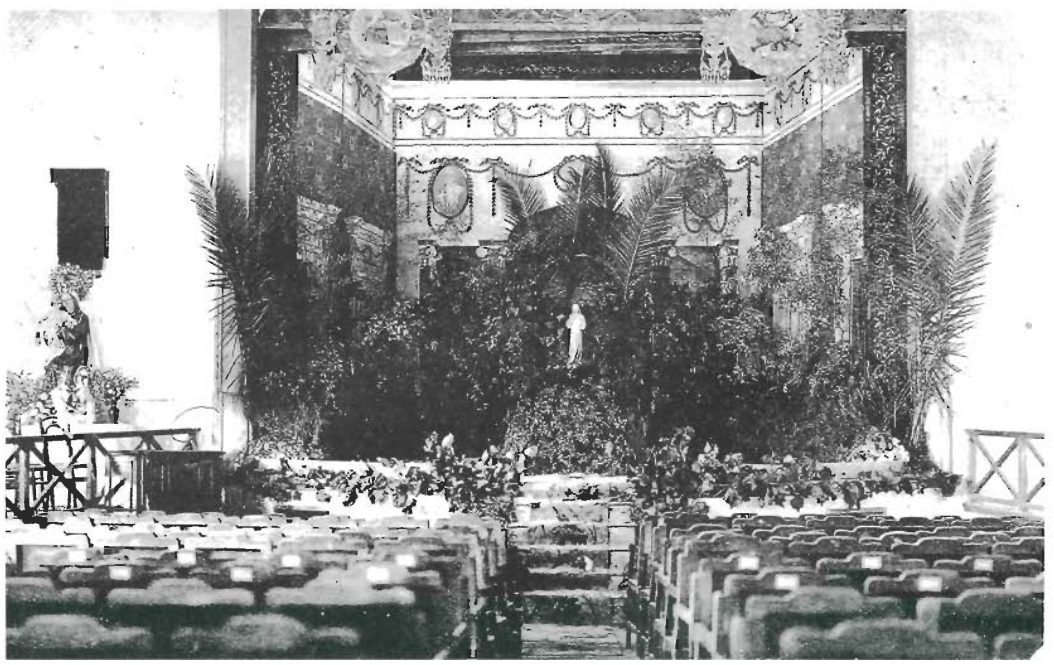

Fotografia de la platea, llotges i escenari de l'antic teatre de "l'Ateneu", conegut posteriorment com a teatre de "la Corxera", vers l'any 1915 (?). En aquest indret es representaren tot tipus d'obres musicals, religioses i teatrals a càrrec de l'Ateneu Social de Sant Feliu que dirigí el prevere Mn. Sants Boada. (Col.lecció: Enric Novi).

Fotografia de M. Concepció Corominas i Prats vers l'any 1925. (Col.lecció: Maria Torres).

tra vila pels voltants de l'any 1883, i es casà posteriorment amb la guixolenca na Magdalena Prats, i nasqué d'aquesta unió, M. Concepció, Salvador i Lluís, que exercí també aquest últim de metge de capçalera a la nostra ciutat a partir de l'any 1933 (42).

No ens ha de sorprendre, doncs, que l'educació rebuda per part de Concepció Corominas, romangués dins els més estrictes cànons establerts per l'alta burgesia del nostre país. Això féu que l'ensinistrament *"obligat"* de piano i cant s'efectués sota una gran afecció musical, alhora que es feien paleses les excepcionals qualitats innates de la seva portentosa veu.

A començaments del nou segle, Concepció va ingressar a la secció infantil de l'agrupació musical Gesòria, i destacà ben aviat per les seves actituds artístiques. Això ens demostra que, malgrat ésser d'una destacada i benestant família guixolenca, la seva passió per la música, transmesa probablement pel seu pare, el qual venerava en extrem l'òpera, s'integrà en una massa social com la *"Fraternal"*, constituïda majoritàriament per modestos obrers de fàbriques de suro i jornalers assalariats amb llurs fills.

Prompte però, el mestre Codina, aleshores director del Gesòria, la féu cantar com a solista destacada de l'agrupació. Pel mes de juny de 1903, en el debut oficial del suara reestructurat orfeó Gesòria, Concepció Corominas sorprengué gratament a l'auditori del teatre Vidal en interpretar magistralment el "solo" de *"Lo rossinyol"* i la melodia *"Granada"*, que féu aixecar al públic dels seients i als seus aplaudiments l'obligà a cantar novament i entonà el vals *"Baccio"* d'Arditti, que fou igualment ovacionat. El corresponsal del setmanari *"La información"*, en la crònica del 18 d'aquell mes, escrivia: *"La señorita Corominas con su potente voz, parece una consumada tiple dramática, a la que se entrelaza una afición inconcebible en una niña de 13 años"*. Aquesta seria la primera crítica musical que Concepció rebria de la premsa malgrat que a partir d'ara en parlarien fins i tot en els teatres més importants de l'òpera llatina.

L'any següent, la família Corominas, decidí davant les eminents condicions reunides per la joveneta Concepció, d'enviarla a Itàlia, probablement a Milà, per estudiar i perfeccionar el poema dramàtic operístic, acompanyada de la seva tia madrastra, germana de la seva mare i casada amb el metge Vicens Corominas a l'enviduar de Magdalena Prats, romanent a la ciutat italiana des de l'any 1904 fins ben entrat el 1909.

Aquest mateix any, pel mes d'octubre, Concepció Corominas, convertida als seus dinou anys en una veritable tiple operística, vingué a Sant Feliu poc abans d'iniciar una important gira per diverses ciutats de l'estat italià. La residència dels Corominas del carrer de sant Domènec, es transformà en un santuari operístic d'amics i familiars mentre la Concepció va romandre a casa seva. Asseguda davant del vell piano del saló, juxtaposat als amplis finestrals amb façana al carrer, Concepció anava desgranant amb veu seductora, una i altra vegada, fragments musicals d'autèntica qualitat artística, aplegant al carrer un munt de curiosos esbalaïts per tan encisadores melodies. Aquell mes, la cantant prengué part públicament en el solemne ofici celebrat a l'església parroquial de Nostra Senyora dels Àngels, per l'il.lustre Dr. Agustí Vila, canònic de la catedral de Girona, on interpretà amb delicadesa exquisida, malgrat trobar-se indisposada, tres *"Ave Maria"*, de Gounod, de Verdi i de Mercadante, per finalitzar amb la peça *"Pietá signore"* de Pradella, el que evidenciava i amb gran mestratge, les facultats encomiables que gaudia la nostra artista guixolenca.

Pel mes de febrer de l'any 1910, Concepció Corominas inicià una important gira per diverses ciutats de l'estranger, debutant com a primícia al teatre *"Rossini"* de Venècia i d'allà prosseguiren teatres de l'envergadura de les ciutats de Palermo i Buenos Aires, on hi va anar contractada com a tiple absoluta de la companyia bonaerense que dirigia Joan Goula. Tota la premsa veneciana donà la notícia de l'inici de la temporada operística de la cantant catalana. Així, el periòdic de Venècia *"Lo Staffile"*, en l'apartat d'activitat artística de la ciutat informava: *"Concepció Corominas, PRIMA-DONNA, adornada d'inestimables dots artístiques que sens dubte faran molt brillant la seva carrera, cantarà JONE i DUNE FOSCARI, en el teatre Rossini de Venècia, durant aquest pròxim Carnaval"*.

Un cop acabades les actuacions a Venècia i Palermo, Concepció va marxar cap a l'Argentina on hi restà, com a primera cantatriu del teatre Colón, per espai de tres temporades (1910-1913), sota la direcció del mestre Goula, on conegué al també cantant d'òpera, de nacionalitat italiana, Ermano Benedetti, amb qui s'esposà el 22 d'octubre de 1913 a la parròquia de *"Nuestra Señora de Ball-vanera"* de la *capital federal*.

Del mes de gener de 1914 al mes de març, Concepció Corominas, instal.lada novament a Sant Feliu, actuà al teatre Vidal, aleshores anomenat Novetats, sota la direcció musical del conegut mestre Pérez Cabrero, representant amb molt d'encert peces de concert cantades magistralment per la Corominas i secundades pel seu marit Ermano Benedetti i el tenor Sr. Marqués, que representaren escenes d'òperes de *"La Boheme"*, *"Aida"* o *"Il Trovatore"* de Verdi.

A partir d'aquest any, Concepció Corominas va estar passejant-se pels millors teatres nacionals amb companyia de cantants de la categoria dc Hipòlito Lázaro, probablement el tenor amb més facultats artístiques del país, i de Mario Cortada, qui es casaria amb Corominas en enviduar del seu primer marit Ermano Benedetti.

Poques vegades més, Concepció retornà a Sant Feliu. De fet, tan sols actuà

Concepció Corominas fotografiada a la terrassa de l'habitacle del carrer de l'Algavira, avui propietat de la família Ventura, vers l'any 1930. (Col.lecció: Maria Torres).

(42) Els pares del metge Vicens de Paul Corominas, posseïdors d'un dels masos més benestants, estables i productius de Brunyola, tingueren sis fills. El primer fill, l'hereu, obtingué l'administració, els béns del mas i llurs conreus, mentre que els restants fills varons, adquiriren carreres universitàries o eclesiàstiques, com la de metge, advocat o clergue, alhora que les dues filles menors ingressaren en ordes religioses.

com a solista en una vetllada musical celebrada al teatre de l'Ateneu Social, pel mes de setembre de 1922, acompanyada al piano pel també guixolenc Lluís Badosa, que anys després formaria part de l'orquestra Dazzling Jazz.

L'última gran gira operística de Concepció Corominas, escaigué a finals de l'any 1930, en què realitzà una "tournée" per Santander, Lugo, Orense, El Ferrol i Pontevedra, conjuntament amb Hipolito Lázaro, Pilar Duamirg, Ricard Fusté, Joaquim Alsina i d'altres figures del bell cant, i fou calorosament ovacionada en el paper de *"Mimí"*, de l'òpera *"La Boheme"* de Puccini, i en les interpretacions de les obres *"Tosca"* i *"Rigoletto"*.

Poc temps després, possiblement pels voltants de 1933, Concepció va patir una greu afecció a les cordes vocals, i perdé ràpidament aquelles facultats que la feren destacar en l'art operístic.

Malgrat haver obtingut considerables guanys en la seva carrera artística, el cert és que, per una o altra cosa, Concepció Corominas va viure els últims anys de la seva existència, allunyada de qualsevol opulència relacionada amb els rendiments del passat, més aviat, podríem dir que visqué en l'estretor d'una vellesa suportable tan sol pels vells records de joventut.

M. Concepció Corominas i Prats va morir l'any 1982 a Perpinyà a l'avançada edat de noranta-dos anys.

COBLA ORQUESTRA UNIÓ GUIXOLENCA (LA PUNYALADA) 1909

Una de les cobles-orquestres més conegudes i remembrades d'aquest segle XX a Sant Feliu, ha estat, sens dubte, *"La Unión Guixolense"*, coneguda popularment durant la seva trajectòria musical a casa nostra, com l'orquestra de *"La Punyalada"* i que després de l'orquestra Vella-Esteve Garreta, ha estat la de més durada entre nosaltres.

La seva fundació la podríem situar abans del mes de setembre de l'any 1909, en què la junta del casino *"El Guixolense"* la va contractar com a primícia per tocar una audició de sardanes al Passeig del Mar, formant-hi part de la cobla els músics Francesc Figueras, Josep Roig, Antoni Carbonell, Josep Pascual, Joaquim Viladevall, Josep Estartús, R. Reyes, J. Maimí i en *"Mundu"* de Llagostera.

Malgrat que aleshores Sant Feliu comptava amb dues orquestres més –la d'Esteve Garreta, propera ja a desaparèixer, i l'anomenada *"La Lira"*, de sobrenom *"Els Apatxes"*, dirigida per l'avi Bachs i de la qual res n'he pogut esbrinar– La Unió guixolenca vingué a renovar amb nous aires musicals aquelles cobles-orquestres guixolenques modèliques, però, que en el transcórrer del temps s'havien envellit indefugiblement amb llurs músics.

Una fortuïta circumstància, relacionada indirectament amb l'orquestra, vingué a compte perquè els joiosos guixolencs, fervents afeccionats a batejar qualsevol situació o persona, motegessin ràpidament aquella cobla de distingits i eixerits músics locals, els quals havien aixecat gran revolada, amb llur presentació, entre les fèmines de la nostra ciutat.

Fou així, doncs, que en els inicis de *"La Unió"*, aquesta orquestra assajava i amenitzava els balls d'una sala-magatzem que havia ocupat anteriorment en *"Japet dels bous"*, el qual, per un preu mòdic, els llogà el local (43). Res hauria fet pensar als forasters arribats a la nostra vila, que allí es ballessin tota mena de boleros, masurques o vals, a no ser perquè en una de les seves façanes del magatzem, enfront de la taverna de "Cal Nou Noé", del carrer sant Ramon, s'hi hagués pintat un rètol on es llegia: *"Salón de Baile Colón"*. El cert és que mentre La Unió Guixolenca executava un ball de tarda festívol al local, s'organitzà una trifulca entre dos grups oposats entre si, i que va acabar amb una punyalada que, per sort, no portà greus conseqüències, malgrat però que, de retruc, es batejà sense cap mirament la càndida orquestra del saló Colón (44).

(43) En Japet dels bous, auxiliat del seu piano manubri, organitzava balls els dies de festa en la mateixa sala on temps després hi assajà la Unió Guixolenca. Aquest local es trobava situat al carrer de sant Ramon, darrera el que avui és l'hotel Murlà Park.

(44) De l'entrevista realitzada a Rafael Figueras i Auladell, el mes de gener de 1988 a l'edat de 82 anys.

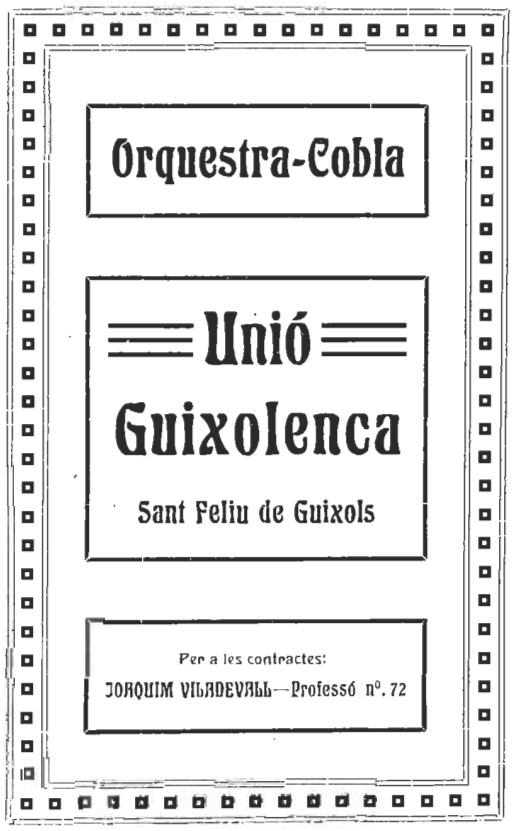

Entre els anys 1910 a 1913, l'orquestra Unió Guixolenca va cobrir les baixes obligades dels músics Josep Estartús i J. Maimí, pels guixolencs Enric Pey i Josep Mercader, i es consolidà la seva formació pel mes de juny de 1913 amb nous elements musicals que serien la base pràctica i fonamental en tota la seva existència. Així, l'agrupació va fer imprimir als tallers Viader de Sant Feliu de Guíxols, pel mes de juny de l'any següent, un tríptic amb fotografies del personal artístic on s'oferia al públic i societats en particular per amenitzar tota classe de música, tan

Fotografia d'una de les primeres formacions de la Cobla-orquestra Unió Guixolenca, vers l'any 1910. A dalt i d'esquerra a dreta hom pot reconèixer a: Josep Mercader (?), Josep Pascual, Antoni Carbonell, Francesc Figueras i Joaquim Viladevall. Asseguts: Josep Reig, R. Reyes, Rutllens, Enric Pey i en "Mundu" de Llagostera. (Col.lecció: Carles Carbonell).

profana com religiosa, alhora que assabentava que l'orquestra podia ésser augmentada convenientment amb distingits professors a tots els efectes. L'ordre del personal per a cobla estava compost per: Josep Roig, flaviol; Enric Pey i Lluís Bustins, tiples; Santiago Irla i Arseni Roig, tenores; Josep Calzada i Josep Pascual, cornetins (45); Francesc Figueras i Antoni Carbonell, fiscorns; i Joaquim Viladevall, contrabaix. En els concerts: director de l'orquestra, Francesc Figueras; Joaquim Viladevall i Arseni Roig, violins; Lluís Bustins, flauta; Santiago Irla i Enric Pey, clarinets; Josep Pascual i Josep Calzada, cornetins; Antoni Carbonell, fiscorn; i Josep Roig, contrabaix.

Tancava l'elegant programa una contraportada en la qual es recordava que l'orquestra comptava amb un extens repertori d'èxits, amb peces de concert obligades i els balls més nous i populars de la temporada.

Malgrat la gran publicitat realitzada l'any 1914 per l'orquestra local, consolidada aleshores amb una formació estable, els crítics esdeveniments arribats a terres no gaire llunyanes i que propiciarien l'inici de la Primera Guerra Mundial (1914-18), feren decréixer les bones expectatives musicals i comercials previstes per l'orquestra. Llevat, doncs, del contracte fet pel casino "El Guixolense", per amenitzar la diada de carnestoltes de 1915, de la revetlla de sant Joan de 1917, organitzada per l'Ateneu Social i de participar al VIIè. centenari del descens de Nostra Dona de la Mercè, poques més audicions realitzà La Unió. Sant Feliu estava patint les greus conseqüències de l'enfrontament bèl.lic d'ambdues potències mundials: França i Alemanya, estats als quals la nostra ciutat i comarca exportaven regularment llurs productes i eren els principals mercats de la indústria surera (Burdeus, Marsella, Hamburg, etc.).

No fou fins a l'inici de l'any 1919 en què les vetllades musicals i les audicions de sardanes prengueren altre cop senyals d'assiduïtat i normalització, talment com ho havien estat poc abans de l'any 1914. Aleshores, La Unió Guixolenca era l'única cobla-orquestra a la nostra ciutat, i actuava a tot tipus d'actes i associacions guixolenques (*"El Guixolense"*, *"l'Atheneu"*, *"La Gran Paña"* (46). Adquirí certa anomenada en executar belles simfonies de concert, com *"Aida"*, o sardanes de la qualitat de *"Volaines"* (Bou), *"Sortint d'ofici"* (Serrat), *"Somriures"* (Gratacós), o *"A cal pollé"* (Gravalosa).

En aquells anys, malgrat gaudir la Unió Guixolenca d'una exclusivitat musical permanent a Sant Feliu, aquestes vetllades no passaven d'ésser interpretacions bonhomioses, però alhora, sense massa pretensions artístiques –tal vegada, propiciades per una manca de sana rivalitat entre cobles locals que esperonessin un sentiment de superació i evolució– de la qual se censurà a La Unió des de diversos sectors de la població. Així, en diferents notes públiques aparegudes a *"l'Avi Muné"*, es criticava la decisió municipal que l'esmentada cobla s'hagués contractat per amenitzar totes les audicions de sardanes de la Festa Major de 1919. *"...com que l'orquestra ganxona és sobradament coneguda, res direm d'ella; lo que sí consignarem que hauriem preferit per aquestos dies una bona cobla forastera"*, escrigué el corresponsal de l'esmentat setmanari en conèixer la contractació. El cert és que La Unió Guixolenca executà totes les audicions estipulades durant la Festa Major gaudint d'una nombrosa concurrència que ballà al so de llurs notes.

Qui no hi estigué d'acord amb la seva interpretació fou el cronista de "l'Avi Muné", on puntualitzà en el seu posterior comentari de Festa Major sobre l'orquestra local: *"...La Punyalada tocà una llarga sèrie de sardanes. Algunes d'elles molt boniques i altres tot lo contrari, miserables sardanes, sense estil, ni caràcter, ni catalanitat ni criteri que, com a mal corc se van introduïnt en nostre públic. El qui això escriu no vol pas molestar-vos a vosaltres, simpàtics músics de la nostra cobla; però dient la veritat amb tota cruesa voldria fer-vos sentir una santa indignació contra els qui conscient o inconscient perverteixen la nostra dança..."* (47).

Molt senyor meu:

Aquesta Orquestra-Cobla (que no ha tingut cap modificació referent a personal amb que comptava l'any passat) es complau de nou oferintse al public en general i Societats en particular per a tota clase de obligacions de música aixís profana com relligiosa.

No creiém de bon gust fer-nos nosaltres la propaganda per considerar que no tindría cap valor; creiém millor sigui el públic qui's cuidi de ella, i per a lograr això es a lo que van encaminats tots nostres esforços

Els aplausos obtinguts en la temporada última i el renovar les contractes en totes les poblacions ahont foren utilitzats nostres serveis ens encoratja més i més per a lluitar i vencer en la present

Aixís espera demostrar-ho

L'Orquestra

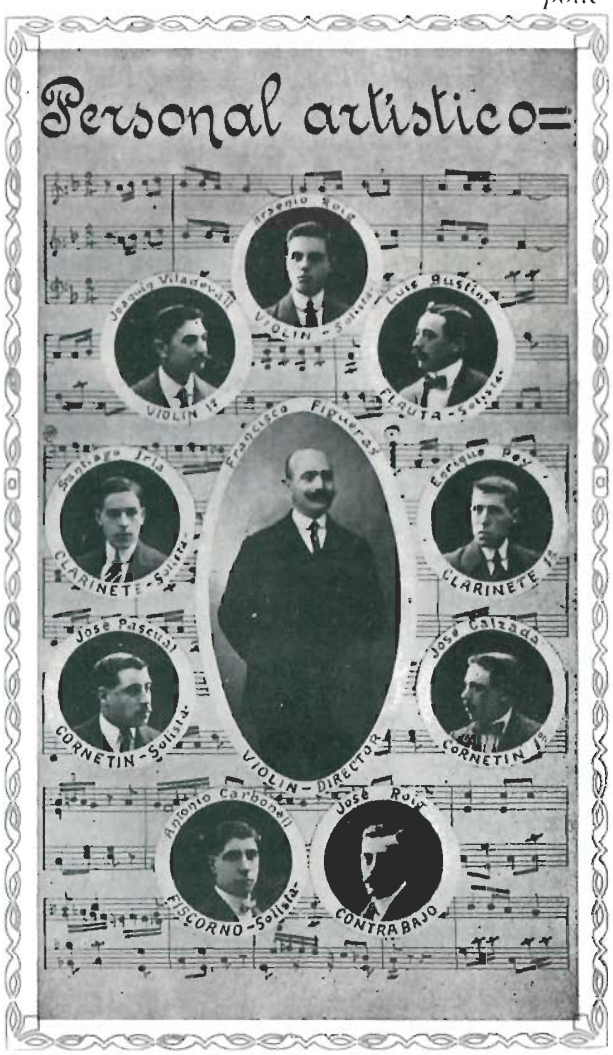

Fotografia del personal artístic de l'agrupació ganxona aparegut al tríptic imprès als tallres Viader l'any 1914. (Col.lecció: Carles Carbonell - Rosa Gironès).

(45) En aquell temps encara no existia la trompeta actual. El cornetí, fou el instrument amb el qual més es lluïen els executants.

(46) Segons el setmanari local "l'Avi Muné" del mes de maig de 1919, en celebrar-se l'extraordinari "ball del mirall" en el saló Goula, organitzat per la societat "La Gran Peña", a càrrec de la Unió Guixolenca, es féu la broma de donar un tomb a la clau elèctrica del saló, deixant així a tothom a les fosques. En mig de la gran confusió general se sentí una forta i seriosa bofetada femenina provinent del saló de descans. En fer-se novament la llum, el més graciós fou la cara d'un jove que tenia una galta tan agraciada com si estés patint "dessipela" (!). "Manos blancas no ofenden".

(47) L'ardent cronista musical de "l'Avi Muné", del qual ignorem de qui es tractava, envestia molt sovint contra les que anomenava, "injustícies ciutadanes", succeïdes a Sant Feliu. Si amb duresa habitual els seus personals comentaris havien anat dirigits cap a l'única orquestra local, per tal d'adreçar-li els seus camins musicals, no es quedà gens curt quan va acusar a les famílies benestants ganxones d'inhibir-se de tota manifestació artística: "Desgraciadament hi ha una part de públic ganxó, i parlem del que pot i deu gastar, sempre brilla per la seva ausència en tot esdeveniment artístic. Aquí l'ùnic personal que va al teatre, és l'estament obrer i la classe mitja; els rics, salvat contades i ben honroses excepcions, sempre fan el buit a les coses d'art. Els rics a Sant Feliu de Guíxols, llevat d'anar a missa de dotze dels diumenges, al cine, o a les vetllades del "Guixolense", quan és de franc, no se'ls veu mai enlloc".

Ballada de sardanes a la plaça de la Constitució, avui Plaça del Mercat. (Col.lecció: Rosa Gironès).

Malgrat aquesta crítica, la Unió Guixolenca continuà actuant assíduament en les audicions i ballades a la nostra ciutat i rodalies, com a la Festa Major de Santa Cristina d'Aro (1919), festa de sant Isidre del Sindicat General de Castell d'Aro (1920), Festa Major de Tordera (1921), etc., on aconseguiren en totes aquestes interpretacions una bona impressió per la seva afinada precisió i justesa. No hem d'oblidar que aquesta cobla local, modesta en llurs aspiracions, participava a qualsevol acte musical que se la requerís, des de tocar a la *"verbena de la Paloma"*, a prendre part al capdavant d'una processó religiosa a pobles de pagès, organitzada pel rector de torn, per tal que amb les pregàries i la música, plogués copiosament en benefici de la collita de la vila. La Unió Guixolenca va fer molts actes processionals durant la seva llarga trajectòria com a entitat musical a diferents pobles rurals de les nostres comarques, mancats en períodes de greu sequera, d'una bona pluja estiuenca que salvés, *"in extremis"*, els planters i viandes sembrats a punt de llanguir-se. El cert és que avui, aquesta mentalitat dels pobles camperols d'ahir, ens sorprèn i fins i tot dóna certs aires de bufonada però, antany, la gent de municipi de pagesia, hi dipositava grans esperances amb aquestes pregàries que, al so de l'exànime orquestra, arribada penosament a la vila per tortuosos camins i de llargues distàncies –de les que avui se'ns fan relativament curtes– tocava i bufava encomenant-se al cel perquè escoltés les notes.

Així, doncs, quan la Unió Guixolenca o d'altra orquestra era contractada per algun poble distant de la seva població, solia passar que els músics havien d'absentar-se forçosament uns quants dies de casa seva i dels llocs de treball habituals i es llogava, en cas de no haver-hi cap mitjà de transport regular, una galera (48) que els desplacés fins al lloc indicat. L'inici del viatge per a tot músic en general, esdevenia per als ulls profans dels curiosos, com un vell i inintel.ligible ritual. Poc abans de pujar al carruatge, cadascú es col.locava al damunt de l'elegant vestimenta de concert, un davantal que anomenaven *"guardapols"*, de color verd i que els cobria fins a sota genolls, per tal de no embrutar-se durant el trajecte. D'altra banda cada músic portava, a més de l'estoig amb l'instrument, un maletí on hi guardava els colls durs de les camises, corbates, llacets o roba interior, que els permetia de canviar-se durant els dies d'estada i actuació. Com es pot comprovar, era tota una petita *"odissea"* que, avui ben pocs músics ho deuen recordar.

(48) Carruatge per a transport de persones.

Pel mes d'agost de 1920 la nostra ciutat va acollir, durant el quart dia de Festa Major, la primera audició de dances populars catalanes, celebrades en el camp d'esports de l'Ateneu social i que venien precedides de gran publicitat. Aquest espectacle fou representat per l'Esbart Folklore de Catalunya, sota la direcció del mestre J. Rigoll Casajuna, i amb la col.laboració de la cobla Unió Guixolenca. S'assolí un memorable èxit, tant per l'excepcional concurrència a l'acte, com per la bellesa en què es desenvolupà tot el programa.

De l'any 1920 a 1923, hom podria dir que fou un període eminentment de *"Punyalada"*, doncs, no hi hagué acte social, festa o carnaval a Sant Feliu en què els músics de l'orquestra local no fossin presents. A tot això, cal afegir-hi també una nodrida demanda de poblacions veïnes per comptar amb els serveis de la cobla guixolenca en les seves revetlles com a Sta. Cristina, Llagostera, La Creueta, Castell d'Aro, etc. L'any 1922, La Unió Guixolenca va ser contractada pel casino "El Guixolense" i la "Constància" per donar trenta-tres audicions de sardanes, durant els dies feiners de la temporada d'estiu al passeig dels Guíxols, alhora que l'entitat Amics de la Sardana i els establiments Sant Pol els llogaren els dies festius.

La temporada d'hivern no va ésser menys propícia per a la Unió Guixolenca. Els Amics de la Sardana, contractaren a la cobla local per celebrar extraordinàries vetllades musicals al teatre Goula, de les quals en destacà l'estrena de la novella sardana del guixolenc Lluís Badosa i dedi-

Dempeus i d'esquerra a dreta: Josep Calzada, Joaquim Viladevall, Santiago Irla, Antoni Carbonell i Josep Pascual. Asseguts: Enric Pey, Lluís Bustins, Francesc Figueras, Arseni Roig i Josep Roig. (Col.lecció: Carles Carbonell).

Fotografia de "La Punyalada" vers 1920-25. Drets i d'esquerra a dreta: Joaquim Viladevall, Josep Calzada, Enric Pey, Josep Pascual, Antoni Carbonell i Josep Roig. Asseguts: Santiago Irla, Planas, Arseni Roig i Rutllens. (Col.lecció: Carles Carbonell).

cada a la mateixa entitat amb el títol *"Amics de la Sardana"*.

L'any següent, el predomini de la Unió continuà essent força evident com a coherent formació musical, amb alguna o altra nova inclusió de personal com les de Rosend Galcerán, Santiago Irla, Pere Font, Joan Costa, Planas o Alfons Viladevall (fill). Aquest any, però, l'aparició de l'orquestra Joventut Artística, d'Agustí Figueras (1923-29), coneguda també per Unió Artística va fer que, per la temporada carnavalesca, rivalitzessin les dues orquestres locals als dos grans salons de la ciutat; la Guixolenca al saló Goula i la d'en Figueras al teatre Vidal, malgrat que aquesta última no fou tan popular entre els guixolencs. Per la seva part, la Unió va augmentar excel.lentment els seus contractes, dels quals en destacà el lloguer realitzat pel Sr. Rius, propietari dels Banys Sant Elm, des del 17 de juny fins al 15 de juliol, i de la renovació per part dels dos casinos guixolencs de trenta-tres audicions de sardanes al mateix lloc de l'any passat.

En iniciar-se l'any 1924, la Unió Guixolenca va tenir, com vulgarment es diu, una gran terrabassada en començar la tradicional *"Passada"* guixolenca des del passeig fins el saló Goula, on s'havia de realitzar una sessió de ballades. El setmanari local *"l'Avi Muné"*, del 24 de gener d'aquell any, ho comunicava així: *"Dilluns passat, nostres músics de la Unió Guixolenca, vinga tocar i vinga bufar amb aquella alegria! La massa que seguia la passada era imponent. Hom pensava: Renoi quina xabegada! No fou aixís... El voluble poble de Guíxols que un dia enlairà els federals i ara ni menys s'enrecorda, pagà amb tracte igual els músics de la Punyalada. En ésser davant de Can Roca, millor dit, davant la taquilla, giraren cul i culina i se'n tornaren per vall. No cal dir que el ball fou molt magre, puix sols entraren a la sala quatre i el cabo"*. Malgrat aquesta desventurada anècdota, fou a partir d'aquest any quan la cobla ganxona començà a mostrar una inquietud d'evolució i superació que la portaria anys després a ésser considerada com una de les cobles més notables de les comarques gironines. Així, pel mes d'abril d'aquest any, en una audició de sardanes davant el Royal bar, en acabar d'interpretar pulcrament *"Dalt de les Gavarres"* (Garreta), *"Raimonda"* (Serrat): "Caricies" (Vives), estrenà amb gran èxit dues composicions del jove compositor guixolenc Josep M. Vilà, titulades, *"Flors de maig"* i *"Esclat d'amor"*, i prosseguiren pel mes de desembre, i com primícia, amb la sardana *"Poncellina"*. Aquesta cooperació d'autor i cobla, no es va cenyir tan sols en aquestes tres composicions, car per Pasqua, la Unió Guixolenca donà a conèixer al passeig del Mar dues sardanes més, *"Muntanya amunt"* i *"Pastor i pubilla"*, mentre que pel novembre de 1926 estrenà *"S'agaró"*.

La temporada musical de 1925-26, va ésser de consolidació definitiva per la Unió Guixolenca com a cobla-orquestra de primera fila, farcida d'uns músics evolucionistes que, si haguessin volgut, s'haurien pogut integrar en qualsevol de les primeríssimes i renombrades cobles gironines. L'afecte, però, que professaven i sentien per Sant Feliu, els féu arrelar amb llurs notes en el lloc que els veié néixer.

A meitats de l'any 1926, les excel.lents interpretacions de la "Punyalada", feren aparèixer petits però eloqüents comentaris favorables per part del setmanari guixolenc *"l'Avi Muné"* que, anys enrera, els havia titllat d'inconscients pervertidors –directament o indirectament– de la sardana. Ignorem si el mateix cronista fou el d'enguany, però en l'audició de sardanes executades, pel mes de juny, a la rambla Pi i Margall (49), es qualificaren les interpretacions de *"Juny"* i *"Pastoral"*, del malaguanyat Garreta, com a lloables audicions: *"...A fer d'imparcials devem de fer constar que aquest afany de superació portat a realitzar per la "Unió Guixolenca", ha estat molt ben rebut per la opinió sardanista local"*.

Prova de tot això, va ésser l'augment de lloguers musicals que féu l'orquestra durant aquests últims anys. Per donar una petita mostra, direm que pel dia de Corpus de 1926, la cobla local executà un bon repertori sardanístic a Sant Feliu. Al matí al passeig del Mar, a mitja tarda al camp d'esports de l'Ateneu Social, al capvespre a Sant Pol, i entrada la mitja nit, ball de societat al saló Goula organitzat per l'associació *"La Peña"*. Com es pot observar tot un rècord de lloguers per una sola cobla-orquestra i dia (50).

Aquell mateix any, concretament el 26 de setembre, un pomell d'amics i músics guixolencs, acompanyats de la vídua Garreta, retreren un motiu homenatge a l'insigne compositor de Sant Feliu, Juli Garreta, a cala Pedrosa. El llibret editat com a remembrança de l'efemèrides s'intitulà: *"IN MEMORIAM"*, i sota aquest encapçalament s'estereografià: *"Devots admiradors de l'obra altíssima de Juli Garreta, enyoradors de la seva presència, s'apleguen el primer diumenge de tardor de mil nou cents vint-i-sis, rau d'aquesta mar nostra, que ell cantà sempre amb la gràcia més pura, per retrobar el seu esperit. Dintre del marc inigualable de Cala Pedrosa on semblen compendiar-s'hi les beautats totes de la nostra mediterrània, hi són sonades de bon matí per la cobla "Unió Guixolenca" –Matinada, Pastoral, Dalt les Gavarres, Primavera, Juny– i les seves notes prenen, dintre aquest aire d'íntima solitud i en contacte viu amb la natura mateixa, un ample sentit de fervosa devoció a la memòria del Gloriós Absent"*.

CARTE POSTALE

Molt senyor nostre: Plau-nos moltíssim oferir-li novament els serveis de nostra Orquestra-cobla per a la temporada d'enguany, fent-li avinent que aquesta Entitat musical ha estat retreta en aquesta Ciutat atrafegada en un treball artístic quelcom intens i restant avui amb més llibertat, ha près l'acord de rependre altre volta la lloretjada tasca que en passades temporades escampà arreu d'aquesta terra, sens dubtar de que nostre conjunt artístic actual assolirà al.ximateix els sotoliosos èxits d'antany, per quin motiu esperem veure'ns honorats amb algun de sos encàrrecs.

L'Orquestra-Cobla,

Per a contractes: Antoni Carbonell, Salmerón, 55

(49) Actual rambla del Portalet.

(50) Una de les actuaciones més "movibles" i jovials de la Unió Guixolenca, va ser per la festa de sant Cristòfol de l'any 1926, patró dels xofers i on els músics de l'orquestra foren emplaçats còmodament damunt el remolc d'un camió engalanat, que als acords de la "Punyalada", avançà majestuosament pels carrers en mig de curiositat enriolada dels sorpresos guixolencs.

Fotografia de l'homenatge realitzat a Juli Garreta el dia 26 de setembre de 1926 a la Cala Pedrosa (Col.lecció: Joan Carbonell).

1) Sr. Vidal; 2) Arseni Roig; 3) Albert Granolleras; 4) Joan bordàs; 5) Lluís Garreta; 6) Jaume Marill; 7) –(?)–; 8) Enric Bosch i Viola; 9) Josep M. Vilà; 10) Antonio Carbonell; 11) Joan Font; 12) Pere Font; 13) Rossend Galceran; 14) Josep Girona; 15) Joan Costa; 16) Leonci Bou; 17) Sra. Vda. Aymerich; 18) Santiago Irla; 19) –(?)–; 20) Carme Platja; 21) –(?)–; 22) Mercè Plaja; 23) Sra. Vda. Garreta; 24) Josep Roig; 25) Joaquim Viladevall.

A trenc d'alba, la *"Punyalada"*, executà magistralment la sardana "Matinada", mentre els raigs de sol de tardor brodaven tímidament la silueta linial d'un horitzó mariner en plena calma. Allí mateix, els fervents admiradors del nostre Garreta signaren per a recordança aquesta fèrvida ofrena (51).

Pocs mesos després i durant la commemoració del primer aniversari de la mort de Garreta, se celebrà un escollit concert organitzat per l'Associació de Música de Sant Feliu, els Amics de la Sardana i el cor Nova Gesòria, amb la participació de la cobla Unió Guixolenca i l'orfeó Llevantí de la vila de Calonge. L'audició realitzada per la *"Punyalada"* davant un públic expectant de música garretaniana, fou d'una qualitat immillorable, pròpia d'una cobla de les més notables del país. El cronista musical de l'Avi Muné, esclatà amb extraordinaris elogis envers la cobla local i que havia estat convenientment augmentada, per a aquesta audició, fins a dotze professors: *"...La Unió Guixolenca realitzà un veritable "tour de force" i se superà a ella mateixa de tal faisó, que l'auditori en restà maravillat. Podriem dir que la Unió Guixonlenca, dijous nit, a l'escenari del teatre Novetats quedà consagrada i reconeguda com a notabilíssima cobla. Matinada, Dalt de les Gavarres, Primavera, Pastoral, Carmeta i Juny, totes de Garreta, són un programa capaç de posar a prova la cobla més excel.lent. La Unió Guixolenca se'n sortí ben airosa del tot i tingué de bisar les tres sardanes últimes, seguint l'ordre en que les esmentem".*

A primers de juny de 1927, arribà a la nostra ciutat Pau Casals i la seva senyora per donar tribut fervorós a la memòria de Juli Garreta. Acompanyaven a l'eminent concertista català, alguns membres de la seva orquestra, d'on en destacava la presència del pianista Blai Net i del secretari de la fundació *"Orquestra Casals"*, el musicòleg Joaquim Pena. A mig matí i en companyia de representants de l'Associació de Música i els Amics de la Sardana, es desplaçaren en comitiva cap el cementiri guixolenc, on diposità Pau Casals damunt la tomba de Garreta, una palma en senyal i simbolisme de la glòria que en vida aconseguí. Una bella llaçada orlava el palmell, on s'hi llegia: *"A l'innoblidable Juli Garreta. Pau Casals, l'orquestra i el Patronat.* Tot seguit, fou servit a la *"rotonda"* de can Rius un suculent àpat per a tan distingits convidats. Tocades les set de la tarda, se celebrà al Passeig del Mar i davant l'estatge social dels Amics de la Sardana, una audició a càrrec de la cobla Unió Guixolenca, en honor de Pau Casals. Una fervosa gentada es congregà al passeig en reconeixement per l'alt honor que amb la seva presència atorgava a nostra ciutat. La Unió, interpretà, entre d'altres, tres sardanes de Garreta, *"Pastoral"*, *"Carmeta"* i *"Juny"*, escoltades fidelment

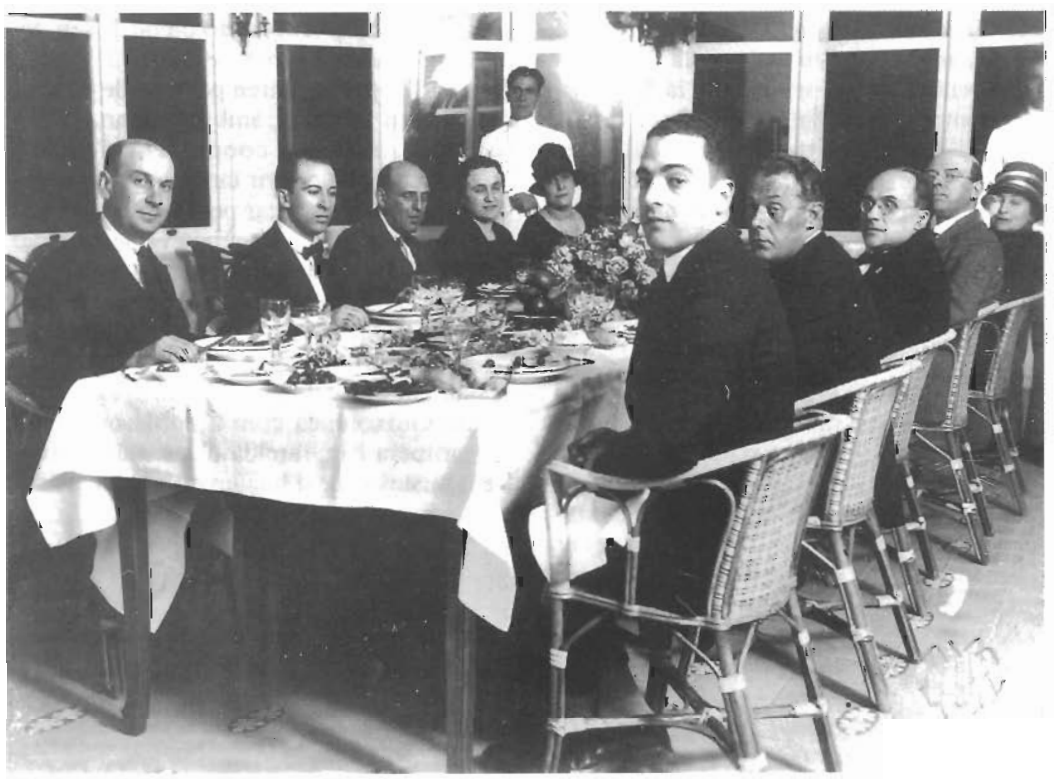

Fotografia de l'àpat a la rotonda de Can Ros pel mes de juny de 1927. A la imatge hom pot reconèixer, al fons i per l'esquerra a: Lluís Garreta, Enric Casals, Blai Net (?), Isabel Pagès, esposa de Juli Garreta, i la senyoreta Frasquita. A primer terme Arseni Menció, fill –(?)–, Joaquim Pena, Pau Casals i la seva esposa. (Col.lecció: Maria Garreta).

(51) La cobla Unió Guixolenca donà el producte íntegre de 60 Pta. corresponent al lloguer fet el 26 de setembre de 1926 per executar sardanes a cala Pedrosa en l'homenatge a Juli Garreta, i a favor de la subscripció Pro-Monument a Garreta realitzada pel setmanari "l'Avi Muné" i que s'inaugurà amb tota solemnitat pel mes d'agost de 1932.

per una multitud que aplaudí entusiàsticament el final de cada peça, i obligà a bisar *"Juny"*. La cobla local rebé elogiosos comentaris de Casals i els seus músics per tan acurada interpretació. La Unió Guixolenca, acabava d'aconseguir un segell de distinció afalagat, tal vegada, per la màxima autoritat de la nostra música, Pau Casals.

Pocs dies després de visitar Pau Casals Sant Feliu, la Unió Guixolenca va estrenar una nova producció de Josep M. Vilà, durant l'audició celebrada en el I Aplec Sardanístic de l'ermita de Nostra Dona del Remei. Es tractava de la bonica sardana *"L'aplec de l'amor"*, considerada com una de les millors composicions de la seva creació i que fou admirablement interpretada.

L'últim gran esdeveniment en què participà la Unió Guixolenca, escaigué el dia 28 d'agost d'aquell mateix any, en celebrar-se a la nostra ciutat un extraordinari concert sardanístic, organitzat conjuntament pel Foment de la Sardana de Barcelona i l'agrupació guixolenca Amics de la Sardana, amb la participació de la cobla Guixolenca, La Principal de Bages i La Principal de la Bisbal. L'audició de sardanes a Sant Feliu va anar precedida d'una excursió marítima i musical a bord del vaixell *"Verge d'Àfrica"* i a càrrec de la cobla del Bages, amb sortida a les cinc del matí des de Barcelona i arribada a Sant Feliu a les onze tocades.

Tan bon punt la proa del vapor espuntà la punta de Garbí, la cobla interpretà *"Giberola"* i *"Juny"*, ambdues de Garreta, mentre la gent, a banda i banda de la badia, saludava efusivament els expedicionaris sardanistes. A dos quarts de dotze

Tal vegada una de les últimes fotografies de la Unió Guixolenca. Dempeus i d'esquerra a dreta: Pere Font, Joaquim Viladevall, Antoni Carbonell, Joan Costa i Rossend Galceran. Asseguts: Santiago Irla, Enric Pey, Arseni Roig, Viladevall, fill, i Josep Roig. (Col.lecció: Carles Carbonell).

del matí, la Unió Guixolenca, executà davant de la platja de Sant Pol, tres excel.lents sardanes: *"Flor de neu"* (Garreta), *"La nit de l'amor"* (Vives), i *"S'Agaró"* (J.M. Vilà), i hi assistiren, en aquella hora i paratge, força concurrència. A dos quarts de cinc de la tarda, la Unió i la Principal del Bages executaren al Passeig del Mar deu sardanes a satisfacció del públic assistent, i finalitzaren les tres cobles participants al concert amb *"La maledicció del comte Arnau"*, que fou dirigida per Eduard Toldrà. Arribades les set del vespre, el vaixell *"Verge d'Àfrica"*, sortí de la nostra rada en direcció a la ciutat comtal, i es realitzà novament a bord un altre concert per La Principal de Bages. Malgrat no estar previst en el programa inicial de la festa sardanística i per tal de llorejar dignament aquest concert, la cobla Unió Guixolenca donà, a les deu del vespre i al mateix lloc, una selecta audició de sis sardanes, de les quals, tres d'elles foren d'autors guixolencs, *"Carmeta"* i *"Juny"* de Garreta i *"L'aplec de l'amor"* de Vilà.

La darrera etapa de la cobla guixolenca (setembre 1927-febrer 1928), es va cloure després de continuats lloguers musicals i que proven que, en el moment de la seva dissolució, la Unió Guixolenca comptava amb un alt grau d'estima i professionalització. Diversos motius deurien d'haver influït perquè s'escapcés del tot una trajectòria musical, gairebé dinou anys, justament quan acabava d'assolir meritòriament un cènit notable entre les cobles sardanistes. Així ho comunicà als seus lectors el setmanari *"l'Avi Muné"*, en el número corresponent del mes de febrer de 1928: *"...La cobla-orquestra Unió Guixolenca, segons nostres notícies, serà dissolta passat Carnestoltes. En canvi ens conten així mateix, que ho fa activíssims treballs per la constitució d'una nova orquestra. Molt celebrariem que aquest proposit d'avui, sigui un fet tangible dintre el plaç més breu"*.

Aquest compàs d'espera al.ludit pel cronista guixolenc, va ésser relativament curt, car pel mes de març, debutà com a nova agrupació musical el sextet de jazz-band Guíxols, amb quasi la totalitat de membres de la desapareguda *"Punyalada"* i que esdevindria posteriorment l'orquestrina Guíxols.

TRIO TUPI (1914)

D'original composició instrumental, podríem dir que fou la creació, a finals de l'any 1914, de l'entitat musical guixolenca coneguda amb el nom de Trio Tupi. I diem original perquè la composició d'aquest trio de corda, guitarra i dos violins, no és gens corrent, car habitualment la disposició d'aquests tercets s'unifiquen en base a instruments connexos com els pertanyents a *"cordes pinçades amb mànec"*, viola de mà, llaüt, guitarra, mandolina, o "sense mànec", lira, cítara, arpa, etc.

Aquest conjunt musical, doncs, disposava de dos elements de cordes d'arquet i una de pinçada, difícilment assimilable amb una estricta formació tradicional de corda, però que, a través de la seva curta carrera musical, esdevingué molt aceptable en l'execució del frasseig melòdic i harmoniós. Formaven aquesta agrupació els músics Santiago Morell, jove guixolenc resident a Marsella i que en iniciar-se la Primer Guerra Mundial retornà a Sant Feliu, i Josep Girona, violins –aquest últim pertanyia també a l'associació de melòmens *"Can Pey"* i de qui n'hem parlat al capítol dedicat a Juli Garreta– i Joa-

Fotografia del Trio Tupi l'any 1915. Drets i d'esquerra a dreta: Santiago Morell i Josep Girona. Asseguts: Joaquim Cors, a la guitarra, i el representant del grup Antoni Calzada. El nen que sosté el rètol amb el nom de l'agrupació és el nebot d'en Santi, Josep Morell. (Col.lecció: Josep Girona).

quim Cors barber d'ofici de Cal Fusterès, del Carrer Especiers, xamfrà Notaria, a la guitarra.

En els seus inicis el tercet, i d'altres afeccionats a la música clàssica, solien reunir-se assíduament a la drogueria del carrer de Verdaguer coneguda com La Tupinamba, on allí, entre xerrada i xerrada, alguna vegada s'havien desgranat delicades i selectes harmonies entre taulell i rerabotiga. D'aquí, doncs, el nom de Trio Tupi, batejat en honor d'aquestes reunions de musicòmans a La Tupinamba.

L'any 1915 el tercet de corda guixolenc va adquirir merescudament el reconeixement artístic d'una població amb que nombrosa concurrència assistia devotament als seus concerts. Diverses vegades, tant els casinos El Guixolense, La Constància o l'Ateneu Social, organitzaven exquisides vetllades de música clàssica amb la participació exclusiva del grup guixolenc. Peces de provada qualitat com "Nadal" (Pierrot), fantasies de "La Bohème" (Puccini) o "La Traviatta" (Verdi), foren magistralment interpretades pel tercet local. Fins i tot durant aques amb aquests anys actuaren a diverses poblacions com Figueres, Girona o Cassà de la Selva. Malauradament, a partir del mes d'abril de 1915, i després d'actuar a la vetllada organitzada per l'Associació Local de la Creu Roja al teatre Vidal, es perd la pista d'aquesta agrupació musical.

Tot i la poca durada del Trio Tupi, la premsa local de l'època ens testimonià, des de les seves pàgines, la gran professionalitat musical d'aquest singular grup guixolenc.

L'any 1918 i acabada la guerra, Santiago Morell tornà a Marsella on actuà de violinista en orquestres de cafetí, però pocs mesos després morí de ràpida i greu malaltia.

ARTUR RIMBAU (1916)

Malgrat ésser fill de Sant Feliu de Guíxols, Artur Rimbau i Clos ha estat un dels músics més desconeguts per la majoria dels guixolencs. Compositor de sardanes, música religiosa i obres líriques, Rimbau no deixà mai de sentir la justa debilitat que tot ganxó sent per la seva terra, i titulà diverses obres sardanístiques amb explícites referències a Sant Feliu: "Aires de Ganxònia", "Noies guixolenques", "La font de Mont-calvari", "Garbinada", etc.

Artur Rimbau va néixer al carrer Gorgoll de la nostra ciutat el 26 de gener de 1898. L'any 1907, quan comptava nou anys, la seva família va traslladar-se a Agullana on, a les ordres de mossèn Cardona, va obtenir les primeres nocions de música. Poc després i en fundar-se l'any 1912 la cobla *"La Juvenil Agullanense"*, Rimbau va incorporar-se com a fiscornaire fins ben entrat l'any 1916, en què es traslladà a Barcelona i deixà temporalment, per circumstàncies apremiants, tot contacte amb la música.

La seva primera sardana la presentà a l'Aplec de la muntanya del Carmel, amb el títol de *"L'aplec de la joventut"*, i obtingué immillorables judicis per part de la crítica i de la concurrència. A partir d'aquí, el mestre Rimbau, inicià tot un seguit de composicions sardanístiques de les quals algunes d'elles foren titulades amb específiques designacions guixolenques.

Pel mes d'agost de 1948, la nostra ciutat tributà a Artur Rimbau un merescut homenatge per la seva tasca en benefici de les composicions musicals del nostre país. Diverses poblacions homenatjaren també el nostre conciutadà. L'any 1960, durant la festa del primer de maig a Montjuïc, s'estrenà la sardana *"Noies palamosines"*, interpretada conjuntament per deu cobles a la vegada. Catorze anys després i amb ocasió de celebrar-se la Festa Major de Verdú en terres lleidatanes, aquesta vila reté al mestre Rimbau un brillant i emotiu homenatge.

QUINTET GARRETA (1921)

El motiu inicial de la formació d'aquest quintet musical fou només, i en els seus orígens, el d'amenitzar les sessions de cinema mut del saló Novetats (teatre Vidal), propietat aleshores del gran amic de Juli Garreta, Salvador Vidal. Aquesta orquestra coneguda com *"Orquesta del Salón Novedades"* no emprà el nom explícit de Quintet Garreta fins l'any 1920-21 en què es constituí a tal efecte. Malgrat això, podríem dir però que va existir un vincle d'entrellaçament envers aquella formació dels anys 1909-1919 amb la renovada orquestra del 1921, pel fet que alguns dels músics inicials formaren part de la subsegüent organització del quintet, amb una disposició i orientació musicals totalment diferents dels anys *"penombrosos i encambrats"* al saló Vidal, d'una orquestrina condicionada a interpretar d'acord amb els fragments cinematogràfics del moment i que mai va tenir exclusivitat de "quintet", car molt sovint el conjunt es convertia d'una setmana a l'altra en *"quartet, sextet o septimini"*.

Doncs bé, aquesta orquestra del Novetats fou una de tantes de les llogades pels empresaris de salons de cinema, per tal de coadjuvar musicalment les imatges projectades a la pantalla i motivar així el públic, amb la partitura adequada, i fer-li aflorar sentiments de goig o pena, segons les seqüències de la pel.lícula.

En aquella època de cinema mut, les projeccions solien anar acompanyades de llargs intervals d'espera, a *"plena llum de gas"*, emprats per canviar els grans rotlles de cel.luloide, i que sovint deixaven en suspens a tota la concurrència enmig d'alguna situació crítica del film. Aleshores, l'orquestra al complert, executava un parell de peces fins que la projecció retornava a la pantalla, i donava pas així i en

Fotografia del mestre Artur Rimbau (a la dreta de la imatge) i de Josep Gravalosa (a l'esquerra) en un dels homenatges que hi feren al músic guixolenc. (Col.lecció: Família Gravalosa).

Fotografia del Quintet Garreta en una audició de ballables a S'Agaró vers l'any 1928. A la imatge hom pot reconèixer a primer terme: Lluís Garreta al jazz-band i asseguts: Arseni Menció i Albert Granolleras. Dempeus i al fons de l'escenari hom pot veure a Josep M. Vilà al piano i al jove Basart al contrabaix. (Col.lecció: Maria Garreta).

exclusiva al pianista –en aquest cas Juli Garreta– que reprenia novament aquelles estrofes musicals que tornarien a donar l'emotivitat apropiada a la sala (52).

De 1909 a 1919, l'orquestra dirigida per Juli Garreta, alternà les vetllades cinematogràfiques amb continuades actuacions (jazz-band, tercet, quartet o septimini) als centres de ball més populars de Sant Feliu, tals com els Banys Sant Elm, Lion d'Or, casino El Guixolense, La Constància, etc. A partir dels anys 1921-22, l'orquestra prengué definitivament la configuració i denominació de Quintet Garreta, malgrat que durant la seva llarga trajectòria diverses vegades es reduí o amplià per qüestions de personal o esdeveniment musical, fins ben entrat l'any 1935. En aquesta nova etapa del conjunt, la formació de personal artístic anava a càrrec d'eminants músics guixolencs: Arseni Menció i Feliu Mascort, violins; Lluís Garreta, violoncel; Josep M. Vilà, contrabaix i Juli Garreta, piano.

L'any 1922, el Quintet Garreta, va ser contractat per amenitzar els balls del *"Gran Establiment de Banys Sant Elm"*, centre climatoteràpic marítim amb novíssims procediments balneoteràpics de banys d'onatge i de pila, dutxes escoceses, piscines, etc., i que aleshores estaven tan de moda entre l'alta burgesia europea. Dos mesos després d'aquesta contracta, concretament pel mes d'agost d'aquell any, el Quintet Garreta començà a amenitzar el curiós i original cinema marítim que, projectat al mig del mar, féu les delícies de la nombrosa clientela de l'establiment allotjada a la magnífica terrassa i miranda damunt el mar (53).

La prematura mort de Juli Garreta a finals de l'any 1925, va trastocar fortament l'essència inicial del quintet i no reapareixeria en escena fins el carnaval de 1927, contractat pel casino *"El Guixolense"* per amenitzar els balls de carnestoltes de la societat.

El seu personal artístic havia sofert les inevitables absències de Juli Garreta, per defunció, i la de Feliu Mascort, segon violinista del quintet, que per motius personals s'havia traslladat a França. Composaven, doncs, aquesta nova etapa musical, Arseni Menció, Albert Granolleras, Lluís Garreta, Jaume Irla i Josep M. Vilà, aquest últim suplint al piano al malaguanyat Garreta. D'aquesta darrera formació daten les inoblidables actuacions del quintet als reconeguts banys de sant Pol, Monopoli bar, Cinema Mundial i hotel Marina, amb un extens repertori de concerts, poupurris, música americana i ballables de revista, quan el quintet es transmutava en una orquestrina per a *"dancing"* a base de piano, corda, saxofon i jazz-band.

Una de les darreres actuacions importants del Quintet Garreta, escaigué pel mes de juny de 1932, en què fou contractat per acompanyar al teatre-cinema Mundial les celebèrrimes obres líriques *"La*

(52) Aquests entreactes del cinema Novetats, arribaren a tenir tanta acceptació que, a més d'actuar l'orquestra de Juli Garreta, es realitzaran tot tipus d'atraccions "varietties", actuacions còmiques i teatrals, etc. Fins i tot arribà a sortir en un interval a la sala, un número de circ amb lleons, tigres i domadors, amenitzats per l'orquestra del saló. (D'una entrevista realitzada a Albert Granolleras l'estiu de 1989 a l'edat de 92 anys).

(53) El centre climatoteràpic dels Banys Sant Elm de Sant Feliu de Guíxols, va ésser considerar com un dels establiments més notabilíssims de tota la península durant els anys 1921-25, per la seva qualitat, organització, higiene i assistència mèdica. Els seus serveis balneoterapèutics per a tractament de determinades malalties, amb una gamma de procediments moderns i novedosos en la climatoteràpia, foren determinants per la seva alta qualificació. A tot això s'afegia la immillorable instal.lació i emplaçament a la nostra ciutat, considerada aleshores com la "Nisa Catalana", pels seus serveis turístics i culturals que Sant Feliu podia oferir.

El balneari guixolenc, comptava per a serveis de

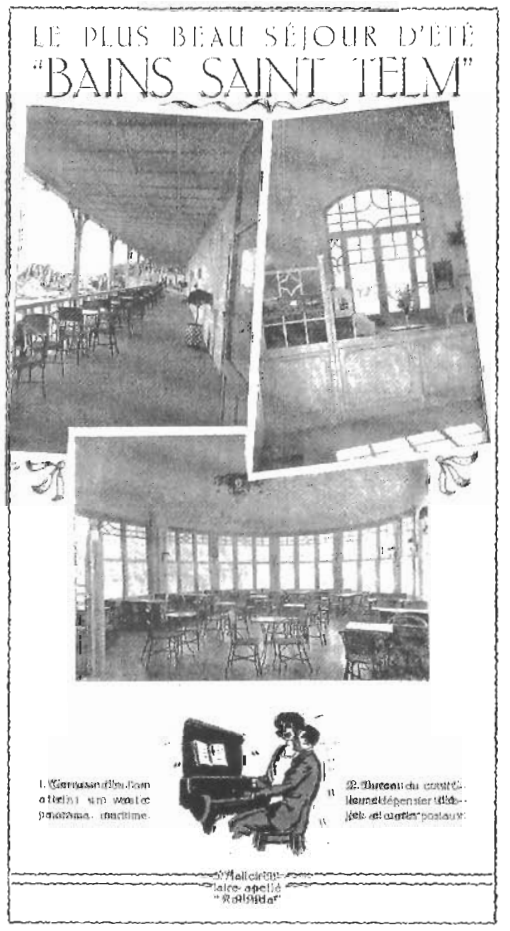

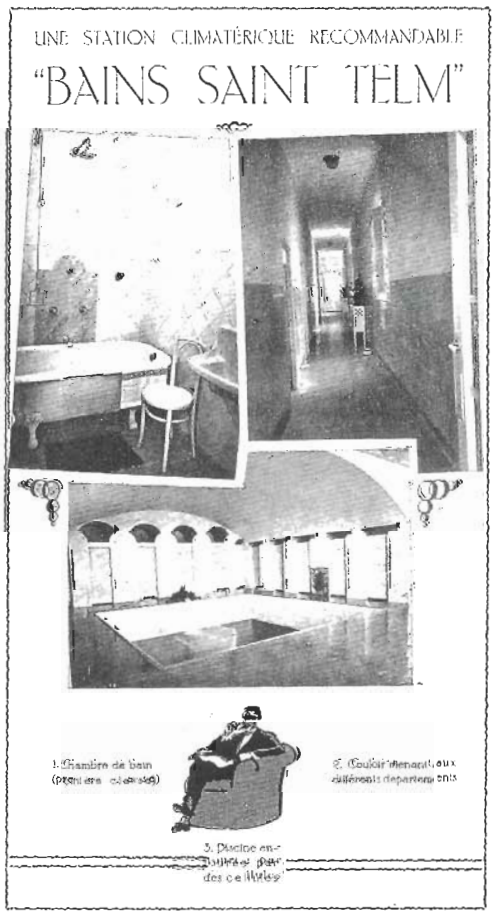

Fotografia del Quintet Garreta quan es transformà, ocasionalment, en sextet vers l'any 1935. A la imatge hom pot reconèixer d'esquerra a dreta a: Rafael Figueras, Lluís Garreta, Josep M. Vilà i Albert Granolleras. Asseguts: Arseni Menció i Santiago Irla. (Col.lecció: Maria Garreta).

tempestat", *"Marian"* i *"Maruxa"*, representades excel.lentment per una companyia nacional amb primeríssimes figures del *"bell cant"*.

El Quintet Garreta encara actuà assíduament fins ben entrat l'any 1935, en què finí la seva llarga trajectòria musical com agrupació modèlica guixolenca, iniciada a començaments de segle, de la mà d'un dels músics més importants de tota la història musical catalana. Sens dubte, ens estem referint a l'inigualable Juli Garreta.

"banys de pila" amb tres luxoses habitacions de primera, cinc de segona i sis de tercera, i per les de "mar", agrupava un total de cinquanta-quatre habitacions individuals, dues grans sales, una per a homes i l'altra per a dones i més de cent cinquanta casetes de fusta vora mar per a ús de la clientela. Complimentaven aquests serveis, la sala ad-hoc, clara i airejada per a practicar tota classe de dutxes, una piscina de sis metres quadrats i la instal.lació d'un gabinet amb aparells d'ajuda a la balneoteràpia marítima. A més, la direcció del balneari, posseïa els propis serveis de qualsevol confortable hotel: salons de tè, centres de reunions, etc., alhora que oferia als seus clients tot tipus d'esbarjos estiuencs com esquifs, barques, concerts i balls, cucanyes, concursos de natació, waterpolo, cinema marítim, etc. Com es pot comprovar, tota una amalgama de tècnica sanitària i diversió pròpia de la ciutat i punt més interessant de la Costa Brava.

BALNEARIO "ST. ELM"

C E N T R O
CLIMATOTERÁPICO
M A R Í T I M O

(Les fotografies dels Banys de Sant Elm de la pàgina anterior i el dibuix d'aquesta, són col.lecció de Rosa Gironès).

CORAL NOVA GESÒRIA (1923)

La societat coral Nova Gesòria vingué a ésser una continuació d'aquella entitat musical amb el mateix nom, nascuda a les darreries del segle passat i que esdevingué modèlica durant molts anys sota la direcció artística dels mestres Novi i Codina, fins arribar al declivi i desaparició com a tal agrupació, allà pels anys 1920-21.

Poc després de la seva disolució sorgí el desig unànim, de diverses persones vinculades al món musical de la nostra ciutat, d'organitzar la formació d'una entitat coral i cultural d'àmplies modalitats relacionades amb l'art i la culturització en general. D'aquesta manera, naixia la societat coral Nova Gesòria que, per molts anys i a semblança d'aquella massa coral predecessora, seguiria una trajectòria curullada per novells èxits amb la inclusió en llurs files d'antics i nous elements del desaparegut orfeó Gesòria.

No fou, però, fins a meitats de 1923 en què l'entitat coral quedà finalment constituïda després que els seus estatuts d'associació cultural haguessin estat aprovats per la *"Comisión Gobernativa Provincial"*, i s'encarregà de llur direcció artística el mestre Lluís Badosa, durant les difícils temporades de 1923-25, en què fou substituït per Josep M. Vilà i Gandol.

Pocs mesos després i degut a la dictadura militar imposada pel general Miguel Primo de Riva a tot l'estat, on dissolgué ajuntaments, diputacions provincials, centres catalanistes i establí l'obligatorietat de la llengua castellana a la nostra terra, arribaren les temudes clausures a tota associació artística o cultural relacionada amb la nostra llengua. Així, pel mes d'octubre de 1923, es rebé un comunicat de la *"superioridad"*, en què es notificava l'ordre de dissolució dels "pomells de joventut" existents a Sant Feliu: Vol de gavines, Estels Llevantí, Joventut florida, Amiguets de St. Jordi, Estat primaveral, Marineres gentils, Nova Almogàvers, Sota la llum de Montserra,..., així com la coral Nova Gesòria i l'Associació Catalana Autonomista. Poc després, és prohibí també cantar cuplets i ballar sardanes a l'escenari de cinemes i locals públics de tot Catalunya.

Des de novembre de 1923 al mes de desembre de 1925, la coral Nova Gesòria no donà mostres d'activitat artística a excepció d'un acord de junta del dia 6 de març de 1924, en què es demanava públicament al president del *"directorio civil"*, de l'amnistia incondicional per als presos polítics i socials de tot l'estat.

L'any 1925 la societat coral inicià, sota les ordres de l'avantatjat mestre Josep M. Vilà, una tasca profitosa en organitzar classes de solfeig, gratuïtes, per a nois i noies de l'agrupació al local social de l'entitat, situat a la rambla Pi i Margall, núm. 18 (54).

Pel mes d'abril de 1926 i durant el primer dissabte de Pascua, la Nova Gesòria estrenà dins les tradicionals caramelles, diverses composicions originals del jove compositor Vilà i amb lletra de Joan Soler, que foren molt ben rebudes pel públic guixolenc. Malgrat tot, Josep M. Vilà havia estat desenvolupant des de l'inici de la seva direcció artística, una intensa tasca educativa i musical en favor de convertir aquella coral en un nou i vigorós orfeó local a semblança dels que ell havia vist i sentit parlar de jovenet. Aquell any, doncs, pel mes de desembre, debutà oficialment el novell orfeó Nova Gesòria durant la vetllada celebrada per la festivitat de santa Llúcia al teatre Novetats i a benefici de la *"Quinta de Salud la Alianza"*. L'orfeó, que havia esta reforçat, suara, per valuosos i entusiastes elements de les masses corals desaparegudes a la nostra ciutat, interpretà peces de la qualitat de *"Salut als cantors"*, *"Les flors de maig"*, *"L'Empordà"* i *"Cant a la vinya"*, i produí molt bona impressió per la justesa i afinació de llurs interpretacions.

Cap més notícia tenim sobre el tarannà de l'orfeó Nova Gesòria durant els anys 1927-29. Tal vegada, potser, tornà a ésser clausurat per la *"Comisión Gobernativa"*, fins que Primo de Rivera s'exilià a París l'any 1930.

El primer esment que fa novament referència a la coral, fou durant l'actuació celebrada en l'aplec de la sardana del Remei, pel mes de maig de 1930 i sota la direcció del mestre Rafael Figueras i Auladell (55), que es féu càrrec de la seva

---

(54) Actual Rambla del Portalet.

(55) Rafel Figueras i Auladell, va néixer a Sant Feliu de Guíxols el 15 de juliol de 1906. Fill d'Agustí Figueras i Bolívar, esdevindria amb el temps un notable músic instrumentalista i compositor, a més de director i president de l'Agrupació Amics de la Sardana de St. Feliu.

L'any 1928, començà a composar les primeres sardanes: "Muntanyes regalades", "Engràcia", "Mar matinal", "El roserar de S'Agaró", "S'Adolitx", "El pelegrí de Tossa", etc.

Com a músic instrumentista formà part de les següents cobles: L'Art musical, de Sant Celoni (1923), Joventut Artística, de Sant Feliu (1925), La Principal de l'Escala (1928), La Principal de St. Feliu de Guíxols (1930), Dazzling Jazz (1932) i Víctors (1943), de Sant Feliu, La Selvatana de Cassà (1955), Cobla Iris, de Salt (1959), entre d'altres. A més, com ja s'ha exposat, fou director de la coral Nova Gesòria durant diverses temporades. L'any 1963, va actuar a Mèxic amb la cobla que acompanyà al grup folklòric català de Ribes de Fresser.

Cal esmentar que durant la seva estada amb la cobla-orquestra Víctors, Figueras va composar les sardanes "La festa de Cadaqués", "Viladrau", "Xerrameca", "A pinya seca", i més tard, "La cançó de les ones" i "S'agaronenca". A tot això caldria afegir-hi també, la música dels gegants i capgrossos de Sant Feliu que, malauradament, fa molts anys que s'ha deixat d'interpretar.

El dia 23 de febrer de 1989, moria a casa nostra Rafael Figueras i Auladell, músic, compositor i sabater a l'edat de vuitanta-dos anys.

Fotografia de la massa coral guixolenca Nova Gesoria fotografiada davant el casal Llevantí, vers l'any 1947. Al centre de la imatge hom reconeix al seu director Rafael Figueras i Auladell. (Col.lecció: Joan Faz Ximinis).

conducció els anys 1930-33, 1935-51 i 1957-60, llevat de les temporades 1934 i 1952-56, en què el dirigiren Josep M. Vilà i Joan Fontanella, respectivament.

Una de les últimes interpretacions realitzades per la Nova Gesòria abans d'esclatar la guerra civil espanyola, va ésser pel mes de novembre de 1935 en el saló Novetats de la nostra ciutat, comptant amb la valuosa col.laboració del Quartet Berga, amb música autèntica argentina, i de la reconeguda orquestrina Dazzling Jazz, ambdues agrupacions de Sant Feliu. A partir d'aquí, tan sols pogué realitzar, pel mes d'abril de l'any següent, l'última sortida pública en cantar les tradicionals caramelles del dissabte de Glòria, abans de l'inevitable "alzamiento nacional", del general Franco.

Prop de quinze anys haurien de passar perquè la coral Nova Gesòria tornés a delectar, amb llurs interpretacions, el públic guixolenc. Tal com ho feren l'any 1936 els coristes del Gesòria, sortiren a cantar el dissabte de Glòria de 1951, les caramelles d'exigència. Malgrat, però, l'expectació aixecada per la publicitat de l'estrena de la sardana *"inèdita"* del malaguanyat i anterior director, Josep M. Vila, "La sardana dels sembrats", amb lletra de Mn. Camil Geis (56), i reduïda a quatre veus masculines pel mestre Figueras, aquesta, ja havia estat interpretada l'abril de 1927 en una ballada de sardanes al Passeig del Mar, i on fou catalogada per la crítica musical com una peça senzilla i sense ulteriors pretensions del seu autor.

El 28 de juny de 1952, la coral guixolenca organitzà a la nostra ciutat, un concurs de masses corals, que obtingué un èxit clamorós, tant per la participació de les diferents agrupacions locals, com per la gran quantitat de públic que va assistir a l'acte. Així, a migdia, es concentraren totes les masses corals davant l'ajuntament de la ciutat, sota la direcció de Joan Josep Charlaux i Forn, secretari de la Federació de Cors de Clavé, interpretant conjuntament, *"Salut als cantors"* i *"Les flors de maig"* (57). Poc després, i un cop acabat l'àpat en honor als coristes, s'inicià, a les quatre de la tarda, l'anunciat concurs que se celebrà a la Plaça d'Espanya. La composició escollida pel jurat com a peça obligada per a cada coral, fou la sardana *"L'Empordà"*, del mestre Morera, i guanyà l'esmentat certamen, dotat amb dues mil cinc-centes pessetes, La Maquinista, de la colònia Güell, seguida per la coral del GEiEG i de la Perla Agustinense. La societat coral guixolenca actuà, com era d'esperar, fora de concurs, interpretant sota la direcció del mestre Fontanella, *"L'Empordà"* i *"La donzella de la costa"*.

L'any següent esdevingué molt important per a la coral ganxona que, a semblança del seu predecessor, el cor Gesòria, s'afegí a la gran concentració de masses corals per celebrar, a Madrid, *"La fiesta de la hermandad de las regiones peninsulares"*, sota els auspicis del *"Ministerio de Cultura"*. Aquest fet escaigué durant el mes de maig i per la *"Fiesta de San Isidro"*, i es reuniren, a la capital d'Espanya, noranta estendards equivalents a més de dos mil orfeonistes.

L'arribada dels cors de Catalunya, dels quals hi formava part la Nova Gesòria amb el seu director Joan Fontanella, foren rebuts amb admiració a l'estació d'Atocha per una multitud de madrilenys a la veu de *"son los coros de Clavé"*, i els reberen a l'ajuntament el ministre d'obres públiques i el delegat nacional de sindicats, on entonaren tot seguit l'hime orfeonísta *"Salut als cantors"*.

L'endemà 14 de maig, dia de l'Ascensió, es concentraren totes les corals davant la *"Puerta del Sol"* on destacaren, per la seva vistositat, els cors de Clavé amb llurs barretines vermelles. Tot seguit, marxaren processionalment cap a la *"Plaza Mayor"*, on se celebrà un magnífic concert amb l'assistència del, aleshores cap d'estat, general Franco i la seva muller. Dues mil veus interpretaren a l'uníson *"La maquinista"* i el *"Gloria a Espanya"* de Clavé, acompanyats per la *"Banda Municipal de Madrid"*, i finalitzaren el festival amb les agosarades execucions de *"L'emigrant"* (Vives), *"L'Empordà"* (Morera) i *"Jovenívola"* (Millet), en presència del *"generalísimo"* i diverses autoritats. Hem de suposar, però, que aquestes autoritats civils i militars foren condescendents amb els coristes catalans, car s'imposà la medalla d'Alfons el Savi al seu director, el mestre Folgurola.

Pel mes d'octubre d'aquest mateix any, la coral Nova Gesòria celebrà les noces d'or en complir-se el cinquantenari de la fusió de les antigues corals Avant i Gesòria l'any 1903. D'aquesta manera es reconeixia explícitament per part de l'agrupació, que la Nova Gesòria era fruit i continuació d'aquell vell orfeó, antany cor, que tan alt deixà el nom de la nostra ciutat. En commemoració d'aquest acte les autoritats locals obsequiaren, al cor guixolenc, amb una medalla evocativa pels anys de dedicació desinteressada en favor de l'educació músico-coral.

Aquesta agrupació guixolenca va estar en actiu fins ben entrat els anys seixanta, participant en totes les festes tradicionals

---

(56) Mossèn Camil Geis i Parraguera fou capellà de la parròquia de Sant Feliu de Guíxols de 1925 a 1927 aproximadament. Excel.lent organista, poeta i escriptor, s'identificà ràpidament amb els corrents musicals de la ciutat. El mateix any de la seva arribada, fundà a Sant Feliu la "Schola Cantorum" de cant gregorià (1925-1927?). Com ja s'ha dit anteriorment, Camil Geis, va escriure l'any 1927 la lletra de "La sardana dels sembrats", musicada pel guixolenc Josep M. Vilà i Gandol.

Enfrontat per diversos motius a Mn. Llambert Font, marxà de Sant Feliu i exercí el seu ministeri a la Cellera de Ter, i posteriorment a la parròquia de Sant Fèlix de Sabadell.

L'any 1933, Mn. Camil Geis va obtenir la "viola d'or" en participar als Jocs Florals celebrats a Barcelona.

(57) Les societats corals participants en aquest festival celebrat a Sant Feliu, el dia 28 de juny de 1952, foren les següents: La Lealtad de Gràcia (Barcelona), Unió Berguedana (Berga), La Barretina (Malgrat), La Veu del Voltregà (Sant Hipòlit de Voltregà), La Perla Agustinense (Barcelona), La Maquinista (Colònia Güell), La coral del GEiEG (Girona), Amics del Cant (Espolla), La Flor de Maig (Ripoll), i la Nova Gesòria (St. Feliu de Guíxols).

de la nostra ciutat, a les ordres del mestre director Rafael Figueras. Cloïa, així, una llarga i activa trajectòria musical a Sant Feliu, perllongada anys després per una nova coral guixolenca del Centre Excursionista Montclar: la coral Cypsella.

COBLA-ORQUESTRA LA PRINCIPAL DE SANT FELIU DE GUÍXOLS (1928)

No ens equivocarem si afirmem que "La Principal", ha estat la cobla-orquestra guixolenca que més vegades es fundà, dissolgué i es constituí novament en els pocs anys de la seva existència a Sant Feliu de Guíxols, entre 1928 i 1931. Malgrat, però, que la data del seu debut oficial com a orquestrina va escaure's pel mes de febrer de 1928, en amenitzar al saló Goula un lluït ball de pinyata, i la seva estrena com a cobla fou el mes següent, davant el local dels Amics de la Sardana, aquesta orquestra hauria d'associar-se a la que va existir amb el nom de Joventut Artística, coneguda també com Unió Artística, dirigida per Agustí Figueras (febrer 1923-desembre 1929) i que esdevindria posteriorment amb la fusió dels seus components l'any 1930, la cobla-orquestra La Principal de Sant Feliu de Guíxols.

Malauradament, abans d'arribar-se a aquesta unió d'ambdues agrupacions musicals, la inicial orquestra La Principal faria parlar força als guixolencs per les continuades i poc professionals dissoluc

Fotografia de la cobla-orquestra La Principal de Sant Feliu de Guíxols de l'any 1930. D'esquerra a dreta i al fons hom reconeix: Rosend Galceran, Tomàs Grau, Agustí Figueras, Francesc Balló i Feliu Canet. Asseguts: Josep Comas, Vicenç Moré, Rafael Figueras, Ramon Pla i Pere Font. (Col.lecció: Rafael Figueras i Aula-dell).

cions i readreçaments del seu personal artístic.

En cls scus inicis com orquestra, La Principal estava integrada per músics foranis i de la localitat que ompliren el buit deixat aquell mateix mes de 1928 per la llegendària Unió Guixolenca. Per tot això, el cronista del setmanari l'Avi Muné, els desitjà sincerament *"...persistència en l'enamorament musical i eficàcia de la seva missió amb llarga i profitosa vida"*. Malgrat aquest sincer i bell desig del cronista local, aquest comentari esdevingué com si d'un sortilegi es tractés i s'encerclés al cim de la novella orquestra, puix el dia 7 d'abril d'aquell any, s'anunciava la dissolució de l'agrupació. Aquesta disgregació dels membres de La Principal, ràpida i insospitada per tothom, no permeté que, a Sant Feliu, es gaudís d'una Pasqua ben arrodonida, ja que es trobaren a faltar les tradicionals ballades de Sardanes.

A finals del mes d'abril i a causa del gran rebombori que es creà en no poder-se ballar sardanes per Pasqua, tingué lloc, al Passeig del Mar, una audició oferta per diferents membres de l'orquestra dissolta i d'altres músics que els reforçaren com a cobla guixolenca eventual. Sembla ésser, però, que a empentes i rodolons la incerta "Principal" donà, pel mes de maig, un parell d'audicions de sardanes a Sant Feliu i que, si bé foren ben interpretades, no gaudí la seva permutada formació artística del reconeixement del públic assistent. El cronista musical de l'Avi Muné, criticà durament els responsables de l'orquestra i els comminà a prendre mesures dràstiques, enèrgiques i determinants a tan mala imatge oferta per la cobla. *"...És una veritable llàstima que aquesta nova cobla sofreixi tants canvis i transformacions. En el curt temps de la seva actuació, veiem sovint professors substituïts, reducció de personal, etc., coses certament desagradables, puix diuen ben poc a favor de l'estabilitat de la cobla nostrada. Vingui el mal d'on vingui, ens permetem de recomanar als interessats quelcom més de patriotisme i d'amor a la nostra gloriosa dansa"*.

Dos mesos després, concretament pel juliol de 1928, diversos músics de La Principal s'uniren a l'orquestra Joventut

Fotografia dels "Tres Tombs", per la festa de sant Antoni del mes de gener de l'any 1932 (?). L'orquestra "La Principal" i els participants a la cavalcada, són fotografiats a l'actual Av. Juli Garreta cantonada Passeig del Mar. Els dos guàrdies municipals de la dreta de la imatge són els populars "Mapa" i "Simonet". A Sant Feliu es feren, en aquella època, uns graciosos rodolins sobre aquest últim personatge que resaven així: "En Simonet és petitet, porta una barba com una cabra de can Palet. Quan sent raons trenca cantons i la barba se li estarrufa com una escombra de fregar fogons". (Col.lecció: Manel Vicens i Moner).

Fotografia de l'orquestra Joventut Artística de Sant Feliu de Guíxols, vers l'any 1929 (?). Tan sols hem pogut reconèixer a Francesc Balló, primer músic dempeus i a l'esquerra de la imatge i Joan Costa al centre de la formació. Asseguts: Basart, Rafael Figueras, Agustí Figueras i Josep M. Vilà. (Col.lecció: Josep Roig Rigau).

Artística, acabdillada per Agustí Figueras, i la resta, els uns s'afegiren al també novell Sextet Guíxols, i els altres capejaren com pogueren la *"tamborinada"* i amb nous elements, formalitzaren la flamant cobla La Nova Principal amb renovats aires de superació, i debutaren aquell mateix mes al casino La Constància amb una audició de sardanes interpretada el dissabte a la nit i posteriorment en una doble sessió de tarda i nit, diada de sant Cristòfol, davant l'hotel Marina, amb acreditat èxit.

Aquest reviscolament de La Nova Principal va fer que, a començaments de 1930, s'arribés a l'acord amb l'orquestra Joventut Artística per fusionar-se en una sola agrupació sota la direcció d'Agustí Figueras i Bolívar. D'aquesta manera, naixia a Sant Feliu, la cobla-orquestra La Principal de Sant Feliu de Guíxols, amb la incorporació a la seva formació dels joves valors instrumentistes com Rafael Figueras i Auladell, tiple; Josep Comas, flaviol i Ramon Pla a la tenora, conjuminats amb els preuats músics Rosend Galceran i Tomàs Grau, trompetes; Agustí Figueras i Francesc Balló, fiscorns; Feliu Canet, contrabaix; Vicenç Moré, tiple i Pere Font, tenora.

Malgrat l'indiscutible talent dels seus músics, La Principal de Sant Feliu de Guíxols no va anar més enllà de la temporada 1931-32, fet que va fer dispersar tots els seus membres per diverses cobles-orquestres locals i forànies.

SEXTET JAZZ-BAND GUÍXOLS (1928) ORQUESTRINA GUÍXOLS (1931)

La creació a Sant Feliu del Sextet-Jazz-Band Guíxols, que posteriorment esdevindria la coneguda Orquestrina Guíxols (1931), tingué el seu debut oficial al casino La Constància un diumenge, a la sessió de nit del mes de març de 1928, davant un públic expectant per escoltar les interpretacions de la novella orquestra integrada, aleshores, per reconeguts professors locals sorgits la majoria d'ells de la desaparegudа Unió Guixolenca com Arseni Roig, Antoni Carbonell, Josep Roig, Joan Costa i Alfons Viladevall, a excepció de Joaquim Balmaña, l'únic músic que no havia format part de *"La Punyalada"*.

El concert inaugural ofert pel Sextet, constituí un èxit estimable; executà un impecable programa amb les novetats més rabioses del moment: *"Eureka"*, *"La caseta de Susanna"*, *"Czardas"*, i un graciós ballable *"Simmy-fox"*, que feren les delícies del públic assistent.

Durant les temporades estiuenques de 1928-29, el Sextet Guíxols va ésser contractat per amenitzar les concorregudes tardes festívoles dels Banys i Restaurant de S'Agaró, propietat dels senyors Vicenç Gandol i Josep Ensesa. Aquests balls estivals, arran de la immillorable platja de sant Pol, arribaren a ser tan populars que, fins i tot, es féu la gosadia de celebrar un espectacular i lluïdíssim ball, amb envelat inclòs, coincidint amb els dos dies de Festa Major de Castell d'Aro, on es congregà una enorma afluència (58).

A finals de l'any 1930, el Sextet Guíxols, que fins aleshores havia estat exclusivament una orquestrina de ball, passà a ésser a les audicions i als concerts sardanístics la Cobla Guíxols, i debutà com a tal el mes de setembre d'aquell mateix any, davant el local social dels Amics de la Sardana.

En iniciar-se la temporada musical de 1931, la formació artística de la cobla

(58) Els Banys de S'Agaró tingueren el seu inici durant la temporada d'estiu de 1919 en què, Manuel Bosch, instal.là vint velles casetes de fusta a la platja de sant Pol. Descontent, però, del resultat del prometedor negoci, posà a la venda, amb gran desencís, la totalitat de les casetes de bany.

Aleshores, el guixolenc Vicenç Gandol, home de gran visió de futur, però mancat dels necessaris mitjans econòmics per afrontar tot sol la compra de les cabanes, començà a cercar possibles associats entre els empresaris guixolencs que, per manca d'intuïció, rebutjaren el projecte adduint que el paratge de sant Pol era massa lluny. Poc temps després, Gandol, conegué per mediació del senyor Font, copropietari de l'empresa de transports Ribot, Font i Artigues (actual SARFA), l'hisendat gironí Josep Ensesa, home de molta empenta i que posseïa algun tros de terra pels voltants de sant Pol, que s'adherí ràpidament a tan il.lusionada empresa.

Formació del Sextet Jazz-Band Guíxols l'any 1928. D'esquerra a dreta: Balmaña, Arseni Roig, Joan Costa, Marcó (Jazz-Band), Antoni Carbonell i Josep Roig. (Col.lecció: Josep Roig i Rigau).

orquestrina guixolenca va incloure en el seu personal i per les baixes d'Alfons Viladevall i Joaquim Balmaña, els joveníssims Francesc Loubat al jazz-band, Ramon Pla al saxofon i, reforçant aquest conjunt, Josep M. Vilà al piano; i es rebatejà també l'agrupació amb el nom d'orquestrina Guíxols. Àdhuc, en les audicions de sardanes la cobla era incrementada amb la col.laboració dels músics Marcó, de Santa Cristina, Font, Borrell i un altre instrumentista del qual no he pogut saber el seu nom. Les peces cabdals del seu repertori sardanístic el configuraven –com no– sardanes d'autors guixolencs: *"Primavera"* i *"Juny"* (Garreta), *"L'aplec de Salenys"* (Figueras), *"Fogolleig jovenívol"* (Vilà) i d'altres de la qualitat com *"Frigola i romaní"* (Pérez Moya), *"La masovera guapa"* (Blanch), *"Ruixat d'estiu"* (Saderra), *"Mercenata"* (Bou), *"Enjogassada"* (Serra), etc.

Fotografia de l'orquestrina Guíxols l'any 1931. D'esquerra a dreta hom pot reconèixer a: Arseni Roig, violí de trompa; Josep Roig, contrabaix; Ramon Pla, saxofon; Antoni Carbonell, trombó de vares; Francesc Loubat, jazz-band; Josep Ma. Vilà, piano i Joan Costa, trompeta. (Col.lecció: Carles Carbonell i Fornós).

Per la premsa local consultada sabem que l'orquestrina Guíxols, tant com orquestrina de ball com de cobla sardanista, obtingué compliments durant les temporades musicals 1933-36, en franca rivalitat amb l'orquestra, també local, Dazzling Jazz.

La nit de cap d'any de 1932-33, i volent festejar els casinos l'arribada de l'any nou amb balls de revetlla, es contractaren les orquestres Guíxols, Quintet Garreta i Dazzling Jazz, per les societats locals Nou Casino La Constància, El Guixolense i Casal Llevantí, respectivament. Es veieren tots tres molt concorreguts, particularment el de La Constància, i l'endemà, diumenge, diada de Cap d'any, els Amics de la Sardana celebraren la festivitat d'una ballada de sardanes, executada per la Cobla Guíxols, al bell mig del Passeig del Mar. No sabem, però, si la son i el cansament de la nit passada, deixà veurehi gaire gent. El que sí podem assegurar és que l'orquestra, tan sols, interpretà tres sardanes que no tingueren cap més valor que fer ballar a la concurrència abans d'anar-se'n tot corrent cap a l'enyorat llit.

Aquest mateix any, l'orquestrina Guíxols va ser l'agrupació musical guixolenca que més lloguers realitzà durant la temporada de 1933; en destacaren les contractes de la festa de Sant Antoni abat, pel mes de gener, amb missa inclosa en honor a santa Rosa de Lima, els balls de pre-carnaval i carnestoltes, o el concert de la secció coral Romea celebrat al teatre Novetats pel mes d'abril. Pel juny, l'orquestrina-cobla Guíxols amenitzà el I Aplec de la Conca, organitzat pel Centre Excursionista Mar i Muntanya, i el VII Aplec Sardanista a les pinedes de la Font Picant de Bell-lloc d'Aro, juntament amb la cobla Cassà de la Selva. Posteriorment actuaren a la Festa Major de Llagostera, a la festa de la Patrona de S'Agaró, Nostra Senyora del Carme i, durant el mes de setembre, a la Festa Major de Castell d'Aro, contractada pel recent inaugurat Centre Democràtic Castellarenc.

A principis de 1934, Josep M. Vilà va deixar l'orquestrina Guíxols per passar a formar part de l'orquestra Dazzling Jazz, tal com ho havia fet l'any 1931 en Josep Balmaña. Aleshores, Arseni Roig, passà a ésser el pianista de l'orquestrina, i es contractà per a la plaça de violí a Jaume Bañeras. La nova formació artística debutà pel mes de febrer d'aquell any al casino La Constància. Malgrat l'absència de Josep M. Vilà, la *"Guíxols"* continuà actuant ininterrompudament a la nostra ciutat i en els actes més significatius de les rodalies; VIII Aplec de la Font Picant, II Aplec de la Germandat Excursionista a l'ermita de Solius, Festa major de Castell d'Aro, etc..., així com als entreactes al teatre Novetats amb motiu de l'estrena de les obres dels dos millors elencs classificats al concurs de teatre amateur de Catalunya: l'estudi d'art dramàtic de Molins de Rei i l'agrupació Romea de Sant Feliu de Guíxols, que representaren *"La filla del Carmesí"* (Segarra), i *"L'avi"* (Apel.les Mestres), respectivament.

A meitats de l'any següent, debutà com a cantant de l'orquestrina Guíxols el guixolenc Arcadi Berga component fins aleshores del Quartet Berga i que posteriorment actuaria, juntament amb alguns companys de la *"Guíxols"*, a l'orquestra Víc-

---

L'any 1920, la platja de sant Pol, deserta fins aleshores, fou profanada per una terrassa de fusta i uralita amb deu tímides casetes de bany, a banda i banda pintades amb colors estridents. L'entrada als banys costava aleshores trenta cèntims i la gent podia romandre-hi tot el dia i fer ús del pou d'aigua dolça que, a mode de dutxa, era accionat pels banyistes donant voltes a una maneta-bomba d'expulsió d'aigua. Aquell mateix any, els senyors Gandol i Ensesa, improvisaren, per la Verge del mes de setembre, un envelat amb les casetes desmontables i que es veié molt concorregut. La il.luminació, a tan espectacular acte, va anar a càrrec de fanalets a la "veneciana", malgrat que, de tant en tant, algun d'ells acabà cremat davant l'esglai del respectable. L'orquestra contractada cobrava aleshores 100 pessetes per dues sessions de tarda i nit amb dret a consumició gratuïta.

Tres aspectes dels banys de S'Agaró. 1r. Els banys durant l'estiu de 1920. 2n. Transport utilitzat per arribar als banys de S'Agaró l'any 1922. 3r. Panoràmica dels banys durant la temporada estiuenca de 1927. (Rev. de S'Agaró. 1954. Arxiu Municipal S.F.G.).

La cobla-orquestrina Guíxols fotografiada al pati de can Vicens de Solius l'any 1931. D'esquerra a dreta hom pot veure a: Marcó, Font, Arseni Roig, Francesc Loubat, Borrell (?), i Josep Roig. Asseguts: Josep M. Vilà, Joan Costa, Antoni Carbonell, Joan Carbonell i Ramon Pla. (Col.lecció: Joan Carbonell i Fornós).

tors, un cop acabada la guerra civil espanyola. El seu debut artístic, va escaure pel mes de juliol de 1935 en un ball ordinari celebrat en una nit de diumenge al casino La Constància, on fou justament aplaudit pel nombrós públic assistent (59).

La cobla-orquestrina Guíxols romangué en actiu fins a meitats del mes de febrer de 1936, després d'haver actuat, satisfactòriament, durant les festes de carnaval celebrades al *"casino España"*, de la població empordanesa de Portbou. Un mes després naixia, amb quasi la totalitat del professorat anterior, l'orquestra local Catalonia Jazz, on destacava a la seva formació un nou valor musical, el jove guixolenc Valentí Rourich.

(59) Conformaven aquests balls designats com a "ordinaris" l'execució, per part de l'orquestra, de tres peces de concert i onze ballables durant la nit de tots els diumenges a excepció dels que fossin de nit de revetlla. Els "cxtraordinaris", es composaven de tres peces de concert i setze de ballables, i se celebraven únicament quan el dilluns era festiu, incloent-hi com a tal la revetlla de sant Esteve, a excepció dels dies de carnaval i Festa Major.

Aquesta contracta realitzada per l'orquestrina Guíxols i la junta del casino La Constància l'any 1934, es prorrogà fins a començaments de l'any 1936, i es fixà una retribució pel lloguer anual de quatre mil pessetes en lliuraments proporcionals i per mesos vençuts.

JOSEP M. VILA (1928)

Seguint l'aureola del seu mestre i company Juli Garreta, el jove i inspiradíssim compositor, Josep M. Vilà, es configurà com la personalitat musical més rellevant d'ençà el traspàs del genial Garreta. La seva prompta mort deturà, de cop, un munt de projectes i realitats que, tal vegada, l'haurien fet excel.lir a la justa fama de talent avantatjat i de la qual, Vilà, n'era indiscutiblement mereixedor.

La seva innata sensibilitat, lligada amb l'entusiasme per la composició, li feren despertar enormes ànsies de composar tot tipus de música: sardanes, sarsueles, obres teatrals, composicions religioses, i que en definitiva no el deixaren centrar-se en un determinat tipus de música i extreure, així, tota la seva essència. No obstant això, la seva producció sardanística, àmplia i notòria, fou d'una tècnica molt depurada i amb un regust d'indiscutible catalanitat.

Josep M. Vilà i Gandol, va néixer a Sant Feliu de Guíxols el 19 de novembre de 1904. Ben aviat demostrà als seus pares, Josep Vilà i Plàcida Gandol la ingènita vocació del seu fill envers el sublim art musical, i inicià les primeres nocions artístiques amb els professors locals Agustí Figueras i posteriorment amb el mestre Ramon Novi, ex-director de la coral Gesòria (60).

Les formidables actituds mostrades per Josep M., davant els mestres Novi i Figueras, aconsellaren d'encetar una instrucció profunda i de percepció teòrica i musical lluny de la seva ciutat nadiua. Ingressà l'any 1914 a l'escolania i capella de Montserrat, on hi romangué set llargs anys que li donarien una sòlida i immillorable formació musical, alhora que compartí amistat i experiències amb el que seria també gran mestre i director sardanístic, Conrad Saló.

L'any 1921, Josep M. Vilà retornà a Sant Feliu. La mort, dos anys abans, del seu pare, precipitaren la plena i total dedicació com a professor de música. Donà classes particulars, amenitzà projeccions de cinema mut amb el quintet Garreta, etc., i ajudà en tot el possible a la seva mare que, per manca de recursos econòmics, va haver d'anar a "fer feines" per les cases. Josep M. Vilà no oblidà mai aquell sacrifici fet pels seus pares i que, malgrat ésser una família humil, treballaren incansablement perquè el seu fill adquirís la instrucció necessària en el vast camp musical.

Aquest mateix any, Vilà, substituí a mossèn Musqueres, rellevant personalitat musical, i que ja n'hem parlat anteriorment, com a organista de la capella de música parroquial de la nostra ciutat, i escriví, a partir d'aquest moment, nombroses peces religioses, *tedèums i música sacra* que, afortunadament, encara avui són interpretades dins el nostre temple parroquial (61).

(60) Josep M. Vilà va estudiar també amb l'eminent Juli Garreta poc abans d'ésser internat a Montserrat. Hem de suposar, però, que Vilà sofrí estoicament, a l'igual que la majoria d'estudiants a càrrec de Garreta, les llargues i enutjoses hores de retard del mestre, produïdes per ineludibles ocupacions professionals.

Francesc Loubat, músic de l'orquestrina Guíxols i de la cobla Víctors, i alumne en el seu temps de Juli Garreta, m'explicà les grans aglomeracions que s'originaren a casa de Garreta, en presentar-se alumnes de diferents graus musicals i d'hores convingudes a l'espera de l'arribada del mestre. Malgrat la seva tardança, Garreta sempre tenia temps –si bé menys de l'esperat– per donar una ullada als treballs dels seus deixebles, i sermonejava aquells que no s'havien après la lliçó amb una frasse castissa i xamosa d'aquell immens compositor: "Ai, mecason el san carai patró de Mallorca!. Avui no t'has après gaire la lliçó, eh nen?".

(61) Anteriorment a la reparació de l'orgue parroquial de la nostra vila, a finals del segle XIX, hi havia com a mestre de capella, Mn. Rovira i Geronés (1886). Conjuntament amb aquesta reparació es féu càrrec del mestratge Mn. Narcís Musqueres (1895), que el substituí a la seva mort, Josep M. Vilà (1922). (Francesc Civil. "El fet musical a les comarques gironines", pàg. 86).

L'escultor guixolenc Joan Balmaña realitzant els últims retocs del bust de Josep M. Vila. (Àncora. 1988).

Entre 1924 i 1927, Josep M. Vilà va composar gran quantitat d'airoses sardanes, sovint supervisades pel mateix Juli Garreta, les quals foren estrenades, en la seva majoria, per la cobla de moda a Sant Feliu, la Unió Guixolenca, que revelà així i malgrat la seva jovenesa –aleshores Vilà comptava escassament vint anys– les grans qualitats i predisposició envers el camp sardanístic: *"Vol de gavines"*, la seva primera sardana, *"Boira"*, *"Confidències"*, *"Flors de Maig"*, *"Esclat d'amor"*, *"Poncellina"*, *"S'Agaró"*, *"L'aplec de l'amor"*, *"Pubilleta"*, *"Roselles i Ginesta"*, *"La gata i en balitre"*, *"Pastor i pubilla"*, etc.

A principis de l'any 1927, Vilà començà a treballar en la musicalització de les poesies *"Cançó a l'amiga"*, i *"Amor lleuger vol joguines"*, de l'escriptor-poeta Emili Saleta i Llorens, entusiasta col.laborador del setmanari guixolenc l'Avi Muné, les quals foren extretes del recull de poemes *"A l'ombra del camí"* (1924). Composà també el poema titulat *"Cançó"*, del guixolenc Enric Bosch i Viola, condensat al volum *"Exaltacions i paisatges"*, en tres composicions tan excel.leïdores com ben resoltes musicalment i que afegirien nous llorers als ja legítimament guanyats pel jove guixolenc.

No obstant, les ànsies de Josep M. Vilà per composar i descobrir noves formes i sensacions feren, a vegades, que la peça musical no obtingués l'èxit desitjat. Així, fou el cas de la *"Sardana dels sembrats"*, lletrejada per mossèn Camil Geis i musicada per Vilà, estrenada el mateix mes d'abril que els poemes d'Emili Saleta i que fou titllada de *"peça senzilla i sense ulteriors pretensions, de les quals ni afegeix ni treu cap llorer al seu autor. Vilà* –concloïa la crítica musical de "l'Avi Muné"– *pot fer més coses de més volada"*.

Poc temps després, Josep M. Vilà, inicià una estreta i entusiasta col.laboració entre diversos autors teatrals i llurs obres, que s'encetaria amb l'arranjament musical del sainet líric *"L'arribada del ministre"*, de J. Manubens i Vidal, que s'estrenà pel mes de gener al teatre Novetats davant escassíssim públic. Aquest mateix mes, i malgrat la decebedora assistència a l'estrena del sainet, el compositor guixolenc començà a treballar de ferm en la musicalització d'una obra de l'autor local Francesc Masferrer, titulada *"Traïdoria no venç l'amor"*.

El primer de juliol d'aquell any va escaure's, per segona vegada a la nostra història, l'arribada a Sant Feliu del gloriós Orfeó Català sota la direcció del mestre Millet, després de quasibé vint-i-set anys des que, per primera vegada, l'eminent coral trepitgés la nostra vila aquell 29 de juny de 1901. Aquell any ho feia amb una espectacular excursió marítima a bord de la motonau J.J. Sister, on la cobla La Principal de Bages, del Maresme, estrenà la sardana de Josep M. Vilà, *"Mar Plana"* (62).

L'any següent s'estrenà a Sant Feliu de Guíxols, amb immillorables elogis per part de la crítica musical, l'episodi simfònic descriptiu per a tres cobles *"El timbaler del Bruch"*, amb gran assistència –aquesta vegada sí– de nombrosos conciutadans desitjosos de comprovar els avenços del compositor guixolenc en el camp musical de la composició. Aquesta extraordinària obra de Vilà, seria reestrenada trenta-vuit anys després a Barcelona, l'abril de 1967 i executada per les cobles Barcelona, La Popular i La Principal de La Bisbal, sota la direcció d'un altre il.lustre guixolenc, el mestre-director, Lluís Lloansí.

En iniciar-se la dècada dels anys trenta, l'afany d'exploració musical de Josep M. Vilà no s'havia pas deturat, ans al contrari, evidenciava en aquells moments enormes estímuls de palpejar tot tipus de músiques i composicions, per i en benefici exclusivament del seu art. Així, podríem destacar l'èxit de la cançó *"El rosal"*, estrenada a la funció de la *"Compañia teatral de Marian Beut"* al teatre Vidal pel mes de maig de 1930, i la notabilíssima *"Missa a quatre veus"*, amb acompanyament de corda i estrenada a la parròquia de la nostra ciutat, el dia de Festa Major a l'ofici en honor a sant Feliu. També cal esmentar l'obertura de l'obra de Pous i Pagès, *"L'endemà de bodes"*, per a cobla d'onze instruments i dues timbales, amb uns passatges vibrants i emotius que foren executats per la cobla Guíxols, degudament augmentada, al saló Novetats el mes de març de 1932, i la *"Missa in honorem cordis eucharistici*

(62) La vinguda de l'Orfeó Català a Sant Feliu de Guíxols, per segona vegada, fou celebrada entusiàsticament per milers de guixolencs que volgueren donar la benvinguda a la coral i testimoniar, així, el seu reconeixement per la tasca capdavantera com a agrupació musical i patriòtica.

A bord de la motonau J.J. Sister, s'executà per la cobla La Principal de Bages l'estrena de la sardana de Josep M. Vilà, "Mar Plana", i s'interpretà tot seguit davant Giverola, la sardana del mateix nom del plorat Juli Garreta. Poc abans d'enfilar el redòs de la muntanya de sant Elm, hom pogué escoltar la sardana amb el nom d'aquell meravellós indret de Lamotte de Grignon. Per fi, i en arribar a l'escullera del nostre port, plena a vessar d'una gentada com mai s'havia vist, la cobla llançà a l'aire els acords triomfals i vibrants de "Juny" que ressonaren des de les Sofreres fins a la Punta de Garbí, emocionant a tots els reunits. Crits de joia i visques a l'Orfeó s'escoltaren per tot arreu mentre anaven caminant pels carrers de Colom, Passeig dels Guíxols i del Mar, fins arribar a la nostra parròquia, on interpretaren "Canteum Amoris" i "Pregària a la verge del Remei".

Després de dinar a la rotonda i galeria coberta dels Banys Sant Elm l'Orfeó executà, al teatre Novetats, "El cant de la senyera" que féu aixecar tot l'auditori i esclatà amb una ovació clamorosa. Aquella tarda, l'Orfeó interpretà les següents peces: "La filla del marxant", "Cançó del lladre", "El fill de D. Gallardo", "El cant dels ocells", "El noi de la mare", "Empordà" i "Rosselló". No cal dir que la sortida de l'Orfeó Català del saló Novetats, esdevingué apoteòsica.

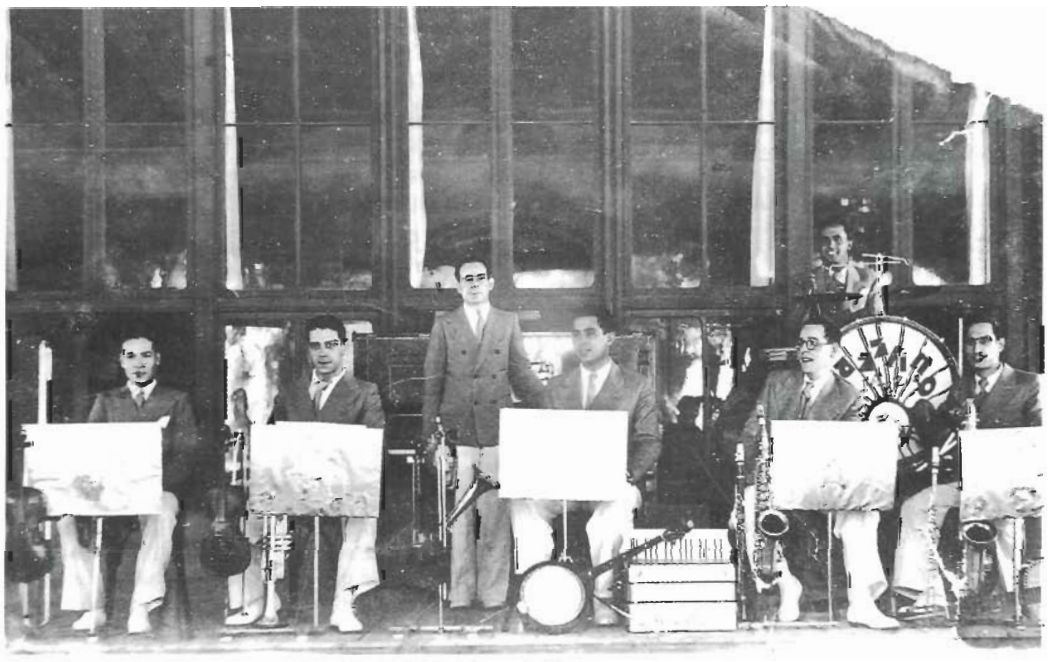

Fotografia de la quarta formació de l'orquestrina Dazzling Jazz, en una sessió de ballables al casal Llevantí. D'esquerra a dreta hom pot reconèixer a: Joan Planas, Joan Pujol, Josep M. Vilà, Joaquim Balmaña, Santiago Irla, Josep Isern (Jazz-band), i Rafael Figueras. (Col.lecció: Rafael Figueras i Auladell).

Jesus", cantada en el solemne ofici de la Festa Major de Castell d'Aro, pel Cor Parroquial de St. Feliu dirigit pel mateix Vilà el mes de setembre de 1932.

Poc abans d'iniciar-se la temporada teatral de 1932-33 a la nostra ciutat, l'agrupació Romea de St. Feliu va concebre la idea de posar en escena el poema dramàtic de Ventura Gassol, aleshores conseller de cultura de la Generalitat, *"La cançó del vell cabrés"*, escrit vers 1920 i amb certes influències de l'escola dramàtica alemanya. S'encarregà de les seves il.lustracions musicals el mestre guixolenc Josep M. Vilà. L'afinitat i admiració que Vilà descobrí en la narrativa de Gassol, optimista, vehement, sensible i respectuosa –no oblidem que Bonaventura Gassol cursà estudis eclesiàstics al seminari de Tarragona – originaren una profunda inspiració que concretà afanyosament poc després a la partitura.

L'estrena de l'obra es va fer al teatre Vidal, el dilluns 7 de novembre de 1932, per la reconeguda Agrupació Romea de St. Feliu, durant la solemníssima vetllada d'obertura de la temporada teatral i en presència del conseller Gassol. La importància d'aquesta representació no va fer negligir en cap detall la presentació de l'obra i llur dignitat artística; s'encomanaren els decorats a l'Associació de Teatre Selecte i el vestuari a l'acreditada sastreria teatral *"Casa Paquita"*.

La vigorosa obertura del primer acte, on Vilà hi aplegà efímerament el compendi de tots els moments del poema, féu preveure en l'ànim dels espectadors la certesa de trobar-se davant unes originals composicions d'artista de gran volada, amb coneixements immillorables d'una tècnica d'inspiració-concepció, utilitzades en el si de l'escena i eminentment executades per una orquestra de vint-i-dos professors conjuntament amb la secció coral Romea. (L'emissora radiofònica Ràdio Associació oferí la seva interpretació en directe, en senyal d'important esdeveniment, per a tota la seva àrea d'influència).

No cal dir que l'escenificació i musicalització de *"La cançó del vell cabrés"*, resultà un èxit sorollós; destacaren en la part teatral els guixolencs: Pilar Casanova, Lola Miralles, Mastell, Escriba, Galofre i Trias i Jacomet; sobresortí, però, com a veritable faedor i heroi d'aquella vetllada, Josep M. Vilà (63).

L'any següent, l'Associació de Teatre Selecte, va encarregar al músic guixolenc la composició de les cortines musicals de la magnífica obra teatral avantguardista titulada *"Era un home!"*, del comediògraf belga Max Deauville i traduïda al català per Gassol.

Interessant document fotogràfic per a la història musical guixolenca. Josep M. Vilà i Ventura Gassol, conjuntament amb els actors de l'agrupació Romea de Sant Feliu, reben els aplaudiments del públic en finalitzar l'obra "La cançó del vell cabrés" al teatre Vidal. (Col.lecció: Lluís Lloansí i Marill).

L'estrena de l'obra es féu pel mes de setembre de 1933, al teatre Vidal davant una esplèndida concurrència desitjosa de gaudir, altre cop, dels inspirats coneixements musicals de Vilà, incorporats simultàniament a l'escena teatral i que foren molt apropiats a l'ambientació de l'obra de Deauville, d'on sobresortia el quadre final que el compositor guixolenc el clogué amb una força i sentiment que féu embadalir el públic assistent amb els acords finals, excel.lentment interpretats per l'orquestrina Guíxols i el Quintet Garreta. L'allau d'aplaudiments que provocà a la sala la conclusió de l'acte final, obligà a sortir al proesceni el mestre Vilà i el traductor de l'obra Ventura Gassol, qui aprofità l'ocasió per fer lliurament a Benet Escriba, membre de l'Agrupació Romea, de la primera medalla honorífica de l'entitat.

La darrera estapa musical de la seva vida, emplaçada cronològicament en els anys 1935-37, brandejà entre els joiosos anhels de llurs composicions artístiques i l'inici dels desventurats succesos de la guerra civil espanyola. D'aquesta manera, Vilà, començà a treballar en la transformació en òpera del poema dramàtic *"Guillem de Cabestany"*, escrit l'any 1934 per Jaume Rorquelles, projecte musical que restà inacabat en produir-se la seva prematura mort. Participà també, pel mes de gener de 1935 en el concert celebrat al Casal Llevantí, on acompanyà magistralment al piano els coneguts artistes: Ricard Fusté, baríton i Manuel Paredes, tenor, interpretant peces de Rossini, Poncelli, Verdi, etc. I pel mes de juny s'estrenà, al IX Aplec de la Font Picant, la sardana titulada *"A una noia bruna"*, i dos mesos després, al saló Catalunya i durant la festa Major, es representà una opereta en tres actes del novell comediògraf Crehuet-Julià, musicada pel jove compositor ganxó.

La carrera ascendent de Josep M. Vilà, era aleshores una realitat constatada. Tal vegada, i com hem exposat anteriorment, s'hauria anticipat si les seves ànsies de coneixement, s'haguessin concentrat en un determinat tipus de música. Malgrat això, Vilà va rebre del cronista musical del setmanari Costa Brava, una crítica immillorable a la seva tasca musical durant aquests darrers anys: *"...la seva carrera artística constituïda a base de continuats èxits, el portaran indiscutiblement a vèncer, a la llarga, l'obstacle de la indiferència amb tot el que es mira essent novell i provincià, per a situar-se d'una vegada en l'envejable lloc dels privilegiats"*. Malauradament, la greu malaltia hereditària que Vilà contragué –el seu pare va morir de tisi tuberculosa l'any 1920– tallà tota esperança envers el compositor guixolenc.

Immediatament després de la sublevació de l'exèrcit sediciós que provocà l'estat de guerra el 19 de juliol de 1936, la CNT-FAI de Sant Feliu va col.lectivitzar tots els músics locals –a l'igual que ho faria també amb les col.lectivitzacions d'obrers, indústries i comerços– i els destinà a amenitzar durant els dies festius els entreactes de les sessions de cinema que es projectaven al teatre Vidal, fins ben entrat l'agost de 1937, en què Sant Feliu sofrí, per primera vegada, l'agressió mortal de les bombes.

La primera actuació de *"l'Orquestra Col.lectivizada del Cinema"*, s'escaigué a finals de la segona quinzena de juliol de 1936. Estava constituïda per prop de trenta professors amb gran duplicitat d'instruments freqüents, sobretot de violins, però alhora, s'evidenciava una manca d'elements de vent com podien ser oboès, trompes, tubes, etc. De fet, podríem dir que, malgrat el considerable nombre de músics que composaven l'orquestra, no es podia considerar una formació gaire ortodoxa.

Josep M. Vilà, formà part irreversiblement d'aquesta col.lectivització i malgrat que fou considerat sempre apolític, se'l relacionà ben aviat amb persona pròxima a creències religioses. Capficat, doncs,

(63) Malgrat que Josep M. Vilà contribuí inicialment amb una sinopsi musical del poema de Ventura Gassol, "La cançó del vell cabrés", per l'escenificació de l'Agrupació Romea de Sant Feliu, el músic guixolenc ja havia iniciat, amb anterioritat, la composició musical per a tranformar l'obra de Gassol en una veritable i moderna òpera.

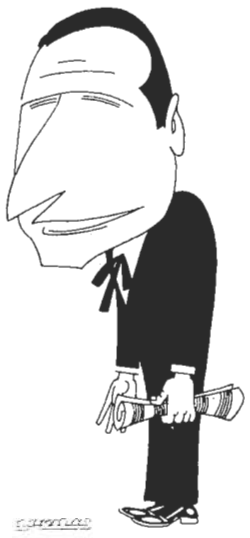

Josep M. Vilà vist pel dibuixant guixolenc Narcís Masferrer (Narmas).

pels greus successos d'aquell mes, on existí una intensa repressió, saqueigs, crema d'imatges, etc., així com la destrucció de l'orgue parroquial, de gran estima per a Vilà, originaren ràpidament la desestabilització de l'atàvica malaltia i, en conseqüència, la seva paorosa disseminació pulmonar.

A mitjans del mes d'agost va ocórrer un succés, aparentment sense gaire transcendència, però que agreujaria encara més les temences del músic i la seva malaltia. Fou concretament el 15 d'aquell mes, dia d'audició al saló Vidal en què, el segon pianista i deixeble de Vilà, el també guixolenc Lluís Lloansí, s'acomiadà del seu mestre en passar a residir a la població de Sant Joan les Fonts. La seva absència havia d'ésser coberta durant l'actuació pel primer pianista, en Josep M. Vilà, però aquest no es presentà en patir aquell mateix vespre el primer vòmit sangonós (64).

Aquesta incompareixença de Vilà, fou relacionada per diverses persones com a boicot per la representació de l'obra en cartellera, tal vegada no massa respectuosa amb les idees religioses d'aquells moments, i es rumorejà la fal.làcia d'una confabulació premeditada entre Vilà i Lloansí, aquest últim, induït pel germà del sacerdot guixolenc i vicari de Calella de la Costa, mossèn Ramon Lloansí.

Josep M. Vilà va haver de suportar tota mena de sospites i ànsies enmig d'un clima impregnat de repressió i violència. No fou gens fàcil per a Vilà, assumir tanta incertesa a l'entorn de la seva vida. Aquella malaltia pulmonar, heretada del seu pare i que s'havia manifestat funestament aquell 15 d'agost passat, s'agreujà amb una reacció de tal virulència que es féu necessari d'ingressar-lo a l'hospital de Girona, on morí la vigília del seu sant, el 18 de març de 1937, quan comptava tan sols trenta-dos anys.

ORQUESTRINA DAZLING JAZZ (1932)

Coincidint amb la inauguració de la nova societat recreativa guixolenca Casal Llevantí, el mes de febrer de 1932, durant les festes de carnaval celebrades al seu local social, fins aleshores estatge de l'entitat casino "El Guixolense", va fer la seva presentació pública i per primera vegada, la nova orquestrina local Dazzling Jazz, qui amenitzaria durant molts anys els lluïts balls organitzats al Llevantí.

Aquesta agrupació musical la configuraven als seus inicis i en formació de concert els professors Joaquim Balmaña i Agustí Bañeras; violins, Santiago Irla, clarinet; Josep Isern, percussió; Rafael Figueras, flauta i la senyoreta Teresa Bosch, piano; mentre que per a conjunt de ballables i jazz era integrat pel Balmaña, violí de trompa; Bañeras, violí i banjo; Irla i Figueras, saxofon i Isern, jazz-band.

Entre les temporades de 1932 i 1933, l'orquestrina Dazzling Jazz va actuar assíduament a totes les vetllades rellevants del casal Llevantí (cap d'any, carnaval, festa major, etc.) també contractada a diferents poblacions com a l'hostal de la Gavina de S'Agaró (abril 1933), Olot (juny), casino "La Unión" de Palamós i balneari Termes Orión de Santa Coloma de Farners (setembre), festa de Santa Llúcia de Santa Cristina d'Aro i festes de Pasqua Nadalenca de Llagostera (desembre). Va estar reforçada durant aquestes dues temporades pels pianistes Joan Gironella i posteriorment Lluís Badosa en substitució de Teresa Bosch, i la inclusió, a meitats de 1933, de Joan Pujol a la trompeta.

A començaments de 1934 varen incorporar-se a l'agrupació musical guixolenca Joan Planas, al trombó i Josep M. Vilà al piano, aquest últim provinent de l'orquestrina Guíxols i que es féu càrrec immediatament de la direcció del Dazzling Jazz. Com és de suposar la nova formació del professorat es presentà oficialment pel mes de febrer al casal Llevantí amb gran satisfacció dels concorrents.

Fou a partir d'aquest any en què el Dazzling Jazz inicià, de la mà de Josep M. Vilà, una trajectòria de continuades i lluïdes actuacions amb uns repertoris adients i variats per a tot tipus de celebracions i que la portarien a ésser una de les orquestrines més sol.lícites de les nostres comarques. D'aquesta manera, actuà pel mes de febrer i durant els balls de preparació de carnaval a l'Ateneu Pi i Margall de la Bisbal, amb sorollós èxit, a les festes d'aniversari de la proclamació de la República, pel mes d'abril, a la veïna població de Llagostera, i dos mesos després, a Torroella de Montgrí. Allà executà, magistralment i en concert, una selecció de l'òpera de Verdi, *"El trobador"* que féu aixecar el públic

Fotografia de la segona formació de l'orquestra Dazzling Jazz. D'esquerra a dreta: Rafael Figueras, Santiago Irla, Josep Isern, Joaquim Balmaña, Agustí Bañeras i Joan Gironella. (Col.lecció: Rafael Figueras i Aula-dell).

(64) Josep M. Vilà fou substituït al piano, en caràcter d'urgència i per aquella representació, pel pianista Arseni Roig. Posteriorment passà a ocupar la seva plaça a l'orquestra col.lectivitzada del cinema el jove músic guixolenc, Valentí Rourich i Nadal.

Fotografia de la tercera formació del Dazzling Jazz al casal Llevantí. D'esquerra a dreta hom pot reconèixer a: Agustí Bañeras, Lluís Badosa (piano), Joan Pujol, Joaquim Balmaña, Santiago Irla, Josep Isern (Jazz-band) i Rafael Figueras. (Col.lecció: Rafael Figueras i Auladell).

dels seients, i que ovacionà així la magnífica interpretació del professorat guixolenc.

Durant la temporada estival, la direcció de l'hostal de La Gavina de S'Agaró, va contractar el Dazzling per amenitzar les tardes del dijous i diumenges en l'anomenat *"te dansant"* per a clients d'aquell sumptuós establiment. S'oferí la retransmissió de llurs interpretacions per Ràdio Girona de Ràdio Associació que foren molt celebrades per tots els afeccionats radioïents, circumstància que es repetiria la temporada següent amb una nova contractació pel gran èxit aconseguit.

La modernització dels transports públics arreu de les nostres comarques, facilità notablement els desplaçaments i combinacions amb moderns *"autòmnibus"* a diferents indrets que temps enrera podien semblar molt inversemblats (vegeu el capítol dedicat a la Unió Guixolenca). Fins i tot, oferien a vegades serveis tant o més importants que moltes companyies de ferrocarrils, sobresortint per les seves prestacions, seriositat i puntualitat, l'empresa d'automòbils de viatgers Ribot, Font i Artigas s.a.

Aquesta pujança dels mitjans de transport possibilità que les orquestres poguessin desplaçar-se còmodament i ràpidament als lloguers distants de llur procedència, cloent d'aquesta manera aquelles indesxifrables cerimònies anteriors a pujar al carruatge, alhora que finien també aquelles llargues i enutjoses absències del seu domicili.

Així, doncs, aprofitant aquests confortables i segurs desplaçaments automobilístics, l'orquestra va poder ser contractada a diferents poblacions, relativament llunyanes. Actuaren a Vilassar de Mar (febrer 1935), on fou llargament ovacionat el seu saxofonista Jaume Irla en executar una fantasia obligada de saxofon (64), a Torroella de Montgrí (maig i desembre 1935) on actuà la nit de cap d'any al teatre Coll, i també a Palafrugell, Blanes, Figueres, Massanet (febrer 1936), entre d'altres.

Els darrers mesos d'existència com a entitat musical, varen escaure's entre els mesos de febrer i juny de 1936, on foren contractats els serveis del músic forani, Lluís Grau i Capdeferro, al contrabaix, s'augmentà el professorat de l'orquestrina a un total de vuit músics: Santiago Irla i Rafael Figueras, saxofons; Josep Isern, jazz-band; Joaquim Balmaña, banjo; Joan Planas, trombó; Joan Pujol, trompeta; Lluís Grau, contrabaix i Josep M. Vilà, piano-director. Actuaren tot seguit i amb notable èxit a les festes de carnaval del casino "El Guixolense", així com a les fires de Pasqua celebrades pel mes d'abril a la capital de la provincia.

Pel mes de maig d' aquell any, el Dazzling Jazz va encarregar la confecció d'un cartell anunciador al fotògraf de Sant Feliu, J. Manetes, amb un format i disseny del tot renovador, car es passava de les clàssiques targes-postals i tríptics de divulgació de les orquestres, a un preliminar *"poster"* a tamany foli que, fins aleshores, poques orquestres havien emprat. Es tractava, doncs, d'un pasquí conceptuat única i exclusivament per Manetes, combinant a blanc i negre uns clixés en positiu i negatiu que ressaltaven les figures dels músics. Malgrat l'impacte visual utilitzat en aquest disseny, l'orquestrina guixolenca no l'arribà quasibé a utilitzar, puix l'inici de la guerra civil espanyola, truncà tota possibilitat d'una continuïtat habitual i assenyada en tots els camps artístics i professionals.

(64) En aquesta actuació a Vilassar de Mar, va col.laborar amb l'orquestrina Dazzling Jazz, el tenor guixolenc Manuel Berga i Viladevall, cantant cançons argentines i mexicanes amb veritable encert. Una altra cooperació del tenor amb l'orquestrina local es produí pel mes de juliol de 1935 en un ball celebrat al casino "Guixolense", on obtingueren una vegada més els aplaudiments del públic assistent.

MODERN JAZZ (1935)

Substituint l'orquestrina Dazzling Jazz, com a orquestra oficial del casal Llevantí, debutà pel mes d'abril de 1935 i durant la festivitat del diumenge de Pasqua, la nova agrupació musical guixolenca Modern Jazz, formada pels professors Albert Granolleras, violí; Joan Dispés, violí i trombó; Lluís Garreta, violoncel i saxofon; Albert Codina, jazz-band; el calongí Josep Mir, trompeta; el palamosí Josep M. Are-

Cartell publicitari de la cinquena formació musical del Dazzling Jazz, realitzat pel fotògraf Manetas. D'esquerra a dreta: Lluís Grau Capdeferro, contrabaix; Santiago irla, saxofon; Josep Isern, jazz-band; Rafael Figueras, saxofon; Joaquim Balmaña, banjo; Joan Planas, trombó de vares, Josep M. Vilà, piano i Joan Pujol, trompeta. (Col.lecció: Rafael Figueras i Auladell).

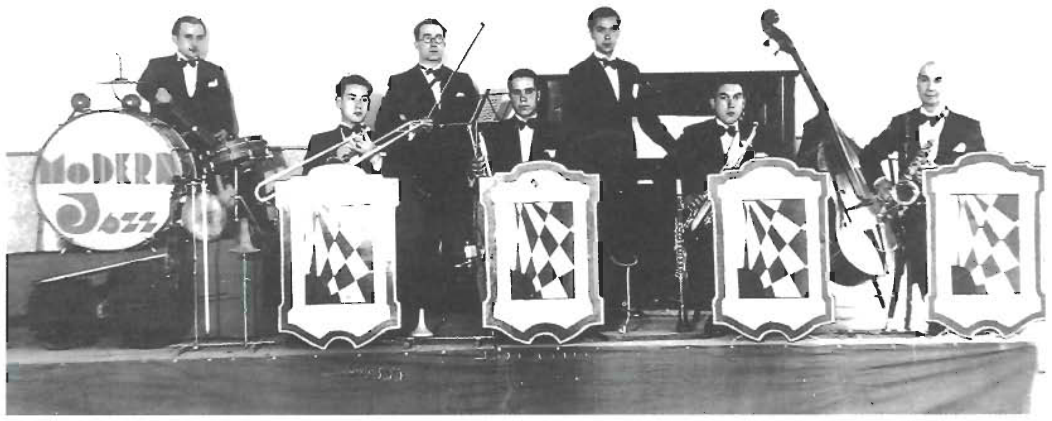

Fotografia de l'orquestrina Modern Jazz, realitzada al casal Llevantí l'any 1935. D'esquerra a dreta hom pot veure a: Albert Codina, jazz-band; Joan Dispès, trombó de vares; Albert Granolleras, violí, Josep Mir, trompeta, Lluís Lloansí, piano, Josep M. Arenas, saxofon i Lluís Garreta, saxofon i contrabaix. (Col.lecció: Maria Garreta).

nas, flauta, saxofon i clarinet; i Lluís Lloansí, al piano (65).

La seva estrena a Sant Feliu, causà excel.lent impressió entre la gran quantitat de públic que assistí al saló de ball de la societat, especialment durant el concert inaugural on l'orquestrina executà notablement les composicions *"Au temps dels moulins"*, una selecció de *"La geisha"* i *"Gaditana"*.

Malgrat que la major part de les seves actuacions les realitzà al casal Llevantí, aquesta agrupació actuà també fora de la nostra població, d'entre les quals destacà les efectuades al Centre Federal de Palamós (maig 1935), a la sala de ball de can Saleta del casino Cristinenc de Santa Cristina d'Aro, o a Bellcaire d'Empordà amb l'acompanyament especial del tenor Antoni Oliveras (maig 1936).

Com a tantes orquestres d'aquest país, la trajectòria musical del Modern Jazz, quedà truncada en iniciar-se la guerra civil espanyola que coincidí, aquell fatídic 19 de juliol de 1936, amb un ball estiuenc celebrat al casal Llevantí i on es veieren obligats a finalitzar, a corre-cuita, llur actuació.

(65) Lluís Lloansí i Marill va néixer a Sant Feliu de Guíxols el 25 d'agost de 1914. Els primers estudis musicals els va rebre del seu germà Just, però qui va despertar-li les inquietuds per la música fou sens dubte el seu mestre i amic Josep M. Vilà i Gandol.

La seva faceta com a músic d'orquestrina, la inicià amb el Modern Jazz com a pianista l'any 1935, a l'edat de vint anys, essent col.lectivitzat en esclatar la guerra civil, juntament amb altres músics guixolencs, i que formarien l'orquestra col.lectivitzada del cinema Vidal, malgrat però que la seva estada fou relativament curta en marxar de Sant Feliu el mes d'agost d'aquell mateix any.

La seva producció musical la inicià l'any 1942 amb la sardana titulada "Sol de maig", i composà posteriorment "Hivernal", "Maria Josepa", "La cançó de la joia", "Mar bella" i "La millor del roserar", totes elles dins la seva primera època. L'any 1959, Lloansí va obtenir el trofeu Sant Jordi, atorgat per votació popular, en el Concurs de Música Barcino, instituït pel Cercle Sardanístic de Barcelona, amb la presentació de les sardanes "Gentil" i "Flordeneu" durant el concert d'estrena de les obres guanyadores.

Malgrat que la producció del mestre Lloansí s'ha adreçat a la composició de diverses sardanes, moltes de les qual porten títols dedicats a Sant Feliu i rodalies, ("S'adolitx", "Punta Prima", "L'ermita de sant Grau", etc.) també ha realitzat excel.lents composicions de poemes musicals per a cobla, com el romàntic "Preludi i dansa", tal vegada, una de les seves obres més notables, "La darrera florida", o l'obra per a dues cobles i timbales "Fantasia lírica", estrenada a Barcelona, al Saló del Tron del Tinell, el dia 30 de març de 1930 per les Cobles La Principal del Llobregat i Mediterrània, dirigides per mateix autor.

Sortosament encara avui el mestre Lloansí composa vigorosament noves produccions sardanístiques, d'entre les quals destaca en aquests darrers anys la sardana "Tardoral", premiada l'any 1986 en el concurs sardanístic de Ceret (Rosselló), amb el primer premi del jurat i el premi popular, escollit aquest últim pel públic assistent, alhora que s'ha convertit en un excel.lent director de concerts en la modalitat de música per a cobla i imprescindible en tot concert organitzat al nostre país.

CATALÒNIA JAZZ (1936)

Pocs mesos abans d'iniciar-se l'esfereïdora guerra civil espanyola, va néixer a Sant Feliu de Guíxols, durant el mes de març de 1936, la nova orquestrina local anomenada Catalònia Jazz, amb la majoria del seu professorat provinent de la dissolta Orquestrina Guíxols, que debutà tot seguit i amb notable èxit per la festivitat de sant Josep a la població de Torroella de Montgrí.

Formaven part d'aquesta agrupació artística els músics guixolencs Arseni Roig, piano; Antoni Carbonell, trompeta; Joan Fontanella, trombó de vares; Ramon Pla i Francesc Loubat, saxofons; Arcadi Berga, jazz-band i Valentí Rourich, violí i banjo.

Malgrat la seva limitada existència com a agrupació musical (març-juliol), la Catalònia Jazz actuà considerablement arreu de les nostres comarques i amb singular èxit, com a l'Ateneu Social Democràtic de Girona, a l'hostal de La Gavina de S'Agaró i les festes de Pasqua de La Bisbal (abril), de Blanes (66), de

(66) En aquesta actuació celebrada el primer de maig de 1936 a la Casa del Poble de Blanes, l'orquestrina Catalònia Jazz va comptar amb la presència i la col.laboració del tenor guixolenc Manuel Berga.

Casino. El Guixoleuse. Sn. Feliu de Guixols.

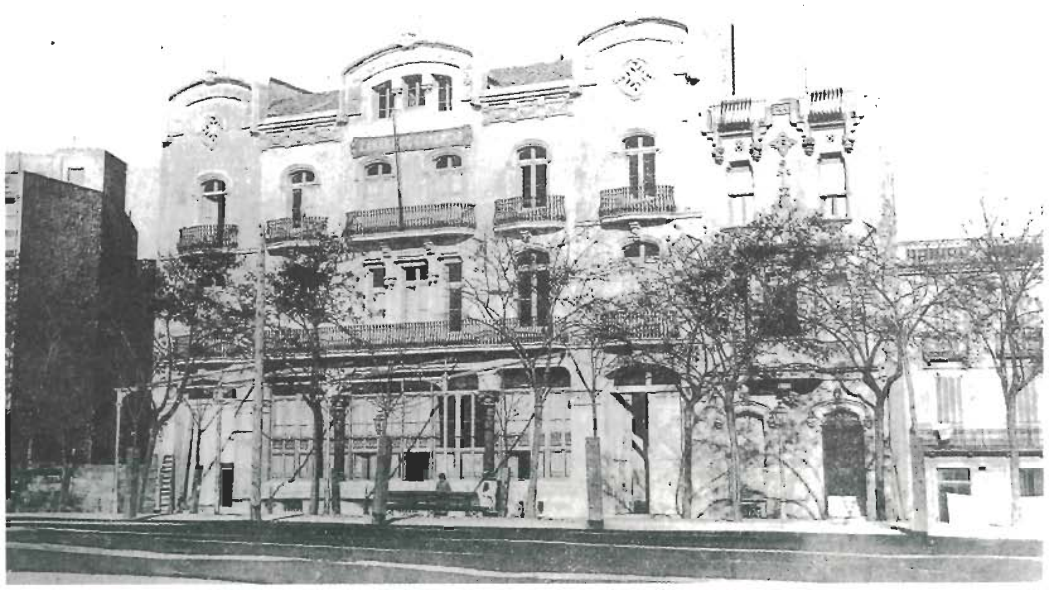

Fotografia del casino El Guixolense de Sant Feliu a començaments d'aquest segle. A la planta baixa de l'edifici hi hagué, durant els anys trenta i quaranta, la sala de ball del Casal Llevantí. (Col.lecció: N. Espuña).

Fotografia del cartell anunciador de l'orquestrina Catalònia Jazz de Sant Feliu. D'esquerra a dreta hom reconeix a: Valentí Rourich, Ramon Pla, Francesc Loubat, Arcadi Berga, Joan Fontanella, Antoni Carbonell i Arseni Roig. (Col.lecció: Carles Carbonell i Fornós).

Caldes de Malavella, de Torroella de Montgrí i de Llagostera (maig), i pel mes de juny altre cop a Blanes i Llagostera, on foren molt aplaudits en les seves interpretacions.

La darrera interpretació musical de l'orquestra guixolenca va escaure's durant el mes de juliol d'aquell any, per la festa major de S'Agaró. Donaren una audició de sardanes, matí i tarda, a la pista del camp d'esplai i esports, i executaren a la nit, a la sala de festes de l'hotel la Platja, una esplèndida sessió i especial revetlla amb els ballables més novetosos de la temporada.

Aquell mateix mes finia, sobtadament, la seva breu carrera musical en proclamar-se l'estat de guerra amb la sedició del general Franco i les seves forces, en contra de la voluntat democràtica i popular del nostre país.

COBLA ORQUESTRA VÍCTORS (1939)

La creació a la nostra ciutat de la coneguda orquestra guixolenca Víctors, va escaure's poc temps després d'haver-se acabat la guerra civil espanyola, en plena repressió política i cultural de la dictadura militar del general Franco. Semblava, doncs, que l'aspra realitat de postguerra, de fam, angoixes, i misèries, no era gens propícia perquè un grup de músics professionals formessin una orquestra i iniciessin així una normalitat –que si bé havia estat greument pertorbada– servís de veritable servei i distracció en aquells anys de greuge a la nostra pàtria i a la nostra llengua.

Fou així que l'orquestra Víctors es formà el 30 de maig de 1939, després d'haver-se gestat inicialment a la taverna de Ca la Paleta del carrer de la Barceloneta i consolidada posteriorment al carrer de la Volta número 6, pels músics fundadors Valentí Rourich, Miquel Jacomet i Joan Dispés, àlies en Dispés del cafè Debray.

Aquest encoratjador projecte musical, va tenir una ràpida i satisfactòria acceptació per part d'altres músics guixolencs per incorporar-se a la formació de la novella orquestra. Així, poques setmanes després, el grup musical comptava amb un excel.lent estol de professionals anhelosos de retrobar-se novament en un escenari cara al públic malgrat que, aleshores, encara es palpejaven a la població els tristos esdeveniments de la recent guerra.

Composaven inicialment el seu personal artístic els músics guixolencs, Joan Dispés, trombó de vares i violí; Joan Pujol, trompeta i violí; Miquel Jacomet, Valentí Rourich i Ramon Pla, saxofons; Arcadi Berga, contrabaix; Arseni Roig, piano; Josep Isern, àlies en Pepe del cafè, jazz-band; i el calongí Noé, a la trompeta. Es batejà l'orquestra amb el nom de Víctors –aleshores, potser l'única denominació viable i de clar pronunciament catalàparlant– i que la censura del *"Movimiento"*, interpretà erròniament en creure que s'al.ludia a aquell any de la *"victoria falangista"* (67).

(67) El nom inicial projectat per a l'orquestrina guixolenca era el de Jadri's però les autoritats governatives de l'època al.legaren reconèixer una certa fonètica estrangera, no gaire recomanable en aquells precisos moments. Aleshores, el guixolenc Narcís Masferrer (Narmas), batejà amb el nom de Víctors la novella agrupació musical.

Fotografia de l'orquestra Víctors realitzada als Banys de Sant Elm, l'any 1940. A dalt, hom pot veure a: Arcadi Berga, Josep Isern i Arseni Roig. Asseguts: Joan Dispès, Joan Pujol, Noé, Miquel Jacomet, Valentí Rourich i Ramon Pla. (Col.lecció: Arcadi Berga).

Fotografia d'estudi de l'orquestra Víctors, vers l'any 1945. Hom pot reconèixer, d'esquerra a dreta: Ramon Pla, Santiago Irla, Arcadi Berga, Joan Pujol, Josep Planas i Rafael Figueras. Asseguts: Joan Dispès, àlies en Dispès del cafè Debray, Arseni Roig i Josep Isern, àlies en Pepe del Cafè. (Col.lecció: Arcadi Berga).

La presentació oficial de l'orquestra Víctors davant el públic guixolenc va tenir lloc, durant els dos primers dies del mes d'agost de 1939, a la terrassa del casino "El Guixolense", en organitzar-se una mini Festa Major que congregà una immensa gentada al Passeig del Mar, per primera vegada, després de la guerra civil, en un acte musical i joiós que res tenia a veure amb les marxes militars que, a toc de trompetes i timbales, amenitzava la Banda Militar durant els seus concerts oficiosos a Sant Feliu (68).

L'aparició de l'orquestra Víctors, va ésser una veritable revolució social sorgida en uns difícils moments en què la població sofria les conseqüències directes d'una penosa postguerra. Les llargues cues per poder intercanviar les llibretes de racionament, l'atur forçós de la majoria d'obrers de la població i les obligades salutacions feixistes als salons públics en interpretar-se l'himne nacional, no amolliren els ànims d'aquelles persones que descobriren sobtadament en l'orquestra, una renovada i esperançadora sensació de defugir efímerament de totes les preocupacions i prohibicions quotidianes en aquell any de la *"gran victoria de la cruzada española"*.

Aquesta sorprenent popularitat amb què el públic guixolenc acollí el seu debut i posteriors actuacions dels Víctors, anava fonamentada, a més de les impecables actuacions musicals; amb uns espectaculars *"gags"* còmics –fins aleshores inèdits en una orquestra tradicional– i que vingueren a arrodonir les cèlebres actuacions de l'agrupació a la nostra ciutat. Una d'aquestes peces joglaresques –tal vegada la que més fama els donaria– fou, sens dubte, la paròdia teatralesca musical *"Fantasía de los tres mandarines"*, on l'orquestra, abillada amb disfresses de paper, feia omplir de gom a gom les terrasses de ball dels casinos guixolencs, deixant pràcticament en quadre a la marcial Banda Militar al so dels seus ritmes de timbales, trompetes i tambors. Aquest inesperat succés, que es repetiria freqüentment durant el primer any de la seva constitució, arribà a tenir, fins i tot, petits enfrontaments verbals entre músics d'ambdues formacions, malgrat que, pel compte que els anava als nostres músics, aquests acaraments no passaren de ser pures anècdotes.

A partir de l'any 1940 l'orquestra Víctors es consolidà, amb llurs interpretacions (Begin the begin, Picolino, Sombrero de copa, etc.), com una de les orquestres més contractades a les sales de ball de les comarques gironines. Actuà a poblacions de provada solera musical com la Bisbal d'Empordà, Cassà de la Selva, Figueres, etc., desplaçant-se a tal efecte amb un camió i xofer de lloguer, propietat del senyor Gay de Sant Feliu i que per superiors motius de custòdia i censura governativa, anaven escortats a la cabina per un oficial controlador del règim.

Entre els anys 1940 i 1950, la composició dels músics de l'orquestra, va anar evolucionant a mesura que alguns dels seus membres, per una o altra situació, abandonaren la nostra ciutat per obrir-se camí en altres poblacions amb més oportunitats laborals, com fou el cas de Valentí Rourich que es traslladà definitivament a Barcelona l'any 1942. D'aquesta manera, a mitjans d'aquella dècada, entrarien com a nous elements de la consolidada i acreditada, suara, orquestra-orquestrina i poc temps després cobla, els músics Borràs, Santiago Irla, Josep Planas i Rafael Figueras, en substitució del professor Noé, Rou-

Fotografia d'una sessió de ball a la terrassa de l'antic Hotel Murlà de la rambla Vidal, vers 1948-49. A primer terme i d'esquerra a dreta: Seràpio (músic de Palamós), Roser Roig i Joan Pujol. Al fons: Arseni Roig, piano; Arcadi Berga, jazz-band; Rafael Figueras, contrabaix; Josep Roig Rigau i Josep Planas, trompetes; Francesc Loubat, violí; Pere Pijuan, flauta; Caner (músic de Calonge), violí i Antoni Carbonell, trombó de vares. (Col.lecció: Autor).

(68) Durant les primeres actuacions que els Víctors realitzaren a Sant Feliu, els músics lluïen un vestuari expressamenit dissenyat per la modista Fina, esposa, alhora, de Miquel Jacomet.

ORQUESTA COBLA

VICTORS

SAN FELIU DE GUIXOLS

Vocalistas: A. BERGA y J. YSERN = LA ORQUESTA DE LOS EXITOS

Representante: **ARSENIO ROIG** - Cruz, 58 - Teléfono 105

CARTELL PUBLICITARI DE L'ORQUESTRA-COBLA VÍCTORS DE SANT FELIU DE GUÍXOLS, VERS L'ANY 1948.
D'esquerra a dreta i de dalt a baix hom pot reconèixer:
Grau, Arseni Roig, Rafael Figueres, Arcadi Berga i Josep Roig.
Josep Planas, Ramon Pla, Josep Isern, Pere Pijuan i Joan Pujol.
(Col.lecció Josep Roig).

Festa Major d'Esclanyà vers l'any 1948. Dempeus: Josep Roig, Joan Pujol, Joan Dispès, Josep Isern i Arcadi Berga. Asseguts: Josep Planas, Santiago Irla, Arseni Roig, Ramon Pla i Rafael Figueras. (Col.lecció: Josep Roig i Rigau).

rich i Jacomet, per bé que, aquest últim, tornaria a llur formació vers 1948, reemplaçant al saxofonista Irla (69).

Fou, doncs, que a finals de l'any 1949, aquesta capdavantera agrupació guixolenca, va afrontar definitivament el repte de convertir-se en una important cobla-orquestra de jazz, relegant aquelles originals i càlides actuacions còmiques musicals dels primers anys de volada, per afermar-se com una de les formacions artístiques més valuoses de les nostres comarques. Així, durant la temporada 1950-51, formaren part de la cobla-orquestra Víctors un fenomenal estol de professionals capitanejats per Arsèni Roig, alhora també el seu representant a les comarques gironines (70), Pere Pijuan, Francesc Loubat, Josep Planas, Pere Carreres, Rafael Figueras, Santiago Torrent, Joan Pujol, Serapio, Antoni Carbonell i Roser Roig vocalista de l'orquestra, conjuntament amb Arcadi Berga i filla del director. S'afegiren a la temporada 1953-54, Reixach, Amadeu Cuadrado i Juli Esteve, a la trompeta, fiscorn i tenora respectivament.

Aquesta excepcional formació donaria durant els anys 1953-56, continuades i reeixides interpretacions a diferents indrets de les nostres contrades, a més d'ésser, per molts anys, l'orquestra oficial de l'Esbart Dansaire Montclar de Sant Feliu de Guíxols, i que finiria, gairebé la seva existència, amb aquells apoteòsics recitals de dansa catalana celebrats durant els mesos de tardor de 1956 al local del centre parroquial de la Catequística.

En iniciar-se l'any 1956, l'agrupació guixolenca va sofrir un fort ensurt durant la tornada per carretera d'una de les seves actuacions fora de la nostra ciutat i que hauria pogut passar com un dels fets més luctuosos de la nostra història local. Succeí, doncs, que durant la matinada del dissabte 21 de gener, en passar pels voltants del poble de Bàscara i tot seguit d'haver amenitzat les festes de Vilajuïga, el cotxe que conduïa els músics de l'orquestra, en un viratge, va sortir-se de la carretera i s'estimbà contra un marge d'uns camps. L'accident, que fou de certa consideració, produí als músics diverses contusions i lesions de relativa importància, de les quals foren atesos a l'hospital de Girona (71).

(69) Miquel Jacomet va formar part, vers 1943-45, de l'agrupació musical guixolenca E.V.O.N. (Empresa Victòria, Orient, Novetats), la qual amenitzava oficialment tots els actes d'aquestes sales de cinema-ball, propietat del Sr. Balmaña. Diversos músics de la nostra ciutat, s'aplegaren a llur formació en diferents etapes, com Rafael Figueras, Albert Granolleras, Pallí i els dos germans Balmaña.

(70) La cobla-orquestra Víctors arribà a tenir tants lloguers fora de les nostres comarques, que es féu precís tenir un representant artístic a les comarques barcelonines, i s'encarregava directament dels seus contractes el senyor J. Noguera del carrer París, número 131 de Barcelona.

(71) L'orquestra Víctors, solia desplaçar-se habitualment als seus lloguers en un automòbil conegut com a Rubia, el qual era conduït per "es tartané". Aquest accident, doncs, venia afegir-se a una sèrie d'esglais per l'agrupació en traslladar-se fora ciutat, d'on destacà per la seva importància una capitombada feta per la Sarfa durant un desplaçament a la població de Tossa. La casualitat féu que l'accident fos a l'anada, fent que la tombada de l'autocar es decantés cap el costat del marge de la muntanya, que si hagués estat a la tornada, l'infortuni podia haver estat de conseqüències incalculables.

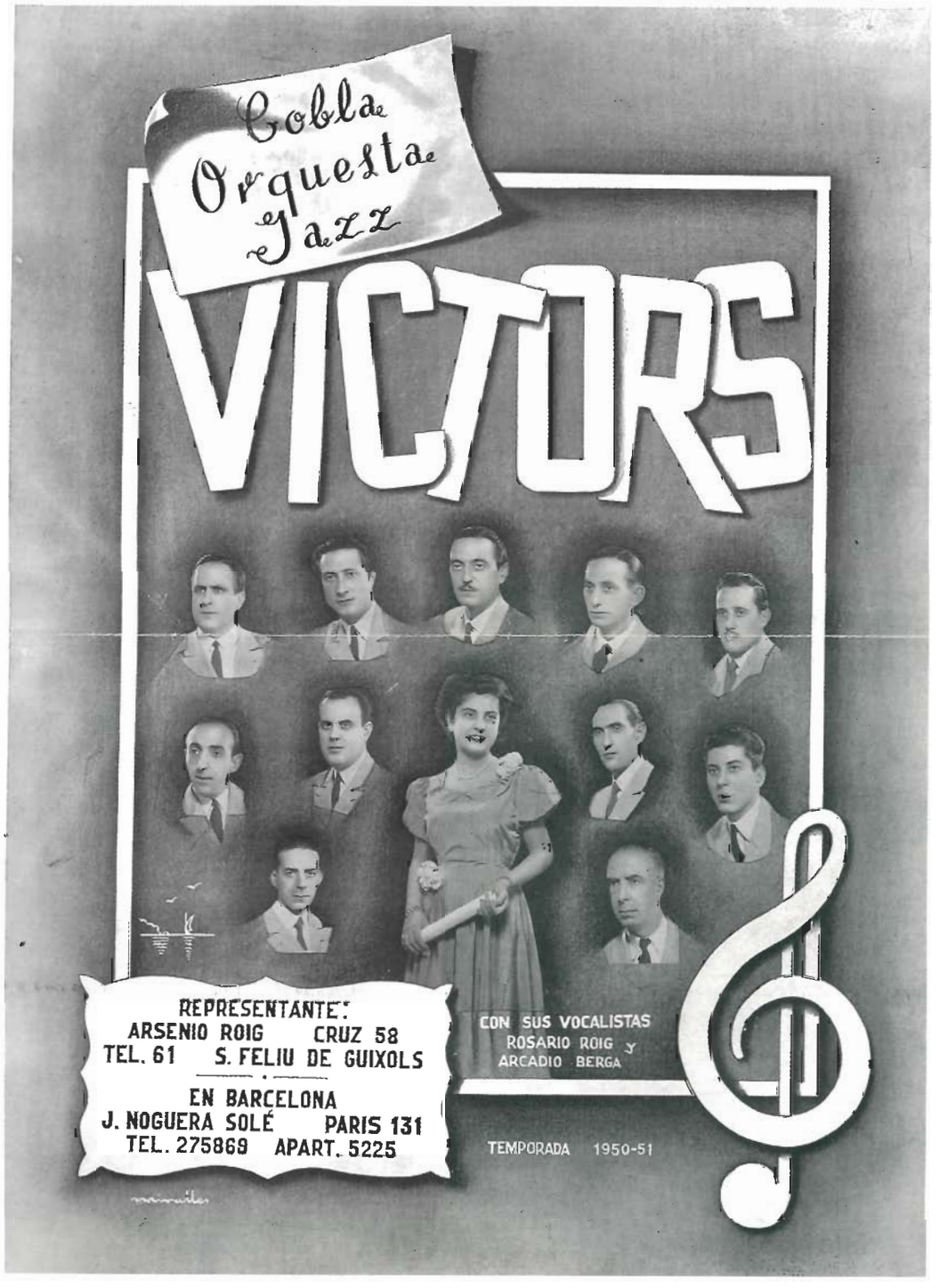

Cartell publicitari de la cobla-orquestra Víctors de la temporada 1950-51. D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Seràpio, Pere Pijuan, Arcadi Berga, Francesc Loubat, Pere Carreras, Josep Planas, Arseni Roig, Roser Roig, Rafael Figueras, Torrent, Joan Pujol i Antoni Carbonell. (Col.lecció: Carles Carbonell i Fornós).

Les dues darreres actuacions d'aquesta notable cobla-orquestra guixolenca varen escaure's el 31 de gener de 1957, en donar una audició de sardanes al Passeig del Mar, en honor de la festa de sant Joan Bosco, patró del ram de l'espectacle, i l'última de totes elles, durant la commemoració de l'aniversari de la *"liberación nacional"*. En aquells moments de la seva dissolució, el conjunt estava format pels següents professors: Arseni Roig, Antoni Carbonell, Joan Pujol, Arcadi Berga, Santiago Torrent, Josep Planas, Pere Pijuan, Josep Cullell, Francesc Sebastià Perxachs, Joan Pallarols, Amadeu Cuadrado i Pere Carreras, malgrat que entre les temporades 1946 al 1951 hi formà també part de l'orquestra el fill del director-conductor, Josep Roig.

Finia així una de les grans coblesorquestres que, durant molts anys, fou la màxima atracció a la nostra ciutat, comparable amb popularitat i durada amb aquelles antigues agrupacions ganxones anomenades La Vella-Esteve Garreta o la Unió Guixolenca, i que també, en el seu moment, produïren gran consternació entre el poble guixolenc per la seva lamentable i irrevocable dissolució.

Malgrat tot, encara es faria un intent de formar, amb un reduït nombre d'elements dels Víctors, una orquestra per amenitzar els balls, espectacles, actes oficials i religiosos, o *"corridas de toros"*, durant la temporada estiuenca d'aquell any i que, si bé, funcionà com a nova orquestrina, es dissolgué definitivament en acabar-se l'estiu de 1957 (72).

(72) Aquest nou conjunt musical va estar format pels professors Joan Costa, director-organitzador, Arseni Roig, Antoni Carbonell, Arcadi Berga, Pere Pijuan, Francesc Sebastià Perxachs, Joan Fontanella i Francesc Loubat.

JOAN PADROSA (1951)

Provadament Joan Padrosa i Josep Ribera són, a hores d'ara, els músics més importants amb qui compta la nostra ciutat dins el context musical, tant a nivell nacional com a l'internacional. Aquests dos guixolencs, lluny avui de la seva població nadiua, prossegueixen amb èxit sorollós la seva singladura musical en els seus respectius llocs de residència.

Joan Padrosa i Baus va néixer a Sant Feliu de Guíxols el dia 20 de juny de l'any 1930. El seu pare, Dalmaci, era fill de can Padrosa, una de les adrogueries més conegudes de la nostra ciutat, situada a la carretera de Girona i amb xamfrà al carrer de santa Magdalena, on avui hi ha instal.lada una moderna sabateria.

Poc temps, però, residí a Sant Feliu el nen Padrosa, ja que, l'any 1933 va haver de traslladar-se amb la seva família a viure a Tarragona, on hi residia la seva àvia materna i un oncle que era militar de carrera.

En esclatar la guerra civil espanyola l'any 1936, l'oncle va ser mobilitzat ràpidament cap al front, i la família d'en Joan va passar a residir a la població de la Canonja on hi restà fins l'any 1941. Allí, Joan Padrosa, inicià la seva instrucció musical de piano amb la senyoreta Paquita Vidal, germana del conegut baríton Pau Vidal, que era una senzilla i benvolent professora de música de qui Padrosa sempre ha guardat un entranyable record.

En finalitzar la guerra, la vida del noiet Padrosa havia sofert irrecuperables pèrdues. Primer, la mort de la seva jove mare i, segon, el presidi militar del seu oncle, capità de l'exèrcit republicà, que fou degradat, humiliat i expulsat de la milícia, pels militars vencedors del fratricida conflicte.

Joan Padrosa i Baus, fotografiat poc després d'aconseguir, l'any 1951 a París, el Primer Premi d'Honor i Primer nomenat del Conservatori Oficial. (Col.lecció Joan Padrosa).

Tot i això, l'oncle d'en Joan pogué recuperar la llibertat un any després i hagué de treballar al port de Tarragona èn la comercialització de peix fresc, tasca que, ben aviat, en fou un expert. Això va coincidir amb l'inici de les importacions del peix del nord cap als mercats catalans, fet que aprofità la casa Vidal de Tarragona per enviar a Sant Sebastià, i com a representant de l'empresa, l'onçle d'en Joan.

Així, l'any 1941, Joan Padrosa, que aleshores comptava onze anys, l'oncle i la seva àvia es traslladaren a la formosa ciutat donostiarra on nombrosíssims concessionaris de tot el sector peixater català compraven i expedien les mercaderies cap els mercats centrals, preferentment, de Barcelona i Tarragona.

Instal.lats definitivament a Sant Sebastià, Joan Padrosa continuà els seus estudis de piano amb la professora de música particular Clotilde García Pindo. Allí, el jove guixolenc, es dedicà en cos i ànima a l'estudi i a la formació musical, compaginada amb l'ensenyança elemental de l'escola bàsica.

L'any 1948, el conservatori de Sant Sebastià organitzà un concurs de piano amb els alumnes oficials del centre i Joan Padrosa, que aleshores realitzava la seva llicenciatura amb caràcter d'estudiant lliure, guanyà el primer premi de piano.

Malgrat haver obtingut aquest preuat guardó, la situació musical que se li presentava al jove Padrosa era força comple-

Fotografia de l'orquestra Víctors realitzada per les festes de carnaval de l'any 1948 (?) a la població de Roses. D'esquerra a dreta i dempeus: Joan Pujol, Ramon Pla, Borràs, Arcadi Berga, Rafael Figueras i Arseni Roig. Asseguts: Joan Dispès, Josep Isern i Miquel Jacomet. (Col.lecció: N. Espuña)

xa. En aquells moments l'alt nivell musical que posseïa el guixolenc, tan sols podia ésser superat en algun conservatori superior fora del país. Així ho manifestà als seus tutors Ataulfo Argenta, director oficial de l'Orquestra Nacional a Madrid, i que havia escoltat Padrosa en una de les seves audicions, i recomanà de prosseguir la seva educació a París, concretament amb el professor Ives Nat, eminent pedagog i considerat com un dels grans intèrprets mundials de la música romàntica.

Amb moltes dificultats, Joan Padrosa i la seva àvia materna, qui l'acompanyà en el seu desplaçament a l'estranger, obtingueren un visat de vuit dies de duració per anar a París –no oblidem que al veí país francès hi governava aleshores l'esquerra nacional– aprofitant el pretext d'un partit oficial de futbol que ambdues seleccions nacionals havien de disputar.

A París, Joan Padrosa inicià, tot seguit, una sèrie de tràmits per poder presentar-se als duríssims exàmens del conservatori francès. Malauradament, Padrosa i la seva àvia, restaren a la capital francesa quinze dies; una setmana més del que ho autoritzaven els seus respectius visats, fet que els comportà la seva detenció en franquejar la frontera d'Irun. Sortosament, el coronel Ortega, màxima autoritat a la ciutat basca i coneixedor dels estudis musicals del guixolenc, els va deixar marxar immediatament, no abans, però, d'haver complimentat un llarg i inacabable qüestionari policial.

Poc temps després, amb un nou visat governatiu i condicionat exclusivament per a l'obtenció de la beca musical francesa, Joan Padrosa va marxar cap a París per participar en les proves de selecció del conservatori parisenc. Tan sols tingué tres setmanes per a preparar la difícil *"Tocatte op. 9"* de Shumann i la *"1a. Ballada"* de Chopin, que devien ésser executades a la perfecció. Davant del jurat, doncs, el guixolenc les interpretà exquisidament i sorprengué, tot seguit, en iniciar, com a obra lliure, la *"Mazzepa"* de Liszt, difícil peça musical que el conservatori havia triat com a partitura obligada per a tots els participants. D'aquesta manera Joan Padrosa va obtenir, amb la màxima qualificació que es podia atorgar, una de les sis beques disponibles per a estrangers, entre un total de dos-cents setanta aspirants.

Això féu que Padrosa fos deixeble, durant dos anys, dels eminents mestres Jacquinot, auxiliar de càtedra d'Ives Nat, catedràtic del conservatori, qui animà el guixolenc a presentar-se, l'any 1951, al Premi Oficial del Conservatori de París. I així ho va fer. Padrosa es presentà al certamen amb les obres *"Sonata op. 109"* de Beethoven i *"Variacions"* sobre un tema de Paganini de Bramhs. El jurat concedí a Joan Padrosa el Primer Premi d'Honor amb unanimitat i Primer nomenat, i fou efusivament felicitat per tan acurada i inspiradíssima interpretació (73).

La premsa local ganxona de seguida se'n féu ressó. Així, l'Àncora del mes de juliol d'aquell any publicà: *"El joven pianista guixolense Juan Padrosa, ha obtenido en la capital francesa el primer Premio de piano del Conservatorio de Música de París, destinado a pensionados extranjeros. Hacía muchos años –como afirma la agencia periodística que nos transmite la información– que un español no conseguía tan alto como apreciado galardón. Vivamente felicitamos a este preclaro guixolense, que al conseguir tantos éxitos en su carrera, sitúa a nuestro pabellón tan dignamente".*

(73) Aquest important premi del conservatori francès, tan sols l'havien obtingut músics de la talla d'Iturbe o el mateix Ives Nat.

De fet, tota la premsa nacional parlà del premi obtingut per Joan Padrosa i, en algunes publicacions, com no, s'exaltà *"l'espanyolitat"* del premiat que tant agradava a les autoritats d'aquella època. Fins i tot, un diari andalús, publicà la curiosa notícia que a París, *"Juanita Padrona"*, havia conquerit el primer premi de piano.

El primer concert que realitzà Padrosa després del seu premi parisenc, va ésser al Palau de la Música de Barcelona i sota l'immillorable organització dels guixolencs Jaume Marill i Valentí Rourich. A portes obertes, doncs, i amb la presència de prop de més dos-cents guixolencs arribats en autocar a la ciutat comtal, Joan Padrosa executà, visiblement emocionat, un dels concerts més brillants de la seva trajectòria musical. I un mes després, al

Fotografia del mestre guixolenc Joan Padrosa que il.lustrà un programa de mà amb les millors crítiques musicals dels diaris El Alcazar, ABC i Informaciones de Madrid, La Vanguardia de Barcelona, El Correo Español i la Gaceta del Norte de Bilbao, El diario Vasco de Sant Sebastià, El diario Montañés de Santander i Le Sud-Ouest de la Rochelle (França). (Col.lecció: Joan Padrosa).

Fotografia de la caràtula d'un disc de Joan Padrosa enregistrat per la casa discogràfica Zafiro. (Col.lecció: Joan Padrosa).

Teatre Municipal de Girona, repetí l'audició sota la coordinació de Rafael Figueres i el seu fill Enric.

A partir de l'any 1953, Padrosa actuà com a solista en infinitat de concerts, orquestres i agrupacions musicals com: l'Orquestra Nacional a Madrid sota la direcció d'Ataulfo Argenta, Filharmònica de Bilbao, Gran Orquestra de l'Òpera de Montecarlo, Orquestra Filharmònica de la RAI a Milà, Orquestra Municipal de Barcelona, Orquestra Simfònica de Viena, etc., a més de participar en nombrosos festivals internacionals a França, Alemanya, Suïssa, Itàlia, Iugoslàvia –on actuà durant dos anys consecutius amb l'eximi violoncel.lista Ricard Boadell– Grècia o Txecoslovàquia.

L'exquisida manera d'interpretar a Schumann, Bach, Beethoven, Chopin, Frescobaldi, Liszt, Schostakovich o Gershwin, féu dir a Ives Nat, l'eminent catedràtic del Conservatori de París, que Padrosa era la sensibilitat artística personificada i, ahora, l'intèrpret idoni de Schumann (74).

Malgrat que Joan Padrosa resideix actualment a Sant Sebastià i des de l'any 1963 és catedràtic de piano al Conservatori de Música, mai no ha deixat de vincular-se al lloc que el veié néixer. Sant Feliu ha gaudit durant anys, especialment durant la temporada estiuenca, de les seves acurades interpretacions com a solista o amb acompanyament, ja des de l'any 1959 que inicià la seva continuada participació als festivals de la Porta Ferrada, als concerts de S'Agaró, on actuà conjuntament l'any 1960 amb el tenor Francesc Granés, o als concerts realitzats a l'església parroquial.

Joan Padrosa i Baus, guixolenc de soca-rel posseeix, segons la crítica especialitzada, la pulsació més elegant i segura dels concertistes del país conjuminada, sàviament, amb una emotivitat comunicativa molt poc corrent.

JOSEP RIBERA (1952)

Josep Ribera i Milán va néixer el 26 de gener de 1937 a la població de Sant Julià de Ramis, malgrat que a l'edat de tres anys es traslladà amb la seva família a la nostra ciutat. La seva innata vocació musical tingué l'inqüestionable esperonament del seu pare, músic de cobla i sabater d'ofici, que va saber fomentar l'estima del noiet envers la música universal i, en particular, la de casa nostra. Així, a l'edat de sis anys, el jovenet Ribera va iniciar els estudis de solfeig i piano amb la senyora Victòria Burcet, i posteriorment ho féu amb l'excel.lent mestre Pere Mercader de Cassà de la Selva.

Els òptims avenços musicals fets pel nen Ribera determinaren d'ingressar-lo, a l'edat de nou anys, al Conservatori de Música del Liceu de Barcelona on hi restà fins a concloure els seus estudis l'any 1953.

La primera notícia que tenim sobre l'activitat musical de Josep Ribera, aparegué a la premsa local, concretament en el setmanari Àncora del mes de març de 1951, en què el jove guixolenc actuà en l'entreacte de la diada de Sant Jordi al teatre Novetats (Vidal), on l'Esbart Dansaire Montclar escenificà *"La bolangera"*, *"Ball de sant Ferriol"*, *"Galop de cortesia"* i *"Ball de les cintes"*. I la segona informació aparegué també aquell mateix mes de març quan l'Escola de Música de Sant Feliu, dirigida aleshores pel mestre i director Pere Mercader, presentà els alumnes més brillants d'aquell any. Josep Ribera hi figurà al capdavant d'aquell curs conjuntament amb altres nois i noies guixolencs com: Carme Viader, Josep Albó, Roser Roig, Maria Dolors Albertí, Càndida Rubió, Isabel Callol, Montserrat Mallol, Victòria Menció, Assumpció Brugué i Victòria Gruart.

A finals de l'any 1953, Josep Ribera es traslladà a Londres per ampliar els seus coneixements de piano. Aquesta difícil etapa de la seva vida, on va haver de treballar durament en l'hosteleria britànica per costejar-se els estudis, tingué la seva part positiva puix, que en les seves estones lliures, generalment als vespres, tocava assíduament en *"pubs"* londinencs i fou allí, doncs, on decidí finalment de dedicar-se en cos i ànima a la seva passió: la música.

Josep Ribera debutà com a professional durant la temporada de 1954-55 al *"Royal College of Music"* de Londres i poc després retornà a Catalunya on donà una sèrie de concerts de música clàssica. Malgrat això, la política cultural i social que regia durant aquells anys de dictadura franquista l'impactà fortament i el féu decidir d'emigrar, l'any 1960, cap a Suècia.

Així, als seus vint-i-tres anys, Ribera inicià diversos estudis musicals amb el distingit mestre Hans Leygraf, professor principal de piano a l'Escola de Música de Ràdio Suècia, qui el nomenà, dos anys després, el seu màxim ajudant. Al mateix temps, el jove guixolenc començà, l'any 1965, la seva carrera artística com a concertista de piano a Suècia, amb un èxit de crítica sensacional i amb obres de Bartok, Debussy o Webern, per tot seguit actuar als auditoris més prestigiosos de Noruega, Dinamarca, Finlàndia, Suïssa, França o Gran Bretanya.

L'any 1970 el professor Hans Leygraff es retirà del Conservatori de Música de Ràdio Suècia i Josep Ribera el succeí al capdavant d'aquesta institució. Aquest reconegut conservatori és una escola per a perfeccionament instrumental i musical que acull, per selectives oposicions, alumnes de tots els països escandinaus i que han finalitzat les seves respectives carre-

José Ribera spelar svenskt och katalanskt 1920-tal
Musik från det produktiva och brokiga 1920-talet som det tedde sig i Sverige och spanska Katalonien. Två skilda och motsägelsefulla världar, men i musikhänseende inte utan paralleller. I Sverige framträdde pionjären Hilding Rosenberg drygt trettioårig med sin första pianosonat 1923, i Spanien ungefär samtidigt Robert Gerhard och de hos oss mindre kända Frederic Mompou och Ricard Lamote de Grignon.

José Ribera, utbildad bl a vid konservatoriet i den katalanska huvudstaden Barcelona men sedan länge etablerad som en av Sveriges ledande pianister, presenterar här ett urval pianoverk från dessa spännande skeden i spanskt och svenskt musikliv. Ribera har själv skrivit kommentarerna till musiken.

José Ribera plays Swedish and Catalonian music
Music from the productive, variegated 1920's as they appeared in Sweden and Spanish Catalonia. Two separate, contradictory worlds, but in respect to music, not without their parallels. In Sweden, the thirty year old music pioneer Hilding Rosenberg emerged with his first piano sonata in 1923, and in Spain at approximately the same time, Robert Gerhard, Frederic Mompou and Ricard Lamote de Grignon.

José Ribera, educated (inter alia) at the conservatory in Catalonia's Capital city (Barcelona), and established as one of Sweden's leading pianists, presents a selection of piano compositions from these exciting periods in Spanish and Swedish music life.

José Ribera spielt Musik aus Schweden und Katalonien
Musik aus den produktiven und bunten 20er Jahren wie sie in Schweden und im spanischen Katalonien entstand. Zwei verschiedene Welten voller Widersprüche, in musikalischer Hinsicht jedoch nicht ohne Parallelen. In Schweden trat der dreissigjährige Hilding Rosenberg mit seiner ersten Klaviersonate im Jahre 1923 hervor und in Spanien ungefähr gleichzeitig Robert Gerhard, Frederic Mompou und Ricard Lamote de Grignon.

José Ribera, u.a. am Konservatorium der katalanischen Hauptstadt Barcelona ausgebildet, aber seit langem als einer von Schwedens hervorragendsten Pianisten etabliert, präsentiert hier eine Auswahl von Klavierwerken aus dieser spannenden Zeit im spanischen und schwedischen Musikleben.

Fotografia i text en suec i anglès, de la caràtula posterior del disc enregistrat per Josep Ribera l'any 1970 a Estocolm, on interpretà obres sueques i catalanes d'autors de la talla de Frederic Mompou, Lamote de Grignon, Robert Gerhard o Hilding Rosenberg. (Col.lecció: Alfons Hereu Ruax).

(74) Joan Padrosa ha enregistrat dos discs de llarga durada amb la casa discogràfica Zafiro. Un d'ells recull l'obra més important de Chopin i l'altre, està dedicat a la música espanyola.

res en altres instituts. Davant, doncs, d'aquests excel.lents deixebles Josep *"Pepito"* Ribera, com molts dels seus amics el coneixen, té el càrrec d'un *"master class"* amb un reduït nombre d'alumnes (75).

En iniciar-se l'any 1973 el mestre guixolenc va organitzar a Suècia dos concerts dedicats a la música del nostre genial Garreta. Dos anys abans, el també guixolenc Jaume Marill l'animà a incloure, en els seus concerts internacionals, la *"Sonata en do menor"* per a piano i la *"Sonata en fa"* per a violoncel i piano del malaguanyat Juli Garreta.

(75) L'any 1976, el mestre Ribera tenia sota la seva responsabilitat solament sis alumnes que havien superat el selectiu programa que imparteix el centre: 2 suecs, 1 polac, 1 danès i 1 alemany.

Així, Josep Ribera donà per primera vegada un recital de l'obra *"Sonata en do menor"* a Södeltälge, una bonica ciutat sueca d'uns cinquanta mil habitants i poc després, concretament el 22 de febrer d'aquell any, ho féu a Estocolm. Des d'aleshores el pianista guixolenc ha inclòs en el seu repertori obres de Garreta que ha executat, brillantment, en moltes de les seves audicions a Suècia, en reunions musicals a la capital sueca, a la ràdio, a Copenhague, a Lausanne (Suïssa), a París o a Madrid. Aquell mateix any Josep Ribera gravà en disc i amb la casa discogràfica *"La voz de su Amo"*, la *"Sonata en do menor"* que sortí poc després al mercat internacional (76). Així, l'any 1974, donà també dues actuacions de la *"Sonata en fa"*, per a violoncel i piano, junt amb un dels grans violocel.listes d'Europa, el danès Erling Blondal Bengtsson. Aquests concerts varen ésser interpretats a la ràdio sueca i a l'Acadèmia Superior de Música de la Radiodifusió Sueca, on ambdós són professors.

"La història del meu interès personal per la música de Garreta és un fet molt banal i sense gaire interès. Tot músic professional (i tothom que tingui una mica "d'orella" per a la música) descobrirà després d'uns pocs compassos de Garreta, que ens trobem davant d'un mestre, davant d'un cas de meravellosa originalitat. La música de Garreta no necessita grans explicacions; ens entra al cor amb una força irressistible. El problema és que no hi ha gaire gent que hagi pogut escoltar aquesta música. Si Garreta hagués nascut a Àustria o a Alemanya, avui tindria un lloc destacat entre els grans mestres de la música. Malaraudament, el nostre país no hem sabut mai "llançar" els nostres genis, i aquí voldria pregar que féu un esforç per donar un perfil a la personalitat més gran de la història de la nostra Ciutat".

(76) Josep Ribera ha enregistrat més d'una dotzena de discs, la majoria d'ells amb un repertori convencional, dels quals n'hi ha dos dedicats a la música catalana.

Fotografia principal del disc de llarga durada enregistrat pel guixolenc Josep Ribera amb la casa discogràfica Caprice Stereo för Stockholm i on interpretà música dels anys vint de Catalunya i Suècia. (Col.lecció: Alfons Hereu Ruax).

Així ho escriví Josep Ribera, des de Suècia i amb la mà al cor, el 26 de febrer de 1975, en una carta que es publicà al setmanari Àncora.

La professionalització musical del mestre Ribera li ha reportat importants guardons a nivell internacional. És membre actiu de rellevants certàmens internacionals de música de càmera, així com membre honorari de la Reial Acadèmia de les Arts de Suècia. L'any 1976, la ciutat israeliana de Tel Aviv li dedicà amb el seu nom una de les seves àmplies i modernes avingudes en reconeixement a la difusió internacional que el guixolenc ha fet de la música israelita.

Els seus immillorables coneixements musicals l'han portat a impartir cursos d'interpretació a Oslo, Copenhague i Varsòvia, i en gran quantitat de països han gaudit dels seus concerts com l'extingida Unió Soviètica, Alemanya, Bulgària, Dinamarca, França, Finlàndia, Holanda, Itàlia, Islàndia, Noruega, Polònia, Regne Unit o Suïssa.

A tot això, Josep Ribera procedeix amb serenitat i modèstia: *"Jo sempre dic que el millor músic és el que pot aprendre més dels altres. Crec que jo mateix aprenc dels meus alumnes, puix sóc un mestre liberal. En plantejar algun problema musical als meus deixebles sempre treuen conseqüències inesperades de les quals, jo mateix, puc aprendre (77)".*

Josep Ribera i Milán resideix actualment a Dinamarca des de l'any 1989, on està casat amb la també pianista Adela Horn.

(77) Àncora, F.M. 1976.

LA INFLUÈNCIA MUSICAL ANGLO-SAXONA DELS ANYS SEIXANTA A SANT FELIU DE GUÍXOLS

A començaments de la dècada dels anys seixanta els joves del nostre país descobriren sobtadament, i després que s'iniciés als Estats Units d'Amèrica, als anys cinquanta, un nou corrent musical anomenat *Rhythm & Blues* que trencava amb tota la regla establerta per a la música tradicional de ballables. Era una música d'origen negre i per a negres, amb unes arrels fortament identificades d'una societat oprimida

i que féu obrir els ulls de molts joves blancs americans que aclamaren contestatàriament el *"rock del rellotge"* de Billy Haley fins a convertir-lo en el símbol d'un canvi generacional.

Ells deien que eren una *"raça"* a part, inquieta i conscient de si mateixa, allunyada de les generacions anteriors. Volien trencar amb els sistemes pre-establerts i la música, al seu entendre, era el camí idoni per aconseguir-ho. Prou de censures i de puritanismes blancs. Prou de versions blanques de les cançons de color. Calia escoltar amatents els sons purs i virginals de les arrels musicals del Rhythm & Blues original. El cert és, però, que el *"rock and roll"* no va néixer sobtadament sinó que s'engendrà des de l'aparició del *"Rhythm & Blues"* a partir dels anys 1954-55 i evolucionà rítmicament amb Chuck Berry, Fast Domino, Pat Boone i Little Richard, sense oblidar-nos d'Elvis Presley amb el seu so inicial del *"country & western"* blanc.

L'any 1960 i en comparèixer a l'escena musical importants músics i grups de *"rock"* com Phil Spector, Sam Cooke, Ray Orbison, The Drifters, The Crikets, Shadows o Everly Brothers –els Beatles no iniciaren la seva fulgurant carrera fins el 1963– començà a aflorar entre diversos joves de la nostra població l'anhel d'imitar, a imatge i semblança, els moderns músics *"ye-ye"* d'aquells moments.

La primera formació juvenil que es configurà com a grup experimental de música moderna fou l'anomenat Albatros l'any 1961-62, preludi del conegut grup guixolenc Sherpas, que es dedicà a experimentar amb una música intrascendent més pròpia de benevolents afeccionats que no d'una compacta formació musical. Formaven aquest grup quatre nois guixolencs que debutaren aquell mateix any al Col.legi de la Salle, o els *"Hermanos"* com es coneixia popularment a Sant Feliu: Joan Canadell, piano; Enric Águila, guitarra solista; Jaume Bas, guitarra rítmica i Alfons Hereu a la bateria, per bé que en alguna ocasió també hi formà part Lluís Marcé.

Fotografia de la primera formació experimental de música moderna de Sant Feliu vers l'any 1963. Es tractava del grup Albatros i que seria el preludi del conjunt guixolenc Els Sherpas. D'esquerra a dreta hom pot reconèixer a: Alfons Hereu, Francesc Mas, Joan Canadell i Enric Águila. (Col.lecció: Joan Canadell).

Fotografia del conjunt musical Els Sherpas realitzada l'any 1965. D'esquerra a dreta: Joan Canadell, Jordi Camps, Francesc Mas, Alfons Hereu i Manel Planas. (Col.lecció: Joan Canadell).

A finals de l'any 1963 es produí el primer contacte amb nous elements musicals que donarien base al futur grup musical. Es tractava de Francesc Mas, solista i cantant de l'orquestra Selvatana, Manel Planas, fill d'un altre destacat músic guixolenc i Joan Canadell, membre d'Albatros. D'aquesta unió nasqué posteriorment, i després d'experimentar en el seu *"taller musical"* del carrer santa Margarida, el conjunt Sherpas –tal vegada i juntament amb els Burinots, el grup més popular i que mobilitzà més joventut en els incomptables festivals matinals que se celebraren al Centre Parroquial *"La Catequística"* i als *"Hermanos"*.

ELS SHERPAS (1964)

La formació inicial d'aquest conjunt guixolenc la configuraven: Joan Canadell al piano; Manel Planas, guitarra rítmica; Francesc Mas, guitarra solista i vocal i Alfons Hereu a la bateria i que debutà el 6 de desembre de 1964 en el cinquentenari del futbol guixolenc celebrat al Royal Cliper, i es feren mereixedors de l'aprovació general del públic assistent.

L'any següent, concretament pel mes de març de 1965, s'incorporà al grup Jordi Camps al contrabaix i Màrius Jacomet, fill de Miquel Jacomet component dels legendaris Víctors, que substituí a la bateria Alfons Hereu en marxar, aquest, cap al servei militar.

Els Sherpas actuaren tot aquell estiu per diferents poblacions de la costa amb les més modernes versions dels grups anglesos i americans. Arribada la tardor el conjunt es reduí a quatre components, passant Joan Canadell a ocupar la bateria, Jordi Camps el contrabaix, Francesc Mas a la guitarra solista i la veu i l'adquisició del nou guitarrista rítimic Josep Camps, germà d'en Jordi i que, a ben segur, va ésser la formació més coneguda i consolidada a través de la seva carrera musical (73).

Les seves primeres actuacions es realitzaren al local New River del carrer Zamenhof, per poc després lliurar tot un seguit de recitals a la província de Girona i a part de Barcelona, com les sales de festes del Roseto de Palamós, Galà de Cassà, la Pèrgola de Riudarenes, Mercantil de Banyoles, Nova Orleans de Lloret i els *"dancings"* locals de la Gàbia d'or del

(73) Josep Camps provenia, aleshores, del també conjunt guixolenc Els Bufafurats que comptava en les seves files amb De Haro a l'acordió, Josep Camps, a la guitarra rítimica i Albert Descayre a la bateria. De fet, en aquells anys, sorgiren diversos conjunts de limitada durada a la nostra població i que passaren ràpidament a l'oblit. D'aquests podem citar, a més dels Bufafurats, el conjunt Los Mustacos format per Fortuno Navarro, Josep Donaire, Prieto i Santiago que obtingueren pel mes de març de 1967, el cinquè lloc de la classificació general de grups de música moderna en el II Festival del Baix Empordà celebrat a la Bisbal i organitzat per la societat l'Aliança Bisbalenca. O Los cinco de San Feliu de Guíxols que el mateix mes participaren en el festival celebrat a Girona per *"La voz de radio Gerona"*. Altres guixolencs que també se sentien inclinats cap al món de la cançó decidiren, per aquella època, de fer-ho en públic com: Fernando Mendoza, Josefina Aurelio Rodríguez, Josep M. Sabench, Jaume Teixidor, Antoni Mayor, Narcís Viñas, Albert Conchillo, Fina Montalban o Josep Colomer.

Lotus Park, casino La Constància, Las Vegas, etc., fins i tot arribaren a sortir en un programa de TV estatal.

L'última etapa musical del grup fou durant la temporada del 1968. Josep Carmona substituí Josep Camps a la guitarra rítmica i Manel Planas a Jordi Camps al contrabaix. Pocs mesos després Carmona va deixar el grup i fou reemplaçat per Enric Águila, un antic membre d'Albatros fins a la seva dissolució definitiva.

Oportunament, l'any 1988, José Luis Alvarez, director i presentador del programa radiofònic *"Los cuarenta principales"*, edità un disc, de llarga durada, gravat en una actuació en directe del conjunt ganxó l'estiu de 1966 a la població de Lloret de Mar. D'aquesta manera els Sherpas han entrat a formar part de la col.lecció discogràfica *"Història de la música pop española"* amb el número de registre 76.

L'any 1986 el grup guixolenc tornà a actuar per les nostres contrades amb alguns membres de l'antiga formació. Així, un any després, la formació del conjunt guixolenc la formaven: Francesc Mas, guitarra solista i cantant; Enric Águila, guitarra rítimica; Josep Gui, contrabaix (ex-membre dels grups Yetis i Nova Experiència) i Josep Lluís Sánchez i Joan Rodríguez (ex-membres del Tropical Grup) als teclats i bateria respectivament.

Fotografia del conjunt Los Saturnos realitzada l'any 1968 davant l'emissora de ràdio Girona. D'esquerra a dreta: José Ma. García Navarrete, Matías Lara, Luis Muñoz, Fernando Quintero i Emili Moreno (Col.lecció: Emili Moreno).

SATURNOS (1965)

L'any 1965 es convertí en una data clau per a la història de la música pop-rock. Els Beatles gravaren aquell mateix any la pel.lícula *"Help"* de Richard Lester. Mick Jagger i els Stones cantaven a veu trencada el seu *"I can't get no satisfaction"*, i The Who se situava al capdavant de les llistes musicals amb el seu himne *"My generation"*. El LSD esdevingué el pa de cada dia per aquella generació que cercava respostes i mostrava inquietuds difícils de dilucidar. Havia esclatat amb tota la seva força el *"swinging London"* o revolució boja. Ja no era qüestió d'una definició musical, més o menys, comprensible per a una societat conservadora i moralista, sinó que era tota una nova generació que empenyia, vigorosament, cap a un nou sistema de vida, de fer i de dir.

Cartell publicitari del grup guixolenc Els Sherpas. Aquesta formació va ésser la més coneguda i consolidada de tota la seva carrera musical. D'esquerra a dreta hom reconeix a: Francesc Mas, Josep Camps, Joan Canadell i Jordi Camps. (Col.lecció: Joan Canadell).

Mary Quant inventà la minifaldilla aquell any i el mateix Harold Wilson, parlamentari laborista, parafrasejava conceptes més semblants al parlar quotidià dels John, Paul, George i Ringo, com *"revolucions tecnològiques"* o *"cent dies d'acció i dinamisme"*, que no als d'un metòdic i polit *"premier"* britànic.

Al nostre país tot això el deixà força confús, sobretot, musicalment parlant. La minifaldilla encara trigaria un xic més a imposar-se entre les jovenetes més agosarades. Els Brincos, Raphael, Adamo, Miguel Ríos i els Beatles eren els que més s'escoltaven a qualsevol mitjà de comunicació. I els Sírex i els Mustangs es mantenien en primera fila.

Sant Feliu de Guíxols comptava, aleshores, amb el primer grup format a l'estil dels conjunts anglo-saxons i que en el capítol anterior ja n'hem parlat: els Sherpas. Aquell mateix any, però, es formà a la nostra població el conjunt els Saturnos i de la qual hi formaven part Fernando Quintero, guitarra rítmica; Luis Muñoz, guitarra solista, i orgue; Josep M. García Navarrete, saxofon i acordió i Emili Moreno, bateria.

Aquest conjunt ganxó, format gairebé en la seva totalitat per fills d'emigrants del sud de la península, actuà durant uns quants anys com a conjunt *"ye-ye"* per les comarques gironines. Diversos festivals escolars, juvenils, festes de barri i les novetoses *"discotheques"* foren els escenaris que trepitjaren més assíduament els Saturnos.

L'any 1968 actuaren en directe a *"radio Gerona"* dins el programa juvenil de l'emisora *"Música joven"*. La seva durada com a formació es perllongà fins ben entrat l'any següent en què, per diverses causes, es dissolgué aquesta agrupació musical.

Fins aquí, doncs, arriba la relació cronològica dels músics i agrupacions musicals de Sant Feliu de Guíxols entre els anys 1865 i 1965. Malgrat això, a partir d'aquesta última data, hi hagué a la nostra ciutat un moviment musical intens de joves guixolencs que se sentiren identificats amb la música pop-rock d'origen britànic o nord-americà. Per això, en aquest llibre, cal fer el seu lloc corresponent i amb un apèndix els conjunts de música moderna i altres agrupacions que debutaren a partir de l'any 1966 com els Burinots, Crueltys, Yetis i posteriorment el grup de folck Els de Sempre, la colla Jacomet o la Coral Cypsella.

APÈNDIX

BURINOTS, CRUELTYS I YETIS (1966)

L'any 1966 va ésser l'inici per a tres formacions musicals guixolenques, eminentment autodidactes, i de les que encara avui es recorden amb més complaença:

Fotografia del conegut conjunt guixolenc Els Burinots durant una actuació de l'any 1967. Aquests joves guixolencs es feren molt populars en versionar temes anglesos de novetosa actualitat. D'esquerra a dreta hom reconeix a: Albert Gallego, guitarra i harmònica; Josep Collell, guitarra; Cisco Cosp, contrabaix i Pito Descayre a la bateria. Qui resta ajupit entre en Cisco i en Josep és l'Albert Descayre, germà d'en Pito i antic membre del Conjunt Bufafurats. (Col.lecció: Albert Gallego).

Burinots, Crueltys i Yetis. Es tractava, doncs, de grups de joves escolars afeccionats a la música moderna que aprengueren, majoritàriament d'oïda, per suggeriments o mètodes d'ensenyança a llarga distància, a manejar els seus respectius instruments.

El primer grup que es presentà en públic va ésser els Burinots qui, mig en broma, mig seriosament, actuaren el 7 de març d'aquell any al festival escolar de la diada de sant Tomàs d'Aquino. La seva formació la composaven tres estudiants de batxillerat de l'institut Abat Sunyer de la nostra ciutat: Albert Gallego, harmònica i guitarra solista; Josep Cullell, guitarra rítmica i Josep "Pito" Descayre a la bateria. La vetllada fou excel.lent i les peces musicades pels tres joves guixolencs feren vibrar tots els estudiants presents a la sala. Aleshores, cap d'ells no va ésser conscient que d'aquesta feta sorgiria una formació musical estable i que actuaria durant més de cinc anys per a totes les poblacions de les comarques gironines.

Poc després d'haver fet la seva presentació semi-oficial a Sant Feliu, participaren en un festival de conjunts de música moderna al cinema Arinco de Palamós. En aquesta ocasió hi formà part un nou element del grup, Francesc "Cisco" Cosp, al contrabaix, íntim amic de Josep Cullell i que s'integrà a partir d'aquest moment com un dels membres més actius de la formació. Les seves interpretacions de Nit de Llampecs i Down Town, foren rebudes calorosament. El resultat fou concloent: segons classificats de la general i trofeu recordatori per a uns nois de catorze anys.

Aquest èxit aconseguit a Palamós esperonà les ànsies per convertir-se en una formació musical amb ànims de superació. Així, entre els anys 1967 i 1968 els Burinots participaren en importants festivals i concursos de conjunts moderns: Girona, Palamós, Olot, Cassà de la Selva, Palafrugell, St. Feliu, etc. i aconseguiren vuit primers premis, quatre segons i dos tercers. Això féu que molta part de la joventut guixolenca i de poblacions veïnes els consideressin com a ídols musicals d'àmbit local. L'any 1968 es creà a Sant Feliu el club de *"fans"* dels Burinots i poc més tard a Palamós. No cal dir que, emparant-se en la tradicional rivalitat d'ambdues poblacions, aquests grups d'admiradors eren per si antagonistes.

Aquell mateix any i de la mà d'Alfons Hereu, cineasta amateur i ex-membre del grup Sherpas, els quatre musics guixolencs filmaren una pel.lícula a Sant Feliu, en format super 8 mm., que es presentà al Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava. El seu plantejament cinematogràfic, entre el cinema fantàstic-surrealista i psicodèlic, obtingué grans elogis per part del jurat internacional. De fet, Hereu establí un vincle d'unió entre el seu guió de ficció i els somnis, fets realitat, dels components dels Burinots, car s'iniciava l'argument amb una festa juvenil on els llums, el fum i l'alcohol, feien somiar a cada un d'ells que formaven part d'un grup musical. Fatídicament, però, un conflicte nuclear segava de cop i tràgicament aquesta senzilla il.lusió.

A finals del mes de gener de 1969 el setmanari Àncora anunciava, a toc de bombo i platerets, el gran homenatge que la joventut guixolenca oferiria al conjunt més de moda dels últims anys. Així, el cronista Xavier de Lerma informava els seus lectors del *"cálido homenaje"* als Burinots: *"Quien más quien menos, habrá oído hablar del conjunto guixolense "Els Burinots". Festivales, actuaciones e incluso trabajos periodísticos hablan del más popular de los conjuntos guixolenses de los últimos años. Porque, eso sí, "Els Burinots" son ante todo populares;. y esa popularidad la han conseguido a base de esfuerzos y sacrificios y siempre, aunque parezca imposible, siendo los mismos quienes lo integran.*

Y así, el próximo día 1 de febrero, sábado, la juventud guixolense les tributa-

Fotografia publicitària d'Els Burinots, convenientment signada pels quatre "nois de Sant Feliu". D'esquerra a dreta: Josep Collell, Josep "Pito" Descayre, Albert Gallego i Francesc "Cisco" Cosp. (Col.lecció: Autor).

rá un cálido y a la vez merecido homenaje cuando se vayan a cumplir los casi tres años de existencia como grupo musical. Este homenaje que coincide con la presentación al público de su primera película filmada por el "amateur" guixolense Alfonso Hereu junto a un buen equipo de realizadores, se efectuará en el local del Centro Parroquial en un ambiente completamente desconocido por la juventud "ganxona". Un ambiente sicodélico será el que la siempre activa "Agrupación Artística de Sant Feliu de Guíxols" prepara. Un festival que estamos seguros conquistará a la juventud de nuestra ciudad por su dinamismo y novedad".

L'any 1969 marcaria un canvi substancial en la història del grup ganxó. Primerament, i en considerar que ja no eren uns vailets de catorze anys, decidiren entre tots de canviar el nom de Burinots pel de Nueva Experiencia, que anava més acord amb la imatge i el tipus de música, marcadament des d'aleshores *"soul & rock"*. I després perquè Josep Cullell, guitarra rítmic i cantant, abandonà cl grup i l'haguć de substituir en caràcter d'urgència Xavi Costa als teclats.

Amb aquesta nova formació s'inicià la temporada estiuenca i els Nueva Experiencia actuaren en infinitats de poblacions com Begur, Llançà, Roses, La Jonquera, Girona, Flassà, Arbúcies, St. Joan Les Fonts, St. Hilari, Amer, Blanes, Tossa, Torroella, etc., distingint-se notòriament entre altres conjunts de música moderna.

En iniciar-se l'any següent, Pito Descayre, bateria del grup ganxó, deixà la seva formació per motius professionals. Aleshores, els substituí fins a la seva dissolució Josep Gui, antic membre dels Yetis i Crueltys i dels quals, tot seguit en parlarem.

Els dos darrers anys, 1970-72, el grup guixolenc es transformà en un conjunt quasi professional. D'aquella època daten

Caràtula gràfica del disc del grup ganxó Nueva Experiencia, ex-Burinots, enregistrat l'any 1971. El conjunt comptava aleshores amb una nova formació ja que havia sofert les absències obligades de Josep Collell i Pito Descayre. A la imatge hom reconeix d'esquerra a dreta: Cisco Cosp, Xavi Costa, Albert Gallego i Josep Gui. (Col.lecció: Autor).

El conjunt Els Burinots fotografiats l'any 1967 a la terrassa de can Ros, posteriorment Cliper's Boite i amb la badia de Sant Feliu al fons. D'esquerra a dreta: Francesc Cosp, Josep Collell, Albert Gallego i Pito Descayre. (Col.lecció: Francesc Cosp).

les excel.lents versions executades de Johnny Winter, Rolling Stones, Eric Clapton, Traffic, Creedence Crearwater Revival, o Jimmy Hendrix, del qual Albert Gallego, guitarra solista del grup, l'interpretà a la perfecció.

L'any 1971 el grup ganxó va gravar un disc de quatre cançons amb la casa Discophon de Barcelona. Els temes escollits. *"Well", "Girl don't take this train", "Saying Good Bye"* i *"Something inside me"*, musicats per J. Riosegura i A.G. del Rio, foren correctament interpretats pel conjunt de Sant Feliu. La poca difusió que es féu del disc i la baixa qualitat d'enregistrament de la casa discogràfica barcelonesa, el va fer passar desapercebut a nivell nacional.

Poc temps més els hi quedà com agrupació musical. L'estiu de 1971 foren contractats per actuar diàriament a la sala de festes i restaurant del Ramiro de Llagostera. Es tractava, doncs, d'amenitzar als incomptables grups d'estrangers, eminentment britànics, arribats a la veïna població de Llagostera a bord dels primcrs autobusos de *"tour operators"* europeus i on endrapaven, a ritme de rock, samba o pasdoble, tot el que hi havia damunt de les llargues taules del local, inclosa la sol.licitada *"sangría española"*.

El grup Nueva Experiencia, antany Burinots, finalitzà com a conjunt musical el primer de gener de 1972, per bé que, com a una excepció, i accedint a la petició d'un altre grup guixolenc anomenat Rally, del qual jo en vaig formar part, actuà en un festival de música celebrat als jardins Juli Garreta, el dissabte 15 d'agost, de 1973.

Actualment, tres dels seus antics components, Albert Gallego, Cisco Cosp i Joan Cullell es reuneixen, setmanalment, per intercanviar opinions musicals i gaudir tocant senzilles composicions que ells mateixos han lletrejat i musicat. Per molts anys sia.

Anagrames de les principals sales de ball o "boites" dc finals dels anys scixanta o començaments dels setanta i on actuaren els conjunts més populars de Sant Feliu com: Sherpas, Burinots, Crueltys, Yetis, etc.

El River Club situat al carrer Zamenhof fou el cau del grup Sherpas. El Cliper's Boite, emplaçat al Passeig de Rius i Calvet esdevingué una sala freqüentada pels Burinots. El Lotus Park amb la seva "discotheque" la Gàbia d'Or, avui ja desapareguda, esdevingué el bressol de molts conjunts guixolencs. I finalment, el Twiggy construït a l'interior d'un refugi de la guerra civil espanyola, al carrer Maragall i conegut també com la Cova, va ésser inaugurat l'any 1970 amb la tecnologia musical més avançada d'aquell temps. (Col.lecció: Autor).

CRUELTYS (1966)

El conjunt Els Crueltys va néixer durant la primavera de l'any 1966, després que uns quants afeccionats a les noves

The Crueltys

Fotografia del conjunt The Crueltys davant l'estatge social del club "yé-yé" del carrer de Garrofers. Hom reconeix d'esquerra a dreta: Agustí Valls, Andreu Fernández i Albert Carmona. (Col.lecció: Andreu Fernández).

tendències musicals i provinents del club de joves "ye-yé" del carrer de Garrofers decidissin formar una agrupació de música moderna a l'estil de les que estaven, aleshores, tan de moda a tot el país. Inicialment els seus fundadors varen ésser Andreu Fernández i Agustí Valls, contrabaix i bateria respectivament del grup, per bé que poc temps després quedà formalment constituït amb dos nous elements: Albert Carmona, guitarra rítmica i Albert Alonso a la guitarra solista.

La primera actuació que varen realitzar va ésser durant l'estiu d'aquell any al cau de la secció local dels Boys Scouts, emplaçat just al cim de la volta de l'altar de l'església parroquial i, on a més de fer-se la seva presentació oficial també hi participà el conjunt Els Burinots. Recordo molt bé aquesta actuació ja que, en aquell temps, jo era component de la secció de llobatons dels escoltes guixolencs; o sigui, nens menors de deu anys que iniciàvem l'aprenentatge per ésser, posteriorment, membres dels Boys Scouts. Època de la qual guardo –crec que tots els que hi hem passat guardem– immillorables records i profitoses experiències sota el ferm aguait de l'Akela i la Beguera, senyoretes Méndez i Ferrer.

Aquell dia els llobatons vàrem ésser col.locats en primer terme de la sala i els més grans, que formaven part dels Scouts, restaren just darrera nostre. L'ambient era marcadament festiu i s'havien penjat per tot el local banderetes de tots colors a banda i banda d'aquella espaiosa nau. En primer lloc sortiren Els Burinots que pocs mesos abans havien fet el seu debut durant la festivitat de sant Tomàs d'Aquino i, en finalitzar, foren presentats Els Crueltys acompanyats de grans aplaudiments de joves i nens. La seva actuació va ser, musicalment parlant, del tot correcte pel poc temps d'assaig que portava aquesta agrupació i executaren temes de "rabiosa actualitat" que foren calorosament ovacionats. Però, tal vegada, el que més m'impressionà va ésser l'elegant vestimenta que lluïen els quatre nois guixolencs amb les seves modernes camises i gorretes a ratlles, marcadament d'estil anglès.

A finals de 1966, Albert Alonso va deixar el conjunt i fou substituït interinament per Antonio Donaire fins la primavera de l'any següent en què Fortuno Navarro passà a ocupar-se de la guitarra rítmica d'aquesta agrupació i que, juntament amb Agustí Valls, Andreu Fernández i Albert Carmona, seria la formació més coneguda dels Crueltys.

Fou a partir de l'any 1967 que el grup començà a actuar assíduament a la nostra ciutat: casino La Constància, la Catequística, Lotus Park, col.legi La Salle, etc. Així mateix, foren actius participants als matinals musicals que se celebraven els diumenges i que organitzava la Pre-jic a la sala auditori de la Catequística on participaven diversos artistes de Sant Feliu. D'aquesta manera s'arribà a celebrar durant el mes d'abril d'aquell any el I Concurs Musical Pre-Jic on es disputà, ni més ni menys, el títol de "Millor Conjunt Juvenil Guixolenc 1967" i que fou guanyat pels Burinots, seguit dels Crueltys i en tercer lloc pels Yetis.

Un mes després, però, el conjunt guixolenc va guanyar per unanimitat el primer premi de conjunts en el festival de música moderna celebrat a la població de Calonge, on fou obsequiat amb un magnífic trofeu que acreditava la seva brillant classificació. Així, el setmanari local Àncora del mes de juny, relatava en les seves pàgines centrals aquest primer guardó del grup guixolenc: *"Nuestro segundo conjunto juvenil "The Crueltys" calificado como el más "ye-yé" de todos los guixolenses participó el pasado domingo dia 18, en el I Festival de la Juventud organizado por el "Club Juventud de Calonge". Este conjunto musical, lanzado a la popularidad mediante los Festivales Pre-Jic, obtuvo un nuevo triunfo en la vecina localidad, al conseguir el primer premio de conjuntos y el segundo en la general (duos y conjuntos).*

The Crueltys suman este resonante éxito a los ya obtenidos en nuestra ciudad y en las vecinas poblaciones de Palamós y Olot. Gracias a The Crueltys por dejar tan alto, mediante sus actuaciones, el pabellón guixolense".

L'estiu de 1968, Fortuno Navarro va haver de deixar el conjunt en incorporar-se al servei militar, fet que obligà a cobrir la seva plaça amb un nou element provinent del conjunt Yetis i que un any abans s'havia dissolt. Es tractava, doncs, del jove guitarrista Josep Gui que es convertiria, posteriorment, en el bateria de *Nueva Experiencia* i anys després en el contrabaix del renovat grup dels Sherpas dels anys vuitanta.

Fou durant la tardor d'aquell any quan el grup ganxó començà a plantejar-se un canvi d'imatge motivat per noves tendències musicals que les discoteques de moda com Tiffanys o Maddox –de gran influència en la joventut d'aquella època– oferien les últimes versions "soul" d'Otis Redding, Olsie Lane o Wilson Picket i que introduïen amb força els instruments de vent.

D'aquesta manera, doncs, els Crueltys varen reformar la seva formació i donaren entrada a un grup de metall integrat per Toni Torres, Joaquim Cros i Josep M. Cañadas, saxofon alt, saxofon tenor i

The CRUELTYS

El conjunt de música moderna The Crueltys, fotografiat al pati de la Catequística de Sant Feliu. Dret: Fortuno Navarro. Agenollats i d'esquerra a dreta: Andreu Fernández, Agustí Valls i Albert Carmona. (Col.lecció: Andreu Fernández).

Fotografia del conjunt Amiel-Fire-Stones durant una sessió fotogràfica per a publicitat del grup, realitzada a la sala de ball del casino La Constància. A primer terme i d'esquerra a dreta home pot reconèixer a: Andreu Fernández, contrabaix; Amiel Cartwright, cantant i Josep Gui, guitarra. Al fons: Joaquim Cros, saxofon tenor; Toni Torres, saxofon alt; Josep M. Cañadas, trompeta i Agustí Valls, bateria. (Col.lecció: Toni Torres).

trompeta respectivament; tres xicots autodidactes que havien après d'oïda o amb alguna o altra recomanació de vells músics d'orquestrina guixolencs com Rafael Figueras i Auladell. A tot això s'afegí la incorporació del cantant de color Amiel Cartwright, d'origen jamaicà, que formava part d'un grup de "soul" britànic anomenat Lunar 2 i que actuava, sense gairc fortuna, a la discoteca Paladium de Platja d'Aro. L'amistat que Amiel tenia amb Antoni Navarro, germà de Fortuno, antic membre dels Crueltys i la innovació del grup amb la secció d'instruments de vent, així com les poques perspectives de nous contractes per part del conjunt anglès, feren decidir al jamaicà d'acceptar l'oferiment dels guixolencs.

Malgrat tot, i si hem de dir la veritat, Amiel Cartwright mai no va tenir una portentosa veu de "soul". Si així hagués estat, de ben segur que el jamaicà hauria pogut integrar-se en alguna formació musical barcelonesa que, aleshores, eren els conjunts capdavanters del nostre país. I no fou així per manca de pretendents ja que, en diverses ocasions, alguns grups força coneguts de l'ambient musical de la ciutat comtal li varen fer proves de cant. Però, en canvi, la seva peculiar imatge i els seus moviments felins sobre l'escenari, conjuminats en saber, si més no, afinar la seva veu als acords del conjunt guixolenc, donaren un cert aire entre espectacular i pintoresc a les actuacions d'aquesta nova formació.

D'aquesta manera el conjunt fou rebatejat amb el nom d'Amiel-Fire-Stones que traduït al català vindria a ésser *"Amiel i les pedres de foc"*. Això generà que es muntés a l'auditori de la Catequística un festival per a la presentació oficial del grup de Sant Feliu i que s'escaigué un dissabte a la nit i amb gran afluència de joves guixolencs. Aquest festival va ésser presentat pels locutors de moda d'aquells moments a la nostra ciutat, Josep López de Lerma i López i Lídia Esteve, i actuaren com a acompanyants al conjunt *Nueva Experiencia*, la cantautora Fina Montalvan i l'il.lusionista cristinenc Xavier Sala "Xevi". No cal dir, però, que el plat fort d'aquell festival foren els Fire-Stones que sorprengueren el públic amb un nou so que, a partir d'aquell moment, es faria força conegut a Sant Feliu.

Així, varen ser contractats a diferents poblacions com Palamós, Olot, Cassà, la Bisbal, Llagostera, Castell d'Aro, Girona, Santa Cristina, Calonge, Lloret o Ripoll on quedaren classificats en aquesta darrera població en segon lloc en un festival de conjunts de música moderna. A Ràdio Girona hi actuaren diverses vegades al *"Gran show del sábado"* i fins i tot gravaren una maqueta musical per aquesta emissora.

A finals de l'any 1969 els Fire-Stones varen actuar al club Dover de Barcelona i fou allí on un dirigent de la casa discogràfica Vergara, que aleshores enregistrava les cançons dels Sirex, Lone Star, Los Catinos, etc., els oferí de gravar un disc. Aquesta gravació que s'enregistrà poc temps després, sembla ésser que sortí inicialment per a promoció d'emissores de ràdio i sales de ball, però no s'arribà mai a formalitzar com un disc de caràcter comercial.

La darrera etapa musical d'Amiel-Fire-Stones va escaure durant la temporada estiuenca de l'any 1970 en què foren contractats a la discoteca Twiggy de Sant Feliu els mesos de juliol i agost. En finalitzar aquest contracte el grup guixolenc es dissolgué definitivament en incorporarse al servei militar, Joaquim Cros, Agustí Valls i Andreu Fernández.

ELS YETIS (1966)

Un altre grup guixolenc de música moderna que actuà en aquell temps fou el conjunt Els Yetis que es formà durant l'estiu del 1966 i que rivalitzà amb Els Burinots i The Crueltys per l'hegemonia "yeyé" a Sant Feliu. Conformaven aquesta agrupació els germans Manel i Lluís Bargueño, guitarres solista i rítmica respectivament; Joan Josep Gironella, contrabaix; Josep Gui, bateria i Jaume Sala, cantant.

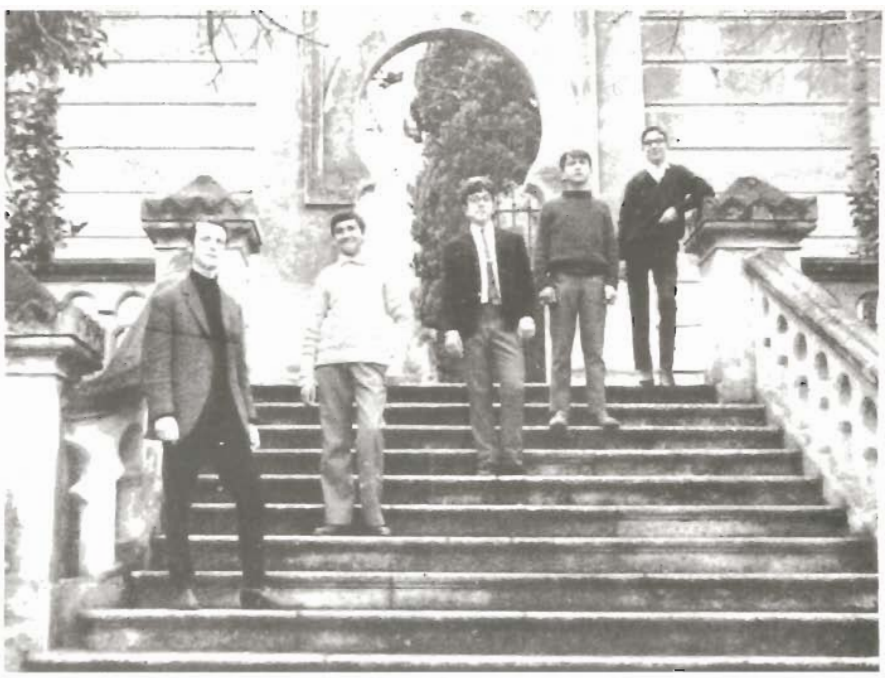

Fotografia publicitària del grup guixolenc Els Yetis, realitzada l'any 1966 a l'esglaonada del cementiri de Sant Feliu. A primer terme, de baix a dalt: Manel Bargueño, Joan Josep Gironella, Jaume Sala, Josep Gui i Lluís Bargueño. (Col.lecció: Joan Canadell).

Fotografia del conjunt juvenil Els Yetis. Drets i d'esquerra a dreta hom pot reconèixer a: Manel Bargueño, Jaume Sala i Lluís Bargueño. Asseguts: Joan Josep Gironella i Josep Gui. (Col.lecció: Manel i Lluís Bargueño).

Les seves primeres actuacions varen realitzar-se a l'auditori de la Catequística i al col.legi de La Salle, per poc temps després desplaçar-se a les veïnes poblacions de Castell d'Aro, Calonge, Santa Cristina, etc.

L'any 1967 el conjunt guixolenc va haver de cobrir les baixes de Lluís Bargueño, guitarra rítmica i Joan Josep Gironella, contrabaix, i foren substituïts per Albert Alonso, ex-membre de The Crueltys i Josep Sala que passà a fer-se càrrec del contrabaix.

Pel mes de març d'aquell any els Yetis varen aparèixer a la secció de novells conjunts a la revista "Fans" de la ciutat comtal, fet que els valgué d'ésser invitats a un festival de música moderna que se celebrà a Sabadell. El paper que feren els guixolencs fou excel.lent, doncs, amb les cançons *"Winchester Cathedral"* i *"La Poupeé"*, aconseguiren el segon premi de la classificació general.

Poca cosa més es pot dir d'aquesta formació musical car, a partir d'aquí, no varen realitzar cap més actuació rellevant. Aquell mateix any s'escaigué la seva dissolució i mentre algun dels seus membres s'afegia a alguna o altra formació musical guixolenca –Josep Gui va passar a formar part de The Crueltys-Amiel-Fire-Stones i Albert Alonso formaria, anys més tard, un duet amb Josep Pujol anomenat Albert i Llibori– la resta de components deixaren definitivament aquesta faceta artística.

EL MOVIMENT MUSICAL JUVENIL A SANT FELIU DE GUÍXOLS DELS ANYS SETANTA

A començaments del decenni dels anys setanta s'inicià a Sant Feliu un altre moviment musical juvenil i autodidacte, que s'emplaçà entre els anys 1972 i 1976 amb l'aparició a escena dels grups de folk Els de Sempre (1972), i que posteriorment adoptarien el nom de Xaica, Els Ganxons (1972), que també canviarien més tard el nom pel de Terra Baixa, el duet de cantautors Albert i Llibori (1972), els conjunts de música moderna Rally (1973) i Narapa Music (1975), el grup d'havaneres Colla Jacomet (1974), i una llarga relació de cantautors i músics solistes com ho foren Jordi Pardo, Marisa Crosas, Manuel Torrecillas, Toni Sánchez, etc.

Tot aquest moviment musical vingué precedit d'aquells festivals anomenats Guíxols de finals dels anys seixanta, que celebrats al Centre Parroquial de la Catequística i a on actuaren, per separat i com a solistes, diversos cantautors que, posteriorment, alguns d'ells, formarien part d'alguna agrupació musical local com Josep Serra (autor de la cançó, *"Mare, perdona'm"*), Miquel Murlà (amb les seves entranyables composicions *"Primavera"*, *"Amor infantil"*, *"El pescador"*, *"La mare"*, i que anys després pertanyerien al grup de folk Els de Sempre), Enric Carreras, Enric Castelló, Francesc Graners cantant les seves típiques havaneres i cançons clàssiques al piano i a la guitarra, Joan Ros, precís i emotiu pianista així com també l'Esbart Dansaire Montclar que féu la seva presentació pel mes de juliol de 1968 en el IV Festival Guíxols 68 (79).

ELS DE SEMPRE (1972)

A primers de 1972 començaren a celebrar-se a la Catequística els festivals organitzats per les Joventuts Escolars de la Secció Delegada Abat Sunyer (JESD). En aquestes vetllades fou on es donaren a conèixer els grups de folk Els de Sempre, així com l'agrupació musical de la Secció Delegada que esdevindria Els Ganxons.

Els de Sempre, però, format amigablement per un grup de nois i noies guixolencs, va ésser el grup més carismàtic i professional d'aquella època. Malgrat això, per arribar aquí, varen haver de treballar de valent per aconseguir la conjunció quasi perfecta de les seves veus i deixar, en certa manera, el protagonisme inicial que ostentà amb la seva personalitat Josep M. Serra.

Així, doncs, pel mes de febrer d'aquell any, s'inicià una sèrie de vetllades musicals a la planta pis de l'snack bar Amura i on Els de Sempre adquiriren gran popularitat entre la joventut guixolenca. Temes de la qualitat com *"Pick a bale o'cotton bass"*, cant espiritual negre de molt bona execució o les cançons *"Daddy saug bass"*, *"Oh, sinner man"*, *"Cottonfields"*, *"Lluny"*, *"There's no more corn on the brassos"* o el conegut *"When the saints go marchi inn"*, on Enric Auladell, la veu greu del grup, solia lluir-se sovint, evidenciaren la gran qualitat del grup (80).

Fins pel mes d'abril d'aquell any, però,

(79) Conformaven aleshores aquesta agrupació de dansaires els guixolencs: Joan Colomer, Victòria García, Josep Cumí, Paquita Esteva, Maria Àngela Carré, Joan Esteva, Maria Teresa Dalmau, Francesc Navarro, Anna Maria Roig, Rosa Camps, Francesc Iglesias i Jaume García, essent acompanyats al piano per la senyora Maria Ramon Perxés i alguna que altra vegada per Joan Ros.

(80) En aquestes vetllades musicals de l'Amura, també hi solien prendre part quatre joves guixolencs relacionats molt directament amb l'activitat musical de Sant Feliu. Es tractava de Joan Canadell, piano; Enric Águila, guitarra rítmica i solista; Francesc Cosp, contrabaix i Alfons Hereu a la bateria, i on la seva "veterania" en la interpretació de qualsevol peça de jazz, balada o rock, complaïa tota la concurrència. Així doncs, i durant aquests recitals es pogueren escoltar temes de la qualitat com: "Misty", "Sumertime", "Blue Moon", "Cocktail for two", etc., que foren executats amb gran destresa. No en va, tres dels seus components –Joan, Enric i Alfons– havien estat membres del grup guixolenc Sherpas i Francesc, formà part del conjunt Burinots.

Fotografia del grup de folk Els de Sempre, realitzada l'any 1973 a la platja de Sant Feliu. D'esquerra a dreta de la imatge hom pot reconèixer a: Josep Murlà, Josep M. Serra, Salvador Sabater, Victòria Vidal, Francesc Cosp, Miquel Murlà, Enric Auladell, Carme Heller i Tina Faz. (Col.lecció: Josep Murlà).

Fotografia del grup guixolenc Els de Sempre durant el descans d'un acte religiós. D'esquerra a dreta podem veure a: Enric Auladell, Salvador Sabater, Josep M. Serra, Carme Heller, Victòria Vidal i Tina Faz (Col.lecció: Enric Aguila).

la seva formació no s'acabà de consolidar. La incorporació del jove Miquel Murlà i la de la nord-americana Melissa Ferrara, donà una nova modulació a les veus del grup i els imprimí un nou segell. D'aquesta manera la seva formació quedà constituïda així: Maria Dolors Clapera i Melissa Ferrara, veus; Carme Heller, Josep M. Serra i Miquel Murlà, guitarres i veus; Enric Auladell, veu; Salvador Sabater, bongos, flauta i veu i Francesc Cosp, contrabaix, per bé que l'any següent va haver de cobrir-se la baixa de Melissa Ferrara i entraren nous elements a l'agrupació: Tina Faz, Victòria "Toya" Vidal i Josep Murlà.

Aquest grup de folk guixolenc estigué en actiu fins ben entrat l'any 1974, malgrat que, a partir del mes d'agost de 1973, varen haver de canviar el nom inicial pel de Xaica en comprovar-se que una altra agrupació tenia ja enregistrada aquesta denominació. No obstant això, amb el seu nom inicial, varen ésser coneguts arreu de les nostres comarques on hi aconseguiren meritòries distincions com el primer premi al festival de Vidreres *"Voces nuevas"*, o les actuacions al programa radiofònic de Salvador Escamilla de ràdio Miramar on interpretaren *"Quan el sol es pon"* i *"Lluny"*, que foren escoltades amb veritable emoció per moltíssims guixolencs a través de les ones radiofòniques.

L'última etapa musical d'aquest grup de folk guixolenc s'escaigué, com ja s'ha dit, durant l'any 1974 en què assoliren una veritable perfecció musical, fet que els valgué participar en un programa de televisió espanyola a Miramar on interpretaren un parell de cançons.

Poc temps després, i amb gran recança per part del públic ganxó, l'agrupació Els de Sempre, posteriorment anomenats Xaica, es dissolgueren com a conjunt de folk i donaren per acabat tres anys de profitosa activitat musical a casa nostra.

ELS GANXONS (1972)

Una altra agrupació musical que es dedicà durant cert temps a les interpretacions de música folk, fou el grup de la secció delegada Abat Sunyer, que posteriorment serien coneguts com Els Ganxons, i finalment com Terra Baixa, i que iniciaren les seves primeres actuacions en els festivals folk del Centre Parroquial de la Catequística. Formaven aquest grup els joves Francesc Vaqué, guitarra i veu; Salvador i Ramon Regincós, veu, flauta, bongos i veu, guitarra i banjo respectivament; Montserrat Quintana "Tona", guitarra i veu i Victòria "Toya" Figueras, Marisa Crosas i Rosa Albertí, veus.

A començaments de l'any 1973 començaren a participar en els festivals musicals del casino La Constància, celebrats a l'antiga sala de ball del primer pis de l'entitat i on l'originalitat d'aquelles vetllades estava en la varietat de la seva programació ja que, la música folk compartia escenari amb cantautors locals, conjunts de música moderna i petites representacions d'obres teatrals. Així, podríem dir que les cançons del seu repertori que més agradaven al públic solien ésser: *"La suite del gran canyó"*, *"La casa del sol naixent"* i *"La vall del riu vermell"*.

Aquesta agrupació local es dissolgué vers l'any 1975 per bé que algun dels seus components com Marisa Crosas o Ramon Regincós continuaren realitzant i en solitari diverses actuacions com a cantautors locals.

ALBERT I LLIBORI (1972)

A mitjans de l'any 1972 es constituí a la nostra ciutat el duet de cantautors anomenat Albert i Llibori, dos joves guixolencs que es feren molt populars amb les seves cançons d'original musicalitat. Es tractava d'Albert Alonso, ex-membre dels conjunts musicals Crueltys i Yetis i de Josep Pujol, àlies Llibori, conegut posteriorment en formar part de la colla Jacomet i del grup de rock local dels anys noranta, Quercus.

La seva primera actuació tingué lloc durant aquell mateix any, concretament a la ciutat d'Olot, on sorprengueren per la seva conjunció de veus i les seves amenes composicions; tot i això, no tornarien a actuar en públic fins el mes de març de l'any següent. Així, a partir d'aquest moment, començaren a celebrar recitals per diverses poblacions de les comarques gironines, conjuntament amb la secció teatral del Centre Excursionista Bell-Matí de Llagostera amb la qual donaren a conèixer cançons pròpies de gran qualitat com: *"El nanu"*, *"Maria del Mar"*, *"No hi ha res que m'emprenyi mes"* o *"El fill de la mar"*, que molts joves guixolencs conegueren posteriorment en les seves brillants i emotives actuacions a casa nostra.

La seva presentació oficial a Sant Feliu s'escaigué pel mes d'abril de 1973, en el marc d'un festival musical celebrat al casino La Constància i on hi prengueren part diverses agrupacions musicals guixolenques com els grups de folk Els de Sempre, Els Ganxons i el conjunt Rally.

L'any 1974 l'Albert Alonso va haver d'anar a complir el servei militar a Cartagena. Aleshores Josep Pujol va fer duet amb la cantautora Marisa Crosas, com

Fotografia del duet de cantautors locals Albert i Llibori durant una vetllada musical celebrada a la sala auditori del casino La Constancia. (Col.lecció: Albert Alonso).

Marisa i Llibori. D'aquesta època daten els premis aconseguits en el festival de *"Voces nuevas"* de Vidreres on hi actuaren primer com a duo i després per separat cada un d'ells. El resultat no pogué ser més satisfactori ja que Marisa aconseguí el primer premi i en Llibori el premi especial del certamen de 1974, fet que es repetí l'any següent amb el primer premi pel cantautor Llibori.

L'any 1975, però, va ésser el que marcà la seva dissolució com a duet musical, però tant Marisa Crosas com Josep Pujol "Llibori", continuaren exercint la seva faceta musical en incorporar-se al grup d'havaneres Colla Jacomet de recent formació a Sant Feliu.

RALLY (1973)

D'entranyable record podríem dir que és per a mi aquest conjunt musical, doncs com a veritables afeccionats a la música moderna, uns quants amics del barri, el meu germà Xavi i un servidor, vàrem formar aquest grup musical després de molts mesos d'ensinistrament per part dels bons amics (Albert Gallego, Francesc Cosp, Xavi Costa i Josep Gui, membres del conjunt Nueva Experiencia) i de no menys incomptables hores de continuat assaig. Perquè, dels cinc companys que formalitzàrem inicialment aquesta agrupació (Josep "Se" Andújar, guitarra solista; Xavi Bussot, contrabaix; Antoni "Nono" Extremera, guitarra rítmica; Carles Llaunà, teclats i Gerard Bussot, bateria) tan sols tenia coneixements musicals l'organista, mentre que la resta tocàvem exclusivament d'oïda a l'ensems com ho feren els membres dels Burinots, Yetis o Crueltys.

La nostra presentació també s'escaigué pel mes d'abril de 1973 en el festival celebrat al casino la Constància i on hi prengueren part els amics Albert i Llibori, juntament amb els grups de folk Els de Sempre i Els Ganxons. Recordo molt bé l'emoció que sentírem en sortir a l'escenari i, com no, les cançons que interpretàrem: *"Power to all the friends"*, *"Have you ever seen the rain"*, *"It never rains in souther California"*, *"Je t'aime"*, etc. Així, doncs, durant tot aquell any vàrem actuar a gairebé totes les sales de festes de la nostra població com són Cliper's Boite, Casa Pedro, Lotus Park, Las Vegas, Montclar, Cinema Catalunya, Bounty (S'Agaró), Club Nàutic, etc., per poc després ampliar les nostres actuacions a Banyoles, Cassà de la Selva, Palafrugell, Palamós, Tamariu, Platja d'Aro, Santa Cristina i d'altres.

Durant els anys que vàrem estar en actiu, i crec recordar que fou fins el mes d'abril de 1976 quan la majoria de nosaltres vàrem haver d'incorporar-nos al servei militar, tal vegada la millor experiència va ésser el gran companyerisme que regnà entre les diferents agrupacions musicals guixolenques, ja fossin grups de folk, cantautors locals o colla d'havaneres. Aquesta sincera avinença entre el divers jovent musical, va fer possible que s'organitzessin festivals de variada musicalitat als jardins Juli Garreta els mesos d'agost de 1973 i setembre de 1974 i 1975, on compartiren escenari i cartellera la música moderna, la country-folk, la cançó catalana o la cantada d'havaneres. D'aquesta manera, el cronista del setmanari Àncora escrivia el 23 d'agost de 1973 el següent: *"La gran fiesta popular resultó una velada grata, en la cual cabe diferenciar dos públicos, el del folklore i el rítmico moderno. Buena experiencia que ha demostrado las posibilidades que ofrece el Jardin Juli Garreta"*.

En definitiva, doncs, fou una bona experiència juvenil per a tots nosaltres, didàctica i estimulativa per a uns nois de setze anys que, avui, encara conserven immillorables records musicals d'aquella època.

Fotografia del conjunt de música moderna The Rally, durant una actuació realitzada el 7 de setembre de 1974 "Dia del Turista" als jardins Juli Garreta. D'esquerra a dreta: Xavi Bussot, Gerard Bussot i Josep "Se" Andújar, quan el grup es transformà en un tercet de rock. (Col.lecció: Autor).

Fotografia de l'actuació dels cantaires del Montclar, posteriorment Colla Jacomet, durant la Festa del Turista el 7 de setembre de 1974. A l'extrem dret de la imatge hom reconeix a Miquel Jacomet, director i fundador de l'agrupació ganxona (Col.lecció: Jordi Riera).

COLLA JACOMET (1974)

El popular grup d'havaneres guixolenc va ser fundat l'any 1974 per Miquel Jacomet i Taulet, destacat membre del Grup Excursionista Montclar i antic component de la cobla-orquestra Víctors, que va organitzar dues seccions de cantaires d'aquesta entitat: la colla infantil, integrada per joves flautistes i cantaires que s'anomenà Juny, i el grup d'adults que inicialment fou conegut com la Colla del Porró i també pels Cantaires del Montclar.

La seva presentació oficial va escaure's el dia 7 de setembre d'aquell mateix any durant la gran festa musical del Dia del Turista celebrada als jardins Juli Garreta i on es donaren cita diverses agrupacions musicals d'aquesta població. Aleshores, formaven aquesta colla els cantaires: Miquel Jacomet, Jordi Riera, Rafel Lecuona, Josep Pujol "Llibori", Pepe Fernández, Vicenç Quintana i el seu fill, Maria Teresa Gispert, Marisa Crosas, Albert Mateu i Josep Pedrol i la seva esposa que, amb les populars cançons marineres, delectaren la gran quantitat de públic que es congregà en aquell indret.

Pocs mesos després, però, concretament el dia 13 de novembre de 1974, Miquel Jacomet, director i fundador d'aquesta secció coral, morí a Sant Feliu de curta i penosa malaltia. Semblava que el seu prompte adéu deixava els cantaires sense ganes de tornar a interpretar damunt l'escenari. Malgrat la tristor, però, i guiats per l'afany de continuar amb els mètodes i ensenyances, planers i alhora jovials, del seu director, la colla del Montclar, dirigida aleshores per Jordi Riera, decidí d'homenatjar la tasca realitzada per aquell entranyable guixolenc ple de vitalitat i bonhomia i acordà de donar el seu nom a l'agrupació coral.

Fou a partir de l'any següent quan la Colla Jacomet començà a actuar a diverses poblacions del nostre voltant. Les baixes obligades d'alguns dels seus components inicials com: Albert Mateu, Josep Pedrol, Vicenç Quintana i el seu fill, varen ésser substituïdes per Josep Oms i Toni Sánchez, aquest últim a l'acordió. D'aquesta manera l'agrupació local va actuar

Cartell publicitari del grup d'havaneres Colla Jacomet de Sant Feliu de Guíxols. A la fotografia podem reconèixer, d'esquerra a dreta: Manel Bargueño, Jordi Riera, Carme Benet, Maria Teresa Gispert, Josep Pujol "Llibori" i Rafel Lecuona. (Col.lecció: Manel Bargueño).

el dia 24 de juny al teatre Grec de Barcelona, durant el tercer concert de la programació d'estiu i conjuntament amb els cantautors Teresa Rebull i Pere Tàpies. Així, la premsa barcelonesa va elogiar l'actuació que els guixolencs feren a la ciutat comtal: *"Fué muy oportuno llevar el canto tradicional de las habaneras a un escenario formal tan característico como el del Griego, y la actuación del grupo vocal de Sant Feliu de Guíxols fué realmente brillante i se saldó con un completo éxito"*.

Aquest lluïment aconseguit a Barcelona va significar per a la colla guixolenca un meritori reconeixement a la tasca duta a terme per aquesta entitat local, fet que li reportà diverses actuacions a poblacions com: l'Escala, Llafranc, Palamós, Tamariu, Tossa, Roses, Besalú, Olot, etc.

Entre els anys 1976 i 1977, la Colla Jacomet començà a patir diverses transformacions en la seva formació artística. Si a començaments del 1976 s'havien incorporat a l'agrupació Josep Giró, Manel Bargueño i Carme Benet, a meitats de l'any següent va quedar reduïda la seva composició a tan sols sis elements: Jordi Ricra, Rafel Lecuona, Manel Bargueño, Llibori, Maria Teresa Gispert i Carme Benet, tal vegada la formació més coneguda d'aquesta colla, ja que es mantingué així fins ben entrat l'any 1980.

Pel mes de maig de 1977, la Colla Jacomet va gravar un disc de llarga durada titulat *"Cançó marinera"* i editat per la casa discogràfica Edigsa, amb onze cançons de les quals, quatre d'elles les havia compost Josep Pujol "Llibori"; *"Canta mariner"*, *"La mort d'una gavina"*, *"l'Empordà"*, i *"Vell pescador"*. El disc que va ésser molt ben rebut per part de la crítica especialitzada, fou recomanat pel prestigiós diari Avui, que el resumí com: *"Una bona contribució a la recreació del gènere"*. Així, el crític musical Jordi García Soler va escriure a l'editorial Al Vent: *"És una aportació valuosa al revifament de la nostra cançó marinera tradicional, que té en les havaneres el seu centre d'interès principal. Les interpretacions de la Colla Jacomet no són gens convencionals, i es distingeixen justament per la mescla de veus joves d'ambdós sexes en una fórmula inhabitual i que si d'antuvi pot desconcertar l'oient, ben aviat el captiva per la seva complexitat oberta a tots els matisos interpretatius"*.

A finals d'any, concretament pel 28 de novembre de 1977, la Colla Jacomet va participar com a entitat coral i musical en la inauguració de la Setmana Costa Brava que se celebrà a la ciutat anglesa de Manchester. La recepció oficial es féu a l'hotel Portland d'aquella ciutat on es realitzaren diverses mostres gastronòmiques i artístiques, així com l'actuació de la Colla Jacomet que va ésser oferta en directe per la cadena radiofònica de la BBC amb gran satisfacció de totes les autoritats assistents.

La darrera etapa musical d'aquesta entitat la podríem emplaçar entre els anys 1980-90, on la composició del seu personal artístic va anar canviant d'acord amb les necessitats particulars dels seus components. Així, doncs, Mancl Bargucño va abandonar aquesta agrupació a començaments de l'any 1980, per bé que hi tornaria sis anys després, i Rafel Lecuona féu el mateix l'any 1984, fet que provocà la

Fotografia de la colla Jacomet durant la setmana Costa Brava celebrada a la ciutat anglesa de Manchester. A la imatge, l'agrupació guixolenca posa per la càmera amb la presència de "Lord Mayor" (Alcalde), Mr. Robert Crawford i la seva muller a l'hotel Portland. (Col.lecció: Jordi Riera).

incorporació de dos elements foranis: Josep Soler (acordió) i Tomàs Grau.

La Colla Jacomet romangué en actiu fins l'any 1990 en què es dissolgué amb gran recança per part de nombrosos guixolencs. Sortosament, aquest mateix any, dos dels seus antics components: Jordi Riera i Manel Bargueño, juntament amb Àngel Ballesteros han tornat a pujar damunt dels escenaris i han reiniciat així la tasca musical que Miquel Jacomet començà l'any 1974.

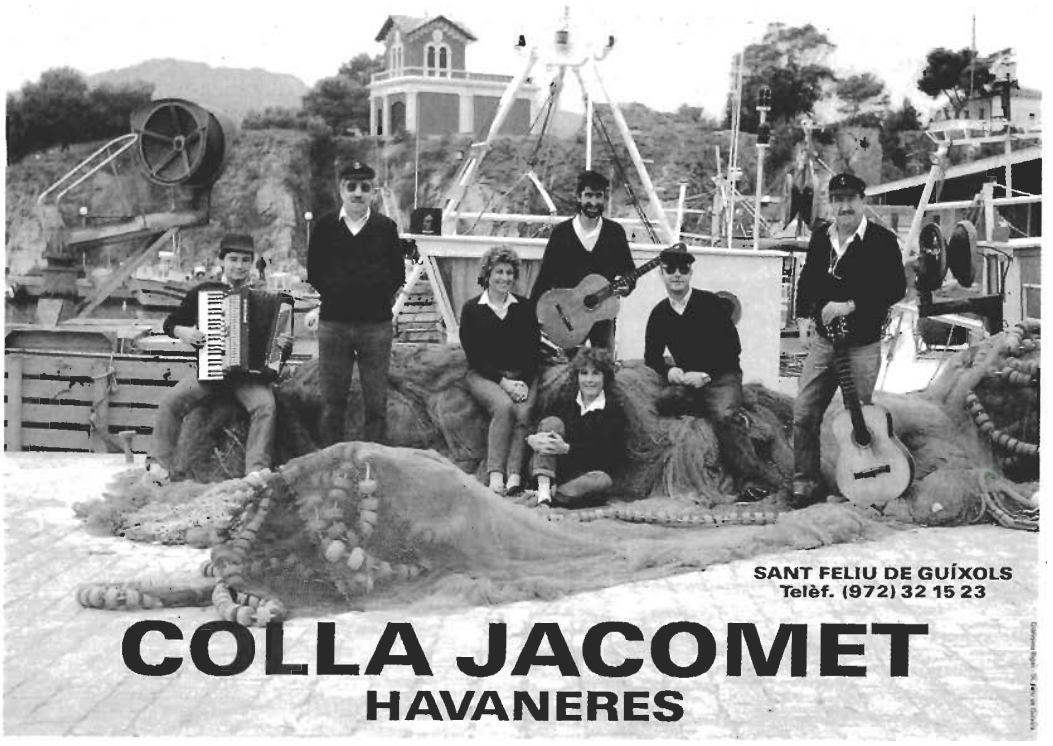

Cartell publicitari de l'agrupació ganxona realitzada al moll de Sant Feliu l'any 1986. D'esquerra a dreta hom pot reconèixer a: Josep Soler, Tomàs Grau, Maria Teresa Gispert, Carme Benet, Josep Pujol "Llibori", Manel Bargueño i Jordi Riera. (Col.lecció: Manel Bargueño).

NARAPA MUSIC (1975)

El grup de música moderna Narapa Music va debutar pel mes de juliol de 1975 al local del Centre Excursionista Montclar, en un festival de rock on hi participaren també els conjunts The Rally i el grup barceloní Block Band, format per joves estiuenjants a Sant Feliu, reforçats a la percussió pel guixolenc Miquel Pérez. Formaven aquest conjunt, doncs, els guixolencs Toni Ferrer, cantant; Jaume Janer, contrabaix, Miquel Pérez, bateria; Jaume "Ufi" Oliver, als teclats i el cristinenc Jordi Lliuret.

Les seves actuacions musicals varen desenvolupar-se principalment a la nostra ciutat, on actuaren en diverses sales de festes, festivals escolars i concursos musicals, on rivalitzaren durant un temps amb l'altre conjunt local The Rally. No obstant, les seves actuacions també pogueren veure's a diferents poblacions del nostre voltant com Lloret, Cassà de la Selva, Llagostera, etc.

El conjunt Narapa Music va estar en actiu fins l'estiu de l'any 1977, en què es dissolgué com a grup musical.

Amb aquestes últimes agrupacions guixolenques dels anys 1974-1975, donem per acabat aquest apèndix que complementa El fet musical a Sant Feliu de Guíxols 1865-1965 i Apèndix. No obstant, i com a cloenda d'aquest treball, s'ofereix una addenda que descriu alguns músics que no havien estat inclosos en els seus corresponents anys com: Antoni Altarriba o Josep M. Pagès, així com alguna agrupació musical i cantautors locals posteriors a la dècada dels anys setanta.

Fotografia del conjunt guixolenc Narapa Music durant una actuació al Centre Excursionista Montclar. D'esquerra a dreta podem veure a: Miquel Pérez, Jordi Lliuret, Toni Ferrer (a primer terme) i Jaume "Ufi" Oliver als teclats. (Col.lecció: Miquel Pérez).

ADDENDA

ALBERT .
(Lozano Winterhalder, Albert).

Cantautor local guixolenc, nascut l'any 1959. Començà a actuar com a cantant l'any 1981 en diversos festivals d'aficionats de les comarques gironines, on aconseguí el tercer premi del I Festival de la cançó lliure-81 de Platja d'Aro, el segon premi al I Festival de la cançó de la comarca-82 celebrat a Sant Feliu de Guíxols, i el primer premi en el VII Concurs de la cançó de Salitja-84.

Albert Lozano és autor de diverses composicions de caire reivindicatiu, on critica diversos aspectes de la societat actual com les injustícies humanes o les barbaritats de la guerra, malgrat que altres peces musicals són d'un aire marcadament romàntic. D'entre les més conegudes cal destacar: *"Avui"*, *"Res no serà com abans"*, *"El somni d'una nit"*, *"Sou l'esperança de la pau"*, *"Records"* o *"El tren petit"*, una cançó homenatge que descriu, amb enyorança, el darrer viatge del tren de Sant Feliu. Concretament aquestes dues darreres composicions varen ésser enregistrades en un disc per la casa discogràfica Gema-1 de Barcelona, l'any 1985.

ALTARRIBA LLOVERAS, Antoni.
(1867-1935).

Músic de cobla guixolenc i taper de professió que nasqué a la nostra ciutat

l'any 1867. Actuà inicialment amb el Clavicordio Guixolense l'any 1902, amb la cobla-orquestra La Unió Guixolenca *"La Punyalada"* i, durant molts anys, fou segon fiscorn i jazz-band de l'orquestra Joventut Artística de Sant Feliu, a les ordres d'Agustí Figueras i Bolívar. Antoni Altarriba va composar alguna sardana, probablement inèdita, així com una *"americana"* titulada *"Mi Paquita"* i que dedicà a la seva filla, a més de dues peces de concert: *"Al santísimo sacramento"* i *"Delícias del Prado"*.

ARKANUS. (1989).

Grup de heavy metal de Sant Feliu de Guíxols format l'any 1989 per: Doris Ruíz, cantant; Antonio Roman, guitarra solista; Carles Esteve, contrabaix i Angel Bosch, bateria. Arkanus ha actuat a diverses poblacions com Girona, Figueres, Castelldefels, Terrassa, Premià de Mar, etc. L'any 1991 varen gravar un disc de llarga durada (LP) amb la casa discogràfica Justine Records, on interpretaren diverses composicions pròpies: *"Desire man"*, *"Beso ardiente"*, *"Vientos de cambio"*, *"Esperándote"* o *"Juego peligroso"* entre d'altres. Es dóna el cas que la seva cantant, Doris Ruíz Lobato, fou escollida per la revista *"Metal Hammer"*, en l'apartat de grups i cantants de l'estat espanyol, com la segona millor veu femenina i la primera en el seu apartat de sex-símbol. Malgrat això el grup Arkanus es dissolgué a començaments de l'any 1992.

CYPSELLA, Coral. (1984).

Agrupació coral guixolenca que pertany al Centre Excursionista Montclar a l'igual de la coral Infantil (1978) i el cor Patufet (1979) i que dirigeix Josep Rabassó i Cañellas.

L'any 1984 es formà amb diversa gent que havia cantat fins aleshores amb la coral Infantil i que, per l'edat dels cantaires, havien deixat aquella formació. Durant aquell primer any, doncs, l'entitat comptà amb trenta-cinc intèrprets: 15 sopranos, 15 contralts, 3 baixos i 2 tenors.

La coral Cypsella ha actuat a diverses poblacions de les comarques de Girona i Barcelona, a la Catalunya Nord i també a l'estranger, concretament a les ciutats de Frankfurt Main i Darmstadt, els dies 31 d'abril i 1 de maig de 1988. Allí els cantaires guixolencs (17 sopranos, 19 contralts, 10 baixos i 11 tenors), donaren tres concerts; dos d'ells a la parròquia de Sant Maurici i l'altre a la Sala de la Missió Espanyola a Alemanya de Darmstadt, amb gran èxit de públic i d'aplaudiments. Les peces més clogiades pel públic d'aquell país varen ser les cançons tradicionals catalanes i gallegues: *"El cant dels ocells"*, *"El rossinyol"*, *"Maite"* i *"Voro golo"*.

Primer concert de Santa Cecília. Novembre 1984. (Col.lecció Miquel Àngel Santana).

El dia 20 d'abril de 1991 la coral Cypsella donà el concert número 100 de la seva història, durant el tradicional concert de Sant Jordi celebrat al Teatre-Auditori Municipal. Conformat per quarant-cinc veus, l'agrupació ganxona interpretà diverses peces de Mozart, Beethoven, Mendelsson, Lassus i Millet.

Darrerament la coral Cypsella també va participar com a entitat coral en el magne festival celebrat al Palau Sant Jordi de Barcelona, on s'aplegaren més de set mil cinc-cents cantaires de dues-centes quaranta-vuit corals i orfeons. L'acte coral organitzat per la Federació Catalana d'Entitats Corals, esdevingué tota una efemèride en coincidir amb el centenari de l'Orfeó Català i el cent cinquantenari de la creació dels Cors de Clavé. Així, la totalitat dels orfeonistes varen interpretar als acords musicals d'una cobla, *"El cant de la senyera"*, *"Marinada"*, *"El cant dels ocells"* i *"Els segadors"* que féu vibrar d'emoció a més de dotze mil persones que es congregaren al Palau Sant Jordi.

En definitiva, doncs, la Coral Cypsella continua pels mateixos camins afalagadors que, anys enrera, ho feren les altres corals i orfeons guixolencs: La Coral Gesòria, l'Avant i l'orfeó Llevantí.

DEUSEDES JUYÀ, Bonaventura.

Metge de professió i resident a Barcelona, el guixolenc Bonaventura Deusedes, nascut a Sant Feliu l'any 1935, va composar l'any 1952 la sardana *"Mari-Ros"* que fou estrenada a la plaça de la Universitat de Barcelona el 14 de juny per l'acreditada cobla *"Popular"*. Aquest músic aficionat guixolenc titulà la seva segona composició sardanista amb el nom de *"Aires guixolencs"*.

INFANTIL DEL MONTCLAR, Coral. (1978).

Agrupació coral guixolenca que pertany al Centre Excursionista Montclar i que va ésser creada l'any 1978 sota la direcció de Josep Rabassó i Cañellas. La coral Infantil ha actuat satisfactòriament dues vegades al Palau de la Música Catalana (1985 i 1988) i a la 23a. Trobada de Corals Infantils de Catalunya (1990), a més dels concerts de Primavera i Nadal a Sant Feliu. Entre les seves millors peces corals cal destacar: *"Calendari de tardor"*, *"Els contrabandistes"*, *"Vaixells d'Stienkarrasi"* i *"Signore Abate"*.

L'any 1990 la direcció de la coral va passar a càrrec d'Isabel Illas.

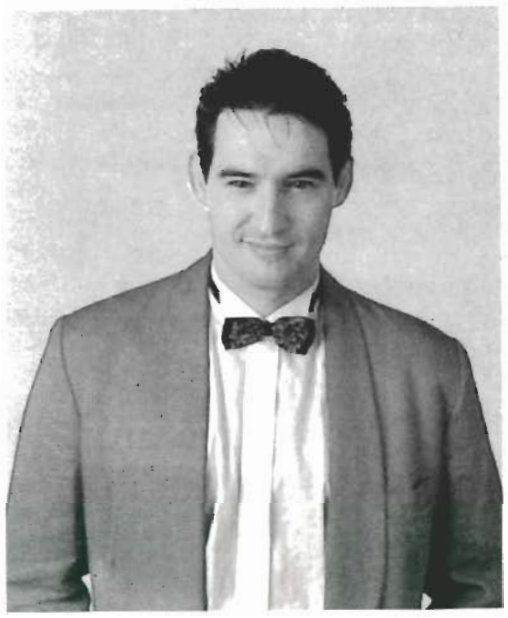

LORENZO.
(Fernández Conde, Lorenzo).

Cantant melòdic guixolenc nascut l'any 1965. Inicià els seus estudis de guitarra a l'Escola de Música de la nostra ciutat sota la direcció de Maria Serra i Matas i de Francesc Ruíz. L'any 1981 va passar a formar part del conjunt Punto Rojo, on desenvolupà les tasques de guitarra i cantant. Pel mes de desembre de 1987, Lorenzo, va debutar com a cantant oficial de la Gran Orquestra de Xavier Cugat, i ha actuat a diverses poblacions de l'estat espanyol.

L'any 1990 el cantant guixolenc va ésser seleccionat com un dels quatre candidats a representar Espanya al festival internacional de l'OTI. A més, també ha gravat un LP i un maxisingle que inclou dues cançons: *"Así eres tú"* i *"Eh OAE (Pásalo bien)"*, fet que li valgué entrar en les llistes d'èxits de la cadena *"40 Principales"*.

Actualment, Lorenzo és un dels cantats de l'orquestra Maravella.

OLIVER PERPIÑÀ, Jaume.

Músic guixolenc nascut l'any 1958. Va estudiar la carrera de piano a l'Escola de Música de Sant Feliu, per passar posteriorment a instruir-se en el solfeig a la ciutat comtal i on adquirí el grau de professor superior de piano.

Les seves activitats musicals s'iniciaren amb el conjunt de música moderna local Narapa Music, l'any 1975, i cinc anys després formà part del grup Creación. Les temporades musicals 1983-84 va ésser el pianista director i trombó de vares de la desapareguda orquestra La Principal de Llagostera. Entre els anys 1985 i 1991, va realitzar tasques de director amb les orquestres Atlàntida (antiga Principal de Girona), Costa Brava i Cobla Cadaqués.

Jaume Oliver ha composat tres sardanes: *"L'amic Llosent"* (1984), *"Cançó per a l'Eva"* (1988) i *"L'Aplec de Sant Feliu"* (1989).

PAGÈS i VICENS, Josep M.
(1896-1981)

Compositor guixolenc nascut al carrer de la Rutlla el 17 de juliol de 1896. Instal.lat de jovenet a Girona, rebé les primeres instruccions musicals de la mà d'Enric Morera, malgrat que poc després marxà a l'estranger i recorregué els principals centres musicals d'Europa fins que s'establí a París. Allí, Pagès, va escoltar i estudiar tota la música clàssica i moderna que pogué trobar i, en certa manera, podríem dir que es formà un xic ell mateix.

D'aquesta manera, Josep M. Pagès retornà al nostre país amb un copiós bagatge, ple de notes i estrofes musicals que es concretaren, poc després, amb tres peces musicals per a cobla; una per a orquestra de corda titulada *"Els contes de la llar"* (1922) i una simfonia poemàtica en tres temps que l'intitulà *"La simfonia del món sagrat"* (1924). Concretament d'aquesta simfonia, l'orquestra de Pau Casals va estrenar, al Palau de la Música Catalana i durant el IV Concert de tardor del mes d'octubre de 1926, el segon episodi de la part central de la simfonia titulada *"Càntic d'amor"*. Així mateix, l'any següent, se li representà l'obra *"La Princesa blanca"*.

L'any 1948, el mestre Toldrà, al capdavant de l'Orquestra Municipal de Barcelona, interpretà també al Palau de la Música Catalana i amb motiu del IV Centenari de Cervantes, l'obertura de l'òpera *"Las bodas de Camacho"* (1940) del músic guixolenc amb gran èxit de públic i crítica.

Podríem dir, però, que Josep M. Pagès fou una persona de caràcter especial, ja que defugia de qualsevol anomenada que li privés la seva intimitat. Solter per vocació, va residir diverses temporades a l'hotel Continental de la ciutat comtal.

Durant els anys d'estada a l'estranger, Josep M. Pagès va aficionar-se a la pintura i les lletres, i reuní al llarg de la seva existència una considerable col.lecció privada de quadres, escultures i llibres de primera edició d'un valor incalculable. La seva vida, doncs, va transcórrer entrelligada amb obres d'art i la música composada a altes hores de la matinada, en ple silenci i sense cap tipus de soroll.

Josep M. Pagès i Vicens, cosí germà de l'ex-alcalde Manel Vicens i Moner, va morir a Girona el 21 de març de 1981.

PATUFET, Cor (1979).

Agrupació coral guixolenca que pertany al Centre Excursionista Montclar i que es creà l'any 1979 sota la direcció de Josep Rabassó i Cañellas. Els cantaires d'aquesta coral tenen una edat entre set i dotze anys i la seva finalitat és el d'alliçonar-los en les regles del cant en conjunt i aprendre la disciplina de l'ensenyament musical. Un cop arriben a l'edat de tretze anys, si hò volen, podran passar a formar part de la Coral Infantil.

QUERCUS (1989).

Grup de música de rock de Sant Feliu, reestructurat l'any 1989 i derivat del conjunt guixolenc Quercus Ilex (1981). La seva formació actual està composada per: Josep Pujol "Llibori", veu i guitarra; Albert Mayol, teclats; Quico Estrach, guitarra; Xavi Monfort, contrabaix i Xavi Casals, bateria.

Inicialment el grup va estar format per membres de diverses formacions musicals ganxones de començaments dels anys vuitanta com: The Raf, Ocean Elèctrics, Antrax o Càmera Elfica. D'aquesta manera, l'any 1982, aquest conjunt comptava en les seves files amb: Pep Colls a la bateria; Tomàs Tallero, baix, Manel Expósito, guitarra rítimica i Quico Estrach i Xavi Casals, guitarres rítmica i solista respectivament. (Els dos únics membres de la formació inicial que compta la nova formació dels anys noranta).

L'estiu del 1991, aquest grup ganxó va enregistrar una maqueta musical amb quatre temes propis: *"El nanu"*, *"Viatge"*, *"El fotògraf"*, i *"L'última havanera"*.

ROMANÍ, Colla (1989).

Agrupació de cantaires guixolencs que pertany a la parròquia de Vilartagues i que fou creada l'any 1989 sota la direcció de la germana Dolors Gómez. La seva finalitat és la d'alliçonar els diversos membres d'aquesta agrupació que tenen una mitjana d'anys entre els 30 i 60 anys. La colla Romaní ha actuat a la parròquia de Vilartagues, Teatre-Auditori Municipal i Monestir.

ROSSINYOLS, Coral (1980).

Agrupació coral infantil guixolenca que pertany a l'Associació de Veïns de Vilartagues i que fou fundada l'any 1980 sota la direcció de la germana Dolors Gómez.

Aquesta entitat ha actuat a diverses poblacions de les nostres rodalies com: Sta. Cristina d'Aro o Sant Antoni de Calonge. A més, durant el dissabte i diumenge de pasqua, la coral es transforma en unes caramelles que recorren els carrers de Sant Feliu cantant les tradicionals cançons d'aquests dies.

SÉ. (Andújar Pérez, Josep).

Cantautor local guixolenc nascut a la nostra població l'any 1955. Inicià la seva activitat musical amb el conjunt de música moderna The Rally l'any 1973. Tres anys després i mentre realitzava el servei militar a Galícia, començà a actuar assíduament en diversos locals de la ciutat de Pontevedra. De tornada a Sant Feliu, Josep "Sé" Andújar va actuar a diverses poblacions on s'organitzaven festivals relacionats amb la cançó catalana com: Sant Hilari de Sacalm, Vidreres, Tossa de Mar, Llagostera, Blanes, etc. L'any 1982 va guanyar el II Festival de la Cançó celebrat a Platja d'Aro, fet que li representà poder gravar un disc amb la casa discogràfica G.B. Records (Graus i Berdagí), l'any 1983, amb els temes *"El pare Joan"* i *"La porta de la llibertat"*. Les seves composicions s'han orientat cap un estil entre rítmiques balades i cançons reivindicatives de les que cal destacar: *"La Tula"*, *"Carícies"* i *"Els teus catorze anys"*.

Malgrat que darrerament les seves actuacions en públic han estat molt intermitents, aquest cantautor local, que combina la faceta artística amb la direcció de l'emissora de ràdio municipal, composa actualment diverses peces musicals per a un locutor-cantant francès de l'emissora *"Eau F.M."* de París, anomenat Thyerri Baumann.

SERRA MATAS, Maria.

Directora de l'Escola de Música de Sant Feliu de Guíxols des de l'any 1972, Maria Serra i Matas va néixer a la nostra ciutat l'any 1933.

En finalitzar els estudis de Perit Mercantil, l'any 1952 començà a estudiar música amb el professor cassanenc Pere Mercader i Terrades, de qui seria la seva auxiliar des de l'any 1961 fins a la seva mort. Fou l'any 1972 quan Maria Serra va ocupar el càrrec de directora de l'Escola Municipal fins no fa gaire temps, quan voluntàriament deixà la seva excel.lent direcció en mans d'una jove professora de música, filla, néta i besnéta d'una nissaga de músics guixolencs: Anna Maria Roig i Simón.

Vagi, doncs, des d'aquí el reconeixement públic a la tasca realitzada per aquesta professora envers l'art musical a casa nostra.

VILLANUEVA MALARET, Ricard.

Inicià els seus estudis musicals a Sant Feliu amb el professor Pere Mercader. Poc després es traslladà a Barcelona amb la seva família i entrà al Conservatori del Liceo, on va fer la carrera musical en tan sols set anys. Villanueva està en possessió de les titulacions oficials de violí, piano, direcció d'orquestra i la de composició, a més de diversos premis de final de carrera del Conservatori barcelonès. Allí, va entrar de professor de violí per, poc després, fer-se càrrec del mestratge de la música de cambra i finalment passà a dirigir l'orquestra del Conservatori.

Actualment és el director oficial de tots els Conservatoris de música que existeixen a Barcelona: la central, situada a Les Rambles, el del carrer Urquinaona, que compta amb vint-i-quatre aules i diverses sales annexes, i l'auditori de Mitre, on s'imparteix principalment cambra i direcció d'orquestra.

També cal destacar, en aquesta relació final, els músics guixolencs que dia a dia actuen a nombroses poblacions de les nostres contrades com ho fan: Joan Ros Mercé, els germans Toni i Josep Lluís Sánchez Dengra i els també germans Manuel i Norberto Torrecillas.

L'AUTOR I ALHORA, L'AMIC GERARD
(Consideració final)

En Gerard Bussot ha passat el llisquet i ha donat per tancat el seu darrer treball: ***El fet musical a Sant Feliu de Guíxols 1865-1965 i Apèndix.***

Com tot autor sentirà, en plena ressaca, la immensa satisfacció d'haver fet un treball inèdit i engrescador pel qual serà felicitat i d'altra banda la punxada dolorosa de la crítica provinent d'aquells que consideren que hi falten noms i dades.

També és possible que estigui passant el mal tràngol que tot autor pateix quan revisa el producte final i després d'un temps pensa que l'hauria d'haver fet d'una altra manera.

Però ha de ser conscient que això ha passat a tots els grans escriptors i compositors i, per tant, forma part de tota obra feta.

Jo sóc dels molts guixolencs que vull agrair-li el gran esforç que ha realitzat, ja que la nostra ciutat estava orfa de la informació de més d'un segle de la història musical que s'hi ha desenvolupat.

Molts hem llegit les referències que va fer Gaziel sobre una ciutat viva, atractiva i modèlica, on la forma més habitual de divertiment era l'assistència massiva de ciutadans, tant als envelats com a les sales de festes de Sant Feliu. Tots aquells edificis ja no existeixen però, en Gerard, ens ha convidat a recuperar-los mentalment i emocional, i hem conegut un per un els compositors, músics i membres d'orquestrines, corals, agrupacions, bandes i grups que amenitzaven tota mena d'actes.

Ens hem introduït silenciosament en les tertúlies dels personatges que han estat catalans universals; hem sentit l'olor d'aquell cafè de deu cèntims, i ens ha impactat l'esclat de les bombes de les guerres. Hem tingut també entre els dits documents d'un valor sentimental incalculable, i en el nostre cos hem sentit l'energia d'homes com Juli Garreta i ens ha frepat la imatge del seu cos sense vida abraçat per la senyera.

Quan una obra pot arribar a emocionar o provocar una rialla, vol dir que té cor; que està viva.

I això ho ha fet possible en Gerard, un autèntic "manetes", una persona senzilla, d'aquelles que admiro i que formen part d'un petit col.lectiu d'ídols locals que tant m'estimo; perquè són accessibles i gaudeixo dels seus gestos i expressions espontànies i pures, sense que res els faci modificar el seu caràcter.

Un treball d'aquestes característiques requereix centenars d'hores d'investigació, esgotadores sessions d'entrevistes, treure pols a molts baguls segellats pel pas del temps, trapassejar dins de velles calaixeres corcades per recuperar fotos groguenques per documentar la informació, esgarrapar minuts a la nit per confrontar informacions provinents de diverses fonts i donar forma a tot aquest conglomerat per aconseguir un digne producte final que amagarà, probablement, muntanyes de papers estripats plens d'apunts i referències.

Amb en Gerard vàrem compartir quelcom tan important com és la infantesa i

l'adolescència i plegats, amb el seu germà Xavi, cinc anys d'assaigs i escenaris amb un grup de rock local. Vàrem néixer i créixer en un barri que, per la seva configuració, acollia persones provinents de diferents cultures que es varen acoblar gràcies a la convivència diària dels infants.

Aquest contacte (com tantes altres coses) es va estroncar quan vàrem entrar en "edat militar", i hem estat quinze anys saludant-nos a distància.

Fa poc més d'un any vaig convidar-lo a un programa de la televisió local, i haig de reconèixer que la meva intenció era fer-li una entrevista rutinària sobre el seu llibre "El capità Narcís Massanes", que ni tan sols l'havia fullejat.

Em va impressionar la seva rigorositat en el camp de la investigació i la mateixa nit me'l vaig cruspir d'una tirada.

En llegir la relació de visites a arxius i els contactes amb tot l'estat espanyol i el francès, vaig valorar realment l'esperit de treball de l'autor. Una vegada més aquell nano del meu barri, amb cara de despistat, em tornava a donar una lliçó.

No va ser un gran estudiant, però, la seva empenta i tossuderia, ens ha donat un autor de generació espontània que mereix el reconeixement de tots els ganxons. Gerard: gràcies per tot el que ens has donat sense demanar res a canvi. Estic segur que aquest treball l'han projectat molts, però els ha espantat la feina. Era arriscada aquesta immersió a més de cent anys de fondària. Ara que ets a la superfície, cal que et sentis orgullós de tu i de la teva família que ha fet l'esforç de renunciar a moltes d'aquelles hores que segurament els pertanyien.

Josep Andújar i Pérez (SÉ)

AGRAÏMENTS

Voldria donar el meu agraïment a les persones que desinteressadament han fet possible, amb les seves valuoses experiències personals, fotogràfiques i anecdòtiques, la realització del llibre *"El fet musical a Sant Feliu de Guíxols 1865-1965 i Apèndix"*. En especial a Lluís Lloansí i Marill, Rafel Figueras i Auladell (e.p.d.), Àngel Jiménez i Navarro, arxiver municipal i a l'"Amparo" Ibañez de la Galeria d'Art N. Espuña que, amb la seva exquisida atenció, ha fet possible omplir moltes d'aquestes pàgines d'adients fotografies del nostre Sant Feliu antic.

Maria Garreta i Lloveras, Enric Novi, Rosa Gironès i Carbonell, Rosa Fontané, Valentí Rourich i Nadal, Victòria Lleonar, vídua Menció, Albert Granolleras, Família Gravalosa, Joan i Carles Carbonell i Fornós, Ignaci de Blas i Vilà (†), Agustí Valls i Lleonart, Maria Torres, Joan Faz i Ximinis, Manel Vicens i Moner, Josep Roig Rigau, Francesc Loubat, Narcís Masferrer (Narmas), Arcadi Berga, Joan Padrosa i Baus, Alfons Hereu i Rouax, Joan Canadell, Enric Àguila, Emili Moreno, Josep "Pito" Descayre, Albert Gallego, Josep Collell, Francesc Cosp, Agustí Valls Moliné, Andreu Fernández, Toni Torres, Manel Bargueño, Jaume Sala, Josep Murlà, Albert Alonso, Josep Pujol "Llibori", Josep "Sé" Andújar, Jordi Riera, Miquel Pérez, Jaume Oliver, Paquita Altarriba, Miquel Àngel Santana, Josep Camús Comas, Narcís Pardàs, Sílvia Alemany, Àncora, Arxiu Municipal de S.F.G., Biblioteca de la "Caixa" de S.F.G. i Biblioteca del casino La Constància.

En la intimitat d'una tertúlia d'amics, Lluís Lloansí, autor del pròleg del Fet Musical a Sant Feliu de Guíxols 1865 - 1965, interpretant al piano, a quatre mans, amb el seu fill Joan, també notable compositor de sardanes. (Fot. Jaume Padilla).

HEMEROTECA

De l'Arxiu Històric Municipal de Sant Feliu s'ha consultat la següent documentació:

El Eco Guixolense (1878-1883), *El Bajo Ampurdán* (1883-1888), *La Lealtad* (1884-1898), *El Puerto* (1899-1900), *Llevor* (1903-1907), *El Programa* (1911-1912) i (1922-1923), *Ciutat Nova* (1914-1918), *L'Avi Muné* (1914-1926), *La Costa Brava, Chut, Àncora* i *Revista de S'Agaró.*

De la Biblioteca de la Caixa de Sant Feliu: La Información (1904-1906).

De la Biblioteca del Casino La Constància: Llibres d'Actes de l'Orfeó Gesòria.

Com a llibres de consulta obligada s'han tingut en compte els següents:

Sant Feliu de la Costa Brava (Gaziel).

Ganxoneries (Manel de l'Horta).

Historia del gremio corchero (Ramiro Medir).

Juli Garreta, dels nostres compositors l'últim romàntic (Francesc Civil i Castellví).

Juli Garreta, l'home i l'artista (Marià Vinyas).

Gran Enciclopèdia Catalana.

El fet musical a les comarques gironines en el lapse de temps 1800-1936. (Francesc Civil i Castellví).

FE D'ERRADES

Orquestra Vella. Pàg. 6. (Peu de fotografia). On diu: "Fotografia de l'orquestra Vella de Feliu Pujol...", hauria de dir: "de Feliu Palol".

Concepció Corominas. Pàg. 45. On diu: "...d'aquesta unió nasqueren M. Concepció, Salvador i Lluís", hauria de dir: "M. Concepció, Lluís, Salvador, Armand i Carles".

Unió Guixolenca. Pàg. 46 (Peu de fotografia). On diu: "Asseguts: Josep Reig", hauria de dir: "Josep Roig".

Pàg. 50 (Peu de fotografia inferior). On diu: "Fotografia dc l'àpat de la rotonda de Can Ros...", hauria de dir "de can Rius".

Juli Garreta. Pàg. 40. On diu: "El dia 3 de novembre, a les tres de la tarda, el taüt fou col.locat al cim del carruatge mortuori", hauria de dir: "El 3 de desembre".

Pàg. 40 (Peu fotografia inferior). On diu: "Enterrament de Juli Garreta el dia 3 de novembre de 1925", hauria de dir: "3 de desembre de 1925".

Josep M. Vilà. Pàg. 61. núm. (63). On diu: "La composició musical per a transformer", hauria de dir: "per a transformar".

Pàg. 61. On diu: "Guillem de Cabestany", escrit l'any 1934 per Jaume Rorquelles", hauria de dir: "Jaume Rosquelles".

Lluís Lloansí. Pàg. 64. núm. (65). On diu: "l'obra *"Fantasía Lírica"* estrenada a Barcelona, al saló del Tron del Tinell, el dia 30 de març de 1930", hauria de dir: "el dia 30 de març de 1980".

Els Sherpas. Pàg. 74 (Peu fotografia inferior). On diu: "D'esquerra a dreta hom pot reconèixer a: Alfons Hereu, Francesc Mas,...", hauria de dir, Alfons Hereu, Jaume Bas.

Els Burinots. Pàg. 77. On diu: "Actualment, tres dels seus antics components, Albert Gallego, Cisco Cosp i Joan Collell...", hauria de dir: "Albert Gallego, Cisco Cosp i Josep Collell", i en el peu de la fotografia superior, on diu "a la terrassa de can Ros...", hauria de dir "a la terrassa de can Rius".

ÍNDEX

Pròleg 1
Joan Goula (1865) 2
Baltasar Ponsjoan (1865) 5
Orquestra Vella (abans 1865) - Orquestra Esteve Garreta 6
Esteve Garreta, músic 9
Dionís Baró - Orquestra Nova (abans 1865) - Orfeó de la Vila (1879) - Ramon Novi (1879)
Escolania de música (1883) - Escola de Música (1883) - Director Coral Gesòria (1891)
Quintet Clau de Sol (1915) 13
Modest Ferrer (1885) - Manuel Rodríguez (1886) 16
Banda del Centre Líric de Sant Feliu de Guíxols (1870-1880?) 17
Societat Coral Avant (1891) 18
Societat Coral Gesòria (1891) - Orfeó Gesòria (1903) 23
Mossèn Mosqueras (1897) 32
Juli Garreta (1900) 32
Marià Vinyas (1900) 41
Agrupació Musical Clavicordio Guixolense (1902) - Orfeó Llevantí (1903) 42
Concepció Corominas (1909) 44
Cobla-Orquestra Unió Guixolenca (La Punyalada) (1909) 46
Trío Tupi (1914) 51
Artur Rimbau (1916) 52
Quintet Garreta (1921) 52
Coral Nova Gesòria (1923) 54
Cobla-Orquestra La Principal de Sant Feliu de Guíxols (1928) 56
Sextet Jazz-Band Guíxols (1928) - Orquestrina Guíxols (1931) 57
Josep M. Vilà (1928) 59
Orquestrina Dazzling Jazz (1932) 62
Modern Jazz (1935) 63
Catalònia Jazz (1936) 64
Cobla-Orquestra Víctors (1939) 65
Joan Padrosa (1951) 70
Josep Rivera (1952) 72
La influència musical anglo-saxona dels anys seixanta a Sant Feliu de Guíxols 73
Els Sherpas (1964) 74
Saturnos (1965) 75
Apèndix 75
Els Burinots (1966) 76
Els Crueltys (1966) 77
Els Yetis (1966) 79
El moviment musical juvenil a Sant Feliu de Guíxols dels anys sentanta 80
Els de Sempre (1972) 80
Els Ganxons (1972) 81
Albert i Llibori (1972) 81
Rally (1973) 82
Colla Jacomet (1974) 82
Narapa Music (1975) 84
Addenda 84
L'autor i alhora, l'amic Gerard (Consideració final) 87
Agraïments 88
Procedència dels documents consultats (Hemeroteca) 88
Índex 89

AQUEST LLIBRE
HA QUEDAT ENLLESTIT
EN ELS TALLERS DE
GRÀFIQUES FONTANÉ
DE SALT
AL MES DE NOVEMBRE DE
MCMXCII

Gerard Bussot i Liñón va néixer a Sant Feliu l'any 1957. Delineant de professió, treballa des de l'any 1979 a l'àrea d'urbanisme de l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro.

És afeccionat a la investigació d'història local.

Actualment prepara un recull d'anècdotes sobre diversos aspectes de la nostra població.

Cal remarcar també que Bussot ha il.lustrat nombrosos cartells publicitaris, dels quals cal destacar la sèrie de cartells de Carnaval i Festa Major de la vila de Santa Cristina.

Gerard Bussot és autor de:

"El capità Narcís Massanas (1786-1811)". Col.lecció: Estudis Guixolencs, núm. 5 (1989).

"10 Anys de cartells a Santa Cristina d'Aro 1980-1990". Cartipàs editat per l'Ajuntament (1990).

"Recull d'Imatges i Comentaris". Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro (1991).

"Antonio Fernós-Isern (1895-1974). Senador del "Estado Libre Asociado de Puerto Rico" als Estats Units d'Amèrica, era descendent d'una família guixolenca". (Rev. El Carrilet, núm. 30, 1992).

"El fet musical a Sant Feliu de Guíxols 1865-1965 i Apèndix". (Àncora, 1992).

àncora
Setmanari de la Costa Brava

EDICIONS ÀNCORA

ST. FELIU DE GUÍXOLS